ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА СВИЛЕНГРАД, 2017-2020 г.

Приета с Решение №1239/23.09.2015 г.,
Изменена с Решение №265/27.07.2016 г.,
Актуализирана с Решение №689/23.11.2017 г.
Изменена с Решение №795/28.02.2018 г.,

СЪДЪРЖАНИЕ

Въведение.....7
I.1Основни цели и основни резултати, които се очакват от изпълнението на програмата 9
I.2 Принципи.....13
I.3 Географски, демографски и социално- икономически характеристики 14
Географска характеристика на територията на общината 14
Социално-демографска характеристика 18
Тенденции 20
Икономическо развитие на общината. Стопански дейности 21
Водоснабдяване, канализация на третиране на отпадъчните води.....25
Използвани енергоносители, начини на отопляване. 26
Институционална рамка 26
Регионално сдружение за управление на отпадъците.....28
II. Основни изводи от анализа на състоянието и прогнозите за бъдещо развитие в управлението на отпадъците.....29
II.1 Анализ на действащите нормативни и програмни документи в контекста на правата и задълженията на общините по управление на отпадъците.....29
II.2 Анализ за отпадъците.....29
Анализ на битовите отпадъци 29
Анализ на производствени неопасни отпадъци.....30
Анализ на строителни отпадъци 30
Опасни отпадъци 30
Утайки от ПСОВ.....31
Болнични отпадъци/Отпадъци от хуманното здравеопазване.....31
II.3 Анализ на инфраструктурата за управление на отпадъците.....31
Събиране и транспортиране на отпадъци.....31
Предварително третиране на отпадъци 32
Оползотворяване и обезвреждане на отпадъци.....32
II.4 Анализ на замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъци и осъществени мерки за тяхното възстановяване 32
II.5 Анализ на институционалния капацитет.....32
II.6 Анализ на организационните схеми и форми за управление на отпадъците; планиране, финансиране и определяне на цени и такси за услугите 32
II.7 Анализ на информирането на обществеността по въпросите на управление на отпадъците 33
II.8 Анализ на информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъците 33
SWOT анализ.....33
III. Цели на програмата за управление на отпадъците и алтернативи за постигането им 36
III.1 Стратегически и оперативни цели.....36

III.2 Алтернативи за постигане на целите 38
Описание на дейностите, които са общи за разгледаните подходи 38
Преценка на алтернативите 48
Техническо сравнение на вариантите 49
Финансова оценка на предложените варианти 50
IV. План за действие с подпрограми с мерки за постигането им 56
IV.1 Програма за намаляване образуването на отпадъци 56
Концепция и нормативни изисквания 56
Мерки за предотвратяване на отпадъците 57
Предотвратяване на битовите отпадъци 66
Предотвратяване на образуването на отпадъци, приравнени на битовите отпадъци 76
Производствени, строителни и опасни отпадъци. Специфични отпадъчни потоци. 80
Въвеждане на нормативни изисквания и икономически инструменти за осигуряване предотвратяване образуването на отпадъци 84
Отпадъци, за които се прилага принципът „отговорност на производителят" 85
Индикатори за мониторинг на изпълнението на програмата 87
План за действие 89
IV.2 Подпрограма с мерки за разделно събиране и достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъците от хартия, метали, пластмаса и стъкло 103
Масово разпространени отпадъци 103
Предварително третиране 104
Събиране на опасни отпадъци от домакинствата 104
Общинска площадка за безвъзмездно предаване 104
Разделно събиране на рециклируеми отпадъци, за които не се прилага принципът „разширена отговорност на производителят" 105
Събиране на смесени битови отпадъци 105
IV.3 Подпрограма с мерки за разделно събиране и достигане на целите и изискванията за биоразградимите и биоотпадъците 119
Разделно събиране на биоотпадъци. 119
Инсталация за компостиране на разделно събрани зелени и биоразградими отпадъци. 120
План за действие 124
IV.4 Подпрограма с мерки за прилагане на изискванията за строителни отпадъци и отпадъци разрушаване на сгради 127
План за действие 129
IV.5 Подпрограма с мерки за закриване и рекултивация на депата с преустановена експлоатация 131
План за действие 132
IV.6 Подпрограма с мерки за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците 133
План за действие 134
IV.7 Подпрограма с други мерки за управление на отпадъците 136
Нормативно регулиране на управлението на отпадъците н ускоряване прилагането на законодателството н политиката в тази област 136

Осигуряване на достатъчни и надеждни данни за отпадъците 137
Укрепване на административния капацитет на институциите, отговорни за управлението на отпадъците в страната 137
Увеличаване на инвестициите в сектора и прилагане на принципите "отговорност на производителя" и "замърсителят плаща" при интегрираното управление на отпадъците 138
V. Индикатори за изпълнение на подпрограмите 149
VI. Координация с други общински и регионални планове н програми 153
VII. Система за наблюдение, контрол и отчитане на изпълнението на общинската програма за управление на отпадъците 154
VII.1 Система за наблюдение, контрол и отчитане на изпълнението на общинската програма за управление на отпадъците 154
VII.2 Вътрешно и външно наблюдение за изпълнението 155
VII.3 Източници на информация за извършване на наблюдение и оценка 155
VII.4 Метод за извършване на оценка на годишните цели по програмата 156
VII.5 Работна група за наблюдение (мониторинг) на изпълнението на програмата за управление на отпадъците 157
VIII. ПРИЛОЖЕНИЕ № 1. АНАЛИЗ НА СЪЩЕСТВУВАЩОТО СЪСТОЯНИЕ И ПРАКТИКИ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 157
VIII.1 Анализ на действащите нормативни и програмни документи в контекста на правата и задълженията на общините по управление на отпадъците 158
Анализ на националната и общинската нормативна рамка 158
Нормативни актове на община Свиленград 160
Програмни документи на национално и общинско ниво 161
VIII.2 Анализ за отпадъците 163
Анализ на битовите отпадъци 164
Производствени неопасни отпадъци 169
Строителни отпадъци 170
Опасни отпадъци 171
Утайки от ПСОВ: 172
Болнични отпадъци/Отпадъци от хуманното здравеопазване 173
VIII.3 Анализ на инфраструктурата за управление на отпадъците 174
Събиране и транспортиране на отпадъци 174
Системи за разделно събиране на отпадъци 177
Предварително третиране на отпадъци 179
Оползотворяване и обезвреждане на отпадъци 181
Анализ на замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъци и осъществени мерки за тяхното възстановяване 185
VIII.4 Анализ на институционалния капацитет 185
Задължения на общинските администрации във връзка с управление на отпадъците на тяхна територия 185
Организационно устройство: 187
Предприети действия за съвместно решаване на проблемите по отпадъците с другите общини 189

VIII.5 Анализ на организационните схеми и форми за управление на отпадъците; планиране, финансиране и определяне на цени и такси за услугите 190
Анализ на схемите за управление на отпадъците 190
Икономически инструменти и стимули в сектора на управлението на отпадъците 191
Анализ на информирането на обществеността по въпросите на управление на отпадъците 193
Анализ на информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъците 195
IX. ПРИЛОЖЕНИЕ № 2. Прогнози 195
IX.1 Демографска прогноза 195
IX.2 Прогноза за образуване на битовите отпадъци 196

Списък на използваните съкращения

БО	Битови отпадъци
ТЬО	Твърди битови отпадъци
ГПСОВ	Градска пречиствателна станция за отпадъчни води
ЛПСОВ	Локална пречиствателна станция за отпадъчни води
ОГП	Общ градоустройствен план
ОУП	Общ устройствен план
ДБ	Държавен бюджет
ЕС	Европейски съюз
ЗОП	Закон за обществените поръчки
ЗМДТ	Закон за местните данъци и такси
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗСПЗЗ	Закона за собствеността и ползването на земеделските земи
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
РИОСВ	Регионална инспекция по околна среда и водите
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
НСИ	Национален статистически институт
ОА	Общинска администрация
ООп	Организация по оползотворяване
ОПУО	Общинска програма за управление на отпадъците
ПСО	Претоварна станция за отпадъци
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
НСМОС	Национална система за мониторинг на околната среда
РИОКОЗ	Регионална инспекция за опазване и контрол на общественото здраве

I. **Въведение**

Общинска програма за управление на отпадъците за периода 2017-2020г. е актуализирана с Решение 689/23.11.2017г. на Общински съвет Свиленград. Общото събрание на РСУО на основание на разработените две алтернативни цели:

а) децентрализиран подход за управление на отпадъците и б) централизиран подход за управление на отпадъците с Протокол № 14/21.07.2016 г. прие **децентрализирания подход за управление на отпадъците,** в което се разпределиха задълженията на общините за изпълнение на целите по чл. 31, ал. 1, т. 2 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО).

Настоящата актуализация на Общинска програма за управление на отпадъците се актуализира за периода 2017 г. – 2020 г. и е в съответствие с изискванията на чл. 57 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и чл. 52 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО).

Програмата има за цел отразяване на актуалното състояние и планиране на дейностите с отпадъците на територията на Община Свиленград, в съответствие с нормативните изисквания. Актуализирането и се базира на наличните данни за отпадъците, резултатите от проведени проучвания за системите за управление на отпадъци в общината и регион за управление на отпадъците Харманли, както и въз основа на анализ на възможностите за финансиране на дейностите свързани с отпадъците. На база на събраните данни са направени експертни предложения и прогнози, визиращи 3-годишен период (2017-2020 г.) за развитие на инфраструктурата и практиките за управление на отпадъците в общината.

При актуализацията на програмата са отразени промените в нормативната уредба и фактическите условия, породени от стремежа на Община Свиленград за постигане на устойчиво управление на отпадъците.

Мерките предвидени в програмата имат за цел да очертаят действията, които община Свиленград ще предприеме за да приложи нововъведените законодателни изисквания. Предложени са както законодателни промени в общинската нормативна уредба така и необходимите административни, технически и финансови мерки за осигуряване на практическото им прилагане и упражняването на дейности за контрол и мониторинг на изпълнението. Чрез програмата е заложено постигането на три основни цели:

- да се гарантира, че местната регулаторната рамка за управление на отпадъците в общината осигурява ефективна законодателна база, за да се отговори на европейските и националните изискванията за управление на отпадъците;
- да се изгради административна структура, способна да отговори на новите предизвикателства;
- да се очертае рамката за поетапното въвеждане на интегрирана система за управление на отпадъците, включваща съвременни практики за събиране на отпадъци, както и подходящи съоръжения за третиране, осигуряващи прилагането на йерархията за управление на отпадъците.

Управлението на отпадъците в община Свиленград е анализирано във връзка с нововъведените нормативни разпоредби, както и с цел идентифициране на текущите проблеми. Въз основа на това са набелязани необходимите мерки, както за постигане на изисквания на европейското и националното законодателство така и за по нататъшно подобряване на управлението на отпадъците в общината.

Планираните мерки са предназначени не само да определят основните насоки за развитие на сектора на управление на отпадъците, но и да конкретизират доколкото е възможно необходимостта от въвеждане в експлоатация на нови съоръжения, нови практики за управление на отпадъците и свързаните с тях финансови средства. Направена е обосновка с цел доказване, че предложените мерки са технически осъществими, финансово устойчиви и поносими за населението, като се вземат предвид очакваните нива на доходите на домакинствата в общината.

Чрез актуализацията на програмата се надгражда създадената вече интегрирана рамка за намаляване на въздействията върху околната среда, причинени от генерираните отпадъци, подобряване на ефективността на използване на ресурсите, увеличаване отговорностите на замърсителите и стимулиране на инвестициите за управление на отпадъците.

Формулираните цели са съобразени с дългосрочните мерки на Националния план за управление на отпадъците *2014-2020* г. по чл. 49 от ЗУО и действащото законодателство.

II. **Географско покритие**

Настоящата програма се отнасят за цялата територия на общината.

Програмата е разработени за периода 2014–2020 г. Крайният срок на програмата съвпада с периода на действие на Националния план за управление на отпадъците за периода 2014-2020 г., периода на програмиране и ползване на европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2014-2020г. и крайния срока на „Европа 2020: Националната програма за реформи”.

III. **Отпадъци в обхвата на програмата**

Програмата включва в обхвата си отпадъците, които са в приложното поле на ЗУО:

Предвид препоръките в Методическите указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците, утвърдени със Заповед № РД 211 / 31.03.2015 г. на Министъра на околната среда и водите, настоящата програма има следната структура и съдържание:

I. Въведение;

II. Основни изводи от анализа на състоянието и прогнозите за бъдещо развитие в управлението на отпадъците;

III. SWOT анализ;

IV. Цели на програмата за управление на отпадъците и алтернативи за постигането им;

V. План за действие с подпрограми с мерки за постигането им Подпрограма с мерки за предотвратяването образуването на отпадъци;

- Подпрограма с мерки за разделно събиране и достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъците от хартия, метали, пластмаса и стъкло;
- Подпрограма с мерки за разделно събиране и достигане на целите и изискванията на НПУО за биоразградимите и биоотпадъците;
- Подпрограма с мерки за прилагане на изискванията за строителни отпадъци и отпадъци разрушаване на сгради
- Подпрограма с мерки за закриване и рекултивация на депата с преустановена експлоатация
- Подпрограма с мерки за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците

VI. Координация с други общински и регионални планове и програми.

VII.Система за наблюдение, контрол и отчитане на изпълнението на общинската програма за управление на отпадъците.

VIII. Приложения

1 . Анализи на състоянието на управлението на отпадъците:

- ✓ Анализ и оценка на действащото законодателство и програмни документи;
- ✓ Анализ на отпадъците;
- ✓ Анализ на инфраструктурата за управление на отпадъци;
- ✓ Анализ на институционалния капацитет в сферата на управлението на отпадъците, с акцент върху контролните функции;
- ✓ Анализ и информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване;
- ✓ Анализ на организационните схеми за управление на отпадъците, планиране, финансиране и определяне на цени и такси за услугите;
- ✓ Анализ на информирането на обществеността по въпросите на управление на отпадъците;
- ✓ Анализ на информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъци;

2 . Прогнози.

IV. Основни цели и основни резултати, които се очакват от изпълнението на програмата

С оглед синхронизиране с мерките за регионално управление на отпадъците, настъпилите промени в националното законодателство предвид задачите, заложени в Националния план за управление на отпадъците 2014-2020 г., настоящата актуализация на програмата включва:

- Предотвратяване и минимизиране образуването на отпадъци, както и степента на тяхната опасност;
- Въвеждане на зелени обществени поръчки - включване на критерии в обществените поръчки, с които се дава приоритет на закупуването на стоки и

услуги, които допринасят за създаването на пазар за продукти от рециклиране и за насърчаване предотвратяването на отпадъци

- Прилагане на маркетингови/ комуникационни инструменти за насърчаване на предотвратяването на отпадъците чрез въвеждане в общината на широко прилагани в държавите от ЕС практики за насърчаване на отговорния бизнес под формата на приемане на етични кодекси, доброволни споразумения между бизнеса и общинската администрация, популяризиране на доброволни схеми за еко-маркировка на продукти, кампании за повишаване на общественото съзнание и др.;
- Осигуряването на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители на територията на общината, и при необходимост в други населени места. Използване на мобилни станции за безвъзмездно събиране на разделно събрани отпадъци от домакинствата.
- Изграждане на центрове за ремонт и продажба на подходящи за повторна употреба електроуреди, мебели и други продукти и насърчаване на повторната употреба
- Увеличаване на дела на оползотворяваните и рециклирани отпадъци;
- Сключване на договори с Организации по оползотворяване (ООп) за всички видове масово разпространени отпадъци и осъществяване на ефективен контрол за спазването на разпоредбите на договорите с ООп и при необходимост включване на нови клаузи към съществуващите договори с цел подобряване качеството на предоставяните услуги;
- Прилагане на мерки за предотвратяване образуването на биоотпадъци, разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците на територията на общината, отчитайки специфичните условия на отделните видове населени места (големина, тип, брой жители и др.), съгласно Глава трета, чл. 10 от Наредбата за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци. Като мерките включват най-малко:
  - ✓ Изграждане на общинска система за разделно събиране на подходящите за оползотворяване биоотпадъци и други биоразградими отпадъци от домакинствата, магазини, заведения за обществено хранене, пазари, хотели, лечебни заведения, училища и др., обхванати от общинските системи за събиране на смесени битови отпадъци и общинските системи за разделно събиране;
  - ✓ Поетапно въвеждане на разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците, събирани чрез общинските системи за разделно събиране, както и изчисляване на броя на домакинствата и на населението на всяка община, обслужвани от общинската система за разделно събиране;
  - ✓ Организиране на разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците от обществени зелени площи, паркове и градини;
  - ✓ Изготвяне на план за изграждане на съоръжения за оползотворяване на биоотпадъците, като такива са предвидени на територията на общината,

съгласно решение по чл. 26, ал. 1, т. 4 ЗУО, в т.ч. определяне на местоположението, необходимия капацитет и технология за третиране;

- ✓ Насърчаване компостирането на място;
- ✓ Повишаване информираността на населението за ползите и изискванията за разделното събиране и третиране на биоотпадъците.
- ✓ Разработване на подробен график за обслужване на съдовете за разделно събиране на биоотпадъци като се оповести на интернет страницата на съответната община и/или се информира населението по друг подходящ начин.

- Подпомагане възникването и развитието на пазари за продукти, произведени от рециклируеми материали най-вече за компост и рециклирани строителни материали, чрез прилагане на заложените в нормативната уредба механизми – изпълнение на целите за влагане на рециклирани строителни материали в строежите, на които община Свиленград е възложител или за проектите, за които се изисква одобрение от общинската администрация, спазване на разпоредбите за контрол на производството и проверка на качеството на компост.
- Експлоатация на площадка за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. рециклируеми отпадъци, едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци, текстил и други, финансирана от общината. Създаване на условия за приемане на отпадъци финансирани от други източници, различни от такса битови, като например масово разпространени отпадъци и строителни отпадъци от ремонтни дейности в бита.
- Осигуряване на необходимия принос на общината в изпълнението на регионалните цели по чл. 31 от ЗУО за събиране и рециклиране на рециклируеми отпадъци от бита (хартия, пластмаса, стъкло, метал), за които принципът «отговорност на производителя» не се прилага чрез създаване на система за регистриране и отчитане на количествата рециклируеми отпадъци, събрани от частния сектор и в дългосрочен аспект в случай, че не е осигурено постигането на целите за рециклиране на битови отпадъци – стартиране на система за разделно събиране на отпадъци от бита, за които не се прилага принципът отговорност на производителят.
- Осигуряване прилагането на изискванията за селективно разрушаване на сгради, отделяне на различните по вид строителни отпадъци при източника на образуването им (строителния обект) чрез процедурите в които се изисква одобряване от общинската администрация - инвестиционни проекти, окончателни доклади по чл. 168, ал. 6 от Закона за устройство на територията, плановете за управление на строителни отпадъци.
- Въвеждане на система за разделно събиране на опасните отпадъци от домакинствата.
- Оптимизиране на системата за събиране на битови отпадъци след въвеждане на общинска система за събиране при източника на подходящите за оползотворяване биоотпадъци и други биоразградими отпадъци от домакинства, магазини, заведения за обществено хранене, пазари, хотели, лечебни заведения, училища и др., обхванати от общинските системи за събиране на смесени битови отпадъци и общинските

системи за разделно събиране на рециклируеми отпадъци, които ще отклонят значително количество от общия отпадъчен поток.

- Повишаване на качеството (подобряване на параметрите честота на извозване, брой индивидуални съдове, брой контейнери на жител) и увеличаване на ефективността (по-висока степен на уплътняване) на услугите по събиране на отпадъци и включването на нови услуги във връзка с нововъведените задължения на кметовете на общини.
- Оптимизиране на транспортните схеми след въвеждането на общинска система за разделно събиране на биоотпадъци и други рециклируеми отпадъци.
- Прилагане на мерки за разделно събиране на рециклируеми отпадъци и биоотпадъци и третиране на битовите отпадъци, с които да се постигнат целите за рециклиране, целите за отклоняване на биоразградими отпадъци от депа и критериите за стабилизиране на остатъчната фракция в степен достатъчна за получаване на мотивирана заповед от директорът на РИОСВ, с която дава съгласие за намаляване на дължимите отчисления за депониране на битови отпадъци.
- Прилагане на мерки за поетапно ограничаване на депонирането поради нарастване на отчисленията за депониране и повишените нормативни изисквания за предварително третиране преди депониране.
- Прилагане на мерки за предотвратяване възникването и периодично почистване на нерегламентирани сметища на територията на общината.
- Въвеждане на информационна система за получаване и обработка на данни от лица, извършващи събиране на рециклируеми отпадъци на търговска основа (пунктове и от големи генератори), организации по оползотворяване с цел мониторинг на изпълнението на целите за рециклиране на битови отпадъци;
- Въвеждане на нормативни изисквания в общинската наредба с цел осигуряване прилагането на схемите за събиране на биоотпадъци и рециклируеми отпадъци, за които не се прилага принципът отговорност на производителя – забрани, ограничения, отговорности и задължения към собствениците или наемателите на търговски обекти и заведения за обществено хранене, домсъветите, собствениците (или наематели), на еднофамилни жилища и др..
- Обявяване на обществени поръчки за избор на изпълнители и/или изменения в договорите на съществуващи изпълнители във връзка с нововъведените изисквания на националното законодателство за управление на отпадъците – въвеждане на допълнителни отговорности, забрани, задължения с цел осигуряване разделното събиране на биоотпадъци, рециклируеми отпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци, за които не се прилага принципът отговорност на производителя, включване на нови задължения към изпълнителите извършващи събиране на смесени битови отпадъци.
- Изменения в нормативната уредба на общината във връзка с изискванията на Закона за местните данъци и такси (чл. 67, ал. 2) за определяне размерът на такса битови отпадъци въз основа на количеството образувани отпадъци или на ползвател или пропорционално върху основа, определена от общинския съвет, която не може да бъде данъчната оценка на недвижимите имоти, тяхната балансова стойност или пазарната им цена. Избор на подходящ вариант за начисляване на таксата, с който да

се насърчи разделното събиране и рециклиране за постигане на целите за събиране на рециклируеми отпадъци. Избор на подходящ вариант за начисляване на таксата, с който да се насърчи и разделното събиране на биоотпадъци и биоразградими отпадъции, които да се третират чрез компостиране, с цел отклоняването им от депа.

- Периодично актуализиране на размера на постъпленията от такса битови отпадъци с цел покриване на пълните разходи и допълнителните такси депониране (в т.ч. разходите за събиране, обслужването на претоварна станция и влекача за извозване на отпадъците към Регионалното депо, цената за депониране, цената за третиране в регионалната инсталация за сепариране и др. дейности по управление на отпадъците, които са задължения на кметовете на общини). Целево изразходване на средствата единствено за дейности с отпадъци.
- Финансиране чрез Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“ (ОПОС 2014-2020 г.) или други форми на финансиране извън бюджета на общината на инвестиционни разходи за въвеждане на нови практики, изисквани от националното законодателство.
- Привличане на средства за инвестиции в инфраструктура за управление на отпадъците от други международни финансови институции или ПУДООС;
- Разширяване прилагането на публично-частното партньорство и привличане на частни инвестиции.
- Повишаване капацитета на звеното за контрол за прилагане на новите нормативни изисквания.
- Подобряване на контрола срещу изоставянето, нерегламентираното изхвърляне и изгаряне или друга форма на неконтролирано обезвреждане на отпадъците.
- Предприемане на мерки за осведомяване, повишаване на общественото съзнание и мотивиране на населението за разделно събиране на отпадъците и увеличаване на повторната употреба.

V. **Принципи**

При определянето на мерките, заложени в програмата, са спазвани основните принципи за управление на отпадъците, залегнали в международните правни актове, по които Р. България е страна, както и общата европейска и националната политика в тази област:

- устойчиво развитие - използване на природите ресурси по начин, който не ги унищожава или увреждa и не ограничава възможността да бъдат използвани от бъдещите поколения;
- принцип на предотвратяването - ограничаване до минимум използването на природни ресурси и намаляване на количествата и/или опасността, произтичащи от образуваните отпадъци;
- принцип на превантивността - предвиждане и избягване на потенциалните проблеми при дейностите с отпадъци за предотвратяване на риска за околната среда и човешкото здраве;

- принцип на самодостатъчност и близост до източника на образуване при управление на отпадъците - за осигуряване на самостоятелност при управление на отпадъците;
- йерархия на управлението на отпадъците - описва предпочитаната последователност на операциите и дейностите с отпадъци, като се прилага ръководен принцип следната йерархия:
- предотвратяване на образуването на отпадъците;
- оползотворяване на отпадъците чрез рециклиране, третиране чрез компостиране, повторно използване и/или извличане на вторични суровини и енергия;
- обезвреждане чрез депониране или изгаряне на тези отпадъци, за който е невъзможно да бъдат предотвратени и/или оползотворени.
- най-добри налични техники, не изискващи прекомерни разходи;
- "замърсителят плаща" и в частност "отговорност на производителя" - производителите трябва да поемат отговорност за:
    - ✓ предотвратяване и намаляване на отпадъците, образувани при производството на техните продукти;
    - ✓ проектиране и разработване на продукти, които подлежат на рециклиране и не съдържат материали, представляващи риск за околната среда:
    - ✓ развиване на пазари за повторна употреба и рециклирането на отпадъците, образувани след крайната употреба на пусканите на пазара стоки.
- интегрирано управление на отпадъците;
- участие на обществеността.

Целите в настоящата Програма за управление на отпадъците и свързаните с тях мерки са на база анализ на съществуващото състояние и идентифициране на проблемите. За всяка от посочените мерки в Плана за действие, ще бъдат определени необходимите финансови средства за обезпечаване на прилагането на програмата за периода 2017 -2020 година.

VI. **Географски, демографски и социално- икономически характеристики**

Географска характеристика на територията на общината

Община Свиленград е разположена на площ от 705,37 км2, като община Свиленград се нарежда на трето място по големина в област Хасково. На североизток граничи с община Тополовград, на северозапад с община Харманли, на запад с община Любимец, на юг с Република Гърция и югоизток с Република Турция. В североизточния й край са склоновете на Сакар планина, на югозапад - Източните Родопи, а в централната част е долината на река Марица. Във физико-географско отношение територията на общината включва части от Горнотракийската низина, Сакар и Родопите.

В **климатично отношение** територията попада в Континенталната средиземноморска климатична област, Южнобългарска климатична подобласт, климатичен район на Източно-родопските речни долини, със забележимо влияние на мекия в

температурно отношение приморски район на Егейско море. Най-характерните белези на този тип климат са топлото лято и меката зима (януарските температури са над 0 оС), сравнително малката годишна температурна амплитуда, есенно-зимният максимум на валежите и липсата на ежегодно устойчива снежна покривка.

Средната стойност на годишната температура на въздуха в общината варира в границите между 12,6 °С и 13,6 °С. Средните юлски температури са между 22-24 °С, а средните януарски температури за общината се колебаят от 0 до 1-2 °С над нулата. Преобладаващите ветрове са северозападни и североизточни. През студеното полугодие често духат югозападни и южни ветрове с фьонов ефект. Средномесечните стойности на скоростта на вятъра варира около средногодишната стойност - 1,6 м/сек. По данни на МТО станция - Свиленград средногодишно 30,9 дни са с мъгла.

Регионът на Община Свиленград се характеризира със средногодишно количество 696 мм с минимум през летните месеци. Снежната покривка е слаба и краткотрайна с брой на дните със сняг 16-30.

Ландшафтът на община Свиленград е разнообразен - както равнинен, така и хълмист и нископланински. Централната част е заета от Горнотракийската низина, характерна с обширни приречни ниски земи и високи подпочвени води, които благоприятстват използването на земеделските площи. На североизток се разполагат ниските разклонения на Сакар планина, на запад Източно Родопският рид Гората, а на северозапад - Хасковска хълмиста земя. Средната надморска височина варира от 70 м (гр. Свиленград) до 703 м. Скалната основа е много пъстра, срещат се южнобългарски гранити, кристалинни шисти, гнайси, мрамори, варовици, андезити и др.

Водния ресурс на общината се оформя от преминаващите през територията й реки от Беломорския водоносен басейн. Главен воден ресурс и водоприемник е река Марица с притоци: река Голяма, река Селска, река Левченска и река Каламица. Притоците са леви и водят началото си от Сакар планина.

Периодът на пълноводие протича от месец декември до месец юни. Същият е слабоустойчив. Оттича се 70 - 80 % от общия обем на оттока.

Средната дата на настъпване на маловодието е юли, а средната дата на неговото завършване е октомври. През периода на маловодие се оттича 1% от общия обем на оттока. Малките реки и дерета през периода на маловодие пресъхват. Продължителността на пресъхването е в рамките на 70 - 100 дни.

С оглед осигуряване необходимите водни ресурси за напояване и регулиране на повърхностно течащите води на територията има изградена мрежа от микроязовири край всяко от населените места.

Водосборният басейн на река Марица е известен като район с високо ниво на подземни води. Основното подхранване на подземните води е от река Марица и от инфилтрация на валежни води, и по-малко от деретата и води от подложката.

Почвите са разнообразни: от смолници в равнините полски райони, канелените горски-излужени почви по планинските и хълмисти терени, както и алувиално-ливадните почви по долината на река Марица и притоците й.

През дългите години на интензивната обработка на селскостопанските площи, поради употребата на големи количества препарати за растителна защита, горене на

стърнища и прекомерно торене с изкуствени торове без поливане, почвите до голяма степен са изтощени, със занижено съдържание на органична материя.

Горите са локализирани основно в частта на Сакарския нископланински масив, попадащ в териториалния обхват на община Свиленград. Горският фонд обхваща 129447 дка (18.5 % от територията на общината). Горска земя с висока природна стойност се намира и в планината Гората (Св. Марина), обхващана в проектирания бъдещ природен парк Източни Родопи, обхващащ част от землищата на с. Мезек и с. Сива река.

В територията се включва част от Корине сайт „Сакар", имащ международен природозащитен статус. Около 70% от територията на Южен Сакар е заета със селскостопански площи на мястото на гори от космат дъб и виргилиев дъб. В района се срещат също широколистни гори от „островен тип" от космат и виргилиев дъб със средиземноморски елементи на места възникнали вторично. Край много от деретата и реките в Южен Сакар все още растат стари дървета от бяла топола, върби и др., които представляват гнездова база за грабливите птици.

Флора.

Широколистни гори на територията на община Свиленград са доминирани от преходносредиземноморски съобщества от космат (Quercus pubescens) и виргилиев (Quercus virgiliana) дъб, а участие вземат още зимен дъб (Quercus petraea), цер (Quercus cerris), благун (Quercus frainetto), мъждрян (Fraxinus ornus). Най-често са силно деградирали и са от храсталачен тип като съществуват терени, заети от келяв габър (Carpinus orientalis).

Окрайнините на горските територии са заети от трънкосливка (Prunus insititia), дива круша (Pyrus pyraster), бадемовидна круша (Pyrus amygdaliformis) и редки храсти. Съществуват ограничени площи от култивари, основно черен бор (Pinus nigra) и много ограничено акация (Robinia pseudoacacia), а на места инвазията на айланта (Ailanthus glandulosa) е забележима. Храстите са представени от смрадлика (Cotinus coggygria), плюскач (Colutea arborescens), обикновен дрян (Cornus mas), обикновен глог (Crataegus monogyna).

Коренно различен характер има растителността по бреговете и островите на река Марица. Въпреки силната антропогенната натовареност са се съхранили много автохтонни елементи. Най-масово се развива бяла върба (Salix alba), което е характерно за поречията на всички реки в южната част на страната.

В близост до водното течение, се развиват и увивни растения, което се определя от влажностният режим, дал възможност за съхраняване на остатъци от бившия лонгозен характер на заливните поречия - лианите бръшлян (Hederahelix), горска лоза (Vitisvinifera) и обикновен повет (Clematisvitalba). Във вид на крайречни храсталаци расте ракита (Salix purpurea), а в малко по-отдалечените участъци се развива и ива (Salix caprea). Върбите формират пионерни съобщества на освободените песъчливо-глинести коси и алувиални наноси, които постоянно се променят в зависимост от динамиката на отлагане.

За община Свиленград са характерни откритите пространства - селскостопански земи и ливади, обрасли с ксеротермни тревни съобщества с преобладаване на белизма (Dichantium ischaemum), луковична ливадина (Poa bulbosa и др. и по-рядко с мезоксеротермна тревиста растителност като силно пластичния троскот (Cynodon dactylon).

Агроценозите включват традиционни видове - пшеница, ечемик, слънчоглед, тютюн, лозя. Големите зеленчукови градини на територията на община Свиленград са

ликвидирани, но се отглеждат пъпеши, лук, дини, домати, краставици, пипер. Ограничено се развива и овощарството. Около обработваемите площи и в запустели урбанизирани терени се срещат много рудерални видове.

Естествено значително по-различен е характерът на тревните фитоценози около река Марица. Във водното течение се развиват типични хидрофити.

Наносните полоси обрастват буйно с репей (Arctium lappa). Под залесените площи в близост до течението на реката се развиват редица мезофити и хигрофити.

В рамките на защитените зони са установени някои защитени видове растения, включени в приложенията на Закона за биологичното разнообразие, характерни за Сакар

Безгръбначната **фауна** на територията на община Свиленград е най-богата. От ненасекомните видове характерни за района са някои охлюви (клас Gastropoda, тип Mollusca), червеи от клас Oligochaeta, дафнии и циклопси от клас Crustacea, множество кърлежи и паяци от клас Arachnida. Най-богата е тази, която е свързана с река Марица и нейните притоци.

Счита се, че във водите на река Марица в участъка на община Свиленград обитават 31 вида риби

В сравнение с предходните проучвания видовото разнообразие е намаляло, въпреки установените 3 нови за долното течение на река Марица вида, т.е. несъобщавани от български автори. Намаляването на видовото разнообразие и промяната на структурата му се дължи на крупни антропогенни замърсители, на бракониерството, особено по време на размножителния сезон и промените в качествата на водата, характера на дъното и хранителната база в реката.

Сравнително богата е наличната херпетофауна на община Свиленград. Предположенията са, че общинската територия се населява от общо 28 вида от 14 семейства - 8 вида земноводни от 6 семейства и 20 вида влечуги от 8 семейства.

Птиците са най-добре представеният като разнообразие и изобилие на видовете клас гръбначни животни в района на община Свиленград поради разнообразните условия и наличието на екотонен ефект. Предполага се, че през различните сезони на годината територията на община Свиленград дава убежище и хранителна база на 86 установени и вероятни вида птици от 33 семейства, включени в 16 разреда. Броят на видовете обхваща около 25% от българската орнитофауна. Представени са почти 75% от всички разреди птици в страната ни. За това допринасят разнообразната среда и богатството от биотопи. Представеният видов състав подчертава значимостта на поречието на река Марица като изключително важен биокоридор, свързващ различни типове хабитати в цяла Южна България.

Клас Mammalia в община Свиленград е представен предимно от групата на дребните бозайници. Едри бозайници са по-рядко срещани. Има основание да се очаква, че общината дава убежище и хранителна база на 25 установени или вероятни вида бозайници от 12 семейства, включени в 6 разреда.

Защитени територии и зони

Защитените територии в община Свиленград са общо пет:

1. Природна забележителност - Дервишка могила
2. Природна забележителност - Калето
3. Природна забележителност - Находище на див божур

4. Защитена местност - Лозенски път

5. Защитена местност „Находище на Наделенолистно великденче”

Обща площ на защитените зони и защитените територии е 611,86 кв. км. или 87,56% от площта на общината. От тях 611,14 кв. км или 87,47% са ЗЗ. Делът на ЗЗ в община Свиленград е в пъти по-голям от средния за страната - 35%, което нарежда общината в групата на общините в България с най-висок дял на ЗЗ. Това е свидетелство както за изключително високото биоразнообразие на общината, неговата защита и възможност за валоризация.

Двата вида ЗЗ в голямата си част се припокриват. По-голям е делът на ЗЗ по Директивата за хабитатите - 610,95 кв. км или 87,45%, срещу 501,77 кв. км или 71,82% дял на ЗЗ по Директивата за птиците.

Защитените територии заемат незначителен дял - едва 2,25 кв.км или 0,32% от общинската територия. Този дял е много по-малък от средния дял за страната от 5,2%.

Защитените територии в община Свиленград са 2 вида - защитени местности и природни забележителности. Защитените местности са малко по-малки по площ - 1,22 кв.км или 0,15%, а природните забележителности достигат до 1,22 кв. км или 0,18% от общинската територия.

Високият дял на природозащита в община Свиленград поставя и редица ограничения пред териториалното устройство на общината и ползването на нейните ресурси.

Социално-демографска характеристика

1. Административно - териториална характеристика

Община Свиленград включва 24 населени места: 1 град (административен център) и 23 села.

Административният център на община Свиленград е град Свиленград, който е разположен по двата бряга на река Марица. Град Свиленград е опорен център от трето ниво в мрежата от опорни центрове, предложена от Националната концепция за териториално развитие - административен, икономически, културен и търговски център в Хасковска област.

Общината има уникалната даденост да бъде граница на България с две съседни държави- Република Гърция и Република Турция. Оттук произлиза водещата й роля в бъдещото развитие на европейските транспортни коридори, свързващи Европа с Близкия и Далечния Изток - коридор №4 по посока на Истанбул и други важни транспортни артерии в близост като наскоро построената модерна магистрала Виа Егнация (Истанбул-Солун), както и удобния скоростен път до пристанище Александруполис и до магистралата Виа Егнация. През територията на гр.Свиленград минава железопътната линия София-Пловдив-Свиленград-Истанбул, свързваща България с европейската мрежа, както и железопътната връзка Свиленград- Дикия- Александруполис.

2. Брой и гъстота на населението

Населението на община Свиленград по данни на НСИ от официално преброяване 2012 – 22 816 души, за 2013 - 22 774 души, 2014 г. - 22 798, за 2015 г. – 22 452 души и 2016 г. – 22 234.

Таблица 1. Възрастова структура на населението на община Свиленград

Община	**Възраст**			
Свиленград	Общо	0-14	15-64	над 65
бр. жители	22 234	3 344	13 488	5 402
%		15,04%	60,66%	24,30%

Източник на информацията общинска администрация

Над две трети (60,66%) от населението е в трудоспособна възраст, която говори за голям потенциал на работна сила.

3. Динамика на населението

В Таблица № 2 е представено населението на общината по данни от НСИ за последните 5 г.

Таблица 2. Население на общината по данни от НСИ за последните 5 г.

Година	Население в гр. Свиленград	Население в Община Свиленград
2016	17 754	22 234
2015	18 009	22 452
2014	18 099	22 798
2013	18 076	22 774
2012	18 076	22 816

Използвани данни от НСИ

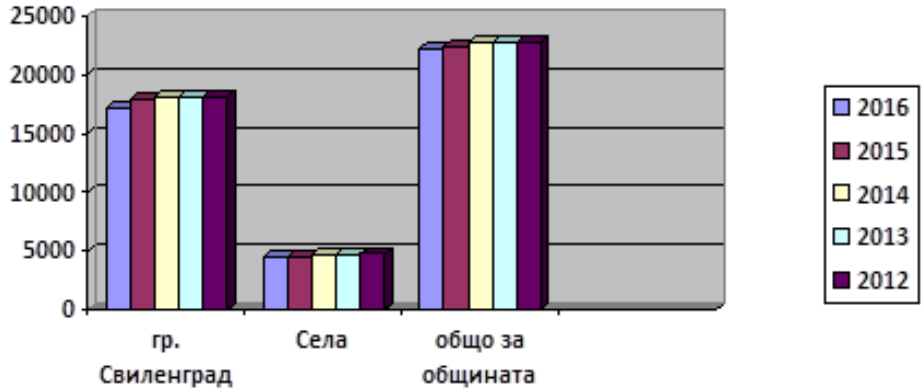

Използвани данни от НСИ

Община Свиленград се състои от 24 населени места, от които един град - общинския център и 23 села. Общината се характеризира с неравномерно териториално разпределение на населението. Основната част от населението е съсредоточено в гр. Свиленград и няколко по-големи села разположени по основните пътища. Град Свиленград е единственото населено място в общината с население над 5 000 души.

В Таблица № 3 са обобщени данни за населените места, брой жители, брой домакинства и брой жилища (едно фамилни къщи, блокове до 3 етажа, блокове над 3 етажа) - по данни от Община Свиленград.

Таблица 3. Обобщени данни за населените места, брой жители, брой домакинства и брой жилища (едно фамилни къщи, блокове до 3 етажа, блокове над 3 етажа) - по данни от Община Свиленград

Населени места	24
Брой жители в цялата Община	24837
Брой жители в гр. Свиленград	20574
Брой домакинства	9050 (само за гр. Свиленград - 7204 бр.)
Брой жилища	10416 за 2016
Стаи	35482 за 2016

Използвани данни общинска администрация Свиленград

Динамиката на населението по данни на НСИ показва тенденция на намаляване във всички населени места на общината, като в периода от края на 2012 г. до края 2016 г., населението на общината е намаляло с 582 души, или 0,51 %.

Демографското развитие на общината за периода 2012-2016 г. по данни на НСИ е представено в Таблица № 4

Таблица 4. Демографско развитие на общината за периода 2012-2016 г. - НСИ

Година	Раждане (бр.)	Смърт (бр.)
2012	213	339
2013	189	331
2014	218	328
2015	196	366
2016	217	384

Използвани данни от НСИ

Тенденции

От горните данни могат да се набележат някои основни тенденции в демографската характеристика.

Забелязва се тенденция към намаляване на населението, запазва се и отрицателния естествен прираст на населението, както и неговото застаряване.

Съществен момент в демографското развитие на община Свиленград на фона на всеобщата картина за страната е интензивната външна миграция, породена от безработицата и неблагоприятните социалноикономически условия.

4. Трудова заетост

Към края на 30.06.2017 г. коефициентът на заетост, обновен на страницата на НСИ към дата 31.12.2015 г., изчислен като отношение на броя на заетите лица в община Свиленград към населението във възрастовата група 15-64 навършени години, е 58,6 %, при

64,3 % за областта, 67,2 % за Южен Централен Район и 71,8 % за страната, по-висок от този за областта.

Традиционно, равнището на безработица за община Свиленград е значително под средните стойности за област Хасково (8.6% за 2016г.), като през последните години се утвърждава като общината с най-ниско равнище на безработица в областта. Към 30.06.2017 г. регистрираните безработни лица за община Свиленград са 876 с равнище на безработица (8,12%) при 8,6% към 30.06.2016 г.

5. Показатели за доходи

За област Хасково основните приходи на домакинствата са работната заплата и пенсиите, следвани от самостоятелната заетост и други приходи. Същата последователност важи и за средните приходи на лице.

Основен индикатор за доходите на домакинствата е средната годишна заплата на наетите лица в общината 7341 лв.[1] Динамиката за периода от 2008 до 2014 е към увеличаване, съгласно публикацията „**Районите, областите и общините в Република България 2014”** на НСИ от 16.02.2016 г., средния доход за регион Хасково на лице е 4 157 лева и съответно средния доход за регион Хасково на домакинство е 10 374 лева.

Икономическо развитие на общината. Стопански дейности

6. Икономическо състояние, сравнено със средното за страната по показатели

Община Свиленград се характеризира със сравнително високи икономически показатели.

По отношение структурата на местната икономиката на община Свиленград също не се регистрират драстични промени, като тя продължава да бъде доминирана от сектора на услугите. Таблица 5 дава илюстрация на структурообразуващите сектори.

Таблица 5. Дял на произведена продукция от общината по водещи сектори (%)

	Преработваща промишленост	Селско, горско и ловно стопанство	Търговия	Строителство	Транспорт
2016	22,6	8,2	17,2	6,6	24,9
2015	20,9	5,2	10	10,7	18,1
2014	15,2	5,3	10,2	8,5	18,2
2013	11,7	4,3	8,6	••	16,4
2012	10,2	5,1	6	••	22,5

[1] По данни на НСИ

Източник: Общинска администрация

7. Селско и горско стопанство

Предимство на общината, особено на най-южния й пояс, е високата екологична чистота на земята и природата, което се дължи на отсъствието на каквито и да било замърсяващи производства.

Земеделие:

Земеделската земя в общината по данни на ОС „Земеделие“ - Свиленград е 566 953,7 дка или 80,4% от общата площ. По начин на трайно ползване 44,6% са ниви, 19,1% - пасища и мери, 11% - залесена територия, 4 % - лозя, 3,6% - дървопроизводствени площи и 3,1% са полски култури. Традициите в земеделието са свързани с отглеждането на пшеница, ечемик, слънчоглед, памук, тютюн, лозя. Протичащите структурни процеси, ускорявани най-вече под влияние на прилагането на общата селскостопанска политика, водят до уедряване на земеделските стопанства както в областта, така и в община Свиленград.

Основните фактори, ограничаващи развитието на земеделието са свързани основно с недостиг на финансови средства за уедряване и модернизиране на производството. Наблюдава се и слаб интерес на производителите към възможностите за сдружаване.

В землищата е изградена мрежа от микроязовири и напоителна система, но в настоящия момент не се използва. Тази напоителна система, съгласно статистическите данни може да напоява близо 34 хил. дка.

Животновъдство:

Традициите в животновъдството са отшумели, поради неприложимост в контекста на ниски изкупни цени за продукцията и липса на разнообразни и конкурентни пазарни механизми за реализация. Налице е значителен спад на отглежданите животни в резултат на намаляването на поголовния и на намалената продуктивност на животните. Животновъдство е слабо развито на територията, като преобладават животните в личните стопанства - при дребни производители, разпръснати в индивидуални стопанства с единици, рядко с десет и повече глави животни. Само в единични ферми е налице концентрация на по-голям брой животни. По-голямо внимание се отделя на говедовъдството и по-малко на овцете и козите.

Горско стопанство

общата площ на горския фонд в община Свиленград е 13 293,1 ха, от които 4 019,1 ха са заети от гори, разпределен по вид, както следва,

- иглолистни гори - 644,8 ха;
- широколистни високостеблени - 364,1 ха;
- за реконструкция - 279,8 ха;
- издънкови за превръщане - 1770,7 ха;
- нискостеблени - 359,7 ха.

Залесената площ е 3 657,4 ха, което представлява 91% от общата горска площ. Дървопроизводителната площ е 3802,1 ха - 94,6 % от площта, а непроизводителната - 217 ха - 5,4% от общата площ.

Общинската горска собственост обхваща 2 908,2 ха, 91,5 %, от които залесени (2662 ха), а 3,2% (93,1 ха) е незалесена дървопроизводствена площ, в т. ч. 0,5 ха - невъзобновени сечища, 83.3 ха - голини и 9,3 ха - пожарища. Всички сечища и пожарища са предвидени за залесяване, а голините са по поречието на р. Марица.

От горите общинска собственост 2 155,1 ха е дървопроизводителна площ, а останалите 153,1 ха - непроизводителна. По функции, общинската горска собственост се разпределя, както следва,

- група гори и земи с дървопроизводителни и средообразуващи функции - 2483,4 ха, в т.ч. -2 278,2 ха - залесени;

- група защитни и рекреационни гори и земи - 424,8 ха, в т.ч.. 383,8 ха - залесени.

Горският фонд в община Свиленград се стопанисва от ДГС -„Свиленград". ДГС Свиленград развива дейността си на територията на общините Свиленград и Любимец. ТП ДГС Свиленград стопанисва горски фонд - държавна собственост 20026,3 ха. Върху тях са разположени насаждения от благун, космат дъб, зимен дъб, цер, червен дъб, съпровождащи се от мъждрян, габър, липа, и култури от бял и черен бор, кедър, акация, топола.

8. Промишленост и строителство

С богати традиции от близкото минало, днес **преработващата промишленост** продължава да е водещ структуроопределящ сектор в местната икономика на община Свиленград. По дял на произведена продукция от общата за общината, сектор „Преработваща промишленост" се нарежда на второ място в местната икономика, въпреки че в периода 2012-2016 г. има значителен спад от почти 14%.

В преработващата промишленост са обособени през 2012г. 74 производствени единици, което е 5,9% от броя на нефинансовите предприятия в структурата на местната икономика. В периода 2012-2016 г. техният брой остава непостоянен.

Най-голям дял в сектора, по отношение на произведената продукция и зает персонал се пада на текстилната и шивашка промишленост. Освен производството на текстил, текстилни изделия и трикотаж, предимно малки фирми представят хранително вкусовата промишленост - производство на напитки, винопроизводство и месопреработване. Значимите промишлени предприятия са приватизирани и преструктурирани. Загубата на традиционните пазари и липса на нови също оказва голямо влияние върху процесите, които протичат в този отрасъл.

Като цяло промишлеността на общината е в процес на преодоляване на доскорошната стагнация, но се наблюдават все още колебливи тенденции към нарастване на обема на инвестиции. През последните години икономическият ръст е незначителен. Липсата на свежи инвестиции във фирмите не позволява технологичното им обновление.

Ключово за развитието на сектора се явява изграждането на индустриална зона Свиленград, включваща и логистичен парк. Индустриалната зона ще даде възможност на Свиленград да провежда целенасочена икономическа политика към диверсифициране на местната икономическа база за производства и услуги с по- висока принадена стойност.

Едновременно с преработващата промишленост, сектор „**Строителство**" също формира съществен по размер дял (6,6% за 2016 г.) в общата произведена продукция на територията на община Свиленград. Строителният отрасъл е функция от инвестиционната политика, провеждана в общината и състоянието на общинската икономика. Поради тази причина въпреки последствията от икономическата криза, която се отрази изключително остро на кризата в строителния отрасъл в страната, то на територията на община Свиленград строителството запазва своите позиции. Спрямо 2015 г. се наблюдава увеличаване на

стопанските единици в отрасъла, увеличаване размерът на произведената продукция , нетните приходи от продажби и инвестициите в ДМА.

9. Услуги

Сферата на услугите в община Свиленград се развива със значително по-устойчиви темпове от останалите два икономически сектора. Това се дължи на няколко отрасъла с обслужващ характер, които се развиват изключително успешно през последните години. Това са отраслите: „Транспорт, складиране и пощи", „Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети" и „Хотелиерство и ресторантьорство".

В сектора услуги отрасълът със структуроопределящо значение за местната икономика на община Свиленград е **транспортът и логистиката**. Транспортът като икономическа дейност има нарастващо значение в икономическата структура на общината. Развитието на отрасъла е силно повлияно от наличието на два транспортни коридора: трансевропейският транспортен коридор "Европа - Азия", осигуряван от първокласния път Е-80, и перспективният регионален коридор, свързващ района Свиленград - Харманли с Бургас, преминаващ през територията на Странджа - Сакар. Транспортно- географското положение на общината предполага значително участие на чуждестранен капитал в икономическите дейности. В отрасъла е съсредоточен и най - голям дял на произведената продукция (19%) в състава на местната икономика.

Друг отрасъл със структуроопределящо значение за местната икономика на община Свиленград е **търговията**. В отрасъл „Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети" са съсредоточени най-голям относителен дял от заетите (25%) и най-голям дял на нетните приходи от продажби (30,2%). По показателя размер на произведена продукция търговията отстъпва на отраслите „Транспорт, складиране и пощи" и „Преработваща промишленост".

Въпреки общата привлекателност на търговията като дейност, генерираща бърза печалба при минимум разходи и извършваща интеграция между производство и потребление, нейният дял в общите стойности на ключови финансови показатели за местната икономика в периода 2012-2016 г. е все още ограничен. В търговията към 2016 г. са регистрирани 563 стопански единици, или 35,2% от общия брой регистрирани фирми в община Свиленград. Това са основно предприятия от типа „микро" и „малки".

Освен търговията, с голям потенциал за развитие в община Свиленград е и **туризмът.**

Община Свиленград притежава необходимите предпоставки за развитие на туризъм, природни и културни ценности и уникалната възможност да ги превърне в отправна точка за печеливш бизнес. Туризмът е важен елемент от местната икономика и предприемането на правилни стъпки за неговото развитие ще благоприятства за интензивното развитие на икономиката и благоденствието на населението.

Община Свиленград има потенциал за развиване на алтернативен туризъм в следните негови направления - културно-исторически, селски и екотуризъм, ловен, лозаро- винарски туризъм, приключенски и др., като в същото време разчита на вътрешен и международен туризъм.

Културното наследство на територията е разнообразно, обхващащо паметници с историческо, археологично и архитектурно значение, изпъстрено от автентичен фолклор и отличителни кулинарни традиции. Сред емблематичните символи за територията са мостът

„Мустафа паша“ от 1529 г. в гр. Свиленград, Средновековната крепост при с. Мезек, Средновековната кула край с. Маточина, Тракийската куполна гробница край с. Мезек, Скалните църкви в селата Михалич и Маточина и др. Всички те са недвижими културни ценности със статут на категория „национално значение”.

Превръщането на Източните Родопи и Сакар планина като екотуристическа дестинация несъмнено включва и община Свиленград. Сакар присъства като задължителна спирка за любителите орнитолози от Източните Родопи към черноморското крайбрежие, където могат да наблюдават царския орел. Царският орел е един от защитените видове птици у нас и е включен в Червената книга на България. Това създава уникална възможност за развитие на орнитоложки туризъм.

Изключително перспективно пред развитието на територията се явява и развитието на лозаро-винарският туризъм. На територията на община Свиленград са засадени над 14 000 дка лозя, повечето от които с винени сортове. Изключително благоприятните почвено-климатични условия обуславят изграждането на пълен лозаро- винарски кръг от отглеждане на качествено грозде и производството на вино.

Утвърден като традиционен за общината още от 1988 г. е и ловният туризъм. За популацията на дивеча се грижат две ловно-рибарски дружества, а ловната площ на общината е 65 887,6ха. Община Свиленград попада в миграционния път на прелетните птици “Виа Понтика”, поради което ловът на африканска гургулица е особено успешен. През последните години районът се утвърди като един от най-добрите в страната за този вид туризъм и броят на ловците, предимно от Гърция и Италия, непрекъснато нараства. Други алтернативни форми на туризъм, перспективни за територията на община Свиленград, са приключенски,селски, фестивален, спортен и хоби туризъм, конгресен и др.

В община Свиленград, предимно в административния център, частното хотелиерство и ресторантьорство се развиват с бързи темпове и обслужват транзитно преминаващите туристи и чуждестранни посетители. Градът изобилства от привлекателни места, посещавани от клиенти предимно от България, Гърция и Турция. Крупните инвестиции, нови хотели и казина са предпоставка за непрекъснато растящия брой на посетителите от Гърция и Турция, които превръщат Свиленград в предпочитана дестинация.

В периода 2012-2016 г. приходите от туризъм се увеличават 5 пъти, като изключителна успешна за туризма е 2016 г. Основно това се дължи на увеличения поток от чуждестранни туристи, които също се увеличава двойно.

Водоснабдяване, канализация на третиране на отпадъчните води

Водоснабдяването на населените места в общината се извършва главно от кладенци. Подаването е изключително помпажно. Водоснабдените населени места са 22 броя, а само 2 са частично водоснабдени. Това са селата Лисово и Равна гора. Изградеността на мрежата е около 98,21%. Съществува необходимост от реконструкция и подновяване на водопроводните тръби.

Единствено изградена канализация има в гр. Свиленград, а в останалите населени места няма изградени канализации като изключение прави с. Мезек, където е изграден главен клон на ВиК мрежата. По данни на НСИ, степента на изграденост на канализационната мрежа е 79,12%. В общината има изградени ПСОВ в гр. Свиленград и с. Мезек.

Използвани енергоносители, начини на отопляване.

10. Електроснабдяване

Основен енергоносител в община Свиленград е електроснабдяването. На територията на общината няма селище със статут на населено място, което да не е електрифицирано. Основен потребител на електроенергия в община Свиленград е общинска администрация Свиленград. Основен източник на захранване на град Свиленград е електроенергийната система на страната с електропроводи 110 kV до откритата разпределителна уредба 110 kV на подстанция ''Свиленград".

Град Свиленград се електроснабдява от една подстанция, разположена географски в северната част на града, като част от цялостната електроенергийна система на страната.

Съществуващи електропроводи са в добро техническо състояние, с добри преносни възможности и висока механическа устойчивост. Като цяло електроразпределителната мрежа на общината е реконструирана и поддържана на добро равнище, но има участъци с нарушени механични и електрически параметри.

11. Топлоснабдяване

Твърдото гориво (въглища и дървата за огрев) са основен вид гориво за отопление на населението на територията на общината. Докато в обществения сектор използването на дърва за отопление се редуцира, то потреблението им сред населението се увеличава. Основен проблем тук е множеството нискоефективни, физически и морално остарели горивни системи.

Лиценз за разпределение и снабдяване с природен газ на територията на общината има "Свиленград-газ" АД. През януари 2009 г. Общинският съвет на Свиленград одобрява инвестиционното намерение за газификация на общината, схемата за цялостно изграждане на газоразпределителната мрежа и 3-годишен бизнес план на дружеството. Мрежата е изградена изцяло в периода 2009-2011 г., като градът е обхванат от два основни пръстена, което гарантира качествено и без прекъсване снабдяване на потребителите с природен газ.

Институционална рамка

Обществените отношения, свързани с местното самоуправление и местната администрация са в съответствие със Закон за местното самоуправление и местната администрация (в сила от 17.09.1991 г. отразена деноминацията от 05.07.1999 г., Обн. ДВ. бр.77/17 Септември 1991 г. изм. ДВ. бр.15/23 Февруари 2010 г.).

Общината е основната административно-териториална единица, в която се осъществява местното самоуправление.

В общината се избира общински съвет и кмет.

Дейността на общинския съвет и на кмета на общината се подпомага от общинска администрация.

Организационната структура на общинската администрация в Община Свиленград се урежда в Устройствения правилник (УП) на общината, който определя организацията на дейността и функционалните задължения на административните звена в общинската

администрация. С утвърдения със Заповед № 233 от 21.02.2014 г. на Кмета на община Свиленград Устройствен правилник, се осигурява изпълнението на всички функции, произтичащи от законодателството на Република България. Общинската администрация се структурира в дирекции, отдели или сектори. Структурата на община Свиленград е представена на следната фигура.

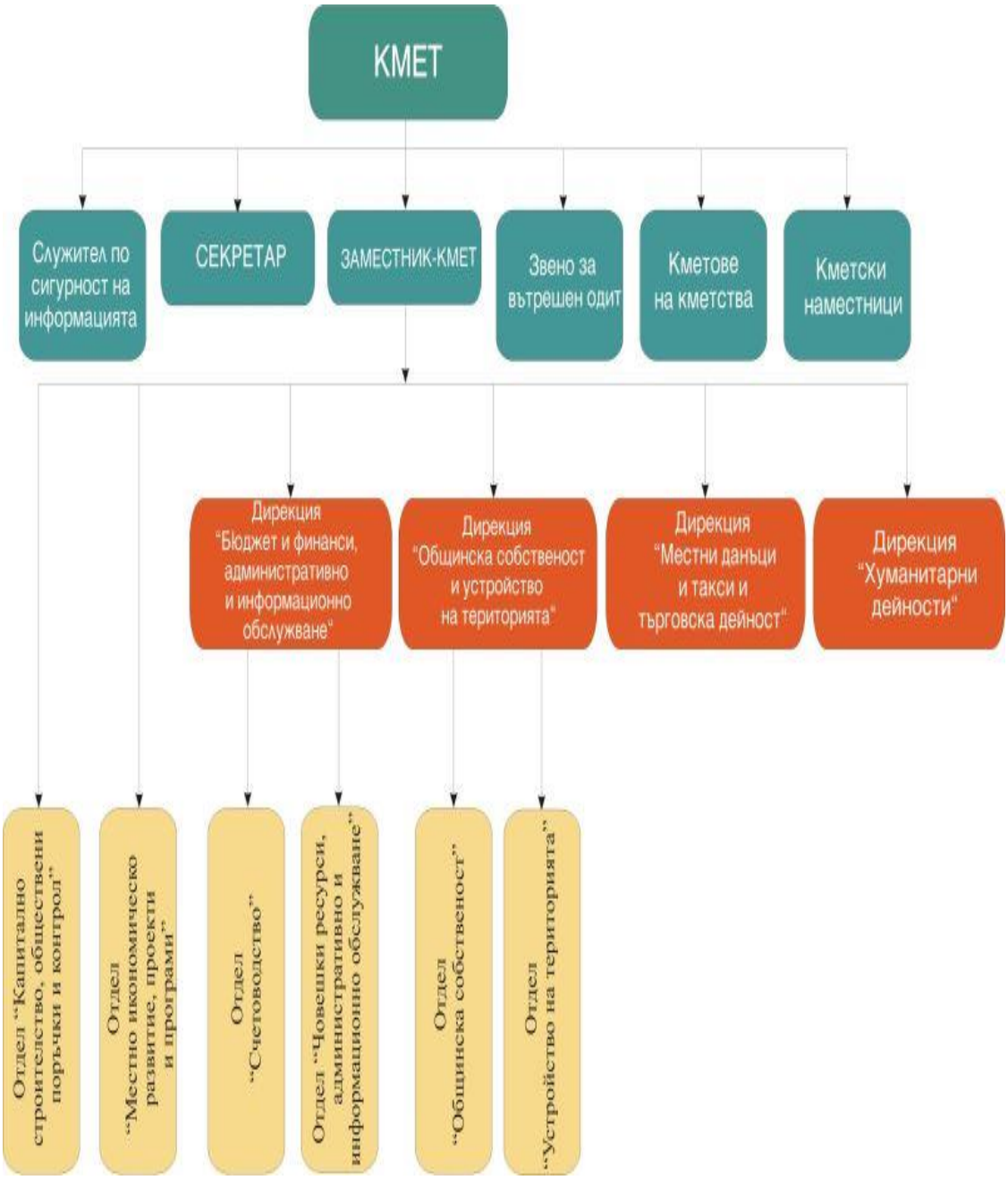

Фиг. 2 Структура на общинска администрация - Свиленград

На теорията кмета на общината отговаря за изпълнението на Програмата за управление на отпадъците. На практика тези задължения се делегират на други подчинени общински служители.

Ежедневната работа по мониторинга на изпълнението на Програмата за управление на отпадъците е въз основа на местното прието законодателство.

Институционалната рамка за управление на отпадъците в община Свиленград е:

Отговорен ръководител - Заместник Кмет;

Отговорен административен персонал – Дирекция ОСУТ

Програма за управление на отпадъците е важен документ за прилагането на законодателството по управление на отпадъците на местно ниво.

Заложения принцип „пълна отговорност на замърсителите" - „потребителите да заплащат пълните разходи, както по производството и потреблението на продуктите, така и свързаните с тях разходи по опазване на околната среда; превръщането на разходите за околна среда във важен фактор при вземане на решения" се реализира чрез административни разпоредби и икономически регулатори. Най-често прилаганият икономически регулатор в контекста на принципа „замърсителят плаща" е въвеждането на различни такси, а при неизпълнение на регламентираните с нормативните актове задължения, пълната отговорност предполага заплащането на глоби.

Таксата за битови отпадъци се събира от органите на данъчната администрация.

Регионално сдружение за управление на отпадъците

На основание чл.19б ал. 1 във връзка с ал. 5 от действащия тогава ЗУО през 2010 г. се създава Регионално сдружение за управление на отпадъците на общините Харманли, Свиленград, Тополовград,Симеоновград, Любимец, Стамболово и Маджарово .

Членове на общото събрание на сдружението са кметовете на горе изложените общини. Избран е председател на Регионалното сдружение за управление на отпадъците. Общото събрание е определило работна група от експерти от всяка общинска администрация.

Целите на Сдружението са:

- Подобряване на качеството на услугите за събиране, транспортиране и обезвреждане на битовите отпадъци и на приравнените към тях отпадъци;
- Ефективно използване на ресурсите, възникващи в процесите на управление на отпадъците; оптимизиране на процесите за управление на отпадъците с оглед намаляване разходите за услугите за събиране, транспортиране и обезвреждане на битовите отпадъци и на приравнените към тях отпадъци;
- Постигане на прозрачност и отговорност в процесите на управление на отпадъците;
- Реализиране на целите и изискванията на националното законодателство и подзаконовите актове за управление на отпадъците;
- Стимулиране и подпомагане активността на отделните граждани за участие в процеса за управление на отпадъците;
- Насърчаване на диалога и взаимодействието между държавата, органите на местното самоуправление, стопанските организации при решаване на проблемите, свързани с управлението на отпадъците.

Утвърдени са вътрешните правила за работа на сдружението. Определена е цена за депониране на тон отпадък за общините членове на регионалното сдружение на регионално депо Харманли, както и цена за външни ползватели извън сдружението за депониране на тон отпадъци на депо Харманли.

Съгласно решение на общото събрание кметовете представят декларации за минимално количество отпадък, който се депонира на депото, във връзка с определяне на цената за навременно вземане на решение за дневния капацитет на депото и за определяне на графиците за приемане на отпадъците. Периодично се отчитат реално приетите на депото отпадъци, като отчетите се одобряват от общото събрание. Определен е реда н начина за събиране на дължимата цена от общините - членове на регионалното сдружение за управление на отпадъците, както и дължимите неустойки за общините, които предизвикат забавяне на плащането на дължимата от тяхна страна цена за третиране на битови отпадъци.

На общото събрание се разглеждат важни въпроси и разходването на средствата по чл. 64. ал. 1 от ЗУО, като решенията се вземат след гласуване.

VII. Основни изводи от анализа на състоянието и прогнозите за бъдещо развитие в управлението на отпадъците

В този раздел са представени най-важните факти и тенденции, идентифицирани в анализа на съществуващото състояние в сектора на управление на отпадъците, както и произтичащите от тях изводи и препоръки. Изложението следва реда на изготвените анализи, пълният текст на които е представен в Приложенията към настоящата програма.

a. Анализ на действащите нормативни и програмни документи в контекста на правата и задълженията на общините по управление на отпадъците

Основният извод от анализа на нормативната уредба на община Свиленград, е че в съответствие с новите изисквания на ЗУО и подзаконовите нормативни актове по прилагането му в действащата нормативна уредба следва да се регламентират отговорностите на възложителите по отношение на изготвяне на планове за управление на строителните отпадъци и задълженията на общинската администрация по одобряването на плановете и отчетите във връзка с изпълнение целите, заложени в Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали /приета с ПМС № 277 от 5.11.2012 г., обн. ДВ. бр.89 от 13.11. 2012 г./. Регламентиране на задълженията на собствениците или наемателите на търговски обекти, собствениците (или наематели) на еднофамилни жилища за изпълнение на новите изисквания за разделно събиране на рециклируеми и биоотпадъци, дейността на площадките за безвъзмездно приемане и др.

b. Анализ за отпадъците

Анализ на битовите отпадъци

От направеният анализ на съществуващото състояние по управление на отпадъците се основава на информация за образуването, съхранението, обезвреждането и оползотворяването на битовите отпадъци за периода 2012 -2016 година могат да се направят изводи че:

1. количеството на отчитаните битови отпадъци и нормата на натрупване през периода 2012-2016 г. варират в значителни граници поради, което не могат да бъдат откроени устойчиви тенденции;

2. липсват предишни изследвания за морфологичния състав на отпадъците поради, което не могат да се изведат тенденции за промяна в състава на отпадъците;

3. за масово разпространените отпадъци няма натрупани данни, от които да могат да се направят изводи за тенденциите на образуване, събиране и третиране;

4. няма функциониращи системи за събиране на биоотпадъци, съответно не е налична информация за този вид отпадъци.

5. Събирането на масово разпространените отпадъци се организира от организациите по оползотворяване, с които общината има сключени договори. Поради липса на интерес от страна на организациите по оползотворяване все още няма сключени договори за въвеждане на системи за разделно събиране на отработени масла; излезли от употреба гуми (ИУГ) в Община Свиленград.

Анализ на производствени неопасни отпадъци

На територията на общината се образуват органични отпадъци от хранително вкусовата промишленост и текстилни отпадъци от шивашката промишленост. Големи генератори на производствени отпадъци не функционират към настоящия момент. Неопасните отпадъци, образувани от производствените предприятия се смесват с битовите отпадъци и се обезвреждат чрез депониране на общинското депо.

На територията на община Свиленград и в съседните общини от региона има пунктове за изкупуване на отпадъци от метал и хартия, но общината не получава данни за количествата, което затруднява изпълнението на целите за рециклиране на битови отпадъци

Анализ на строителни отпадъци

Основното количество строителни отпадъци се генерират от дейността на фирми, извършващи строителна и ремонтна дейност. Определено е място за извозване и депониране на строителни отпадъци, но количествата не се отчитат съответно не могат да се направят изводи за тенденции на образуване на този вид отпадък.

Опасни отпадъци

Количествата на образуваните опасни отпадъци по групи, съгласно класификацията на отпадъците се водят на отчет в РИОСВ, но общината не получава данни. Производствени опасни отпадъци не се образуват. Най- голям дял в общото количество на опасните отпадъци имат отработени моторни и смазочни масла и нефтопродукти, негодни за употреба батерии и акумулатори /НУБА/, както и излезли от употреба флуоресцентни тръби и други отпадъци, съдържащи живак. Дейностите по третиране на опасните отпадъци образувани от дейността на предприятията се извършват в съответствие с разрешителните им документи за дейности с отпадъци без да се ползва общинска инфраструктура.

На територията на общината образуваните в миналото пестициди за растителна защита се съхраняват в ББ кубове или в складови помещения, като количествата са отразени в Регистъра на складове и съхраняваните в тях негодни за употреба пестициди.

В Община Свиленград няма организирана система за разделно събиране на опасни отпадъци от домакинствата, съответно липсват данни за този вид отпадъци. Лечебните заведения имат сключени договори с лица, притежаващи необходимите разрешителни за дейности по третиране и транспортиране на генерираните болнични отпадъци.

Утайки от ПСОВ

На територията на общината се генерират утайки от почистване на канализацията, и от ГПСОВ. За управлението на утайките от ГПСОВ е разработена програма за управление на утайки.

Болнични отпадъци/Отпадъци от хуманното здравеопазване

МБАЛ „Свиленград“ ЕООД и ЦСМП Свиленград притежават изградени, обособени и оборудвани помещения за временно съхраняване на опасни болнични отпадъци. Въведена е система за разделно събиране и съхранение на болничните отпадъци

В заключение относно проблеми по отношение на събирането на данни може да се обобщи, че в община Свиленград е необходимо създаването на система за събиране и обработка на данни от изпълнителите, които имат договори с общината и предприятията с общинско участие, както и получаването на информация от лица, извършващи събиране на рециклируеми отпадъци на търговска основа и въвеждане на механизми за получаване и оценка на достоверността на отчитаните от организациите по оползотворяване количества. Всичко това ще спомогне за установяване изпълнението на целите за рециклиране на битови отпадъци.

с. Анализ на инфраструктурата за управление на отпадъците

Събиране и транспортиране на отпадъци

Община Свиленград чрез общинското дружество извършва дейностите по събиране и транспортиране на отпадъците от домакинствата, административните сгради и търговските предприятия до претоварна станция и впоследствие до регионалния център за третиране на отпадъци в гр. Харманли . Обхванати са всички населени места. Общия обем на поставените съдове е 800 000 литра, което се равнява на 35,13 литра на жител. В това отношение община Свиленград има по-добри показатели от община Харманли (24,68 л./ж.), която е общината със сходен брой жители от област Хасково, но по-малките общини от регион имат повече контейнери на жител – Любимец (49,31 л./ж.), Маджарово (72,95 л./ж.), Симеоновград (65,78 л./ж.) и Стамболово (42,69 л./ж.).

Община Свиленград има сключени договори с организации по оползотворяване за изграждане на система за събиране на отпадъци от излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, негодни за употреба батерии и акумулатори, ИУМПС, но все още няма сключени договори за отработени масла, излезли от употреба гуми.

В Община Свиленград не е организирана Система за разделно събиране на опасни отпадъци от домакинствата.

Изградена е площадка, предназначена за събиране и временно съхраняване на разделно събрани отпадъци от бита, на която да се извършва безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата (чл. 19, ал. 3, т. 11 от Закона за управление на отпадъците).

Предварително третиране на отпадъци

На територията на общината се извършва претоварване на отпадъка с цел транспортирането му до регионалното съоръжение, където се извършва сепариране и депониране.

Оползотворяване и обезвреждане на отпадъци

Понастоящем прилагането на дейности по оползотворяване в община Свиленград е ограничено до материали, които имат търговска стойност.

Депонирането на отпадъци остава основния метод за обезвреждане на отпадъците, образувани в Община Свиленград, което се извършва на регионалното депо в гр. Харманли.

d. Анализ на замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъци и осъществени мерки за тяхното възстановяване

Нерегламентираните сметища на територията на общината са закрити. На старото общинско сметище, разположено в местността „Червената пръст" се извършва периодичен мониторинг.

Все още не са предприети мерки за окончателно решаване на проблемите със съхраняваните пестициди и други препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност.

e. Анализ на институционалния капацитет

Дейностите по сметосъбиране и сметоизвозване се извършват от частна фирма „Волф Милениум" ООД, гр. Хасково по силата на договор за възлагане от 07.07.2014г. Общинската администрация, по-специално, дирекция "ОСУТ", упражняват системен контрол върху събирането, извозването и третирането на различните отпадъци на територията на Общината. По действащите общински наредби за поддържане на чистотата и управление на отпадъците за календарната 2016 г. са съставени 20 бр. глоби с фиш.

Община Свиленград участва в "Регионално сдружение за управление на отпадъците-Харманли"

f. Анализ на организационните схеми и форми за управление на отпадъците; планиране, финансиране и определяне на цени и такси за услугите

Финансирането на услугите и дейностите по събиране, транспортиране и обезвреждане на битови отпадъци се осъществява чрез събиране на такса "Битови отпадъци", определена в годишен размер, въз основа на одобрена План-сметка за приходите и разходите за поддържане на чистотата, сметопочистването и сметоизвозването на територията на Общината за съответната година. За физически лица и икономически субекти се използва различен промил от стойността на имота за определянето на такса битови отпадъци. В резултат на тази политика се получават диспропорции и кръстосано финансиране.

При средногодишен доход от 10 945 лв.[2] на домакинство, за област Хасково, през 2016 г. границата на поносимост за услуги по управление на отпадъците, които едно домакинство

[2] По данни на НСИ

може да си позволи (1% от доход) възлиза на 96,85 лв./дом./г. или 630 396,65 лв./г. при 6509 бр. домакинства. Събраните от домакинствата средства за управление на отпадъците от населението за 2016 г. са 550 505 лв. т.е. под границата на поносимост.

g. Анализ на информирането на обществеността по въпросите на управление на отпадъците

Повишаването на общественото съзнание на населението за дейности с широко обществено значение се извършва основно чрез сайта на Община Свиленград, чрез провеждане на конкурси, празненства, обществени мероприятия, организирани специално за целта, или включени като част от програмите за честване на празници на общината или конкретно населено място, като специално внимание следва се отделя на работата с подрастващите.

Към настоящия момент на актуализация на програмата се разработва специализирана информационна кампания, насочена към гражданите с цел да ги информира относно наличните системи за екологосъобразно събиране и третиране на отпадъци, задълженията и отговорностите на населението, ползите за околната среда от прилагане на отделните мерки и по специално от ползите от намаляване на количеството генерирани отпадъци и оползотворяване на отпадъците.

h. Анализ на информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъците

Общинската администрация предоставя информация в съответствие с документите, определени с нормативната уредба по управление на отпадъците. Не е създадена вътрешноведомствена уредба и специализирана информационна система, която да покрива основните направления на дейностите по управление на отпадъците в общината.

SWOT анализ

SWOT анализът изхожда от идеята за разделянето на обекта на стратегическия анализ от средата, в която той функционира. Обектът на стратегически анализ се разглежда откъм неговите "силни страни" и "слаби страни". Средата, в която функционира обектът на стратегически анализ, се диференцира на "възможности" и "заплахи".

Силни страни. Силните страни са ресурс, умение или друго преимущество, което притежава секторът. Силната страна е отличителна компетенция, която дава сравнително предимство.

Слаби страни. Слабите страни представляват ограниченията или недостигът на ресурси, умения и способности, които сериозно възпрепятстват развитието на сектора.

Възможности. Възможностите представляват най-благоприятните елементи на външната среда. Това са благоприятни външни фактори, от които секторът се възползва или би могъл да се възползва.

Заплахи. Заплахите са най-неблагоприятните сегменти на външната среда. Те поставят най-големи бариери пред настоящото или бъдещото (желаното) състояние.

1. Достижения и силни страни

- Разработени са дългосрочни планове за реализация на необходимите инвестиции в инфраструктура за управление на отпадъците на ниво регион за управление на отпадъците и в частност за общината.
- Изграден е необходимия административен капацитет на различните нива на управление на отпадъците – регионално сътрудничество, планиране, разработване на програми и нормативни документи и осъществяване на контрол
- Установена е практика за налагане на законодателството, чрез ефективен контрол в сектора.
- Инвестициите за изграждане на необходимата допълнителна инфраструктура за предварително третиране и депониране на отпадъците са направени и предвидените съоръжения и инсталации за региона са пуснати в експлоатация.
- Нормата на натрупване на отпадъци е близка до средната за страната, а България е една от страните с много ниско ниво на генерирани отпадъци на 1 жител в ЕС.
- Принципът „разширена отговорност на производителят" се прилага в общината по отношение на отпадъците от опаковки, без да се отделят публични средства за разделно събиране и третиране.
- Приложен е регионален принцип за управление на битовите отпадъци.

2. Проблеми и слаби страни

- По-нататъшното повишаване на такса битови отпадъци може да доведе до надхвърляне на границата на поносимост за домакинствата.
- Недостатъчна координация между общините участващи в регионалното сдружение и забавяне при вземане на решения за разпределение на задълженията за изпълнение на регионалните цели за рециклиране на битови отпадъци и разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъци.
- Недостатъчна активност на гражданите и неправителствените организации в началните фази на планиране и проектиране на съоръжения и разработването на местната нормативна уредба, програми и стратегии.
- Липса на система за събиране на опасни отпадъци от домакинствата и осигуряване на тяхното екологосъобразно третиране.
- Липса на общинска система за събиране на подходящите за оползотворяване биоотпадъци и други биоразградими отпадъци от домакинства, магазини, заведения за обществено хранене, пазари, хотели, лечебни заведения, училища и др., обхванати от общинските системи за събиране на смесени битови отпадъци.
- Високо ниво на депониране на различните видове отпадъци.
- Липса на план за изграждане на съоръжения за оползотворяване на биоотпадъците, ако такива са предвидени на територията на общината, съгласно решение по чл. 26, ал. 1, т. 4 ЗУО, в т.ч. определяне на местоположението, необходимия капацитет и технология за третиране;
- Недостатъчно добро ниво на информационно обезпечаване за проследяване изпълнението на целите за рециклиране и на процесите, свързани с вземането на информирани управленски решения и изготвяне на стратегически документи.

- Липса на целенасочени мерки и стимули, които да допринесат за предотвратяване образуването на отпадъци и насърчаване на разделното събиране на отпадъци при източника на образуване и домашно компостиране.
- Липса на специално разработена програма за провеждане на информационни кампании за информиране на обществеността и повишаване на общественото съзнание по въпросите на управление на отпадъците.
- Няма изградена мониторингова система, която да отчита удовлетвореността на обществеността и заинтересованите лица от резултатите. свързани с дейности по управление на отпадъците.

3. Възможности

- Използване на публично частното партньорство и финансовите инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с ефективното управление на отпадъците.
- Промяна на обществените нагласи в полза на екологосъобразното и ефективно управление на отпадъците.
- Разрастване на пазара на суровини от рециклируеми отпадъци.
- Изграждане на единна интегрирана информационна система за управление на отпадъците.
- Въвеждане на нови ефективни технологии, допринасящи за ефективно рециклиране и оползотворяване на отпадъците.
- Подобряване на ефективността на системите за управление на масово разпространени отпадъци с цел осигуряване на висококачествено рециклиране и прилагане на принципа за разширена отговорност на производителя.
- Осигуряване на прозрачност при определяне на такса битови отпадъци за гражданите и бизнеса и въвеждане на принципа „заплащане според количеството на образуваните отпадъци".

4. Заплахи

- Слаба покупателна способност на домакинствата и трудност на нискодоходните групи да отделят допълнителни средства за услуги и дейности, свързани с управление на отпадъците.
- Необходимите средства за експлоатация на новоизградените съоръжения са значителни.
- Значително увеличение на разходите за управление на битови отпадъци и необходимостта за повишаване на такса битови отпадъци за населението.
- Въведените в законодателството количествени цели са високи и съществува опасност да не се постигнат чрез съществуващите съоръжения, което ще наложи въвеждането на други практики, като събиране на биоотпадъци, биоразградими и рециклируеми отпадъци, за които не се прилага принципа „разширена отговорност на производителят" и третиране на подходящите за това биоразградими отпадъци.
- Инфраструктурата за управление на отпадъците е планирана преди въвеждането в националното законодателство на амбициозни цели за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци. Не е предвидено изграждане

на инстлации и съоръжения за оползотворяване чрез третиране на по-голямата част от тези видове отпадъци.

VIII. **Цели на програмата за управление на отпадъците и алтернативи за постигането им**

а. Стратегически и оперативни цели

В съответствие с изискванията на чл. 52, ал. 4 от ЗУО общинската програма „е разработена в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците.” В Националния план за управление на отпадъците 2014-2020 г. е предвидено, че:

Генералната стратегическа цел в сферата на управление на отпадъците е:

<u>Общество и бизнес, които не депонират отпадъци</u>

Стратегическите цели, гарантиращи постигането на генералната стратегическа цел така както са формулирани в Националния план са:

Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване

Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда

Цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда

Цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците

Следвайки структурата, целите и предвижданията на НПУО 2014-2020 г в настоящата програма са разработени девет подпрограми, които чрез своите дейности водят до постигане на изпълнението както на конкретните програмни цели (стратегически/оперативни цели), така и на четирите стратегически цели на националния план.

За достигане на набелязаните цели в настоящата програма са набелязани конкретни мерки, които са описани в отделните подпрограми и обобщени в плановете за действие към тях.

Стратегически цели	Оперативни цели	Подпрограма
Цел **1**: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване	Намаляване на количеството на отпадъците; Намаляване на съдържанието на вредни вещества в	• Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци

на повторното им използване	материалите и продуктите	
Цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци	Достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло	• Подпрограма за разделно събиране и изпълнение на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци най-малко от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло • Подпрограма за разделно събиране и постигане на целите за биоразградимите битови отпадъци в т.ч. за биоотпадъците • Подпрограма за изпълнение на изискванията и целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци • Подпрограма за предотвратяване и намаляване на риска от депонирани отпадъци
Цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда	Достигане на целите и изискванията за биоразградимите отпадъци	• Подпрограма за информационно осигуряване, запазване и подобряване на административния капацитет на общината по управление на отпадъците
Цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор за прилагане на йерархията на управление на отпадъците	Достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради	• Подпрограма за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците

Изпълнението на мерки за увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени утайки от ПСОВ в съответствие с изискванията на ЗУО е задължение на съответните оператори при спазване на йерархията за управление на отпадъците. На територията на община Свиленград единствения генератор на утайки от ПСОВ е оператора на ГПСОВ Свиленград (ВиК дружеството) и мерките за управление на утайките се

изпълняват в съответствие с разработената за целта Програма за управление на утайките на ГПСОВ Свиленград.

b. Алтернативи за постигане на целите

Оптималният вариант за управление на отпадъците трябва да бъде устойчива система, която е икономически поносима, социално приемлива и екологично ефективна.

Икономическата поносимост изисква разходите за системите за управление на отпадъците да са икономически приемливи за всички сектори на обслужваното население, включително домакинствата, търговския сектор, индустрията, институциите и правителството.

Социалната приемливост изисква системите за управление на отпадъците да отговарят на потребностите на местното население и да са отражение на ценностите и приоритетите на това общество.

Екологичната ефективност изисква общите екологични тежести от управлението на отпадъците да намаляват, както по отношение на потреблението на ресурси (включително енергия), така също и по отношение на генерирането на емисии във въздуха, водата и земната повърхност.

Оптималната алтернатива предполага въвеждането на интегрираното управление на отпадъците като цялостен подход към гореизложените аспекти, включва използването на различни варианти за третиране на отпадъците и обхваща целия поток отпадъци.

Една интегрирана система за управление на отпадъците се състои от следните етапи, които са анализирани задълбочено в следващите под-раздели:

- предотвратяване образуването на отпадъците и повторна употреба на отпадъците;
- технически варианти за събиране и транспортиране на отпадъците (смесени, разделени при източника);
- съоръжение за сепариране по материали и рециклиране;
- технически характеристики на инсталация за компостиране;
- обезвреждане на отпадъците на депо.

Отчитайки анализите, техническата информация за общината и взетото решение на ОС на РСУО за разработените две алтернативи за управление на отпадъците централизиран подход за управление на отпадъците и децентрализиран подход за управление на отпадъците и приетия децентрализиран подход, община Свиленград предприе мерки по изпълнение на децентрализирания подход по чл. 31, ал. 1, т. 2 от ЗУО.

Описание на дейностите, които са общи за разгледаните подходи

1. <u>Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъците</u>

Европейското и националното законодателство по управление на отпадъците поставят като първи приоритет предприемането на мерки за предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъците, които да водят до намаляване на количеството на образуваните отпадъци и намаляване на вредното въздействие върху околната среда. Предотвратяването и намаляването на образуването на отпадъците се осъществява през

целия жизнен цикъл на продуктите от проектирането им до превръщането им в отпадъци и включва следните основни елементи:

- влагане на по-малко количество материали за производството на даден продукт;
- удължаване полезния живот на продуктите - произвеждане на по-трайни продукти и осигуряване възможности за ремонтиране и поправка на продуктите;
- намаляване на опасните свойства на отпадъците, образувани след употреба на продуктите;
- произвеждане на продукти, които могат да се използват повторно и влагане на материали, които могат да се рециклират;
- ограничаване на ненужната употреба на продукти (напр. продукти за еднократна употреба, замяна на стари с нови модели продукти и т.н.) и по-ефективното използване на продуктите.

Правилно прилаганата политика за предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци може да доведе до съществени съкращения, както на разходите за събиране, транспортиране и обезвреждане на отпадъците, така и на разходите за контрол по прилагането на нормативните изисквания.

Мерките за предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъците, които следва да се предприемат на регионално и местно ниво, могат да се обобщят както следва:

- Икономически стимули за намаляване образуването на отпадъци - препоръчва се обсъждане на възможността за определянето на размера на такса битови отпадъци въз основа на реално образуваните количества, чрез което да се насърчават предприятията и домакинствата за минимизиране на отпадъците;
- Повишаване на общественото съзнание, стимулиране на многократната употреба на продукти, прилагане на комуникационни инструменти, с цел насърчаване търсенето на екологосъобразни продукти, популяризиране на схемите за „еко-маркировка" - чрез провеждане на мероприятия за повишаване на екологичното съзнание на населението, насочени към разясняване на ролята на купувачите в намаляване на образуването на отпадъци и предизвикване на промяна в поведението им при покупката на продукти.

Детайлно описание на мерките за предотвратяване на отпадъците е представено в Раздел V.1 Програма за намаляване образуването на отпадъци.

2. Рециклиране на масово разпространени и други рециклируеми отпадъци

Понастоящем отговорността за разделното събиране на масово разпространените отпадъци (отпадъците от опаковки, батерии и акумулатори, отработени масла, излязло от употреба електрическо и електронно оборудване и др.) е възложена на Организациите на оползотворяване (ООп). Все пак, община Свиленград трябва да играе активна роля при планиране и определяне на изискванията към системите за събиране на тези отпадъчни потоци, с цел постигането на високи нива на рециклиране. За тази цел се препоръчва:

- Сключване на договори с ООп за всички видове масово разпространени отпадъци
- Включване в местната нормативна уредба на подробни изисквания към физическите и юридическите лица за разделно събиране на масово разпространените отпадъци и други рециклируеми материали;

- Установяване на постоянен диалог и редовни срещи с Организациите по оползотворяване, действащи на територията на общинната;
- Осъществяване на професионално разработени кампании за повишаване на информираността на обществеността, организирани на общинско ниво;

3. Разделно събиране на биоотпадъци.

За оползотворяване на биоотпадъците е предвидено отклоняване на зелените отпадъци от поддържане на обществени зелени площи, паркове и градини, разделно събиране на биоразградими отпадъци от домакинства, магазини, заведения за обществено хранене, пазари, хотели, лечебни заведения, училища и др. и изграждане на инсталация за компостиране на разделно събрани подходящи за оползотворяване биоотпадъци и други биоразградими отпадъци.

4. Събиране на опасни отпадъци от домакинствата

Прието е системата да включва събиране чрез провеждане на периодични кампании с мобилен събирателен пункт както и поставяне на контейнери в регионалния център, които ще служат за междинно съхранение на опасните отпадъци събрани от домакинствата, до момента на тяхното транспортиране до заводите за третиране на опасни отпадъци.

Вариантите не предвиждат обезвреждане на опасни отпадъци от домакинствата на територията на общината и региона.

5. Събиране на рециклируеми отпадъци от бита, за които не се прилага принципът „отговорност на производителят”

Във връзка с изискването на чл. 19, ал. 3, т. 11 от ЗУО се предвижда доизграждане и дооборудване на площадката за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. рециклируеми отпадъци, едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други. На площадката ще бъдат приемани разделно събрани отпадъци от домакинствата, както и „подобни” на домакинствата източници, в съответствие с местната нормативна уредба по управление на отпадъците и изградената система за разделно събиране на територията на община Свиленград. Предвижда се да бъдат събирани всички фракции битови отпадъци, с цел да се даде възможност домакинствата да се освободят от разделно събраните отпадъци на едно място.

Площадката ще бъде обособена и като център за приемане за повторна употреба на отпадъци от домакинствата, с което ще се даде възможност на гражданите да върнат ненужни предмети, от които желаят да се освободят и същите да бъдат използвани повторно.

За изпълнение на целите по чл. 31, ал. 1, т. 1 ЗУО за рециклиране на битови отпадъци на площадката ще се приемат също и рециклируеми отпадъци от бита, за които не се прилага принципът „отговорност на производителят” - хартия, пластмаси, стъкло, метали.

Предварителните очаквания са, че осигуряването на площадка за предаване на рециклируемите отпадъци няма да бъде достатъчно за изпълнение на целите за рециклиране на битови отпадъци, поради което ще се наложи стартиране на система за разделно събиране на този вид отпадъци.

6. Третиране на разделно събраните биоотпадъци чрез компостиране

За биологично третиране на разделно събраните биоотпадъци ще се използва инсталация за компостиране, разположена на територията на общината. Описание на процесите за биологично третиране и използваното оборудване са представени в подраздел V.3.2 „Инсталация за компостиране на разделно събрани зелени и биоразградими отпадъци“.

Предварително третиране на битови отпадъци

Предварителното третиране на битовите отпадъци, преди тяхното депониране се осъществява чрез съществуващата инсталация за сепариране на битови отпадъци, разположено в регионалния център за третиране на отпадъци до гр. Харманли.

С въвеждането в експлоатация на инсталацията за сепариране в регионалния център за третиране на отпадъци нормативните изисквания за предварително третиране на отпадъците преди тяхното депониране вече се изпълняват.

Поради високите цели за разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците, въведени с Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци (Приета с ПМС №20/25.01.2017 г.) следва да се осигури събирането и третирането както на зелените отпадъци така и биоразградимите отпадъци. Хранителните отпадъци се считат за странични животински продукти съгласно Регламент (ЕО) № 1069/2009 и трябва да се обеззаразят или чрез анаеробни методи (инсталация за производство на биогаз) или чрез компостиране, което отговаря на следните времеви температурни профили (Таблица А4-1. от Приложение № 4 към цитираната наредба):

Времеви температурни профили за обеззаразяване на материали, различни от странични животински продукти, както и хранителни отпадъци (които не са от международния транспорт)

Система на компостиране	Температура	Време	За всички системи на компо-стиране е необходимо да се извършва аериране (обръщане и смесване на материала), за да се гарантира, че всичкия материал е изложен на
Компостиране на открито	> 55 °C > 65 °C	10 дни 3 дни	
Закрита/реакторна система за компостиране	> 60 °C	3 дни	

За целите на обработката на разделно събраните на територията на общината зелени и биоразградими отпадъци, Община Свиленград планира да изгради инсталация за компостиране в редове без принудителна аерация.

За изграждането на система за компостиране в открити редове без принудителна аерация за обработка на около 3 000 т. е необходима голяма площ, на която трябва да бъдат разположени откритите редове и другата необходима инфраструктура за площадката.

Площадката, която е определена за изграждане на инсталацията е с общата площ е 12 893 м ^{2} .

Оценени са предимствата и недостатъците на два варианта за разделно събиране на биоотпадъците:

Вариант 1: Система за смесено разделно събиране на хранителни и зелени (градински) отпадъци

Вариант 2: Отделни системи за разделно събиране отделно на хранителните и отделно на градинските отпадъци

Разгледаните варианти се различават по вида на използваните съдове за разделно събиране и съответно вида на събираните био-отпадъци в тях.

И в двата разглеждани варианта е приета система за събиране „от врата до врата", при която биоотпадъците се събират в биоконтейнер (кафяв), разположен в непосредствена близост до мястото на образуване на биоотпадъците. Тази система позволява индивидуално да се избира обемът на всеки контейнер в зависимост от количеството на биоотпадъците, което се образува от едно лице (генератор) или няколко лица (домакинства) в случай на жилищни блокове, многоетажни сгради и т.н

Системата за разделно събиране на биоотпадъци (и в двата варианта) ще се прилага за общината предвид количествата на образуваните биоотпадъци и разстоянието до съоръжението за компостиране. Всички домакинства и другите генератори на отпадъци от тези населени места ще имат възможността да доставят обемистите зелени отпадъци в контейнери 4м^3 , които общината ще извозва до инсталацията за компостиране. Структурата на селските райони позволява оползотворяване на хранителните отпадъци, като храна за животни (на ниво домакинство);

7. Система за събиране на ТБО след въвеждане на общинска система за разделно събиране на биоотпадъци

С въвеждането на общинска системата за разделно събиране на биоотпадъците, ще се наложи преструктуриране на системата за сметосъбиране и сметоизвозване на отпадъците. Успешното отклоняване на биоотпадъците ще даде възможност за намаляването на честотата на събиране на остатъчната фракция от потока битови отпадъци. Двата разгледани алтернативни варианта са оценени с допускането, че след въвеждане на общинската система за разделно събиране на биоотпадъци, честотата на извозване на контейнерите за битови отпадъци ще се намали двойно (от два пъти седмично на веднъж седмично). В Таблица 6 е направено сравнение на данните за общия обем на извозените съдове през годината и общия обем на образуваните отпадъци в гр. Свиленград. Резултатите показват, че средната запълняемост на съдовете е 45,89%, което означава, че когато се отделят биоотпадъците (25.10% хранителни и градински отпадъци, съгласно морфологичния анализ на отпадъците, проведен през 2015 г. и актуализиран през юли 2016г.) запълняемостта на съдовете ще е около 30%. За сравнение съгласно Ръководството за определяне броя и вида на необходимите съдове и техника за събиране и транспортиране на отпадъци (МОСВ, 2004 г.) коефициентът за запълняемост се приема в границите на 70%-95%. Следователно намаляването на честотата на събиране на контейнерите няма да доведе до тяхното препълване.

Таблица 6. Запълняемост на съдовете за сметосъбиране в гр. Свиленград

Контейнери (1100 l) /Кофи (110 l) (бр.)	**Честота на събиране - пъти седмично**	**Количество на отпадъците [t и m^3]**		**Брой извозени контейнери на година**	**Обем на контейнерите извозени на година [m^3/г.]**	**Запълняемост на контейнерите**
400	2	2 565	20 585	41600	45760	45,89%
3000	2	2 192	17 598	312000	37440	

След въвеждане на общинска системата за разделно събиране биоотпадъци се очаква, количеството на смесените битови отпадъци да намалее с 25%, колкото е теглото на хранителните и градинските отпадъци в общия отпадъчен поток. Въпреки това за да се запази същото ниво на удобство за населението не се предвижда намаляване на броя на вече разположените съдове за битови отпадъци – 400 бр. 1100 л. контейнери и 3000 бр. 120 л. кофи.

При тези параметри след въвеждане на общинска системата за разделно събиране на биоотпадъци е направена калкулация на разходите за обслужване на контейнерите за битовите отпадъци. Резултатите за извозване на 1100 л. контейнери и 120 л. кофи са представени съответно в Таблица 7 и Таблица 8.

Таблица 7. Система за събиране на 1100 л. контейнери за ТБО след въвеждане на общинска система за разделното събиране на био-отпадъци

	2016	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
Обхванати жители	**10 784**	**10 663**	**10 543**	**10 424**	**10 307**
Брой домакинства	**3 509**	**3 470**	**3 431**	**3 392**	**3 354**
Брой 1100 л. контейнери заТБО	**400**	**400**	**400**	**400**	**400**
Общо количество събрани отпадъци	**1 902**	**1 900**	**1 901**	**1 903**	**1 907**
Стойност на използваните контейнери (1100 л)	**231 000**	**0**	**0**	**0**	**0**
Амортизации на контейнери	**53 355**	**53 355**	**53 355**	**53 355**	**53 355**
Транспортни средства Обем 16 [$м^3$]					
Дял на използване на камион за 1100 л. контейнери за ТБО	**30,5%**	**30,5%**	**30,5%**	**30,5%**	**30,5%**
амортизации на камиони	**10 551**	**10 551**	**10 551**	**10 551**	**10 551**
Разходи за експлоатация и поддръжка за 1100 л. контейнери за ТБО	**37 226**	**37 221**	**37 223**	**37 229**	**37 239**
Персонал					
Шофьори	4 396	4 396	4 396	4 396	4 396
Товарачи	9 341	9 341	9 341	9 341	9 341
Горива	5 233	5 229	5 231	5 236	5 245
Други консумативи	523	523	523	524	525
Поддръжка	14 482	14 482	14 482	14 482	14 482
Застраховки	3 251	3 251	3 251	3 251	3 251
Оперативни разходи и амортизация за 1100 л. контейнери за ТБО	101 132	101 127	101 129	101 135	101 145

Разходи на контейнер	4,86	4,86	4,86	4,86	4,86
Разходи на тон ТБО	53,17	53,21	53,20	53,14	53,04
Разходи на жител	9,38	9,48	9,59	9,70	9,81

Таблица 8. Система за събиране на 110 л. кофи за ТБО след въвеждане на общинска система за разделното събиране на био-отпадъци

	2016	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
Обхванати жители	**9 219**	**9 116**	**9 013**	**8 911**	**8 811**
Брой домакинства	**3 000**	**2 966**	**2 933**	**2 900**	**2 867**
Брой 110 л. кофи заТБО	**3 000**	**3 000**	**3 000**	**3 000**	**3 000**
Общо количество събрани отпадъци	**1 626**	**1 625**	**1 625**	**1 627**	**1 630**
Стойност на използваните контейнери (1100 л)	**198 000**	**0**	**0**	**0**	**0**
Амортизации на контейнери	**45 733**	**45 733**	**45 733**	**45 733**	**45 733**
Транспортни средства Обем 16 [м^3]					
Дял на използване на камион за 110 л. кофи за ТБО	**58,8%**	**58,7 %**	**58,7 %**	**58,8 %**	**58,9 %**
амортизации на камиони	**17 926**	**17 910**	**17 916**	**17 938**	**17 974**
Разходи за експлоатация и поддръжка за 1000 л. контейнери за ТБО	**52 929**	**52 887**	**52 903**	**52 960**	**53 056**
Персонал					
Шофьори	8 464	8 457	8 459	8 470	8 487
Товарачи	17 986	17 970	17 976	17 998	18 034
Горива	4 211	4 207	4 208	4 213	4 222
Други консумативи	436	436	436	436	437
Поддръжка	15 258	15 251	15 253	15 263	15 278
Застраховки	6 575	6 567	6 570	6 581	6 599
Оперативни разходи и амортизация за 1000 л. контейнери за ТБО	116 588	116 531	116 552	116 631	116 763
Разходи на контейнер	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75
Разходи на тон ТБО	71,70	71,73	71,72	71,68	71,62
Разходи на жител	12,65	12,78	12,93	13,09	13,25

За да се осигури удобна услуга за гражданите, честотата на събиране на хранителните биоотпадъци се планира да бъде еднаква с тази на събиране на остатъчната фракция от потока битови отпадъци. И двата разгледани варианта са оценени при честота веднъж седмично за събиране на смесените биоотпадъци при Вариант 1 и веднъж седмично за събиране на хранителните биоотпадъци. Приетата честота за събиране на зелените биоотпадъци при Вариант 2 е два пъти месечно от април до ноември, а през останалите месеци зелени на два месеца един път.

Съгласно Глава втора, чл. 6 от Наредбата за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци (Приета с ПМС №20/25.01.2017 г.), при двата разгледани варианта се предвижда:

- Безвъзмездно раздаване на домакинствата на съдове за събиране на биоотпадъците при източника на образуване. Съдовете за многократно използване ще са кафяви на цвят, водоустойчиви, достатъчно здрави и устойчиви на скъсване или напукване, при нормални условия на ползване, ще се затварят плътно и ще се почистват и дезинфекцират лесно. Тези Съдове ще са обозначени с ясно видим надпис, съдържащ информация за вида на събираните в тях биоотпадъци. Съдовете, които се използват за разделно събиране на хранителните отпадъци от обекти за производство и търговия с храни, и които попадат в категория 3 съгласно Регламент (ЕО) № 1069/2009, ще са маркирани и обозначени в съответствие с изискванията на Регламент (ЕО) № 1069/2009.

- Безвъзмездно раздаване и/или на биоразградими торби (от модифицирано нишесте или хартия), като по този начин няма да е необходимо допълнително оборудване на съоръженията за компостиране (оборудване за разопаковане на полиетиленови торби и въздушен сепаратор). Биоторбичките, които ще се предоставят на домакинствата, ще бъдат или от хартия или от биоразградими материали, в съответствие със стандартните методи за изпитване за биоразградимост / компостируемост (например стандарта БДС EN 13432:2004 – Опаковане. Изисквания, свързани с опаковките, оползотворявани чрез компостиране и биологично разграждане. Програма за изпитване и критерии за оценка за окончателно приемане на опаковките).

Вариант 1: Система за смесено разделно събиране на хранителни и зелени (градински) отпадъци

Тази система за разделно събиране включва събирането на биоотпадъци от домакинствата с помощта на биоконтейнер с колела (110 л), обозначен с ясно видим надпис, съдържащ информация за вида на събираните в тях биоотпадъци, водоустойчив, достатъчно здрав и устойчив на скъсване или напукване, при нормални условия на ползване, ще се затваря плътно и ще се почиства и дезинфекцира лесно за всяко домакинство или няколко домакинства в случай на многоетажни сгради (240 л). Съставът на биоотпадъците следователно е смес от хранителни и градински отпадъци, тъй като специфичните обеми за всяко домакинство позволяват събирането на сезонно различни количества градински отпадъци.

ДОПУСТИМИ БИООТПАДЪЦИ И БИОРАЗГРАДИМИ ОТПАДЪЦИ ЗА ПРОИЗВОДСТВО НА КОМПОСТ И ФЕРМЕНТАЦИОНЕН ПРОДУКТ

Таблица А1-1 към Приложение №1 към чл. 2, ал. 2, т. 2 и 3 от Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци (Приета с ПМС №20/25.01.2017 г.):

Разделно събрани биоотпадъци и други биоразградими отпадъци, допустими за производство на компост и ферментационен продукт

Описание на отпадъците		Допълнителна информация	Код и наименование на отпадъците съгласно наредбата по чл. 3, ал. 1 ЗУО	
(а)	(б)	(в)	(г)	(д)
1	**Отпадъци за биологично третиране изключително от растителен произход (без странични животински продукти или месо)**			
1.1.	**Органични растителни отпадъци от градините и парковете и други зелени биоотпадъци**			
1.1.01.	Смеси от органични отпадъци в съответствие с т. 1.1	зеленчуци, плодове и градински отпадъци, разделени в зависимост от техния произход	20 02 01	биоразградими отпадъци
1.1.02.	Трева, сено, листа		20 02 01	биоразградими отпадъци
1.1.03.	Листа		20 02 01	биоразградими отпадъци
1.1.04.	Растителни отпадъци, цветя	от пазари и домакинства	20 02 01	биоразградими отпадъци
1.1.08.	Отпадъци от гробищните паркове - разделено	растителни отпадъци, цветя, дървесина	20 02 01	биоразградими отпадъци
1.2.	**Растителни отпадъци от производството и консумацията на храна и напитки**			
1.2.06.	Зеленчуци, хранителни отпадъци	разделно събрани биоотпадъци от централната градска част, както и от кухните в домакинствата и заведенията за обществено хранен	20 01 08	биоразградими отпадъци от кухни и заведения за обществено хранене

Таблица 9. Видове отпадъци допустими и недопустими за поставяне в биоконтейнерите

Какви видове биоотпадъци се поставят в биоконтейнера?			**Какви видове биоотпадъци не се поставят в биоконтейнера?**
Хранителни отпадъци	Зелени (градински) отпадъци	Други биоразградими отпадъци	
хляб;	храсти;	пера;	кости;
сладкарски изделия;	трева;	коса	прах;
пакетчета и филтри за кафе;	листа;	животинска козина;	Памперси

готвена и сурова храна;	шишарки;	хартия;	продукти за лична хигиена;
мазнини;	растения;	хартиени опаковки (без стиропор);	цигарени фасове;
млечни продукти;	дървесни отпадъци;	хартиени салфетки и хартиени кърпи;	химически пръскана трева, плевели;
яйца и черупки от яйца;	стърготини;	цветя;	дрехи и парцали;
плодове/зеленчуци;	семена;	корк;	чашки и чинии от храна;
пакетчета отчай;	слама и сено;	кутии за пица.	мъх;
месо, риба;	клони; (максимум 2 мм диаметър);		стъкло, метал пластмаси;
макаронени изделия;	семена.		медицински отпадъци;
ядки.			керемиди, чакъл;
			бои, масла и други петролни продукти;
			найлонови торбички
			отпадъци от прахосмукачки.

Хранителните **биоотпадъци** ще се събират биоконтейнери, разположени по системата „от врата до врата“ с честота на извозване веднъж седмично. Обемът на биоконтейнерите ще бъде:

- 110 литрови кафяви кофи обозначени с ясно видим надпис, съдържащ информация за вида на събираните в тях биоотпадъци, водоустойчиви, достатъчно здрави и устойчиви на скъсване или напукване, при нормални условия на ползване, ще се затварят плътно и ще се почистват и дезинфекцират лесно за домакинствата, които разполагат с индивидуални кофи за смесени битови отпадъци;
- 240 литрови кафяви контейнери, обозначени с ясно видим надпис, съдържащ информация за вида на събираните в тях биоотпадъци, водоустойчиви, достатъчно здрави и устойчиви на скъсване или напукване, при нормални условия на ползване, ще се затварят плътно и ще се почистват и дезинфекцират лесно, ще бъдат поставени до местата, където са разположени 1100 литровите контейнери за събиране на смесените битови отпадъци ;

Вариант 2: Отделни системи за разделно събиране отделно на хранителните и отделно за градинските отпадъци.

Характерно за тази система е ясното разграничение между управлението на хранителните отпадъци и управлението на градинските отпадъци, като тази система основно е насочена към събирането на хранителните отпадъци или храната с изтекъл срок на годност, или най-постоянната и "мокра" фракция от потока битови отпадъци, включително обработени храни, месо и риба.

Поради наличието на дървесни отпадъци и храсти, смесените градински отпадъци са обемисти и богати на структурни компоненти с много ниска обемна плътност (0,15 до 0,25

kg/l). За тяхното събиране се предлага използването на превозни средства с компактор/уплътнител или се надробяват/шредират директно на площадката за компостиране.

За разлика от хранителните и кухненските отпадъци, градинските отпадъци изискват най - малко двоен обем на превозните средства за събиране в сравнение с теглото си. За разделно събиране на хранителните отпадъци могат да се използват превозни средства без компактор

В сравнение с тях, влажните и с нисък обем хранителни отпадъци позволяват използването на много по-обикновени и по-евтини камиони с ремарке без необходимост от механизъм за уплътняване.

Друг важен аспект е, че при хранителните отпадъци няма значителни сезонни колебания, но променливият модел на образуване на градинските отпадъци е значителен (от 50 до 100% отклонение между лятото и зимата) и е от значение и за двете системи за събиране и третиране.

Системата за разделно събиране на **хранителни отпадъци** ще бъде класическа „от врата до врата“ с честота на извозване веднъж седмично:

- 120 литрови кафяви кофи, обозначени с ясно видим надпис, съдържащ информация за вида на събираните в тях биоотпадъци, водоустойчиви, достатъчно здрави и устойчиви на скъсване или напукване, при нормални условия на ползване, ще се затварят плътно и ще се почистват и дезинфекцират лесно, за домакинствата, които разполагат с индивидуални кофи за смесени битови отпадъци – по един за всяко домакинство;
- 240 литрови кафяви контейнери, обозначени с ясно видим надпис, съдържащ информация за вида на събираните в тях биоотпадъци, водоустойчиви, достатъчно здрави и устойчиви на скъсване или напукване, при нормални условия на ползване, ще се затварят плътно и ще се почистват и дезинфекцират лесно ще бъдат поставени до местата, където са разположени 1100 литровите контейнери за събиране на смесените битови отпадъци;

Зелените отпадъци ще бъдат разделно събирани и доставяни на площадката чрез система „на доставяне“ с контейнери (3м ^{3}) поставени на тротоара. Ще се постави по един контейнер на всеки 150 жители. Събирането ще се осъществява веднъж на две седмици от месец май до месец октомври и веднъж месечно за останалите месеци.

Преценка на алтернативите

В тази част от проучването е направено сравнение от техническа гледна точка на сценариите, описани в предишния раздел. Финансовата оценка на алтернативите е показана в следващия раздел.

Целесъобразността на двата варианта беше преценена по следните критерии:

- сравнение на масовите баланси;
- нива на рециклиране и оползотворяване;
- пазар на продуктите от инсталациите за третиране;
- зависимост от пазарите;

Важно е да се отбележи следното:

- ❖ Всички варианти постигат изпълнението на заложените индикативни цели за рециклиране на отпадъци;
- ❖ Сценариите се различават основно по начина на разделно събиране на биоотпадъците като биологично третиране е идентично;

Техническо сравнение на вариантите

В тази част е направено сравнение от техническа гледна точка на сценариите, описани в предишния раздел.

8. Баланс на масите

И при двата варианта се очаква количеството отпадъци за депониране да се намали с около 25 % , колкото е количеството на биоотпадъците в потока на битовите отпадъци вследствие, на което ще се реализира значително удължаване на полезния живот на депото и ще се редуцират разходите за претоварване и транспортиране до регионалното депо.

9. Нива на рециклиране и оползотворяване

Друг важен критерий за сравнение на алтернативите е степента на рециклиране и оползотворяване на енергията. Това е от значение, защото в съответствие с йерархията за управление на отпадъците, рециклирането се разглежда като много по-важно от енергийното оползотворяване.

Чрез разделното събиране при източника може да се осигури висока степен на отделяне на оползотворимите материали (биоотпадъци, подходящи за компостиране) и да се постигне по-висока чистота на отделените материали и следователно по-качествен компост. Успехът на разделното събиране обаче зависи от заинтересоваността на населението, която се определя от информационните кампании за повишаване на общественото съзнание и прилагането на икономически инструменти, като например определяне размера на такса битови отпадъци спрямо количеството на изхвърляните отпадъци в контейнерите за смесени битови отпадъци.

В Инструкциите за прилагане на нормативните изисквания, свързани с управлението на биоотпадъците, одобрени с Заповед № РД-687/05.09.2014 г. на Министъра на околната среда и водите е посочено че когато се прилага „система „от врата до врата" за събиране **само на хранителни отпадъци** съдържанието на хранителните отпадъци (органичната фракция) в състава на остатъчната фракция от потока битови отпадъци, е средно 15%, а понякога и по-ниска (в границите от 10 до 20% от общото количество на остатъчната фракция от потока битови отпадъци)". Показано е графично сравнение на състава на остатъчната фракция от потока битови отпадъци при прилагане на различни системи за разделно събиране на биоотпадъците. От нея е видно, че в битовите отпадъци остават по-малко биоотпадъци, ако се извършва разделното събиране в отделни съдове за хранителни и зелени отпадъци **(т.е. разглеждания Вариант 2).**

Фиг. 4 Състав на остатъчната фракция от потока битови отпадъци при прилагане на различни системи за разделно събиране на биоотпадъците.

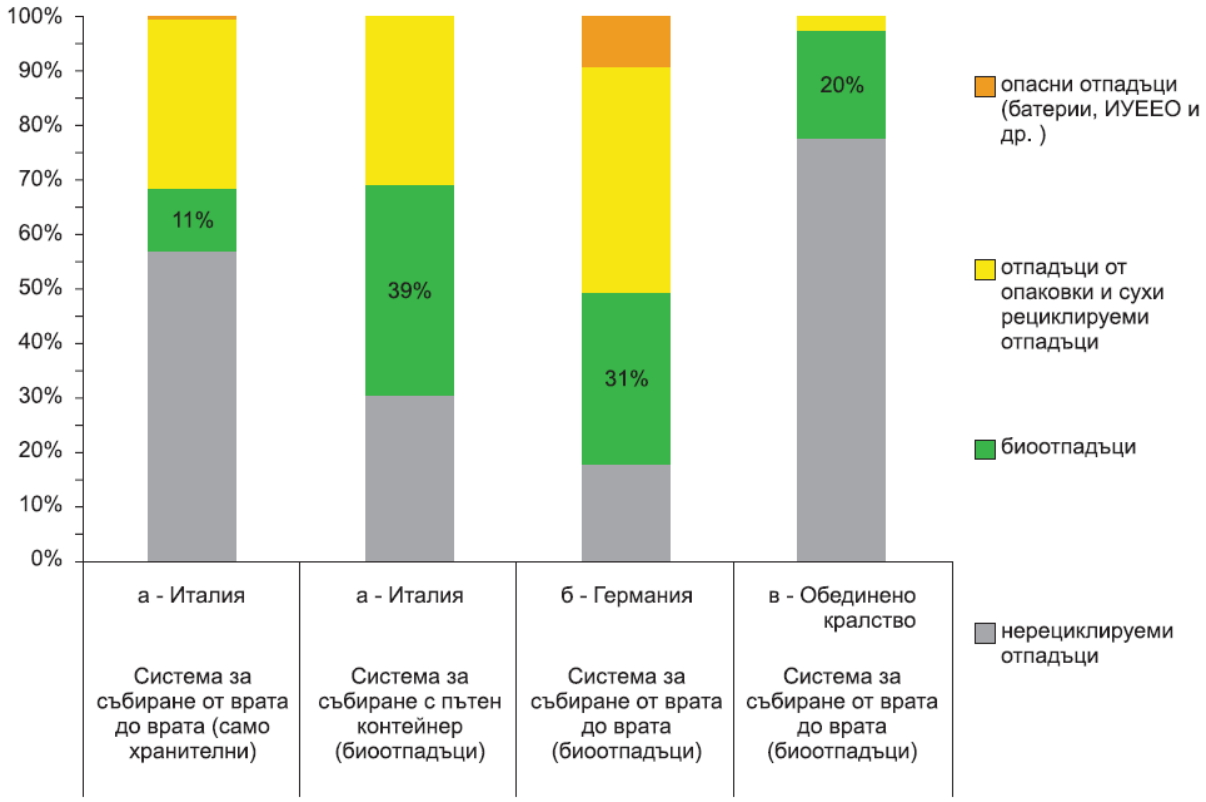

10. Пазар на продуктите от инсталацията за компостиране

Инсталацията за компостиране ще може да приема, както доставени отделно зелени и хранителни отпадъци така и смесени биоотпадъци. Компостът, произведен от биоотпадъци независимо по кой от двата варианта са доставени ще е с еднакви характеристики.

Към компоста от разделно събрани био-отпадъци към момента има ограничен интерес. Очаква се пазарът да е развит, по време на производството на първия компост.

Инсталацията за компостиране ще приема единствено разделно събрани зелени и биоразградими отпадъци, като избраната технология гарантира за производството на компост с високи характеристики.

От проведени през 2016 г. и 2017 г. анкетни проучвания за нагласите на населението се наблюдава видимо нарастване на интересите и заинтересоваността, както сред жителите на общината и производителите на селскостопански култури в района, така и сред биопроизводители.

11. Зависимост от пазарите

Потреблението на компост за нуждите на поддържането на зелената система в общината не е достатъчно високо за осигури потреблението на цялото количество произведен компост. За реализацията на компоста, произведен от биоотпадъци независимо по кой от двата варианта са доставени ще е необходимо намирането на външни потребители.

Финансова оценка на предложените варианти

Оценката на предложените варианти е направена въз основа на сравнение на паричните потоци, формирани от инвестиционна и от оперативна дейност.

Вариант 1 Система за смесено разделно събиране на хранителни и зелени (градински) отпадъци

При параметрите на системата за разделно събиране на биоотпадъци, посочени в подраздел IV.4.2.2 е направена калкулация на разходите за обслужване на контейнерите за био отпадъци. Резултатите за извозване на 240 л.био-контейнери и 110 л.био- кофи са представени съответно в Таблица 10 и Таблица 11

Таблица 10. Система за събиране на 240л. био-контейнери за разделното събиране на био-отпадъци

	2016	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
Обхванати жители	**10 784**	**10 663**	**10 543**	**10 424**	**10 307**
Брой домакинства	**3 509**	**3 470**	**3 431**	**3 392**	**3 354**
Брой 240 л. контейнери за био отпадъци	**400**	**400**	**400**	**400**	**400**
Общо количество събрани отпадъци	**663**	**662**	**662**	**663**	**664**
Стойност на използваните контейнери (240 л)	**50 400**	**0**	**0**	**0**	**0**
Амортизации на контейнери	**11 641**	**11 641**	**11 641**	**11 641**	**11 641**
Транспортни средства Обем 16 [м^3]					
Дял на използване на камион за 240 л. био-контейнери	**28,1%**	**28,1%**	**28,1%**	**28,1%**	**28,2%**
амортизации на камиони	**9 709**	**9 700**	**9 704**	**9 715**	**9 735**
Разходи за експлоатация и поддръжка за 240 л. био-контейнери	**19 538**	**19 522**	**19 528**	**19 550**	**19 586**
Персонал					
Шофьори	4 045	4 041	4 043	4 048	4 056
Товарачи	8 595	8 588	8 591	8 601	8 618
Горива	1 723	1 721	1 722	1 724	1 727
Други консумативи	172	172	172	172	173
Поддръжка	3 868	3 866	3 867	3 869	3 873
Застраховки	1 135	1 133	1 134	1 136	1 139
Оперативни разходи и амортизация за 240 л. био-контейнери	40 888	40 863	40 873	40 906	40 962
Разходи на контейнер	1,97	1,96	1,97	1,97	1,97
Разходи на тон био-отпадъци	61,71	61,73	61,72	61,70	61,66
Разходи на жител	3,79	3,83	3,88	3,92	3,97

Таблица 11. Система за събиране на 110 л. био-кофи за разделното събиране на био-отпадъци

	2016	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
Обхванати жители	**9 219**	**9 116**	**9 013**	**8 911**	**8 811**
Брой домакинства	**3 000**	**2 966**	**2 933**	**2 900**	**2 867**
Брой 110 л. био-кофи	**3 000**	**3 000**	**3 000**	**3 000**	**3 000**
Общо количество събрани отпадъци	**566**	**566**	**566**	**567**	**568**
Стойност на използваните кофи (110 л)	**148 500**	**0**	**0**	**0**	**0**
Амортизации на контейнери	**34 300**	**34 300**	**34 300**	**34 300**	**34 300**

Транспортни средства Обем 16 [м^3]					
Дял на използване на камион за 110 л. био-кофи	**55,8%**	**55,8%**	**55,8%**	**55,8%**	**55,8%**
амортизации на камиони	**17 019**	**17 019**	**17 019**	**17 019**	**17 019**
Разходи за експлоатация и поддръжка за 110 л. био-кофи	**44 109**	**44 108**	**44 108**	**44 110**	**44 113**
Персонал					
Шофьори	8 036	8 036	8 036	8 036	8 036
Товарачи	17 076	17 076	17 076	17 076	17 076
Горива	1 652	1 651	1 651	1 653	1 655
Други консумативи	180	180	180	180	181
Поддръжка	12 022	12 022	12 022	12 022	12 022
Застраховки	5 144	5 144	5 144	5 144	5 144
Оперативни разходи и амортизация за 110 л. био-кофи	95 428	95 426	95 427	95 429	95 432
Разходи на контейнер	0,61	0,61	0,61	0,61	0,61
Разходи на тон био-отпадъци	168,48	168,63	168,57	168,37	168,04
Разходи на жител	10,35	10,47	10,59	10,71	10,83

Вариант 2 Отделни системи за разделно събиране отделно на хранителните и отделно на градинските отпадъци

При параметрите на системата за разделно събиране на хранителни и зелени отпадъци, посочени в подраздел IV.4.2.3 е направена калкулация на разходите за обслужване на контейнерите за хранителни и зелени отпадъци. Резултатите за извозване на 240 л. контейнери и 120 л.- кофи за хранителни отпадъци както и 3м^3. контейнери за зелени отпадъци са представени съответно в Таблица 12, Таблица 13 и Таблица 14.

Таблица 12. Система за събиране на 240 л. контейнери за разделното събиране на хранителни отпадъци

	2016	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
Обхванати жители	**10 784**	**10 663**	**10 543**	**10 424**	**10 307**
Брой домакинства	**3 509**	**3 470**	**3 431**	**3 392**	**3 354**
Брой 240 л. контейнери за хранителни отпадъци	**240**	**240**	**240**	**240**	**240**
Общо количество събрани отпадъци	**343**	**343**	**343**	**343**	**344**
Стойност на използваните контейнери (240 л)	**50 400**	**0**	**0**	**0**	**0**
Амортизации на контейнери	**11 641**	**11 641**	**11 641**	**11 641**	**11 641**
Транспортни средства Обем 8 [м^3]					
Дял на използване на камион за 240 л. контейнери за хранителни отпадъци	**24,8%**	**24,8%**	**24,8%**	**24,8%**	**24,8%**
амортизации на камиони	**8 572**	**8 572**	**8 572**	**8 572**	**8 572**
Разходи за експлоатация и поддръжка за 240 л. контейнери за хранителни отпадъци	**16 788**	**16 787**	**16 787**	**16 788**	**16 790**
Персонал					
Шофьори	3 571	3 571	3 571	3 571	3 571
Товарачи	7 589	7 589	7 589	7 589	7 589

Горива	940	939	940	941	942
Други консумативи	94	94	94	94	94
Поддръжка	3 657	3 657	3 657	3 657	3 657
Застраховки	936	936	936	936	936
Оперативни разходи и амортизация за 240 л. контейнери за хранителни отпадъци	37 001	37 001	37 001	37 002	37 004
Разходи на контейнер	1,78	1,78	1,78	1,78	1,78
Разходи на тон хранителни отпадъци	107,91	108,00	107,96	107,84	107,63
Разходи на жител	3,43	3,47	3,51	3,55	3,59

Таблица 13. Система за събиране на 120 л. кофи за разделното събиране на хранителни отпадъци

	2016	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
Обхванати жители	**9 219**	**9 116**	**9 013**	**8 911**	**8 811**
Брой домакинства	**3 000**	**2 966**	**2 933**	**2 900**	**2 867**
Брой 120 л. кофи за хранителни отпадъци	**1 500**	**1 500**	**1 500**	**1 500**	**1 500**
Общо количество събрани отпадъци	**293**	**293**	**293**	**293**	**294**
Стойност на използваните кофи (120 л)	**148 500**	**0**	**0**	**0**	**0**
Амортизации на контейнери	**34 300**	**34 300**	**34 300**	**34 300**	**34 300**
Транспортни средства Обем 8 [м^3]					
Дял на използване на камион за 120 л. кофи за хранителни отпадъци	**55,8%**	**55,8%**	**55,8%**	**55,8%**	**55,8%**
амортизации на камиони	**17 019**	**17 019**	**17 019**	**17 019**	**17 019**
Разходи за експлоатация и поддръжка за 120 л. кофи за хранителни отпадъци	**43 388**	**43 387**	**43 387**	**43 388**	**43 390**
Персонал					
Шофьори	8 036	8 036	8 036	8 036	8 036
Товарачи	17 076	17 076	17 076	17 076	17 076
Горива	996	995	996	996	998
Други консумативи	115	115	115	115	115
Поддръжка	12 022	12 022	12 022	12 022	12 022
Застраховки	5 144	5 144	5 144	5 144	5 144
Оперативни разходи и амортизация за 120 л. кофи за хранителни отпадъци	94 706	94 706	94 706	94 707	94 708
Разходи на контейнер	0,61	0,61	0,61	0,61	0,61
Разходи на тон хранителни отпадъци	323,08	323,36	323,25	322,87	322,23
Разходи на жител	10,27	10,39	10,51	10,63	10,75

Таблица 14. Система за събиране на 3м ^{3} л. контейнери за разделното събиране на зелени отпадъци

	2016	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
Обхванати жители	**20 003**	**19 778**	**19 556**	**19 336**	**19 118**
Брой домакинства	**6 509**	**6 436**	**6 363**	**6 292**	**6 221**

Брой 3м ^{3} контейнери за зелени отпадъци	**300**	**300**	**300**	**300**	**300**
Общо количество събрани зелени отпадъци	**952**	**957**	**962**	**967**	**972**
Стойност на използваните контейнери (3м ^{3})	**245 438**	**0**	**0**	**0**	**578**
Амортизации на контейнери	**56 690**	**56 690**	**56 690**	**56 690**	**56 823**
Транспортни средства Обем 10 [м^3]					
Дял на използване на камион за 3м ^{3}. контейнери за зелени отпадъци	**6,3%**	**12,6%**	**12,6%**	**12,6%**	**12,6%**
амортизации на камиони	**2 172**	**4 340**	**4 342**	**4 347**	**4 356**
Разходи за експлоатация и поддръжка за 3м^3. контейнери за зелени отпадъци	**19 405**	**23 024**	**23 027**	**23 037**	**23 091**
Персонал					
Шофьори	905	1 808	1 809	1 811	1 815
Товарачи	1 923	3 843	3 844	3 849	3 856
Горива	1 615	1 624	1 624	1 626	1 629
Други консумативи	161	162	162	163	163
Поддръжка	14 221	14 365	14 365	14 366	14 400
Застраховки	580	1 221	1 222	1 223	1 229
Оперативни разходи и амортизация за 3м ^{3} контейнери за зелени отпадъци	78 267	84 054	84 058	84 074	84 270
Разходи на контейнер	21,74	23,35	23,35	23,35	23,41
Разходи на тон зелени отпадъци	132,00	141,89	141,85	141,70	141,75
Разходи на жител	3,91	4,25	4,30	4,35	4,41

В Таблица 15 е представено сравнение на разходите за реализация на двата варианта за разделно събиране на биоотпадъците.

Таблица 15. Сравнение на разходите за реализация на двата варианта за разделно събиране на биоотпадъците

	2016	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
Система за събиране на 1100 л. контейнери след въвеждане на разделното събиране на био-отпадъци	101 132	101 127	101 129	101 135	101 145
Система за събиране на 110 л. кофи след въвеждане на разделното събиране на био-отпадъци	116 588	116 531	116 552	116 631	116 763
Общо за събиране на ТБО след въвеждане на разделно събиране на био отпадъци	**217 720**	**217 658**	**217 681**	**217 766**	**217 908**
Система за събиране на 240л. контейнери за разделното събиране на био-отпадъци	40 888	40 863	40 873	40 906	40 962
Система за събиране на 120 л. кофи за разделното събиране на био-отпадъци	95 428	95 426	95 427	95 429	95 432

Общо за събиране на био-отпадъци - Вариант 1	**136 315**	**136 290**	**136 299**	**136 335**	**136 394**
Система за събиране на 240л. контейнери за разделното събиране на хранителни отпадъци	37 001	37 001	37 001	37 002	37 004
Система за събиране на 120 л. кофи за разделното събиране на хранителни отпадъци	94 706	94 706	94 706	94 707	94 708
Система за събиране на 3м ^{3} контейнери за разделното събиране на зелени отпадъци	78 267	84 054	84 058	84 074	84 270
Общо за събиране на хранителни и зелени отпадъци - Вариант 2	**209 975**	**215 760**	**215 765**	**215 783**	**215 982**
Общо разходи за събиране преди въвеждане на системата за разделно събиране на био-отпадъци (2014 г. за цялата община) - лв./т. образувани ТБО	**61,41**				
Общо разходи за събиране на ТБО и био-отпадъци - Вариант 1 - лв./т. образувани ТБО	**60,08**	**59,37**	**59,15**	**58,87**	**58,55**
Общо разходи за събиране на ТБО хранителни и зелени отпадъци - Вариант 2 - лв./т. образувани ТБО	**72,58**	**72,70**	**72,42**	**72,08**	**71,71**

Изводи:

Вариант 1 осигурява изпълнението на нормативните изисквания за разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъци при по ниски разходи

Съгласно примерите дадени в Инструкциите за прилагане на нормативните изисквания, свързани с управлението на биоотпадъците при **Вариант 2** може да се реализира по-високо ниво на разделно събиране на хранителните отпадъци и съответно по-малко количество хранителни отпадъци в остатъчната фракция. Успехът обаче се определя не от измерими показатели като например степента на автоматизация и механизация, а от субективни фактори като нивото на общественото съзнание по проблемите на опазването на околната среда и манталитета на населението.

Цитираните примери в инструкциите са за държави с дългогодишни традиции в управлението на отпадъците. Поради тази причина се препоръчва първоначално да се стартира с по икономически ефективния Вариант 1 докато се натрупа достатъчно опит и практика в разделното събиране на биоотпадъци. При доказана целесъобразност системата позволява да се осъществи плавен преход от Вариант 1 до Вариант 2 с поставянето на допълнителни контейнери за зелени отпадъци.

IX. **План за действие с подпрограми с мерки за постигането им**

а. Програма за намаляване образуването на отпадъци

Образуването и третирането на отпадъци е свързано с редица рискове за околната среда вследствие емисиите на метан и инфилтрат от депонирането на отпадъци, отделянето на тежки метали и диоксини и фурани при изгаряне, както и поради токсичността на редица опасни отпадъци.

Освен вредата за околната среда, с образуването на отпадъците и тяхното обезвреждане се губи значително количество природни ресурси.

Последните години бяха маркирани от непрекъснато нарастване на общественото съзнание за огромните предизвикателства, пред които сме изправени за избягване на глобална екологична катастрофа.

В този контекст мерките за предотвратяване или минимизиране образуването на отпадъците и свързаните с тях рискове за околната среда са от съществено значение за ограничаване изчерпването на първичните ресурси и климатичните промени.

Концепция и нормативни изисквания

Концепцията за предотвратяване образуването на отпадъци заема централно място във всички важни нормативни документи за управлението на отпадъците- както в Базелската конвенция за контрол на трансграничното движение на опасни отпадъци и тяхното обезвреждане , така и в рамковата Директива 2008/98/ЕО за отпадъците и директивите за специфичните отпадъчни потоци. В националното законодателство предотвратяването на отпадъците е регламентирано в Закона за управление на отпадъците (ЗУО) и наредбите за масово разпространените отпадъци.

Дефиницията за „предотвратяване" съгласно чл. 3, ал. 3 от рамковата директива за отпадъците съдържа основните аспекти на действията за предотвратяване образуването на отпадъци и намаляване на количеството и опасностите свързани с отпадъците, а също така определя и периода от жизнения цикъл, в който се прилагат мерките за предотвратяване. В съответствие с дефиницията „предотвратяване означава мерките, взети преди веществото, материалът или продуктът да стане отпадък, с което се намалява:

а) количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл;

б) вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве, или

в) съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите"

Както се вижда от определението предотвратяването може да бъде разделено на два главни аспекта – намаляване на количеството и намаляване на вредното въздействие. Директивата на дава приоритет на някой от тези два аспекта, като дори вследствие на употребата на съюза „или" (вместо „и") показва, че е достатъчно да бъде изпълнена една от трите подточки за да се счете, че са предприети мерки за предотвратяване на отпадъците.

Също така, директивата все още не регламентира до каква степен трябва да са изпълнени дейностите за намаляване на количеството и опасността на отпадъците за да се приеме, че са спазени изискванията за предотвратяване. Не са въведени задължителни

индикатори за измерване и отчитане степента на прилагане на мерките за предотвратяване. Това означава, че концепцията е в процес на разработка и усъвършенстване.

Повторната употреба се счита за форма на предотвратяване тъй като се съдържа в т. а) на дефиницията за предотвратяване – „включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл". Самостоятелно повторната употреба е дефинирана като „всяка дейност, посредством, която продуктите или компонентите, които не са отпадъци, се използват отново за целта, за която са били предназначени".

За повторна употреба могат да се считат следните дейности:

- директна употреба – или от някой друг или по различен начин;
- обновяване: напр. почистване, подобряване на външния вид, поддръжка в изправност и др.;
- поправяне: отстраняване на неизправности;
- използване като източник на резервни части;
- реставриране: този процес може да включва пълно разглобяване на продукта и подмяна на основни части, като реставрираният продукт може да е със същите или дори по-добри качества.

Повторната употреба не само отлага момента в който продукта се превръща в отпадък, но също вследствие многократната употреба на продукта се намалява количеството на отпадъците което би се образувало от еквивалентни продукти за еднократна употреба.

В Директива 2008/98ЕО е въведено и понятието „подготовка за повторна употреба", което има същия смисъл като повторната употреба, но се отнася не за дейности с продукти, а с отпадъци. Подготовката за повторна употреба не се счита за предотвратяване тъй като отпадъците вече са образувани. Тъй като определението за „отпадък" е широкообхватно, практически не може да се направи ясно разграничение между „продукт" и „отпадък" и съответно между „повторна употреба" (която е вид предотвратяване) и „подготовка за повторна употреба" (операция по оползотворяване). Очаква се допълнителна яснота по въпроса да се внесе с приемането на критериите за край на отпадъка, които следва да се разработят в съответствие с чл. 6 от рамковата директива.

Въпреки, че не се считат за предотвратяване, подготовката за повторна употреба и рециклирането на отпадъци водят до предотвратяване образуването на отпадъци тъй като спестяват добива на първични природни суровини и свързаното с това образуване на отпадъци от добивната промишленост.

Концепцията за предотвратяване на отпадъците трябва да бъде прилагана по време на всички етапи от материалния цикъл – от добива на суровината, производството на продукта, дистрибуцията, потреблението и превръщането му в отпадък. Предотвратяването следва да се прилага и преди стартирането на материалния цикъл – по време на проектирането на продукта, избор на начин за опаковане, изготвянето на стратегията за реализацията му, вземането на решения за маркетинговото му позициониране и др. Мерките за предотвратяване предприети през по-ранните етапи са по-ефективни.

Мерки за предотвратяване на отпадъците

В Приложение IV на Директива 2008/98ЕО са изброени възможните мерки за предотвратяване на отпадъците - мерки, които могат да засегнат рамковите условия, свързани с образуването на отпадъци, мерки, които могат да засегнат фазата на проектиране

и производство и разпространение, мерки, които могат да засегнат фазата на потребление и употреба. За успешното прилагане на стратегия за предотвратяване на отпадъците е необходимо да се приложи комбинация от нормативни, икономически, технически и комуникационни механизми. Мерките следва да обхващат всички етапи от жизнения цикъл - проектиране, добив на суровини, производство, разпространение, употреба, образуване на отпадъка и края на отпадъка.

В Таблица 16 са идентифицирани възможните мерки за осигуряване предотвратяване на отпадъците и е указан етапа от жизнения цикъл, в който съответните мерки могат да бъдат приложени.

Таблица 16. Възможни мерки за предотвратяване на отпадъците

	Проектиране	**Добив на суровини**	**Производство**	**Разпространение**	**Употреба**	**Отпадък**	**Край на отпадъка**
Нормативни инструменти	Продуктови стандарти Цели за предотвра-тяване Зелени обществени поръчки	Технологични стандарти Продуктови стандарти Цели за предотвра-тяване	Технологични стандарти Продуктови стандарти Цели за предотвра-тяване	Цели за предотвратя-ване Навлизане на пазара	Цели за предотвратяване	Цели за предотвратя-ване Технологични стандарти	Продуктови стандарти (критерии за край на отпадъка)
Икономически инструменти	Положителни/ отрицателни финансови стимули Разширена отговорност на производите-лят	Положителни/ отрицателни финансови стимули	Положителни/ отрицателни финансови стимули	Разширена отговорност на производителя Положителни/ отрицателни финансови стимули	Положителни/ отрицателни финансови стимули	Разширена отговорност на производителят Положителни/ отрицателни финансови стимули	
Комуникационни инструменти/ други	Еко маркировка Повишаване на общественото съзнание/ обучение Доброволни споразумения	Повишаване на общественото съзнание/ обучение Доброволни споразумения	Повишаване на общественото съзнание/ обучение Доброволни споразумения	Повишаване на общественото съзнание/ обучение Доброволни споразумения	Еко маркировка Повишаване на общественото съзнание/ обучение Маркетинг	Повишаване на общественото съзнание/ обучение Доброволни споразумения	Повишаване на общественото съзнание/ обучение Зелени обществени поръчки Маркетинг Доброволни споразуме-ния

					Доброволни споразумения		
Технически инструменти	Екологосъобразно проектиране	Технологични стандарти	Повторна употреба (чрез реставри-ране) Технологични стандарти	Повторна употреба (на опаковки)	Повторна употреба (продажба на продукти втора употреба)	Повторна употреба (части за повторна употреба)	

Мерките за предотвратяване на отпадъците трябва да са подбрани така, че да се гарантира максимална ефективност на въздействието върху конкретния отпадъчен поток или етап от жизнения цикъл, към които са насочени. В следващите раздели са представени планираните комбинации от мерки за всеки конкретен отпадъчен поток, образуван на територията на Община Свиленград.

1. Повишаване на общественото съзнание и обучение

Целта на тази мярка е да повиши информираността за опасностите за околната среда и човешкото здраве свързани с отпадъците вследствие, на което да убеди:

- потребителите да купуват продукти, след употребата, на които се образуват по-малко отпадъци и оказват по-малко вредно върху околната среда;
- производителите да произвеждат продукти, след употребата, на които се образуват по-малко отпадъци и оказват по-малко вредно въздействие върху околната среда;
- проектантите да проектират продукти, след употребата, на които се образуват по-малко отпадъци и оказват по-малко вредно въздействие върху околната среда;

В условията на пазарна икономика търсенето на екологосъобразни продукти може да бъде повишено чрез въздействие върху нагласите на потребителя. В съвременното информационно общество разясняването на вредните въздействие на отпадъците върху околната среда е силен подтик за насочване на потребителите например към продукти с по-малко опаковки или с опаковки създаващи по-малко рискове за околната среда, което от своя страна ще насърчи проектирането и производството на екологосъобразни продукти, от които се образуват по-малко отпадъци, продукти с ограничено съдържание на опасни вещества, продукти подходящи за многократна употреба, намаляване на опаковките и т.н.

Тъй като в редица случаи предотвратяването на отпадъците не съвпада и противоречи на икономическите интереси на производителите и потребителите на продукти

политиката на убеждаване е недостатъчна и трябва да бъде съчетана със задължаващи нормативни изисквания, стандарти и икономически инструменти.

2. Екологосъобразно проектиране

Целта на екологосъобразното проектиране е още по време на оформянето на замисъла на продукта да се осигури, че той ще оказва минимално въздействие върху околната среда през целия си жизнен цикъл в т.ч. да се ограничи количеството на използваните природни суровини и превръщането им в отпадък.

Тази мярка може да включва например дейности по:

- ❖ минимизиране използването на суровини чрез намаляване или пълно изключване влагането на материали в производството на даден продукт – замяна на хартиените носители на данни с електронни, намаляване размера на продукта и др.
- ❖ минимизиране образуването на отпадъци по време на производството;
  - проектиране с цел оптимизация на производството
  - повишаване осведомеността относно неефективното използването на повече суровини и свързаното с това повишаване на производствените разходи
  - намаляване образуването на отпадъци от опаковки при доставянето на компоненти;
- ❖ минимизиране образуването на отпадъци по време на разпространението:
  - проектиране с цел оптимизация на опаковането на продукта;
  - проектиране на опаковката с цел многократната и употреба;
- ❖ минимизиране образуването на отпадъци по време на употребата
  - подобряване на трайността на продукта и неговата износоустойчивост;
  - проектиране с цел предотвратяване на бързото превръщане на продукта в отпадък, минимизиране на необходимите за употребата му консумативи и минимизиране на нуждата от поддръжка и ремонт;
- ❖ включване на отпадъците, чието образуване не може да бъде предотвратено обратно в материалния цикъл:
  - проектиране на продукта с цел увеличаване на възможностите за включване на отпадъците, чието образуване не може да бъде предотвратено обратно в материалния цикъл;
  - проектиране на продукта с цел намаляване количеството на влаганите опасни вещества и замяната им с неопасни;
  - проектиране с цел улесняване на ремонтирането, разкомплектоването и подмяна на части на продукта;
  - проектиране с цел улесняване на рециклирането;
  - проектиране с цел улесняване на повторната употреба.

3. Разширена отговорност на производителя

Разширената отговорност на производителя е подход на политиката по околна среда според, който отговорността на производителя за продукта е удължена за да обхваща употребата и етапа след употребата в т.ч. отговорността за управлението на отпадъците, образувани след употребата на продукта. Разходите за управлението им се начисляват в цените на крайните продукти, поради което за да останат конкурентни, производителите се

стремят да ги намалят чрез произвеждане на продукти, които могат да се употребяват многократно или след употребата, на които се образуват по-малко отпадъци. Следователно въвеждането на отговорност за финансиране на управлението на отпадъците принуждава производителите да проектират продуктите си по екологосъобразен начин.

Разширената отговорност на производителя се реализира чрез:

- ❖ нормативни задължения (наредбите за масово разпространените отпадъци) или чрез доброволни споразумения между отговорния бизнес и администрацията в т.ч.:
  - ∗ задължения за приемане на отпадъците, образувани след употреба на продуктите, обратно в местата за продажба на продуктите на крайните потребители;
  - ∗ създаването на обединения на производителите (организации по оползотворяване) или индивидуално от отделните производители;
  - ∗ въвеждане на стандарти за продуктите
  - ∗ въвеждане на цели за събиране и оползотворяване на отпадъци, образувани след употреба на продуктите – каквито са въведени в наредбите за масово разпространените отпадъци;
- ❖ икономически инструменти:
  - ∗ повишаване на таксите за депониране – каквито са отчисленията въведени с Раздел IV "а" от ЗУО и по конкретно отчисленията по чл. 64 от ЗУО;
  - ∗ депозитни системи
  - ∗ субсидиране на предприятия, които са предприели мерки за предотвратяване и/или налагане на допълнителни такси/данъци на предприятия, чиито продукти не са екологосъобразни- каквато е продуктовата такса, заплащана от производители/ вносители, които не членуват в организация по оползотворяване или не изпълняват задълженията си индивидуално;
- ❖ комуникационни инструменти:
  - ∗ маркиране/ етикетиране – маркировките за съдържание на вредни вещества, съгласно наредбите за масово разпространените отпадъци, както и екомаркировките, поставяни на екологосъобразни продукти в съответствие с изискванията на ЗООС;
  - ∗ информация до потребителите за възможностите за предаване на отпадъците от продуктите, осигурени от производителите;
  - ∗ информация предоставена от производителите на преработвателите на отпадъци относно вложените материали, съдържанието на опасни вещества и възможностите за демонтиране/ разделяне по материали – задължения за предоставяне на такава информация са въведени с наредбите за масово разпространените отпадъци, което позволява на преработвателите да подобрят качествата рециклираните материали и да предотвратят попадането на опасни вещества в рециклата.

4. „Зелени” обществени поръчки

Един от най-важните инструменти на администрацията е провеждането на т.нар. „зелени обществени поръчки”, при които водещите критерии за избор на изпълнители на услуги или закупуване на продукти с обществени средства е прилагането на принципа за предотвратяване на отпадъците. Примери за това са закупуването на продукти за

многократна употреба, продукти втора употреба, залагане в техническите спецификации на възможности за ремонт, поправка, подмяна на части и компоненти и др.

Зелените обществени поръчки освен, че имат директни ползи за околната среда, подпомагат развитието на пазара на екологосъобразни продукти и услуги, допринасят за преодоляване на предразсъдъците относно използването на рециклирани продукти, продукти втора употреба и служат като добър пример за частния сектор.

5. Маркиране на продуктите и схеми за екомаркировка

Целта на този инструмент е да насочва потребителите към покупката на екологосъобразни продукти чрез поставяне на информационен етикет указващ например съдържанието на опасни вещества или друга информация, показваща въздействието върху околната среда или чрез поставяне на знак (екомаркировка) удостоверяващ, че при проектирането и производството на продукта са взети всички възможни мерки за предотвратяване вредното му въздействие върху околната среда в т.ч. за предотвратяването на отпадъците. Това е комуникационен инструмент и цели въздействие върху нагласата на потребителите.

Реализира се чрез доброволно участие в схеми за:

❖ поставяне на екомаркировка, удостоверяваща изпълнението на комплекс от критерии от:

* официални сертифициращи органи – екомаркировка на Европейската общност, екомаркировка Blue Angel и др.
* частни независими схеми за оценяване - Max Havelaar, FSC, Nature Plus (за строителни материали), MSC, Energy Star и др.
* поставяне на информационен етикет, че продукта изпълнява определено изискване напр. – клас енергийна ефективност, възможност за рециклиране (лого за рециклиране), членство в организация по оползотворяване (маркировка по чл. 62, ал. 5 от ЗУО) и др.
* издаване на Декларация за екологосъобразност на продукта (Environmental Product Declaration – EPD) – това е стандартизиран инструмент (ISO 14025/TR) за оценката на въздействието върху околната среда на продукта през целия му жизнен цикъл. ….

6. Използване на маркетинг инструментариума за насърчаване потреблението на екологосъобразни продукти

В съвременното общество търсенето на екологосъобразни продукти непрекъснато се увеличава, вследствие включването в образователните програми и все по-широкото разпространение в масмедиите на информация за проблемите по опазването на околната среда, поради което предприемането на мерки за популяризиране на продуктите, които могат да се употребяват многократно, чиято употреба е свързана с образуването на по-малко отпадъци или вреди за околната среда може значително да подобри възможността за пласиране на продукцията.

Мерките за публичност и реклама следва да бъдат провеждани не само от производителите и дистрибуторите на продукта, но да се подкрепят също от компетентните органи потребителски и други неправителствени организации. Препоръчително е предприемането на общи действия като напр. съгласуването на етични кодекси от

маркетинговите отдели на отговорния бизнес относно мерките за въздействие върху нагласите на потребителите с цел насърчаване търсенето на екологосъобразни продукти.

7. Положителни/ отрицателни финансови стимули

С прилагането на икономически инструменти може да се постигне значително съкращаване употребата на първични природни ресурси, намаляване на образуваните отпадъци и свързаните с това рискове за околната среда. Те трябва да се използват по начин, който изключва засягане на свободната конкуренция. В съответствие с политиката на Европейския съюз следва да са насочени към осигуряване поемането на разходите по управление на отпадъците от причинителя им или производителя на продукта, след употребата на който се образуват.

В държавите от Европейския съюз се прилагат следните инструменти:

- ❖ данъци и такси върху природните суровини – полезни изкопаеми, строителни материали, дървесина и др.
- ❖ данъци и такси върху продукти:
  - ∗ масово разпространени отпадъци, образувани след употребата на батерии, електрическо и електронно оборудване, МПС, опаковки, масла, гуми;
  - ∗ найлонови торбички, пластмасови прибори и др. продукти за еднократна употреба;
  - ∗ диференцирани (намалени) такси върху продукти пригодени за повторна употреба или продукти с екомаркировка;
- ❖ такси върху отпадъци:
  - ∗ такса за депониране или изгаряне- целящи да повишат цената за депониране/ изгаряне, които са с най-ниските приоритети в йерархията за управление на отпадъците, което принуждава задължените лица да предприемат мерки за предотвратяване, рециклиране и оползотворяване на отпадъци;
  - ∗ определяне размера на таксата в зависимост от количеството на образуваните отпадъци;
- ❖ стимули за производство на екологосъобразни продукти:
  - ∗ данъчни приспадания - с цел защита на конкуренцията се прилагат само за иновации, научни изследвания, а в някои случай за инвестиции в опазване на околната среда;
  - ∗ намаляване на амортизационния срок на инвестициите в опазване на околната среда;
  - ∗ субсидии (в т.ч. безвъзмездни) за финансиране на проекти за предотвратяване на отпадъците;
  - ∗ субсидиране на консултантски услуги;
  - ❖ други:
  - ∗ данъчни облекчения – за центрове за поправка и повторна употреба;
  - ∗ депозитни системи – с цел увеличаване на многократната употреба- при връщане на използвания продукт депозита се възстановява.

8. Цели за предотвратяване

С въвеждането в нормативната уредба на цели за предотвратяване се цели постигането на по-голямо намаляване на количествата на образуваните отпадъци и свързаните с това рискове за околната среда в сравнение с текущите нива.

Целите за предотвратяване могат да бъдат поставени върху количеството на образуваните отпадъци, концентрациите на замърсителите в отпадъците (т.е. определяне на вредното въздействие на отпадъците) или чрез следене на специфичен индикатор характеризиращ общия успех от прилаганите мерки.

Директива 2008/98ЕО за отпадъците поставя цел до края на 2014г. да бъдат определени цели за 2020 г. за предотвратяване и за прекъсване на връзката между икономическия растеж и екологичните въздействия, свързани с образуването на отпадъците.

Проучванията посочват следните възможности за въвеждане на цели за предотвратяване:

- ❖ поставяне на цел за степента на взаимозависимост на количеството на образуваните отпадъци спрямо промяната на ръста на БВП (degree of decoupling). Съгласно методологията на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) този показател се определя с формулата

$$r(t) = 1 - \frac{\frac{W(t)}{GDP(t)}}{\frac{W(t_0)}{GDP(t_0)}}$$

където:

r(t) – степен на взаимозависимост между икономическия растеж и образуването на отпадъци за година t;

W(t) –количеството отпадъци, образувано през година t;

GDP(t) –брутен вътрешен продукт през година t;

W(t) –количеството отпадъци, образувано през година t_0;

GDP(t) –брутен вътрешен продукт през година t_0;

Обикновено се избира разлика от 5 години т.е. $t-t_0=5$.

Понастоящем с нарастването на БВП се увеличава и количеството на отпадъците, като целта е степента на тази взаимозависимост да бъде:

- ∗намалена – когато след прилагане на мерките за предотвратяване количеството на отпадъците продължава да нараства, но с по-малко в сравнение с нарастването на БВП, което се означава като относителна независимост (relative decoupling) или
- ∗преустановена – когато с нарастването на БВП, количеството на отпадъците остава същото или намалява, което се означава като абсолютна независимост (absolute decoupling).

- ❖ фиксиране на количество отпадъци, което не трябва да бъде надвишавано;
- ❖ фиксиране на процент спрямо количеството отпадъци образувани през година избрана за референтна, който не трябва да бъде надвишаван;
- ❖ установяване на процент/проценти за намаляване на количеството спрямо предходната година;
- ❖ достигане на зададено ниво на безопасност на продукта или състав на продукта;

- ❖ достигане на определена степен на прилагане на даден инструмент за предотвратяване на отпадъците – напр. дял от потребителите, ползващи пазарски торби за повторна употреба;

9. Продуктови стандарти

С прилагането на продуктови стандарти се цели да се осигури, че продуктите са проектирани и произведени така че да се гарантира пригодността им за постигане изискванията за предотвратяване като:

- ❖ забрани и ограничения за влагане на опасни вещества – напр. въведените в наредбите за масово разпространените отпадъци, REACH и др.;
- ❖ изисквания за улесняване на разглобяването, подмяната на резервни части и поправката им, възможност за многократна употреба, и др. въведени със специфичните наредби за ИУЕЕО, ИУМПС, НУБА и др.;
- ❖ изисквания за минимизиране на обема/ теглото – напр. съществените изисквания към опаковките;
- ❖ изискванията за качеството на продукта – напр. критериите за край на отпадъка;
- ❖ гаранционен срок – осигуряващи трайността на продукта и възможностите за ремонт и подмяна на резервни части;
- ❖ изисквания за маркировка на продукта - CE маркировка, екомаркировка и др.

10. Повторна употреба

Повторната (многократната) употреба предотвратява превръщането на материала в отпадък. По-такъв начин се редуцира количеството на продуктите навлизащи в етапа на управление на отпадъците от жизнения цикъл на продукта.

Както беше посочено за повторна употреба могат да се считат следните дейности:

- ❖ директна употреба – напр. повторно пълнене на опаковки, презареждане на батерии, дрехи втора употреба и др.;
- ❖ обновяване: напр. почистване, подобряване на външния вид, поддръжка в изправност и др.;
- ❖ поправяне: отстраняване на неизправности напр. на електрически или електронни уреди;
- ❖ използване като източник на резервни части;
- ❖ реставриране: този процес може да включва пълно разглобяване на продукта и подмяна на основни части, като реставрираният продукт може да е със същите или дори с по-добри качества.

Повторната употреба допринася за намаляване на количеството на образуваните отпадъци в етапа на производство, етапа на разпространение и етапа на потребление от жизнения цикъл на продукта:

- ❖ етап на производство – вследствие употребата на резервни части от излязло от употреба оборудване;
- ❖ етапа на разпространение – вследствие повторно пълнене на опаковки;
- ❖ етапа на потребление – вследствие продажбата на продукти втора употреба.

За насърчаване на повторната употреба се прилагат следните инструменти:

- ❖ екологосъобразно проектиране – проектиране на продуктите така, че да са пригодени за многократна употреба;
- ❖ продуктови стандарти – напр. съществените изисквания към опаковките, CEN стандарти, изискващи осигуряването на минимален брой употреби и др.;
- ❖ обучение и кампании за повишаван на общественото съзнание, насочени към поощряване на повторната употреба;
- ❖ етикетиране и маркиране като напр. етикета RReuse, гарантиращ надеждното функциониране и безопасността на уредите, поправка от персонал, чиято подготовка и обучение са сертифицирани при спазването на определена процедура.

11. Технологични стандарти

Чрез прилагането на технологични стандарти се цели да се повиши ефективността на добива на суровини и производството на продукти с цел намаляване използването на природни ресурси.

Технологичните стандарти се прилагат главно заради нормативни изисквания, но могат да се използват и вследствие на доброволни споразумения или като маркетингов инструмент. Към тях могат да се причислят и изискванията за прилагане на най-добри налични техники. Съществуват повече от 30 BREF документи за прилагане на най-добри налични техники в различни сектори – текстилна индустрия, нефтопреработване, химическа индустрия, хартиено производство, металургия и др. Прилагането на най-добри налични техники е свързано с предотвратяване на образуването на отпадъци и свързаните с това рискове за околната среда в етапите на добив и производство от жизнения цикъл на продукта.

Предотвратяване на битовите отпадъци

В съответствие с изискванията на националното законодателство управлението на битовите отпадъци е пряка отговорност на общината, на чиято територия те се образуват. Политиката на Община Свиленград по управление на битовите отпадъци следва да се ръководи от йерархията за управление на отпадъците с първи приоритет предотвратяването на отпадъците, последвано от повторна употреба и рециклиране, оползотворяване (по-специално енергийно) и на последно място депониране.

12. Създаване на необходимите условия за предотвратяване при източника на образуване

Община Свиленград планира провеждането, както на мерки за създаване на подходяща среда за предотвратяване на отпадъците така и специфични мерки насочени към конкретни видове отпадъци.

Нормативни изисквания

Законодателната рамка за предотвратяването на отпадъците е положена с Директива 2008/98ЕО за отпадъците, чиито разпоредби предстои да се въведат в националното законодателство. На европейско ниво все още законодателството няма необходимата степен на конкретност. До окончателното формулиране на националната политика по

предотвратяване на отпадъците община Свиленград не предвижда приемането на специфични разпоредби в местната нормативна уредба. До тогава усилията ще бъдат насочени към повишаване на общественото съзнание, набирането на данни, консултации и обсъждане на възможностите за ангажиране в този процес на лицата, чиито отговорности за предотвратяване на отпадъците вече са определени с наредбите за масово разпространените отпадъци.

Повишаване на общественото съзнание

Успехът на политиката за предотвратяване на отпадъците зависи в най-голяма степен от привличането на възможно най-широк кръг от заинтересованите лица. На първо място трябва да се повиши тяхната осведоменост за ползите от мерките за предотвратяване, рисковете за околната среда свързани с отпадъците, както и начините за реализацията на предвидените мерки и ролята на отделните участници. При избора на стратегия за повишаване на общественото съзнание следва да се отчете, че посланията за предотвратяването и отговорното потребление са една сложна тема, която противоречи на посланията на рекламните на продуктите, които продават мечти и защитават концепцията за потребление, фокусирани върху удоволствието и съществуването без грижи. За разлика от тях кампаниите за устойчиво потребление правят до известна степен обратното, чрез връщане на нашето внимание към социалните или екологични последици от нашите избори. Освен това промяната в поведението на потребителите няма незабавен ефект и отнемат време. Посланията трябва да се повтарят редовно, за да се поддържа техния ефект.

Нещо повече, би било невярно да се твърди, че кампаниите са в синхрон с всички нива на населението и са ефективни за всички целеви аудитории. За някои от тях, нищо не заменя прекият контакт и изглежда полезно да се разчита на тези участници на местно ниво, да предават послания, да адаптират форми на комуникация с различните целеви публики и да дават приоритет на местните контакти.

Набиране на данни

За определяне успеха на кампаниите за повишаване на осведомеността и другите мерки за предотвратяване трябва да се измерят техните ефекти върху промяната на нагласите и поведението на потребителите. Измерванията са възможни в определени целеви групи, както и на малки проби от населението.

Докато промените в нагласите и поведението на потребителите могат да се определят чрез статистически проучвания, то количеството на генерираните отпадъци свързан с различните целеви аудитории е трудно да бъде определено. Ето защо за да се измери въздействието на кампаниите и другите мерки за предотвратяване на отпадъците е необходимо да се правят изследвания за количеството и състава на отпадъците за даден район или за общината като цяло.

Ангажиране на лицата, за които се прилага принципът „отговорност на производителят”

Община Свиленград има сключени договори с най-големите в страната организации по оползотворяване на отпадъци от опаковки, електрическо и електронно оборудване, батерии и акумулатори, моторни превозни средства, които съгласно съответните наредби за

масово разпространени отпадъци имат задължения да предприемат мерки за увеличаване на повторната употреба, предотвратяване образуването на отпадъци и свързаните с тях рискове за околната среда. Понастоящем те не предоставят информация на Община Свиленград за предприетите от тяхна страна мерки за предотвратяване на отпадъците и постигнатите резултати. В тази връзка възможните подходи и се договорят начините за отчитане на предприетите мерки **Планирани мерки**

1. Извършване на периодични информационни кампании за предотвратяването на битови отпадъци, ориентирани най-вече към:

- ❖ намаляване на образуваните отпадъци
- ❖ устойчиво потребление
- ❖ участие в разделното събиране (разделяне при източника на образуване).

2. Община Свиленград ще си сътрудничи, с други общини и региони в:

- ❖ изграждането на партньорства за повишаване на общественото съзнание или за провеждане на съвместни мероприятия за предотвратяване на отпадъците;
- ❖ участие в съвместни проекти.

3. Община Свиленград ще извършва анализ на състава на битовите отпадъци и на други главни източници на отпадъци (институции и офиси) на регулярна основа, като осигурява приемственост в методологиите. Тези анализи трябва да дадат възможност генерирането на отпадъци да бъде проследено с течение на времето.

4. Паралелно с данните за образувани отпадъци, Община Свиленград ще извърши оценка на промените на пазара (данни за продажбите на екологични продукти и услуги). Общината редовно ще провежда проучвания на общественото мнение с цел да се идентифицират промените в нагласите и поведението на жителите.

5. Общината ще обсъди съвместно с организациите по оползотворяване възможните подходи за отчитане на предприетите от тях мерки за предотвратяване, както и да се определят измерими индикатори за постигнатите резултати. Постигнатите договорености ще залегнат в договорите с организациите.

13. Хранителни отпадъци

Вследствие на биоразградимостта си хранителните отпадъци оказват силно въздействие върху околната среда тъй като в процеса на биологично разграждане условията на депата за отпадъци отделят топлина, биогаз и замърсители в инфилтрата. Изследване, проведено за Европейската комисия, показва, че храната представлява 20 - 30% от емисиите на парникови газове, свързани с потреблението. Месото и птиците, сами по себе си съставляват 12% от тези емисии, в сравнение с 5% от млечните продукти и 2% за плодове и зеленчуци.

Морфологичния анализ на битовите отпадъци, образувани на територията на Община Свиленград показва, че 14,70% от тях са хранителни – остатъци или съвършено непокътнати хранителни продукти.

Резултатите от реализираните в гр. Брюксел пилотни проекти за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци показват, че е възможно да се намалят тези количества до почти 80%, чрез информиране и въздействие върху навиците на потребителите при закупуването и съхраняването на храни. Пилотните проекти включват

дейности за повишаване на осведомеността и са разработени практически инструменти (магнитни списъци за пазаруване, карти за записи и др.). Въпреки това, тези кампании са били изолирани и са били в състояние да достигнат само до ограничена част от населението.

За успешното реализиране на мерките за предотвратяване е необходимо да бъдат привлечени производителите и търговците, като за целта на първо място трябва да се повиши осведомеността им и да се насърчи готовността им да участват в провеждането на информационна кампания, предприета от Община Свиленград.

Планирани мерки:

6. Община Свиленград ще стартира пилотен проект в избран район за борба срещу образуването на хранителни отпадъци от домакинствата, която ще включва осведомяване и информационни кампании и организиране на курсове за обучение за потребление и съхранение на хранителни продукти. В зависимост от резултатите от пилотния проект Община Свиленград ще проучи възможността за разширяване на кампанията и обхващане на повече райони.

7. Община Свиленград ще организира обсъждане с производителите и търговците на храни за повишаване на осведомеността им и насърчаване готовността им да участват в провеждането на информационна кампания, предприета от Община Свиленград;

14. Отпадъци от хартия и картон

Делът на отпадъците от хартия и картон е 21.50% от образуваните отпадъци. Голяма част от това количество представляват рекламни материали, разпространявани в пощенските кутии. За разлика от други хартиени отпадъци (като вестниците и списанията например) към този отпадъчен поток могат да се предприемат мерки за предотвратяване на образуването. Офис хартията и отпадъците от опаковки са разгледани в отделни раздели.

За намаляване на количествата отпадъчна хартия образувани от разпространението на рекламни материали (в т.ч. и безплатните вестници) в редица европейски държави съществува практика за поставяне на стикери "против нежелана поща" на разположение на всеки, който желае да участва. Съществуват и споразумения между пощенските служби и местните власти за зачитане отказа на домакинствата поставили стикер на пощенските кутии от получаване на рекламни материали. Проучванията на общественото мнение в Брюксел където се прилага тази схема показват, че около 27% от жителите са заинтересовани от използване на стикера. Тези мерки са свързани и с по-малко разходи за самите разпространители и рекламодатели тъй като се избягва отпечатването и разпространението на материали до лица, които не желаят да ги получават и четат.

От друга страна, растящото място на информационните и комуникационни технологии (ИКТ) в дома отваря пътя за нови подходи, позволяващи "всички хартии" да бъдат избегнати, като се даде приоритет на електронните носители, независимо дали става дума за телефонни указатели или за друга информация предоставена на печатно издание.

Планирани мерки:

8. Община Свиленград ще предприеме действия за насърчаване поставянето на стикер "против нежелана поща", включително чрез дизайн на стикера, отпечатване на пилотен тираж и разпространението му в пилотен район.

Тази мярка трябва да бъде съпътствана от организиране на обсъждане и сключване на споразумение с рекламодатели и разпространители за подобряване на каналите за дистрибуция на стикера и зачитане отказа на домакинствата, поставили стикер на пощенските кутии да получават рекламни материали.

9. Включване в комуникационната кампания на дейности за борба с разхищаването на хартия като цяло, например за начините за намаляване на печатните издания в домакинствата.

15. Зелени отпадъци и домашно компостиране

На европейско ниво все още е спорен въпросът дали домашното компостиране представлява предотвратяване или операция по рециклиране. Докато не бъде взето окончателно решение Община Свиленград ще счита тази дейност за предотвратяване тъй като тя се извършва в домашни условия и растителните остатъци не влизат в общинските схеми за събиране на битови отпадъци, а също така се използват природни процеси на биоразграждане, които само се ускоряват и направляват.

В Община Свиленград голяма част от сградите са на един или два етажа и разполагат с градина. Градинските отпадъци и дървесни представляват 15,99% от количеството на битовите отпадъци.

Поради тази причина Община Свиленград подкрепи децентрализираното компостиране, което позволява жителите сами да управляват своите органични отпадъци, подходящи за компостиране (зелени и биоотпадъци).

Децентрализираното компостиране ще бъде разпространено по-широко чрез допълнителни мерки за повишаване на осведомеността. Община Свиленград ще инициира организирането на практически демонстрации с цел обучаване на нови участници и разпространение на опита на вече обучените лица.

Планирани мерки:

10. Община Свиленград ще предприеме мерки за разпространение на опита в домашното компостиране в малките населени места чрез обучение, комуникационни инструменти, дни на отворени врати и др.

16. Прекомерна консумация

Рекламата продава мечти и създава желания, които водят до потребление. Цените на някои продукти – по-специално на нови технологии - продължават да намаляват, което води до образуване на отпадъци от уреди или приспособления, които се използват веднъж или два пъти и бързо се изхвърлят или натрупват в мазета и тавани.

Ефектите на модата и ценовата конкуренция също карат производителите да разработват продукти, които имат кратка продължителност на живота или е трудно да се поправят. Търговските практики насърчават случайното потребление: за да запазят намалена цената на новите уреди, някои производители прехвърлят техните маржове на печалбата от продукта върху консумативите. Така напр. принтерите стават по-евтини, въпреки че покупната цена на техните касети е прекомерно висока.

Тъй като в редица случаи ненужните покупки водят до образуване на обемисти отпадъци, които не се събират в контейнерите за битови отпадъци, Община Свиленград е

принудена да организира тяхното събиране тъй като в противен случай ще се изправи пред опасността от появата на незаконно изхвърляне. Предприемането на превантивни действия за предотвратяване образуването на този вид отпадъци е свързано с далеч по-малко разходи в сравнение със събирането им и оползотворяването/ обезвреждането им за сметка на общинския бюджет.

Община Свиленград възнамерява да предприеме мерки за увеличаване на възможностите за повторна употреба на продуктите чрез популяризиране на тази дейност и насърчаване на фирмите извършващи поправка и продажба на стоки втора употреба.

Община Свиленград възнамерява да се бори с излишните покупки, като разяснява вредното въздействие от потреблението на домакинствата. Ефектите върху околната среда на текущото потребление са недобре разбрани. Те обаче съвсем не са незначителни. Според френската Агенция по околна среда ADEME, приблизително 50% на емисиите на парникови газове от домакинствата са свързани с предоставянето на стоки и услуги, в сравнение с 26% от индивидуален транспорт и 22% от употреба на енергия за жилищата. Въпреки, че отделните уреди стават все по-ефективни, по-доброто им проектиране не води до общо намаляване на въздействието върху околната среда поради повишеното потребление.

За преодоляване на тази неблагоприятна тенденция е необходима промяна в структурата на развитието на икономиката, така че да е центрирана в по-малка степен върху потреблението на материални продукти и повече върху потреблението на услуги. За потребителите, често е по-изгодно да наемат или да заплатят за услуга с добре поддържани инструмент, включващ най-новите технологии, отколкото да купят инструмент, който ще бъде използван само веднъж или два пъти в годината. Това в допълнение към екологичните им предимства има и потенциал за създаване на местни работни места и услуги. Разбира се възможностите на местната власт за въздействие пряко върху продуктовата политика са минимални, но Община Свиленград може да подпомага този процес чрез дейности, които да предупреждават хората за вредните ефекти от потреблението.

За тази цел Община Свиленград планира организирането на различни кампании като например безплатни подаръци не образуващи отпадъци или „безналични" подаръци. Общината може да въздейства и по отношение на тези, които участват в търговията на дребно, или чрез дейности за партньорство или чрез посочване на неподходящи практики. Тези средства за действие са описани по-подробно в раздела, посветен на устойчивото потребление.

Планирани мерки:

11. Община Свиленград ще събира статистическа информация и ще разработи кампании за повишаване на осведомеността по отношение на вредните въздействия на потребителските стоки като се наблегне на утвърдените концепции за сивата енергия, въглеродния баланс, както и на екологичния отпечатък.

12. Община Свиленград ще възложи проучване, за идентифициране на механизмите, въведени в други държави или региони за насърчаване замяната на продукти с услуги.

13. Община Свиленград ще организира обсъждане с потребителски организации и отговорния бизнес за мястото на рекламата в нашето общество, заостряне вниманието за негативните характеристики на потребителското общество и ненужните покупки,

насърчаване на повторната употреба. Ще бъдат идентифицирани продукти чиято употреба е най-ненужна и ще се поставят цели за ограничаване на консумацията им.

17. Насърчаване на устойчивото потребление

На съвременните потребители се налага да правят все повече и по-сложни избори при задоволяване на дадена потребност. През 1960 г., типичните магазини за хранителни стоки, предлагаха 2000 различни продукта. Днес супермаркетите предлагат над 15 000. В същото време да избере продукт на купувача отнема не повече от няколко секунди средно. При това в общото количество на информацията, налична върху етикета, информацията за въздействието върху околната среда е много рядка.

За провеждането на успешна политиката на устойчиво потребление от съществено значение е да е възможно да се повлияе на потребителя в момента на избор. Начинът на взимане на решения от потребителите трябва да бъде променен и в същото време предлаганите екологосъобразни алтернативи трябва да бъдат предоставени адекватно. Потребителите трябва да разполагат с необходимата информация и всякакви пречки - финансови или други, които биха могли да застрашат този избор трябва да бъдат отстранени.

Това се идентифицира и от Европейската комисия, която в съобщението си относно устойчивите начини на производство и потребление подчертава особената важност, която могат да имат тези политики и практики в масовата търговия на дребно. Тя подчертава, че продажбите на екологични продукти, зависят силно от тяхната наличност и излагането им по рафтовете в супермаркетите. Поради своята централна роля между доставчици и потребители, най-големите вериги супермаркети също могат да действат като катализатор по отношение на „чистото" производство и екологосъобразното проектиране на продуктите. Комисията възнамерява да проучи методите за насърчаване на големите търговци на дребно, да окажат положително въздействие върху начините на производство и потребление. Също така подчертава предимствата от прилагането на икономически стимули, например за намаляване на ДДС. Тези инструменти не са на разположение на местните власти (продуктовата и фискалната политика) поради което Община Свиленград не може да оказва въздействие в тази сфера, по начин различен от иницииране на пилотни проекти за подобряване на дискусията и създаване на благоприятна среда за промяна.

Отчитайки натрупания опит по-специално на инициативите на различни вериги супермаркети, като например Казино (Casino) във Франция или Теско (Tesco) в Обединеното кралство, Община Свиленград ще инициира дебат за екологичното етикетиране на продукти. Планира се различни търговци на дребно, асоциации и групи за защита на потребителите да се обединят, за да идентифицират по-добрите методи за изтъкване на екологичните характеристики на продуктите по лесен за възприемане начин.

Повишаването на информираността и развитието на екологичното етикетиране на продукти следва да бъде придружено със заостряне на вниманието към по-вредните продукти, както и да се предприемат необходимите мерки (законодателни икономически) за елиминиране на всички механизми, които правят цената на продуктите вредни за околната среда по евтини от екологосъобразните алтернативи.

Община Свиленград ще инициира обсъждане с бизнеса за проучване на възможностите за набелязване на съвместни действия така, че екологосъобразните продукти да бъдат излагани на видно място и закупуването им възнаградено. Добри практики в това отношение са прилаганите в редица държави от ЕС схеми за бонуси или отстъпки, предоставяни чрез „Спестовна карта" или "Клиентска карта", в които може да се включи закупуването на „зелени" продукти или услуги. От страна на Община Свиленград бонусите могат да дават достъп до други екологични услуги или продукти като например отстъпки за транспортна карта за обществения транспорт.

Планирани мерки:

15. Община Свиленград ще провежда кампания за насърчаване потреблението на екологосъобразни продукти включително:

- ❖ проучвания, идентификация и събиране на достоверна, конкретна и обективна информация за екологични алтернативи на продуктите и др.
- ❖ разработване на информационна система на екологичните характеристики на продуктите
- ❖ наблюдение, образование, насърчаване нагласите за устойчиво развитие като контра мярка на рекламата на консуматорския начин на живот и модните явления.

16. Община Свиленград ще организира дискусия с производители, дистрибутори и търговци на дребно с цел създаването на благоприятни пазарни условия за реализацията на екологосъобразни продукти. Също така ще се извърши идентифициране на продуктите, след употребата на които се генерират опасни отпадъци, като батерии, бои и пестициди и набелязване на мерки за насърчаване предлагането на алтернативи в магазините.

17. Община Свиленград съвместно със отговорния бизнес, банковия сектор и организации на потребителите ще проучи възможностите за въвеждане на стимули за устойчиви покупки от домакинствата. В този контекст, развитието на система от тип "карта за устойчиви покупки" следва да възнагради покупателното поведение, насочено към екологосъобразни продукти.

18. Повторна употреба

Истински, но малко известен потенциал за повторна употреба са отпадъците от типа "едрогабаритни". Поради обема си тези отпадъци не могат да се събират, чрез системата за сметосъбиране и сметоизвозване. Оставените до съдовете за събиране отпадъци се извозват до инсталации за раздробяване и сепариране на едрогабаритните отпадъци и единствено остатъците се депонират. Понастоящем не се предлагат услуги за събиране от врата до врата, но е определена площадка за предаване на едрогабаритни отпадъци. Не съществуват и работилници за ремонт и продажба организирани, финансирани или подпомагани по друг начин от Община Свиленград.

Количеството на масово разпространените отпадъци (напр. електрическото и електронно оборудване) обратно приети в магазините и количествата, които се събират чрез други схеми от организациите по оползотворяване не са известни с точност. Не е известно също количеството на уредите, части и компоненти от тях реализирани от организациите по оползотворяване чрез повторна употреба.

В тази сфера редица частни дружества извършват дейност на търговска основа, като фирми за ремонт и поправки, търговци на стоки втора употреба (в т.ч. и от внос), някои благотворителни организации. Покупко-продажби на стоки втора употреба се извършват и от отделни лица най вече за електронни уреди, мебели и др. С появата на онлайн търговията, продажбата на стоки втора ръка се развива бързо.

Към момента няма статистика за обема на отпадъците възстановени по този начин. Необходимо е да се извърши проучването на тези дейности с цел да се определи потенциала за развитие на този сектор и да се разработят подходи за насърчаването му.

В Община Свиленград, както и в страната като цяло социалната икономика, формирана от общностни, доброволчески и не-за-печалба дейности е слабо развита. В държавите от западна Европа предприятията в социалната икономика са пионери по отношение на разделното събиране и рециклирането на отпадъците. Тяхната дейност в това отношение е еволюирала и разнообразна: от събиране на стари дрехи и хартиени отпадъци, предприятията в социалната икономика постепенно разшириха своята дейност до възстановяване, ремонт и препродажба на обзавеждане, домакински уреди или велосипеди. В тези държави предприятията в социалната икономика се подкрепят финансово с публични средства, особено за инфраструктурни дейности (магазини, работилници за ремонт, създаването на център за обучение, и т.н.), като субсидиите се изплащат пропорционално на количествата отпадъци, събрани и употребени повторно. В рамките на съществуващия бюджет, прилагането на подобни практики в Община Свиленград към момента е неосъществимо.

За да улесни развитието на повторната употреба Община Свиленград следва да предприеме мерки за:

- ❖ установяване на контакти с работилници за поправка и магазини за стоки втора употреба и обсъждане на възможностите за подпомагането им чрез:
  - ∗ осигуряване на работна ръка по линия на Агенцията по заетостта;
  - ∗ осъществяване на връзка с лица, които искат да се освободят от стоки от продуктови групи, които предлагат висок потенциал за повторна употреба, най-вече домакински уреди и мебели;
  - ∗ информиране на широката общественост за ползите и възможностите за закупуването на стоки втора употреба;
- ❖ насърчаване дейността на доброволчески и благотворителни организации;
- ❖ промени текущата практика за оставяне на едрогабаритните отпадъци до контейнерите за битови отпадъци, за да се избегне увреждането на стоките, подходящи за многократна употреба.

Насърчаването на повторната употреба на обемни отпадъци от бита ще изисква промени в системите за събиране, както и промени в поведението на домакинствата.

Планирани мерки

18. Община Свиленград ще възложи проучване за анализ на жизнения цикъл, за да оцени екологичните разходи и ползи от повторна употреба на определени продукти, с цел да се състави списък на продуктите за повторна употреба, които трябва да бъдат насърчавани систематично.

19. Община Свиленград ще установи контакти и развива партньорство с всички, които участват в повторната употреба и ще насърчи инициативите в тази област. В тази връзка Община Свиленград ще търси партньорство с Агенцията по заетостта за иницииране на кампания за представяне на предложения за подпомагане на стартирането на нови инициативи и насърчаване на създаване на работни места в този сектор.

20. В преговорите с организациите по оползотворяване ще се изисква производителите/вносителите да спазват своите отговорности, за отдаване на приоритет на повторната употреба пред рециклирането и ще се настоява за поставяне на по-амбициозни цели за повторна употреба. В рамките на процедурата за съгласуване на проектите на нормативни актове Община Свиленград ще изисква разширяване на отговорността на производителя чрез включване на нови продукти (напр. текстил, мебели и др.) и поставяне на приоритетни цели за повторна употреба.

21. За да насърчи повторната употреба на едрогабаритни отпадъци, Община Свиленград ще промени практиката за събирането на едрогабаритни отпадъци чрез стартиране на общинска система за събирането на вещи с потенциал за повторна употреба от домовете, за да се избегне, където е практически възможно, увреждането на стоките с потенциал за многократна употреба и предаването им на съществуващи ремонтни работилници.

22. Община Свиленград ще подпомага организационно благотворителните организации и други социално икономически предприятия предоставящи услугите за събиране на вещи и ремонт с цел повторна употреба, както и развитието на борсите за обмен или продажба на продукти втора употреба.

19. <u>Прекомерно опаковане</u>

В националното законодателство е въведена екологична такса за продажба на найлонови торбички за еднократна употреба.

След въвеждане на ограничението постигнатите резултати в големите търговски обекти са видими и не се налага да се вземат допълнителни мерки на това ниво. От друга страна, ефектите от таксата върху дребните търговци е трудно да се оценят, но може да се направи извода, че има бавен напредък в замяната на найлоновите торбички с пазарски чанти за многократна употреба. Необходимо е да се направят по задълбочени проучвания за постигнатия ефект и да продължат дейностите за популяризиране ползването на торбичките за многократна употреба.

Въпреки постигнатите успехите в ограничаването употребата на найлоновите торбички все още може да се направи много по отношение на проблема със свръх-опаковането. Освен за защита при транспортиране на своите продукти, редица производители опаковат стоките си прекомерно, което има съществена роля в продуктовия маркетинг. Трябва да бъдат положени усилия за преодоляване на това негативно явление.

Планирани действия:

23. Община Свиленград ще оцени резултатите от борбата с торбичките за еднократна употреба в малките търговски обекти и ще направи оценка на възможностите за по-нататъшно намаляване или дори преустановяване, разпространението на торбички за еднократна употреба на това ниво.

24. Община Свиленград ще проведе изследване за оценка на степента на феномена свръх опаковане в бизнеса и ще предприеме действия да посочи примери за злоупотреби в това отношение, например чрез показването в масмедиите на колички за пазаруване пълни със свръх-опаковани и не-свърх опаковани продукти.

Предотвратяване на образуването на отпадъци, приравнени на битовите отпадъци

20. Съществуваща нормативна рамка

В съответствие с действащото законодателство на територията на Община Свиленград на икономическите субекти е предоставена възможност за дейностите сметосъбиране и сметоизвозване да не заплащат такса на база данъчна оценка на имота, а в зависимост от честота на извозване, броя, вида и обема на заявените съдове. Това законодателно изискване има за цел да се насърчи повече предотвратяването на образуването на отпадъци и отделянето на рециклируемите материали при източника на образуване.

21. Предотвратяване при източника на образуване и насърчаване на устойчивата консумация

Офиси

Икономиката на Община Свиленград се характеризира с господстващ третичен сектор (услуги). Структурата на брутната добавена стойност, произведена от фирмите на територията на Община Свиленград показва икономическа ориентация към по-високотехнологични дейности в сферата на услугите в т.ч. търговия, транспорт, комуникации, финансови и посреднически услуги, за сметка на дейностите от секторите индустрия и селско и горско стопанство. Секторът на услугите е най-динамично развиващият се в общинската икономика като през последните години бележи значителен ръст на брутната добавена стойност спрямо ръст на индустрията и спад на селското стопанство.

Възможностите за намаляване образуването на хартия в офисите имат значителен потенциал. Проучвания проведени в държави от Европейския съюз показват, чрез образование и обучение на персонала за правилното използване на новите технологии може да се постигнат съществени резултати. Добра практика в това отношение е инициативата на Агенцията по Околна среда на гр. Брюксел, която предоставя т.нар. услуга "фасилитатор на хартия". Фасилитатора може да бъде намерен по телефон или електронна поща, както и в някои случаи може да предостави безплатни консултации при извършване на оценка, подпомагане разработването на план за действие и подпомагане при изпълнението му.

Друг един поток отпадъци от офисите, който често се пренебрегва и подценява са хранителните отпадъци. Анализите на състава показват, че хранителните отпадъци са основен компонент на отпадъците от закусвалните. Средно почти 300 грама отпадъци на хранене са генерирани от сервираната храна, повечето от които са хранителни отпадъци. На европейско ниво все още възможностите за предотвратяване на хранителни отпадъци от офисите са в процес на проучване и набелязване на мерки.

Важен инструмент за насърчаване на устойчивото потребление е добрия пример от страна на публичната администрация. Обществените органи трябва да служат като модели за подражание и "зелените" обществени поръчки са приоритет в това отношение, като се има

предвид ролята им на образец на поведение, но също и като се има предвид финансовата значимост на обществените поръчки. За прилагането на зелени обществени поръчки е необходимо да се насърчи въвеждането на екологични клаузи в ръководствата за разработване на технически спецификации така, че поръчките на публичните власти да бъдат ориентирани към използване на устойчиви продукти и услуги.

При закупуването на офис консумативи и услуги от частния сектор също трябва да се следват принципите за устойчиво потребление. За осигуряване спазването на този принцип Община Свиленград ще инициира обсъждане с представители на водещи компании в сектора на услугите на „харта за еко-консумация. Тази харта може да е придружена от ръководство за "еко-консумация". Критериите за устойчива консумация могат да бъдат отчитани също при прилагането на други инструменти като напр. присъждането на етикет "еко-динамично развиваща се компания".

Планирани мерки:

25. Община Свиленград ще предприеме мерки, целящи да гарантират спестяването на хартия в офисите. Тези дейности ще са насочени най-вече към повишаване на информираността за правилното използване на новите технологии и потенциала, който те предлагат за намаляване на потреблението на хартия, природните ресурси и енергията.

26. Община Свиленград ще предприеме действия за по-нататъшно прилагане на т.нар. „зелени обществени поръчки” чрез включване на клаузи за приоритизиране избора на екологосъобразни продукти и устойчиво потребление в техническите спецификации, като също така ще приеме процедури за проследяване на изпълнението на заложените клаузи с цел да стимулира устойчивите поръчки в публичната администрация. Тази дейност ще включва:

- ❖ обучителни срещи;
- ❖ приемане на практическите инструменти (ръководство за обществени поръчки, примерни спецификации, критерии, и др.);
- ❖ обмен на опит с други публични администрации относно екологични критерии включени в техническите спецификации;
- ❖ оценка на изпълнението.

27. Община Свиленград ще инициира обсъждане с представители на водещи компании в сектора на услугите на „харта за еко-консумация”, ръководство за "еко-консумация", както и критерии за присъждане на етикет "еко-динамично развиваща се компания" в сферата на услугите. Хартата и ръководството ще бъдат широко разпространени и популяризирани чрез информационни сесии сред другите компании.

Учебни заведения

Образуваните отпадъци от училищата са малки в сравнение с тези от други сектори, но те са от особена важност за целите на повишаването на общественото съзнание за рисковете за околната среда.

Потоци с висок приоритет са хартията, разхищаването на храна (в контекста на правилното хранене) и опаковките.

Понастоящем образователната програма застъпва в известна степен темата за околната среда, но може да се положат допълнителни усилия за да се направи обучението, дейностите и учебните помагала достъпни за учители и ученици. Въпросът за управлението на отпадъците е включен в рамките на общите въпроси и по този начин специфичните проблеми по „предотвратяване образуването на отпадъци" не са застъпени в средните и висши училища. Целта на е да се отиде отвъд придобиването на знания, мотивирайки учениците да приемат поведение за опазване на околната среда. Необходимо е да се идентифицират слабите точки в образователните програми и учебните помагала и да се предоставят решения.

Като за начало може да се обмисли също провеждането на обучения от външни лектори в учебните часове с цел повишаване на осведомеността на учениците и създаване на устойчиво поведение по отношение на предотвратяването на отпадъците. Това обаче не е систематичен подход и опитът в другите държави от ЕС показва, че е необходимо да се отиде по-далеч в общуването и предоставянето на конкретни предложения за цялата училищна общност. Вземайки предвид натоварената учебна програма на учениците и студентите е необходимо провеждането на широка дискусия с ръководствата на учебните заведения, студентски и ученически сдружения за възможностите за провеждане на мероприятия за повишаване заинтересоваността на учащите се и включване на темата за предотвратяване образуването на отпадъци и устойчивото потребление в учебните програми.

Неизползвани възможности съществуват и по отношение на насърчаване на устойчивото потребление, свързано с поръчките на учебни материали. В тази насока освен ангажирането на ръководствата на учебните заведения е необходимо и поощряване на дистрибуторите, предлагащи екологосъобразни продукти напр. чрез провеждане на зелени обществени поръчки.

Планирани мерки:

28. Община Свиленград ще инициира широка дискусия с ръководствата на учебните заведения, студентски и ученически сдружения за възможностите за провеждане на мероприятия за повишаване заинтересоваността на учащите се и включване на темата за предотвратяване образуването на отпадъци и устойчивото потребление в учебните програми. В началния етап Община Свиленград ще организира мероприятия за обучаване и повишаване на съзнанието на учениците за дейностите по предотвратяване по отношение на следните потоци:

- потреблението на хартия
- борба с опаковките
- борбата срещу разхищаването на храна (включително в контекста на здравословното хранене).

Обучението трябва да бъде адаптирано така, че да отговаря на всички училищни нива: основни нива, а също и детски градини, средни и висши, включително и колежи за обучение на учители. Обучението може да се извършва под формата на привличане на гост-лектори в учените часове, тематични игри и др.

29. Община Свиленград ще въведе система за оценка на училищата по отношение на екологичното образование и присъждане на признания за заслуги, според нивото на екологично образование на децата, промяна в поведението, техническо подобрение и инвестиции, устойчивите поръчки и участие в мероприятия по предаване за повторна употреба, сортирането и други дейности по управление на отпадъците.

Търговски обекти, хотели, ресторанти, увеселителни заведения

Количествата и състава на образуваните отпадъци от хотели, заведения и търговски обекти варират в зависимост от големината на търговския обект и естеството на неговата дейност. Средно преобладава фракцията хартия след това идват пластмасата и органичните отпадъци. Магазините генерират значителни количества от опаковки докато секторът на хотели, ресторанти и кафенета се характеризира с голяма концентрация на органични отпадъци и стъкло.

Магазините и по-специално големите вериги за търговия на дребно са много чувствителни към имиджа си и обществените органи могат да ги подкрепят, подчертавайки усилията, които развиват, за да подобрят своите практики за опазване на околната среда. При тях въвеждането на етикета за "еко-динамично развиваща се компания" изглежда интересен подход за насърчаване на доброволните ангажименти на бизнеса в сектора. Еко-етикета за магазините ще насърчи бизнеса към:

- намаляване генерирането на отпадъци от опаковки
- продажби на продукти, подходящи за повторна употреба
- предприемане на мерки за обратно приемане на отпадъци и предаването им за рециклиране и повторна употреба;
- намаляване потреблението на енергия и емисиите на парникови газове.

Освен това, тези предприятия трябва също да бъдат насърчавани да насочват избора на потребителите към екологично чисти продукти, като:

- осигуряват по-добра информация за основните въздействия върху околната среда на продуктите;
- увеличават броя на продуктите с екомаркировка или биологичните продукти;
- представят по-добре тези продукти по рафтовете;
- дадат конкурентно предимство на екологичните продукти.

Планирани мерки:

30. За да насърчи доброволния ангажимент на бизнеса в сектора на магазини, хотели, ресторанти и кафенета, община Свиленград ще развива прилагането на етикета за „еко-динамично развиваща са компания”. Този етикет трябва да вземе под внимание начина за управлението на околната среда от страна на бизнеса, но също така че бизнесът е ориентиран към предлагане на екологично чисти продукти и наличието на информация на етикета за основните въздействия върху околната среда на продуктите.

31. Община Свиленград ще разработи ръководство за правилните екологични практики за управление в сектора по отношение на предотвратяването и управлението на отпадъци.

Производствени, строителни и опасни отпадъци. Специфични отпадъчни потоци.

Значителна част от производствените отпадъци се образуват в малки количества до 100 тона годишно, което прави изграждането на самостоятелно съоръжение за тяхното третиране неефективно. Предвид това значителна част от образуваните производствени неопасни отпадъци се третират съвместно с битовите отпадъци.

Сред секторите, чиято дейност представлява потенциал за генерирането на опасни отпадъци, най-важните сектори от гледна точка на работещите, в района на Брюксел са:

- здравеопазване
- строителство
- металообработване
- хранително-вкусова промишленост
- графични (издателска дейност, печат и възпроизвеждане, производство на фотографски ленти и др.)
- автомобилни продажби и ремонт (гаражи и ремонтни дейности, и др.)
- лични услуги (пране, боядисване, химическо чистене и др.)
- производство на машини и друго оборудване.

За управление на производствените отпадъци е въведена регулаторната рамка, включваща задължения, отговорности, забрани, изисквания за отчитане и подаване на информация придружени със съответните санкции за неизпълнение на разпоредбите. Икономиката на Община Свиленград се характеризира със силно представяне на най-малкия бизнес и малките и средни предприятия, представляващи повече от 95% от всички предприятия, с преобладаваща част от фирми, които имат по-малко от пет служители. Тези фирми имат малко време и ресурси, за да се информират за най-добрите практики за опазване на околната среда, и същото се отнася за управлението на отпадъците. За успешното прилагане на политиката по управление на отпадъците Община Свиленград отчита, че освен налагането на санкции е необходимо и разработване на информационни и разяснителни кампании за някои специални отпадъци.

На първо място може да се стартира с разработването на интернет страница и ръководства (препоръки) за различните индустриални сектори, но е необходимо обаче да се прилагат и по-интерактивни и по-практични услуги, които да са винаги на разположение и посветени в служба на бизнеса по отношение на предотвратяване на отпадъците и рециклирането им.

22. <u>Мерки за подпомагане на бизнеса за изпълнение на задълженията за предотвратяване образуването на отпадъци</u>

На малките и средни предприятия липсват време и ресурси да се посветят на проблемите на околната среда. Предотвратяването и рециклирането на отпадъците следователно са теми, които не се разбират добре от малкия бизнес. Община Свиленград отчита необходимостта от прилагане на инструменти за подпомагане на малкия бизнес като:

- ❖ демонстрационни проекти и повишаване на съзнанието и информираността за предотвратяване на отпадъците
- ❖ правни и технически консултантски услуги, експертни оценки и съдействие.

Ефективното управление предполага подходящи знания на количествата и видовете отпадъци, системите за управление на отпадъци и регулаторните ограничения и познаване на пропуските и нуждите на бизнеса.

Някои отпадъци изискват по-специализирано управление, в частност опасните отпадъци. Ефективното сортиране позволява на системите за управление да бъдат оптимизирани, да бъдат увеличени възможностите за препродажба на материали на мрежите за рециклиране така, че разходите за обезвреждане на отпадъци, да бъдат избегнати.

Възможностите са все по-разнообразни по отношение на предотвратяването: от доставката на материали до обратно приемане на опаковки от доставчиците, включително екологичен дизайн на продуктите, промени на производствените системи, използването на екологични материали и продукти или взаимодействието с други фирми за обмен на отпадъци.

Възможно е да се предоставят на бизнеса много съвети, за да му се даде възможност да насочи своя избор, да му се покажат алтернативите, водещи до намаляване на количеството и / или опасността на отпадъците, и за намаляване на разходите за управление. Тези съвети следва да бъдат адаптирани към специфичните особености на всеки сектор.

В някои случаи е възможно да се създаде диалог между съседни фирми с цел улесняване на споделеното управление на отпадъците особено в областта на управлението на опасните отпадъци. Ще бъдат положени усилия за повишаване на информираността за преките и непреки разходи, свързани с управлението на отпадъците.

Планирани мерки

32. В рамката на етикета за "еко-динамично развиваща се компания" ще бъдат осъдени и включени индикатори за сравнение на екологосъобразността на осъществяваната дейност от малки и средни производствени предприятия.

33. Община Свиленград ще организира срещи за обмен на добри практики, където компаниите, които са модели за подражание (или известни с проактивното си мислене в управлението на своите отпадъци) ще представят своите дейности на другите.

23. Опасни отпадъци в малки количества

Управлението на опасните отпадъци, генерирани в малки количества, заслужават специално внимание с оглед намаляване на вредното въздействие на отпадъците съгласно дефиницията за предотвратяване. Те могат да бъдат генерирани от голям брой участници, било то почивни станции, лекарски кабинети, занаятчии, сервизи за ремонт или продажба на превозни средства, перални, бояджийници, химическо чистене, издателска дейност, печат и др.

Опасните отпадъци, образувани от малките предприятия не са в големи количества, но като се има предвид броят на съответните предприятия и опасният характер на отпадъците е важно да се оцени, дали методите на събиране, предвидени в законодателството за опасните отпадъци са подходящи за случая на малките предприятия.

В страната съществуват няколко лицензирани дружества за събиране на опасни отпадъци, но те са слабо познати от малките фирми, техните услуги не винаги са адаптирани за малки количества и се смята, че са твърде скъпи.

Планирани мерки:

34. С цел намаляване на вредните въздействия на битовите отпадъци Община Свиленград ще възложи проучване на сегашните методи за управление на малки количества опасни отпадъци, както и представяне на добрите практики за управление, прилагани в други европейски страни.

35. Община Свиленград ще провежда кампании за повишаване на осведомеността на малките и средни предприятия за правилното управление на опасните отпадъци.

36. Община Свиленград ще проучи по-подробно въпроса и ще предприеме мерки за пускането в експлоатация на мобилни центрове за приемане на опасни отпадъци.

24. Строителни отпадъци

Употребата на ресурси и генерирането на строителни отпадъци могат да бъдат избегнати чрез:

- насърчаване по-скоро на обновяването, а не на новото строителство;
- насърчаване на проектирането на гъвкави пространства, предвиждане на промени, свързани с обитаването на сградата съобразно нуждите на обитателите;
- най-ефективно използване на материалите, използвани в проекта, като особено внимание е свеждането до минимум на образуването на отпадъци и насърчаване на използването на устойчиви материали;
- избор на материали, за чието производство са използвани по-малко фосилни горива, съдържащи рециклирани материали и др.;
- избора на материали, пригодени за повторна употреба и демонтаж;
- влагане на материали заместващи продукти, генериращи опасни отпадъци;
- насърчаване на повторната употреба, за предпочитане на място, без предварително третиране;

Разрушаването на сгради е важен процес в градското развитие. При разрушаването следва да се вземат мерки за минимизирането на отпадъците и рециклирането на материали, за което се изисква материалите да бъдат разделени на рециклируеми материали и компоненти за многократна употреба. За да се извърши ефективно се препоръчва да се извърши предварително идентифициране, преди да се започне работата на събаряне и да се извърши селективно разрушаване на потенциално опасните компоненти и компонентите, които могат да бъдат използвани. По такъв начин тухли, керемиди, врати, радиатори, облицовки, стълбища, санитарна арматура, и т.н., могат да намерят купувач. Община Свиленград отчита важността на насърчаването на селективното разрушаване и стимулиране на търсенето на строителни компоненти втора употреба. Инертните отпадъци са преобладаващи в състава на тези отпадъци.

Опитът показва, че е възможно и икономически ефективно разделянето на отпадъците на различни фракции на място.

На национално ниво е приета стратегия за управление на строителните отпадъци, която включва мерки за минимизиране на въздействието от строителството върху околната

среда през всички фази на жизнения цикъл на сградите. С въведената в Закона за управление на отпадъците такса за депониране се цели поетапно повишаване на цената за депониране на строителните отпадъци до нива по-високи разходите за разделянето и рециклирането им. Това ще създаде благоприятни условия за извършването на рециклирането на строителните отпадъци изцяло от частни компании. Стратегията и проектите на нормативни актове за управление на строителните отпадъци предвиждат издаването на разрешения за строеж и пускане в експлоатация на строеж да се обвърже с предприемането на мерки за селективно разрушаване сгради, повторна употреба на строителни материали и рециклиране на строителните отпадъци. В държавите от ЕС, в които е в сила подобно законодателство всички проучвания и мерки за предотвратяване и рециклиране на строителни отпадъци произтичат от браншовите организации на строителния бранш.

Община Свиленград ще участва активно в инициативите на частния сектор за:

- ❖ идентифициране на материали и техники, които не позволяват демонтаж, повторна употреба или рециклиране, с цел заменянето им с подходящи алтернативи;
- ❖ разработването на наръчници, които да се използват по време на строителни или ремонтни работи, както и при разрушаване на сгради
- ❖ използването на продукти за повторна употреба и / или произведени от рециклируеми материали в т.ч. чрез механизма на „зелените обществени поръчки”;
- ❖ употребата и оползотворяването на отпадъци, образувани от производството на строителни материали и продукти
- ❖ най-ефективно използване на материалите, използвани в строежа, като особено внимание е свеждането до минимум на образуването на отпадъци и насърчаване на използването на устойчиви материали;
- ❖ избор на материали, за чието производство са използвани по-малко фосилни горива, съдържащи рециклирани материали и др.;
- ❖ избора на материали, пригодени за повторна употреба и демонтаж;
- ❖ влагане на материали заместващи продукти, генериращи опасни отпадъци.

За стимулиране на екологосъобразното строителство следва да се обсъдят възможностите за стартиране на инициатива "Устойчиви сгради", която да се присъжда на сгради с екологосъобразно строителство и/или сгради, в които дейностите по управление на отпадъците (и по управление на околната среда като цяло) се извършват по най-правилния начин. Оценката може да включва запазване на природните ресурси и насърчаване на устойчивото строителство: по-добро управление на водоснабдяването, енергетиката, въздух и почва, но също така и избор на здрави, естествени материали и защита на здравето и околната среда. Инициативата може да бъде разширена и да се отнася за „устойчиви квартали” чрез включване на критерии като:

- ❖ рационализиране на потреблението: наличие на търговски обекти предлагащи екологосъобразни продукти, възможности за устойчиво потребление;
- ❖ предотвратяване на отпадъците: предотвратяване на генерирането на отпадъци, разделното им събиране, сортиране и рециклиране.

Планирани мерки:

37. Община Свиленград ще стартира дейности за повишаване на осведомеността, предназначени за строителния сектор с цел насърчаване на:

- ❖ селективното разрушаване с цел повторна употреба и рециклиране
- ❖ спазването на изискванията за задължително рециклиране на отпадъци от строителство или разрушаване;
- ❖ правилното обезвреждане на опасни отпадъци, включително ПХБ и азбест;
- ❖ изготвяне на страница с практически съвети за организиране на сортирането на отпадъци на малки обекти.

38. Община Свиленград ще стартира инициативата "Устойчива сграда" с цел стимулиране на предотвратяване на отпадъците и рециклирането в строителството.

Въвеждане на нормативни изисквания и икономически инструменти за осигуряване предотвратяване образуването на отпадъци

Политиката за предотвратяване на отпадъците очертана в настоящата програма, до голяма степен разчита на доброволни инструменти, като:

- ❖ обучителни инструменти: разработване на учебни помагала за учителите или учениците, развитие на специфични инструменти за промяна на поведението за учениците или училището;
- ❖ обучение и предоставяне на консултанти/фасилитатори за училища или за някои предприятия;
- ❖ специфични инструменти: стикер против нежелана поща, етикетиране на продукти, етикета за "еко-динамично развиваща се компания", инициативи като например „устойчиви квартали" и др.
- ❖ кампании в медиите (преса, радио, телевизия), кампании с плакати, и др.
- ❖ тематични публикации и брошури за предотвратяване на отпадъците
- ❖ организиране на изложения, конференции или събития.

Успехът на политиката за предотвратяване на отпадъците е невъзможен без въвеждането на нормативни задължения и икономически инструменти. Някои от тях бяха описани при разглеждането на конкретните отпадъчни потоци. По-долу са представени механизмите, които ще подпомогнат предотвратяването на отпадъците като цяло независимо от вида им.

25. <u>Въвеждане на икономически механизми осигуряващи предотвратяване на образуването и отделянето на рециклируемите и опасните отпадъци от потока на смесените битови отпадъци</u>

Във връзка с промените в Закона за местните данъци и такси Община Свиленград следва да вземе решение за промяна на методиката за начисляване на такса битови отпадъци. От гледна точка на стимулиране на предотвратяването са възможни два варианти:

1) начисляване на такса въз основа на броя жители в домакинство, консумацията на вода, ток или друг параметър различен от количеството на образуваните отпадъци;
2) начисляване на такса въз основа на количеството образувани отпадъци.

За да се насърчава предотвратяването и рециклирането на отпадъци таксата за рециклируемите отпадъци трябва да е по-ниска от таксата за смесените битови отпадъци.

Трябва обаче да се отчете, че освен стимулиране на предотвратяването при избора на вариант трябва да се отчитат и други фактори най-важният от които е поносимостта на таксата за населението.

Планирани мерки:

39. Община Свиленград ще възложи сравнително проучване за екологичното, икономическо и социално въздействие на диференцираните системи за таксуване и системите основани на принципа „плащай колкото изхвърляш" (pay as you throw) установени в други европейски градове, с цел да се оцени въздействието от прилагането на такава система. Методиката за определяне размера на таксата трябва да отчита поносимостта и за населението.

26. Осигуряване спазването на йерархията за управление на отпадъците

В съответствие с чл. 64 от ЗУО за депонирането на отпадъци се правят отчисления, които имат за цел да се намали количеството на депонираните отпадъци и да се насърчи тяхното рециклиране и оползотворяване. Това стимулира предприятията, които ползват общинската система за обезвреждане, както и самата община да предприема мерки не само за рециклиране и оползотворяване на отпадъците, но и за предотвратяване на образуването им. Със спестените средства могат да се финансират мероприятия за рециклиране и предотвратяване.

Отпадъци, за които се прилага принципът „отговорност на производителят"

Разширената отговорност на производителя играе все по-важна роля в политиките за управление на отпадъците. Този принцип изисква от производителите или вносителите на даден продукт, да събират или приемат обратно в своите търговски обекти отпадъците, образувани след употребата на продуктите, които са пуснали на пазара, да осигурят адекватно управление на тези отпадъци и да участва в разходите за това управление.

Разширената отговорност на производителя по този начин осигурява стимули за предотвратяване, тъй като производителите вземат предвид разходите за управление на отпадъците си при проектиране на своите продукти.

Отговорността на производителите дава възможност публичните власти да прехвърлят разходите за управление на битовите отпадъци на производителите, които от своя страна прехвърлят тези разходи върху потребителите. Така че, в крайна сметка потребителите, поемат финансовата тежест по-рано, за сметка на данъкоплатците. Съгласно действащото законодателство, производителите, са тези, които определят методите за събиране на отпадъците, определят размера на вноските за околна среда, избират транспорт и оператори по рециклиране, и др.

Ролята на Община Свиленград в този процес се свежда до:

- ❖ наблюдава за правилното организиране на създадените системи за разделно събиране, разположени на територии публична собственост;
- ❖ гарантиране, че няма кръстосано субсидиране между битовите отпадъци и масово разпространените отпадъци;
- ❖ избягване прекомерната бюрокрация доколкото това е в компетенциите на общината;

- получаване на данни за количеството на събраните, третираните предадените за повторна употреба отпадъци и следи за достоверността им;
- контрол за спазване изискванията за защита на околната среда
- гарантира, че със сключените договори организациите ще вземат всички необходими мерки за спазване на законодателството и подобряване на състоянието на околна среда в т.ч. спазване на йерархията за управление на отпадъците, предотвратяване на отпадъците, разделното им събиране, рециклиране и екологосъобразно обезвреждане.
- гарантира прозрачността на договорите между общината и организациите по оползотворяване и спазване на правилата на конкуренция;
- поддържа възможностите нови участници или иновативни системи да навлизат на пазара;
- наблюдава спазването на задълженията за обратно приемане;
- подпомага идентифицирането на производители/ вносители които не изпълняват задълженията си, произтичащи от принципа „замърсителят плаща".

Планирани мерки:

40. Община Свиленград ще инициира среща с Организациите по оползотворяване, търговски обекти, извършващи обратно приемане на масово разпространени отпадъци, МОСВ и РИОСВ за да се оценят пречките за практическото прилагане на обратното приемане и да се обсъдят възможностите за подобряване на контрола..

41. Община Свиленград ще възложи на инспектората и ще стартира приемането на сигнали за неизпълнение на задълженията за обратно приемане на масово разпространени отпадъци в търговските обекти на лицата, извършващи продажба на крайни потребители.

42. Община Свиленград ще обсъди с организациите по оползотворяване мерки за насърчаване на повторната употреба в т.ч. с преразглеждане договорите по отношение на:

- включване на задължения за спазване на йерархията и предприемане на мерки за предотвратяване на отпадъци;
- събирането на отпадъци от домакинствата да не е за сметка на отпадъците от търговски обекти;
- отчитането на предприетите действия от членовете на организацията за предотвратяване образуването на отпадъци;
- определяне на заплащане за отпадъците събрани в общински пунктове;
- укрепване рамката за консултациите между организациите по оползотворяване и публичните власти, особено по отношение на:
  - начина за определяне на размера на вноските
  - начина за избор на подизпълнители на организациите;
  - методи за отчитане и мониторинг;
- наблюдение за спазването на задълженията за обратно приемане;
- мерки за изпълнение на задължението за управление на опасни масово разпространени отпадъци.

Индикатори за мониторинг на изпълнението на програмата

Община Свиленград трябва да осигури наличието на ефективен механизъм за отчитане на генерирането на отпадъци, повторната употреба и дейностите по третирането им с цел оценка за изпълнението на заложените мерки. Това включва осигуряване на достъп до годишните отчети на дружествата, извършващи дейности с отпадъци на територията на Община Свиленград (съгласно нормативните изисквания за класификация на отпадъците), транспортни карти за опасните отпадъци, докладите и отчетите на организациите по оползотворяване до ИАОС (както за отпадъците така и продуктите пуснати на пазара), статистически данни за брутния вътрешен продукт, доходите на населението и др., провеждане ежегодни изследвания за морфологичния състав на отпадъците. Това ще позволи да се разбере състава на битовите отпадъци както и да бъдат оценени резултатите или потенциала от провеждането на дадена инициатива. Необходимо е създаването на информационна система с цел автоматизирано въвеждане и обработване на данните.

Събраните данни ще послужат за оценка на ефективността на политиката за предотвратяване на отпадъците, за което е необходимо избор на подходящи индикатори. Оценката не ефективността е трудно осъществима тъй като мерките за предотвратяване на отпадъците е събирателно понятие за всички усилия за предотвратяване/намаляване образуването на отпадъци и избягване/намаляване на опасностите свързани с отпадъците. Измерването на ефективността на мерките за предотвратяване на образуването на отпадъци означава да бъде измерено количеството на необразувани отпадъци, а измерването на намаляването на опасностите е равносилно на измерване на вреда, която не е причинена.

Съществуват две главни категории индикатори за измерване на ефективността на политиката по предотвратяване на отпадъците – измерване на степента на участие в дадена инициатива или измерване на резултатите от инициативата.

Към първата категория могат да се отнесат например броя на разпространените брошури, степента на заинтересованост в дадена целева група и др. Те дават подробна информация за използвания инструмент, но чрез тях не може да се оцени реалното въздействие върху околната среда. Втория вид индикатори измерват въздействието директно, но не може да се открие директна връзка между приложения инструмент и резултата от прилагането му. Пример за втората категория е делът на опаковките за многократна употреба. За оценка на успеха на политиката за предотвратяване на отпадъците трябва да се ползват и двата вида индикатори.

За измерване на успеха на настоящата програма следва да се използват индикаторът за степента на взаимозависимост на количеството на образуваните отпадъци спрямо промяната на ръста на БВП и заложените количествени цели във всеки раздел. Необходимо е да се изберат и индикатори от първата категория за всеки конкретни инструмент за предотвратяване, които да се дефинират като изисквания в техническото задание на инструмента.

Планирани мерки:

43. Община Свиленград ще разработи информационна система за автоматизирано събиране и обработване на данни за отпадъците и продуктите, така че да позволи надеждна

оценка на изменението на потоците и състава на отпадъците, образувани от домакинствата и да се измери успеха на мерките за предотвратяване.

44. Община Свиленград ще работи за установяване на специфични индикатори във връзка с предотвратяване образуването на отпадъци. Сътрудничествата в това отношение ще се търсят на Европейско и национално ниво.

План за действие

№	Мярка/дейност	Срок за прилагане	Отговорна институция	Очаквани разходи лева	Предлага нн източници за финансиране	Индикатори за изпълнение
1.	ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ И НАМАЛЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ					
1.1.	Въвеждане на диференцирано облагане с такса за битови отпадъци за юридически лица с безотпадно производство, в зависимост от количеството на образуваните отпадъци.		Дирекция „Местни данъци и такси и търговска дейност”.		Общински бюджет	• Направени промени в нормативната уредба
1.2	Извършване на периодични информационни кампании за предотвратяването на битови отпадъци, ориентирани най-вече към: • намаляване на образуваните отпадъци • устойчиво потребление • участие в разделното събиране (разделяне при източника).	2017 г. – 2020 г.	Дирекция „ОСУТ” , Отдел „Човешки ресурси, административно и информационно обслужване”	5 000 на год.	Оперативна програма „Околна среда” (ОПОС); Бюджет на Община Свиленград	• Брой информационни кампании • Брой обхванати жители • Брой разпространени брошури, информационни материали

1.3	Извършване на анализ на състава на битовите отпадъци и на други главни източници на отпадъци (институции и офиси) на регулярна основа, като осигурява приемственост в методологиите. Тези анализи трябва да дадат възможност генерирането на отпадъци да бъде проследено с течение на времето.	2017 г. – 2020 г. в съответствие с нормативните изисквания	Дирекция „ОСУТ”	15 000	Бюджет на Община Свиленград	• Брой извършени морфологичн и анализи спрямо броя определен в нормативнат а уредба
1.4	Извършване на оценка на промените на пазара (данни за продажбите на екологични продукти и услуги) и регулярно провеждане на проучвания на общественото мнение с цел да се идентифицират промените в нагласите и поведението на жителите.	2017 г. – 2020 г.	Дирекция „ОСУТ”	2 000 на год.	Бюджет на Община Свиленград	• Брой извършени проучвания
1.5	Организиране на дискусия с организациите по оползотворяване за възможните подходи за отчитане на предприетите от тях мерки за предотвратяване, както и да се определят измерими индикатори за постигнатите резултати. Включване на постигнатите договорености в договорите с организациите.	2017 г. – 2018 г.	Дирекция „ОСУТ”	-	-	• Брой отчети за мерките за предотвратяв ане спрямо броя на ООп, които имат договор с общината
1.6	Стартиране на пилотен проект в избран район за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци от домакинствата, която ще включва осведомяване и информационни кампании и организиране на курсове за обучение за потребление и	2018г.	Дирекция „ОСУТ”	2 000	Бюджет на Община Свиленград	• Брой информацио нни кампании и обхванати жители

	съхранение на хранителни продукти.					
1.7	Организиране на обсъждане с производителите и търговците на храни за повишаване на осведомеността им и насърчаване готовността им да участват в провеждането на информационна кампания, предприета от община Свиленград.	2018г.	Дирекция „ОСУТ”	-	-	• Брой дискусии • процент на обхванатите от целевата група
1.8	Предприемане на действия за насърчаване поставянето на стикер "против нежелана поща", включително чрез дизайн на стикера, отпечатване на пилотен тираж и разпространението му в пилотен район. Организиране на обсъждане и сключване на споразумение с рекламодатели и разпространители за подобряване на каналите за дистрибуция на стикера и зачитане отказа на домакинствата, поставили стикер на пощенските кутии да получават рекламни материали.	2018г.	Дирекция „ОСУТ”			• Брой разпространени стикери • Процент от рекламодателите с които е постигната договорености
1.9	Предприемане на мерки за разпространение на домашното компостиране в малките населени	2017г. – 2020г.	Дирекция „ОСУТ”Отдел „Човешки ресурси, административно и	-	-	• Брой комуникационни

	места чрез обучение, комуникационни инструменти, дни на отворени врати и др.		информационно обслужване”			мероприятия • процент на обхванатите от целевата група
1.10	Събиране на статистическа информация и провеждане на кампании за повишаване на осведомеността по отношение на вредните въздействия на потребителските стоки като се наблегне на утвърдените концепции за сивата енергия, въглеродния баланс, както и на екологичния отпечатък.	2018г. - 2019г.	Дирекция „ОСУТ”, Отдел „Човешки ресурси, административно и информационно обслужване”	5 000	Бюджет на Община Свиленград	• Брой комуникационни мероприятия • процент на обхванатите от целевата група
1.11	Възлагане на проучване, за идентифициране на механизмите, въведени в други държави или региони за насърчаване замяната на продукти с услуги.	2018г.	Дирекция „ОСУТ”; Избран изпълнител	8 000	Бюджет на Община Свиленград	• извършено проучване
1.12	Организиране на обсъждане с потребителски организации и отговорния бизнес за мястото на рекламата в нашето общество, заостряне вниманието за негативните характеристики на потребителското общество и ненужните покупки, насърчаване на повторната употреба както и идентифициране на най-ненужни продукти и поставяне на цели за ограничаване на консумацията им.	2018г. - 2019г.	Дирекция „ОСУТ”	-	-	• брой дискусии • процент на обхванатите от целевата група

1.13	Провеждане кампания за насърчаване потреблението на екологосъобразни продукти включително: • проучвания, идентификация и събиране на достоверна, конкретна и обективна информация за екологични алтернативи на продуктите и др. • разработване на информационна система на екологичните характеристики на продуктите • наблюдение, образование, насърчаване нагласите за устойчиво развитие като контра мярка на рекламата на консуматорския начин на живот и модните явления.	2018	Дирекция „ОСУТ”, Организации по оползотворяване	5 000	Бюджет на Община Свиленград Бюджети на организации по оползотворяване	• разработена информационна система • брой продукти въведени в информационната система • брой кампании за популяризиране на продуктите в информационната система
1.14	Организиране на дискусия с производители, дистрибутори и търговци на дребно с цел създаването на благоприятни пазарни условия за реализацията на екологосъобразни продукти. Идентифициране на продуктите, след употребата на които се генерират опасни отпадъци, като батерии, бои и пестициди и набелязване на мерки за насърчаване предлагането на алтернативи в магазините.	2018г.	Дирекция „ОСУТ” производители, дистрибутори търговци на дребно	-	-	• брой дискусии • процент на обхванатите от целевата група • брой идентифицирани продукти • брой кампании за популяризиране на алтернативит

						е на идентифицираните продукти
1.15	Проучване на възможностите за въвеждане на стимули за устойчиви покупки от домакинствата съвместно със отговорния бизнес, банковия сектор и организации на потребителите, чрез развитието на система от тип " карта за устойчиви покупки"	2018	Дирекция „ОСУТ”	-	-	• извършено проучване
1.16	Възлагане на проучване за анализ на жизнения цикъл, за да се оцени екологичните разходи и ползи от повторна употреба на определени продукти, с цел да се състави списък на продуктите за повторна употреба, които трябва да бъдат насърчавани систематично.	2018	Дирекция „ОСУТ”	10 000	Бюджет на Община Свиленград Бюджети на Организации по оползотворяване	• извършено проучване
1.17	Установяване на контакти и развиване на партньорство с всички, които участват в повторната употреба и насърчаване на инициативите в тази област – ремонтни работилници, магазини за стоки втора употреба, доброволчески и благотворителни организации, както и с Агенцията по заетостта за иницииране на кампания за представяне на предложения за подпомагане на стартирането на нови инициативи и насърчаване на	2018г.	Дирекция „ОСУТ”	-	-	• брой идентифицирани дружества и лица • брой и вид на мерките за подпомагане на идентифицир

	създаване на работни места в този сектор.					аните лица
1.18	Включване на изисквания към организациите по оползотворяване за спазване на техните отговорности, за отдаване на приоритет на повторната употреба пред рециклирането и поставяне на по-амбициозни цели за повторна употреба.	2018г.	Дирекция „ОСУТ”	-	-	• брой променени договори/ програми на ООп
1.19	Промяна на практиката за събирането на едрогабаритни отпадъци и стартиране на общинска система за събирането на вещи с потенциал за повторна употреба от домовете, за да се избегне, където е практически възможно, увреждането на стоките с потенциал за многократна употреба и предаването им на съществуващи ремонтни работилници	2018г.	Дирекция „ОСУТ”Ремонтни работилници Персонал на общината, пряко свързан със събиране и транспортиране на отпадъците	10 000	Бюджет на Община Свиленград	• въвеждане на системата за събиране • количества събрани и повторно употребени
1.20	Организационно подпомагане на благотворителните организации и други социално икономически предприятия предоставящи услугите за събиране на вещи и ремонт с цел повторна употреба, както и развитието на борси за обмен или продажба на продукти втора употреба.	2018г.	Дирекция „ОСУТ”	-	-	• брой идентифицирани лица и организации • брой и вид на мерките за подпомагането им

1.21	Оценка на резултатите от борбата с торбичките за еднократна употреба в малките търговски обекти и проучване на възможностите за по-нататъшно намаляване или дори преустановяване, разпространението на торбички за еднократна употреба на това ниво.	2018г.	Дирекция „ОСУТ”	-	-	• сравнение на броя на торбичките пуснати на пазара спрямо предходни години
1.22	Провеждане на изследване за оценка на степента на феномена свръх опаковане в бизнеса и ще предприеме действия да посочи примери за злоупотреби в това отношение, например чрез показването на колички за пазаруване пълни със свръх-опаковани и не-свърх опаковани продукти.	2018г. -.	Дирекция „ОСУТ”	1 000	Бюджет на Община Свиленград Бюджети на организации по оползотворяване на опаковки	• проведено изследване • проведени мероприятия
1.23	Предприемане на действия за по-нататъшно прилагане на т.нар. „зелени обществени поръчки” чрез включване в условията за избор на изпълнители на клаузи за приоритизиране на екологосъобразните продукти и устойчиво потребление, както и въвеждане на процедури за проследяване на изпълнението на заложените клаузи. Разработване на инструкция за зелени обществени поръчки, обучение на администрацията и обмяна на опит.	2018г.	Дирекция „ОСУТ”	5 000	Бюджет на Община Свиленград-	• брой проведени обществени поръчки с клаузи за зелени обществени поръчки спрямо общия брой • разработени инструкции

1.24	Инициране на обсъждане с представители на водещи компании в сектора на услугите на „харта за еко-консумация”, ръководство за "еко-консумация", както и критерии за присъждане на етикет "еко-динамично развиваща се компания" в сферата на услугите. Популяризиране на хартата и разпространение на ръководството сред другите компании.	2018г.	Дирекция „ОСУТ”	-	Компании в сектора на услугите	• приета харта • брой присъдени етикети
1.25	Инициране на широка дискусия с ръководствата на учебните заведения, за възможностите за провеждане на мероприятия за повишаване заинтересоваността на учащите се и включване на темата за предотвратяване образуването на отпадъци и устойчивото потребление в учебните програми. Организиране на мероприятия за обучаване и повишаване на съзнанието на учениците за дейностите по предотвратяване на отпадъците.	2018г.	Дирекция „ОСУТ” Учебни заведения	-	Бюджет на Община Свиленград-	• брой проведени мероприятия в училища
1.26	Въвеждане на система за оценка на училищата по отношение на екологичното образование и присъждане на признания за заслуги, според нивото на екологично образование на децата, промяна в поведението, техническо подобрение и инвестиции, устойчивите поръчки и участие в мероприятия по предаване за	2018г. - 2019г.	Дирекция „ОСУТ”	-	-	• проведен конкурс между училищата

	повторна употреба, сортирането и други дейности по управление на отпадъците.					
1.27	Организиране на срещи за обмен на добри практики, където компаниите, които са модели за подражание (или известни с проактивното си мислене в управлението на своите отпадъци) ще представят своите дейности на дружества със сходна дейност.	2018г.	Дирекция „ОСУТ”	-	Бюджет на Община Свиленград	• бр. организирани срещи за обмяна на добри практики
1.28	Възлагане на проучване на сегашните методи за управление на малки количества опасни отпадъци, както и представяне на добрите практики, прилагани в други европейски страни с цел намаляване на вредните въздействия на битовите отпадъци.	2018г.	Дирекция „ОСУТ”	5 000	-	• извършено проучване
1.29	Провеждане на кампании за повишаване на осведомеността на малките и средни предприятия за правилното управление на опасните отпадъци.	2018г.	Дирекция „ОСУТ”	5 000	Бюджет на Община Свиленград	• бр. проведени кампании
1.30	Стартиране на дейности за повишаване на осведомеността, предназначени за строителния сектор с цел насърчаване на: • селективното разрушаване с цел повторна употреба и рециклиране • спазването на изискванията за задължително рециклиране на	2018г.	Дирекция „ОСУТ”	5 000	Бюджет на Община Свиленград	• бр. проведени разяснителни кампании

	отпадъци от строителство или разрушаване; • правилното обезвреждане на опасни отпадъци, включително ПХБ и азбест; • изготвяне на страница с практически съвети за организиране на сортирането на отпадъци на малки обекти.					
1.31	Стартиране на инициативата "Устойчива сграда" с цел стимулиране на предотвратяване на отпадъците и рециклирането в строителството.	2018г. - 2019г.	Дирекция „ОСУТ”	-	-	• брой присъждания на етикета
1.32	Изменения в нормативната уредба на общината във връзка с изискванията на Закона за местните данъци и такси (чл. 67, ал. 2) за определяне размерът на такса битови отпадъци въз основа на количеството образувани отпадъци или на ползвател или пропорционално върху основа, определена от общинския съвет, която не може да бъде данъчната оценка на недвижимите имоти, тяхната балансова стойност или пазарната им цена. Възлагане на сравнително проучване за екологичното, икономическо и социално въздействие на диференцираните системи за таксуване и системите основани на принципа „плащай колкото изхвърляш” (pay as you throw) установени в други европейски градове, с цел да се оцени	2018г.	Дирекция „ОСУТ”, Дирекция „Местни данъци и такси и търговска дейност”	5 000	Бюджет на Община Свиленград	• извършена промяна в нормативната уредба • извършено проучване

	въздействието от прилагането на такава система.					
1.33	Иницииране на среща с Организациите по оползотворяване, търговски обекти, извършващи обратно приемане на масово разпространени отпадъци, МОСВ и РИОСВ за да се оценят пречките за практическото прилагане на обратното приемане и да се обсъдят възможностите за подобряване на контрола.	2018г.	Дирекция „ОСУТ” МОСВ РИОСВ Организации по оползотворяване Търговски обекти	-	-	• брой проведени срещи • сравнение на количеството обратно приети масово разпространени отпадъци спрямо целите за събиране на същия вид отпадък
1.34	Възлагане на лицата, отговорни за контрола в общината да стартират приемането на сигнали за неизпълнение на задълженията за обратно приемане на масово разпространени отпадъци в търговските обекти на лицата, извършващи продажба на крайни потребители.	2018г.	Дирекция „ОСУТ”	-	-	• брой сигнали за неизпълнение на задълженията за обратно приемане

1.35	Обсъждане с организациите по оползотворяване на мерки за насърчаване на повторната употреба в т.ч. с преразглеждане договорите по отношение на: • включване на задължения за спазване на йерархията и предприемане на мерки за предотвратяване на отпадъци; • събирането на отпадъци от домакинствата да не е за сметка на отпадъците от търговски обекти; • отчитането на предприетите действия от членовете на организацията за предотвратяване образуването на отпадъци • определяне на заплащане за отпадъците събрани в общински пунктове; • укрепване рамката за консултациите между организациите по оползотворяване и публичните власти, особено по отношение на: • начина за определяне на размера на вноските • начина за избор на подизпълнители на организациите;	2018г.	Дирекция „ОСУТ”	-	-	• брой променени договори и програми на ООп

	• методи за отчитане и мониторинг; • наблюдение за спазването на задълженията за обратно приемане; • мерки за изпълнение на задължението за управление на опасни масово разпространени отпадъци.					
1.36	Въвеждане на изисквания към организациите по оползотворяване за подобряване на инфраструктурите за разделно събиране, особено на обществените места (спирки, паркове, училища, и т.н.) и по време на събития.	2018г. - 2019г.	Дирекция „ОСУТ”	-	-	• брой променени договори и програми на ООп
1.37.	Проучване на възможностите за осъществяване на по-строг контрол върху изхвърлянето на опасни отпадъци в смесените битови отпадъци.	31.12.2018 г.	Дирекция „ОСУТ” Персонал, пряко свързан със събиране и транспортиране на отпадъците	-	-	• вменени задължения за контрол • брой установени нарушения
1.38.	Проучване на възможностите за осъществяване на по-строг контрол върху изхвърлянето на отпадъците, различни от определените в контейнерите за разделно събиране.	2018 г. -2020г.	Дирекция „ОСУТ”, Организации по оползотворяване Персонал, пряко свързан със събиране и транспортиране на отпадъците			• вменени задължения за контрол • брой установени нарушения

b. Подпрограма с мерки за разделно събиране и достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъците от хартия, метали, пластмаса и стъкло

Целите за разделно събиране и достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци се изчисляват съгласно метода определен със Заповед № РД-884/18.11.2014 г. на Министъра на околната среда и водите. Степента на рециклиране на битовите отпадъци се изчислява като съотношение на общото количество на отпадъците предадени за рециклиране и общото количество на генерираните отпадъци от домакинствата и подобни източници. Следователно за изпълнение на целите ще се зачитат:

1. Масово разпространените отпадъци събрани от организации по оползотворяване;
2. Отпадъците, отделени в инсталацията за сепариране в случай, че са предадени за рециклиране;
3. Компостът произведен в инсталацията за компостиране от разделно събрани био отпадъци (зелени отпадъци и подходящи за компостиране хранителни отпадъци);
4. Отпадъците събрани на общинската площадка за безвъзмездно предаване в случай, че са предадени за рециклиране;
5. Отпадъците събрани на търговска основа в изкупвателни пунктове в случай, че са предадени за рециклиране;
6. Отпадъци, събрани чрез системата за събиране на опасни отпадъци от домакинствата в случай, че са предадени за рециклиране;
7. Едрогабаритни отпадъци в случай, че са предадени за рециклиране;
8. Отпадъци, събрани чрез системата за събиране на био отпадъци в случай, че са компостирани;

Масово разпространени отпадъци

Понастоящем отговорността за разделното събиране на масово разпространените отпадъци (отпадъците от опаковки, батерии и акумулатори, отработени масла, излязло от употреба електрическо и електронно оборудване и др.) е възложена на Организациите на оползотворяване (ООп). Все пак, общината трябва да играе активна роля при планиране и определяне на изискванията към системите за събиране на тези отпадъчни потоци, с цел постигането на високи нива на рециклиране. За тази цел се препоръчва:

- Сключване на договори с ООп за всички видове масово разпространени отпадъци;
- Включване в местната нормативна уредба на подробни изисквания към физическите и юридическите лица за разделно събиране на масово разпространените отпадъци и други рециклируеми материали;
- Установяване на постоянен диалог и редовни срещи с Организациите по оползотворяване, действащи на територията на общината;
- Осъществяване на професионално разработени кампании за повишаване на информираността на обществеността организирани на общинско ниво;
- Определяне на допълнителни местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране, сепариране и сортиране.
- За спазването на забраната за изхвърляне на отпадъци, обозначени с маркировка за разделно събиране в контейнери за смесени битови отпадъци следва да бъдат упълномощени длъжностни лица, които да осъществяват контрол.

- Контрол за спазване на техническите изисквания и увеличаване ефективността на инсталациите за сепариране на битови отпадъци и разделно събрани отпадъци от опаковки;
- При необходимост обявяване на обществени поръчки за избор на изпълнители и/или изменения в договорите на съществуващи изпълнители във връзка с изискванията на националното законодателство за управление на отпадъците за разделно събиране на отпадъци;
- Избор на подходящ вариант за начисляване на такса битови отпадъци (напр. определяне на такса битови отпадъци, отчитаща изхвърлените количества) така, че да се насърчи разделното събиране и рециклирането с цел постигане на целите за събиране на рециклируеми и биоотпадъци и отклоняване на биоразградимите отпадъци от депа и (след изграждане на съоръженията за третиране на отпадъците), поетапно въвеждане на новата система.

Увеличаването на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци в региона ще доведе до намаляване на общото количество депонирани отпадъци.

Предварително третиране

В нормативната уредба е създаден механизъм за насърчаване на рециклирането и оползотворяването на отпадъци чрез въведените отчисления, които увеличават цената за депониране. Общините могат да намалят или изцяло да се освободят от отчисленията в случай, че изпълнят целите за разделно събиране на битови отпадъци и отклоняване на биоразградимите отпадъци от депа.

Все още не е установена ефективността на инсталацията за сепариране в регионалния център. Предвид на технологията (пресяване и ръчно сортиране) не може да се очаква че с нейната експлоатация ще се осигури постигането на целите за рециклиране на битовите отпадъци. Освен това в инсталацията не се извършва биологично третиране на отпадъците, което не допринася за постигането на целите за намаляване депонирането на биоразградими отпадъци. В тази връзка общината ще заложи на мерки за разделно събиране на рециклируеми отпадъци и биоотпадъци при източника на тяхното образуване и последващо третиране съвместно с организациите по оползотворяване и в инсталация за компостиране на зелените и биоотпадъци.

Събиране на опасни отпадъци от домакинствата

В съответствие с нормативните изисквания, разделното събиране на опасни отпадъци се предвижда да обхване всички населени места през 2020 г. За временно складиране на опасни отпадъци от бита в регионалния център са предвидени 2 бр. затворени товарни контейнери ролков тип, оборудвани с вани на дъното и покрити с метална решетка.

За осигуряване събирането на опасните отпадъци от бита е необходимо създаването на система за разделното им събиране. Не се предвиждат обезвреждане на опасни отпадъци от домакинствата на територията на общината.

Общинска площадка за безвъзмездно предаване

Във връзка с нормативните изисквания се предвижда доизграждане и дооборудване на **площадката за безвъзмездно предаване** на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. рециклируеми отпадъци, едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци, текстил и други, финансирани от общината. С цел намаляване на финансовите разходи за общината чрез привличане на частни инвестиции от ООп е препоръчително на площадките

да се приемат и отпадъци финансирани от други източници извън такса битови отпадъци като например масово разпространени отпадъци и строителни отпадъци от ремонтни дейности в бита. За тези отпадъци ще се изисква финансиране от лицата отговорни за управлението на съответния вид отпадък - организации по оползотворяване или да се определи входна цена за услугите, предоставяни от общината за отпадъци, различни от битовите.

Разделно събиране на рециклируеми отпадъци, за които не се прилага принципът „разширена отговорност на производителят"

В случай че събраните рециклируеми отпадъци от организациите по оползотворяване, изкупвателни пунктове и площадката за безвъзмездно предаване не са достатъчни за постигане на дела на община Свиленград от **регионалните цели за рециклиране на битови отпадъци** е необходимо общината да осигури допълнително събиране и рециклиране на рециклируеми отпадъци от бита (хартия, пластмаса, стъкло, метал), за които принципът «отговорност на производителят» не се прилага. В тази връзка ще се търси обединяване на усилията с организациите по оползотворяване (най вече ООп за отпадъци от опаковки) за създаване на обща система за разделно събиране на принципа на разделянето от домакинствата на остатъчната фракция след разделното събиране на биоотпадъците на две категории отпадък – сух и мокър. В категорията на сухия отпадък ще влизат материалите от хартия, стъкло, пластмаса и метали (за които са въведени цели за рециклиране, както за ООп така и за общините), и оползотворими отпадъци (текстил, гума, кожа), които ще се насочват за преработка. Мокрият отпадък ще е съставен от зелени и хранителни отпадъци, които не са събрани чрез системата за разделно събиране на биоотпадъци, както и други остатъци и материали, които не могат да бъдат оползотворени чрез рециклиране или изгаряне.

С цел обхващане във възможно най-голяма степен на отпадъците, които вече се събират разделно се предвижда създаване на система за регистриране и отчитане на количествата събрани от частния сектор.

Събиране на смесени битови отпадъци

Необходимо е оптимизиране на системата за събиране на смесени битови отпадъци след въвеждането на системи за разделно събиране на биоотпадъци, рециклируеми отпадъци, които ще отклонят значително количество от общия отпадъчен поток.

Влиянието на въвеждането на разделното събиране на биоотпадъците върху системата за сметосъбиране както и параметрите на новата система за събиране на смесени битови отпадъци са представени в подраздел IV.2.2.1.

№	Мярка/дейност	Срок за прилагане	Отговорна институция	Очаквани разходи, лева	Предлагани източници за финансиране	Индикатори за изпълнение
	НАРАСТВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА РЕЦИКЛИРАНИ И ОПОЛЗОТВОРЕНИ ОТПАДЪЦИ					
1.1.	Въвеждане на по-стриктни изисквания за периодично (напр. тримесечно) отчитане на разделно събраните и рециклираните отпадъци от организации по оползотворяване и контрол за достоверността им – с цел доказване изпълнението на целите за рециклиране на битови отпадъци	31.12.2018 г.	Дирекция „ОСУТ”, Организации по оползотворяване			Променени договори и програми на ООп
1.2.	Упълномощаване на длъжностни лица, приемане на сигнали и упражняване на контрол за предотвратяване на посегателства и кражби на отпадъци от съдовете за разделно събиране на отпадъци от опаковки - в изпълнение на чл. 26, ал. 5 от Наредбата за опаковките и отпадъците от опаковки	31.12.2018г.	Дирекция „ОСУТ”	-	-	Брой установени нарушения
1.3.	Въвеждане в договорите на организациите по оползотворяване на минимални	31.12.2018 г.	Дирекция „ОСУТ”		-	Променени договори и програми на ООп

№	Мярка/дейност	Срок за прилагане	Отговорна институция	Очаквани разходи, лева	Предлагани източници за финансиране	Индикатори за изпълнение
	задължения за изпълнението на целите за разделно събиране, рециклиране и оползотворяване така, че организациите по оползотворяване да са задължени да съберат и оползотворят такъв дял от целите им в национален мащаб съответстващ на делът на населението на общината спрямо населението на страната.					
1.4.	Включване на административните сгради, търговските и туристически обекта и други публични места в система за разделно събиране на отпадъци от опаковки	постоянен	Дирекция „ОСУТ”		Организации по оползотворяване	Брой места за разделно събиране в административните сгради, търговските и туристически обекта и други публични места
1.5.	Включване в системата за разделно събиране на всички видове опаковки, образувани в бита, които попадат в обхвата на Наредбата за опаковките и отпадъците от опаковки	31.12.2018 г.	Дирекция „ОСУТ”, организации по оползотворяване			Променени договори и програми на ООп
1.6.	Доизграждане на площадки за безвъзмездно предаване на	31.12.2018	Дирекция „ОСУТ”	По проект –	Общински бюджет, ООп,	• Допълнително оборудване на

№	Мярка/дейност	Срок за прилагане	Отговорна институция	Очаквани разходи, лева	Предлагани източници за финансиране	Индикатори за изпълнение
	разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. рециклируеми отпадъци, едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци, текстил и други. В случай на осигурено финансиране – приемане и на др. видове отпадъци				частни инвестиции	площадката • Количества приети отпадъци по видове
1.7.	Доизграждане на система за разделно събиране и предаване рециклирането на рециклируеми отпадъци от бита (хартия, пластмаса, стъкло, метал), за които принципът «отговорност на производителят» не се прилага – в случай на необходимост за изпълнение на целите за рециклиране на битови отпадъци	2018	Дирекция „ОСУТ” и дружество, на което е възложено сметосъбирането и сметоизвозването	По проект	Общински бюджет	• Брой поставени контейнери • Брй жители обслужвани от един контейнер • Количества разделно събрани отпадъци
1.8.	Определяне на компетентни лица за прилагане на процедурите по одобряване на инвестиционни проекти, окончателни доклади по чл. 168, ал. 6 от Закона за устройство на територията, плановете за управление на строителни отпадъци, издаване на	31.12.2018	Дирекция „ОСУТ”, Експертен съвет по устройство на територията	-		• Бр. одобрени планове за управление на строителни отпадъци спрямо общия брой на издадените

№	Мярка/дейност	Срок за прилагане	Отговорна институция	Очаквани разходи, лева	Предлагани източници за финансиране	Индикатори за изпълнение
	разрешения за въвеждане в експлоатация с цел осигуряване прилагането на изискванията за селективно разрушаване на сгради, отделяне на различните по вид строителни отпадъци при източника на образуването им (строителния обект) и постигане на целите за рециклиране на строителни отпадъци.					разрешения за строеж
2.	**ОТПАДЪЦИ ОТ ОПАКОВКИ**					
2.1.	Въвеждане, с актуализирането на Общинската наредба по чл. 22 ЗУО, на задължения към собствениците или наемателите на търговски обекти и собствениците (или наематели) на еднофамилни жилища за разделно събиране и забрана за изхвърляне на отпадъци от опаковки.	31.12.2018 г.	Дирекция „ОСУТ”, Общински съвет			• Промяна в нормативната уредба
2.2.	Приемане на сигнали за нередност и контрол за спазване на ангажиментите за обратно приемане на отпадъци от опаковки в търговските обекти.	постоянен	Дирекция „ОСУТ”			• Брой установени нарушения

№	Мярка/дейност	Срок за прилагане	Отговорна институция	Очаквани разходи, лева	Предлагани източници за финансиране	Индикатори за изпълнение
2.3.	Получаване и въвеждане на данни в информационната система за количествата на разделно събиране, рециклирани и оползотворени отпадъци от опаковки от населението и предприятията.	постоянен	Дирекция „ОСУТ”, Организации по оползотворяване на опаковки		Общински бюджет. ООп	• Брой и качество на получените отчети от ООп до общината
2.4.	Контрол за функционирането на схемите за разделно събиране на отпадъци от опаковки в съответствие с техническите изисквания на Наредбата за опаковките и отпадъците от опаковки и договорите с община Свиленград.	Постоянен	Дирекция „ОСУТ”, Организации по оползотворяване на опаковки		Общински бюджет. ООп	• Брой установени нарушения за неспазване на техническите изисквания към системите за разделно събиране, програмата на ООп и договора с общината (напр. честота на извозване, смесване на отделните видове отпадъци при извозване и др.)

№	Мярка/дейност	Срок за прилагане	Отговорна институция	Очаквани разходи, лева	Предлагани източници за финансиране	Индикатори за изпълнение
2.5..	Контрол за спазване на ангажиментите за събирането и предаване за оползотворяване или обезвреждане на опасните отпадъци от опаковки чрез осигуряване на необходимите инвестиции в инфраструктурата за събиране и специализирана транспортна техника и съдове за събиране н транспортиране.	Постоянен	Дирекция „ОСУТ”, Организации по оползотворяване на опаковки		Общински бюджет	• Брой установени нарушения за неспазване на техническите изисквания към системите за разделно събиране, програмата на ООп и договора с общината (напр. брой поставени съдове, жители обслужвани от един съд и др.)
3.	**НЕГОДНИ ЗА УПОТРЕБА БАТЕРИИ И АКУМУЛАТОРИ /НУБА**					
3.1.	Одобряване на програма, разработена от ООп за събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори от бита	2017-2018	Дирекция „ОСУТ”			• Сключен договор • Брой получени откази за сключване на договор

№	Мярка/дейност	Срок за прилагане	Отговорна институция	Очаквани разходи, лева	Предлагани източници за финансиране	Индикатори за изпълнение
3.2.	Прилагане на административни мерки за осигуряване на функционирането на системата за разделно събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори от бита.	постоянен	Дирекция „ОСУТ”и контрол” Общински съвет			• Промени в нормативната уредба
3.3.	Осигуряване на информация на обществеността за места, на които се извършва събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори	Постоянен	Дирекция „ОСУТ”			• Изготвен списък с места за събиране
3.4.	Приемане на сигнали за нередност и контрол за спазване на ангажиментите за приемане на НУБА в обектите, посочени от ООп, с която общината има сключен договор.	Постоянен	Дирекция „ОСУТ”			• Брой приети сигнали
3.5.	Получаване и въвеждане на данни в информационната система за количествата на разделно събрани и рециклирани НУБА	постоянен	Дирекция „ОСУТ”, Организации по оползотворяване на НУБА		Общински бюджет. ООп	• Количества НУБА въведени в информационната система
3.6.	Контрол по спазване на законодателството.	Постоянен	Дирекция „ОСУТ”	-	-	• Брой установени нарушения и наложени

№	Мярка/дейност	Срок за прилагане	Отговорна институция	Очаквани разходи, лева	Предлагани източници за финансиране	Индикатори за изпълнение
						санкции
	ИЗЛЕЗЛИ ОТ УПОТРЕБА МОТОРНИ ПРЕВОЗНИ СРЕДСТВА /ИУМПС/					
4.1	Одобряване на програма за събиране на ИУМПС от ООп за територията на общината.	постоянен.	Дирекция „ОСУТ”	-	-	• Сключен договор • Брой получени откази за сключване на договор
4.2.	Идентифициране на площадки, в които се извършва незаконно разкомплектоване на ИУМПС	Постоянен	Инспекторат, Дирекция „ОСУТ”, РИОСВ			• Бр. проверки и бр. идентифицирани площадки
4.3.	Актуализиране на информацията за обществеността за места, на които се извършва събиране, съхраняване и разкомплектоване на ИУМПС.	постоянен	Дирекция „ОСУТ”			• Изготвен списък с места за събиране
4.4.	Получаване и въвеждане на данни в информационната система за количествата на разделно събрани и рециклирани ИУМПС	постоянен	Дирекция „ОСУТ”, Организации по оползотворяване на ИУМПС		Общински бюджет. ООп	• Количества въведени в информационната система

№	Мярка/дейност	Срок за прилагане	Отговорна институция	Очаквани разходи, лева	Предлагани източници за финансиране	Индикатори за изпълнение
5	**ОТРАБОТЕНИ МАСЛА И ОТПАДЪЧНИ НЕФТОПРОДУКТИ**					
5.1.	Сключване на договор с ООп за създаване на система за събиране и оползотворяване на отработени масла	. 2018г.	Дирекция „ОСУТ”			• Сключен договор • Брой получени откази за сключване на договор
5.2	Прилагане на санкции и упражняване на контрол относно изхвърлянето на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти в повърхностни води и в канализационни системи.	постоянен	Инспекторат, Дирекция „ОСУТ”			• Брой проверки и брой установени нарушения
6.	**ИЗЛЯЗЛО ОТ УПОТРЕБА ЕЛЕКТРИЧЕСКО И ЕЛЕКТРОННО ОБОРУДВАНЕ /ИУЕЕО/**					
6.1.	Одобряване на програма за събиране на ИУЕЕО на територията на общината разработена от организация по оползотворяване на ИУЕЕО.	2018г.	Дирекция „ОСУТ”	-	-	• Сключен договор • Брой получени откази за сключване на договор
6.2	Осведомяване на обществеността за обектите, в които се извършва приемане на ИУЕЕО	постоянен	Дирекция „ОСУТ”			• Изготвяне на списък с местата за

№	Мярка/дейност	Срок за прилагане	Отговорна институция	Очаквани разходи, лева	Предлагани източници за финансиране	Индикатори за изпълнение
						събиране
6.3.	Приемане на сигнали за нередност и контрол за спазване на ангажиментите за обратно приемане на ИУЕЕО в търговските обекти и в обектите посочени от организациите по оползотворяване	постоянен	Дирекция „ОСУТ”			• Брой получени сигнали
6.4.	Провеждане на кампании за събиране и извозване на ИУЕЕО	1 път годишно	Дирекция „ОСУТ”, ООп		ООп	• Брой проведени кампании • Количество на събраните чрез различни методи ИУЕЕО
7.	**ОПАСНИ ОТПАДЪЦИ ОТ ДОМАКИНСТВАТА**					
7.1	Обособяване на зона за приемане на опасни отпадъци от домакинствата в рамките на площадките за безвъзмездно приемане на отпадъци. Обособяване в регионалния център за междинно съхранение на опасните отпадъци събрани от	2018	Дирекция „ОСУТ”	в рамките на проект за площадка за безвъзмездно приемане на отпадъци	Общински бюджет, ООп, частни инвестиции	• Дата на започване на приемане на опасни отпадъци на площадката • Количества приети

№	Мярка/дейност	Срок за прилагане	Отговорна институция	Очаквани разходи, лева	Предлагани източници за финансиране	Индикатори за изпълнение
	домакинствата, до момента на тяхното транспортиране до заводите за третиране на опасни отпадъци					отпадъци
7.2.	Организиране на кампании за събиране на отпадъци от домакинствата, чрез мобилен събирателен пункт.	2018 два пъти годишно.	Дирекция „ОСУТ”	По проект	Общински бюджет	• Брой проведени кампании • Събрани количества
8.	**ОТПАДЪЦИ ОТ ХУМАННОТО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ С ОПАСЕН ХАРАКТЕР**					
8.1.	Прилагане на вътрешна система за разделно събиране на отпадъците, за които се прилага различен вид третиране	Постоянен	Оператор на поликлиника	Собствени средства	Бюджет на медицински заведения	• Брой заведения с организирана вътрешна система за разделно събиране спрямо общия брой
8.2.	Предаване за подходящо третиране на отделните видове болнични отпадъци	постоянен	Оператори на болнични заведения	Собствени средства	Бюджет на медицински заведения	• Количества отпадъци предадени за екологосъобразно третиране
	ПОДОБРЯВАНЕ НА ОРГАНИЗАЦИЯТА ПО РАЗДЕЛЯНЕ, ВРЕМЕННО СЪХРАНЕНИЕ, СЪБИРАНЕ И ТРАНСПОРТИРАНЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ					

№	Мярка/дейност	Срок за прилагане	Отговорна институция	Очаквани разходи, лева	Предлагани източници за финансиране	Индикатори за изпълнение
9.1.	Оптимизиране на системата за събиране н транспортиране на битови отпадъци на територията на Община Свиленград във връзка с въвеждането на нови системи за разделно събиране и други промени в съществуващите практики за управление на отпадъците в общината	Постоянен	Дирекция „ОСУТ” Персонал на общината, пряко свързан със събиране и транспортиране на отпадъците			• Обем на поставените съдове за събиране на смесени битови отпадъци на жител • Обем на поставените съдове за разделно събиране на отпадъци на жител
9.2.	Предвиждане на подходящ режим на извозване на отпадъците, съвместно с общините от регионалното сдружение, с оглед предотвратяване на замърсяването на крайпътните пространства с отпадъци	Постоянен	Дирекция „ОСУТ”, Персонал на общината, пряко свързан със събиране и транспортиране на отпадъците, Регионално сдружение			• актуализирани маршрути и графици
9.3.	Провеждане на мониторинг за оптимизиране периодичността на извозване на битовите отпадъци, ефективността на компактиране в транспортните средства и обема и състава на контейнерния парк.	Ежегодно: месец септември - октомври	Дирекция „ОСУТ”, Персонал на общината, пряко свързан със събиране и транспортиране на отпадъците	-	-	• Изготвена оценка

№	Мярка/дейност	Срок за прилагане	Отговорна институция	Очаквани разходи, лева	Предлагани източници за финансиране	Индикатори за изпълнение
	Оценка на необходимите инвестиции.					
9.4.	Обновяване на нискоефективните и амортизираните съдове и транспортна техника	Веднъж годишно	Персонал на общината, пряко свързан със събиране и транспортиране на отпадъците Дирекция „ОСУТ”	В зависимост от оценката на необходимите инвестиции	Общински бюджет	• Процент съдове с изтекъл амортизационен срок
9.5	Подготовка на мотивирано заявление до директора на РИОСВ за издаване на мотивирана заповед, с която дава съгласие за освобождаване от дължимите отчисления за депониране на битови отпадъци – по реда на глава шеста от Наредба № 7 за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци	Ежегодно до 30 ноември	Дирекция „ОСУТ”	-		• Получено съгласие за освобождаване от дължимите отчисления

с. Подпрограма с мерки за разделно събиране и достигане на целите и изискванията за биоразградимите и биоотпадъците

Разделно събиране на биоотпадъци.

За постигане на регионалните цели по чл. 31, ал. 1 ЗУО между отделните общини в съответния регион по чл. 49, ал. 9 ЗУО за отклоняване на биоразградимите отпадъци от депа е необходимо прилагане на мерки за разделно събиране на биоотпадъци (за разделно събрани се считат биоотпадъците със съдържание на примеси не повече от 10 на сто от общото количество, което е събрано разделно при източника на образуване). Съгласно Чл. 13. (1) от Наредбата за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци (Приета с ПМС №20/25.01.2017 г.), целите по чл. 31, ал. 1 ЗУО се разпределят между регионите по чл. 49, ал. 9 ЗУО на базата на морфологичния състав на отпадъците, генерирани на територията на общините във всеки от регионите, и решението по чл. 26, ал. 1, т. 6 ЗУО, ако такова е прието, като конкретните цели за общините се определят с мотивирана заповед на изпълнителния директор на ИАОС и се оповестяват на интернет страницата на агенцията. Целите се актуализират на всеки 5 години със заповед на изпълнителния директор на ИАОС. В тази връзка е уточнен финансовия принос на Община Свиленград в постигането на регионалните цели. Също така се уточни разпределение на задълженията между отделните общини в регионалното сдружение на общините (РСО) за изпълнение на целите за разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъци по чл.8, ал. 1 от Наредбата за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци (Приета с ПМС №20/25.01.2017 г.) като: за разпределение на задълженията за изпълнение на целите по чл. 31, ал. 1 ЗУО между отделните общини в съответния регион по чл. 49, ал. 9 ЗУО се определя с решението по чл. 26, ал. 1, т. 6 ЗУО.

За осигуряване на необходимите допълнителни количества за постигането на целите за разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъци е предвидено въвеждане на общинска система за разделно събиране, насочена основно към зелените отпадъци от обществени площи, паркове и градини по чл. 34, ал. 1ЗУО на територията на съответната община. Предвидено е и въвеждане на общинска система за разделно събиране на градински отпадъци от районите с фамилни къщи и на подходящи за компостиране биоразградими отпадъци от магазини, заведения за обществено хранене, пазари, хотели, лечебни заведения, училища и др. Цялото количество образувани биоотпадъци при поддържане на зелени площи от дейността на общинското предприятие „Благоустрояване и озеленяване", ще бъде насочено към площадката за компостиране, както и:

1. Обхващане в общинска система за организирано разделно събиране и транспортиране на градинските отпадъци от едно и дву-фамилните къщи;
2. За обхващане на домакинствата, както и магазини, заведения за обществено хранене, пазари, хотели, лечебни заведения, училища и др., на територията на община Свиленград в общинска система за разделно събиране на кухненски и хранителни отпадъци подходящи за компостиране.
3. Площадка за събиране, временно съхраняване и компостиране на биоотпадъци от поддържане на зелени площи на територията на общината и на други разделно събрани биоотпадъци, подходящи за компостиране.

За организиране на общинска система за разделно събиране на зелени и биоразградими отпадъци са оценени два варианта. Параметрите на системата за разделно събиране и разходите за експлоатацията и са представени в подраздел IV.2.2.2.

В допълнение на общите мерки следва да се предприемат действия за подпомагане възникването и развитието на пазар за компост и най-вече за преодоляването на съществуващите предубежденията относно качеството на произведения компост от разделно събрани отпадъци от бита. За целта се предвижда стриктно спазване на разпоредбите за контрол на производството и проверка на качеството на компоста, съгласно Наредбата за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци (Приета с ПМС №20/25.01.2017 г.), както и използването на произведения компост в дейности по поддръжка на зелената система на града, финансирани от общинския бюджет.

Инсталация за компостиране на разделно събрани зелени и биоразградими отпадъци.

Процесите са предвидени за третирането на прогнозни количества от 3 000 тона на година разделно събрани зелени и биоразградими отпадъци. Процесът на компостирането ще се реализира в рамките на 90 дни, от които 65 календарни за активно зреене и 25 календарни за зреене и сушене на компоста. Компостирането води до намаляване на обема на биоразградимите отпадъци в рамките от 20 до 60 %, на съдържанието на влага до 40% и на теглото до 50 %. Киселинността (pH) на крайния компост е близко до неутралната и съотношението въглерод към азот е по-малко от 20:1. Този продукт е ценен за наторяване на градинските площи за обществено ползване, за отглеждане на биопродукти и други, като средство за подобряване структурата на почвата.

Площадката на компостираща инсталация за разделно събрани зелени и биоразградими отпадъци е с обща площ 12 893 м^2, от която площ 25 % за озеленяване, като плътността на застрояване ще бъде до 20 %.

Предвидено е на територията на площадката да бъдат изградени следните зони, както и да се помещават следните машини и съоръжения, а именно:

- Административно – битова сграда (тип контейнер);
- Електронна везна;
- Съоръжение за измиване на гуми;
- Пречиствателна станция за пречистване на питейни води;
- Изгребна яма за отпадни води от административно-битовата сграда;
- Резервоар за съхраняване на свежа вода за противопожарни и технически нужди;
- Трафопост;
- Площадка за приемане на разделно събрани зелени отпадъци;
- Площадка за приемане на разделно събрани биоразградими отпадъци;
- Зона за контейнери за битови отпадъци и отстранени примеси;
- Площадка за шредиране на разделно събраните зелени отпадъци;
- Купове за зреене на компоста;
- Стационарно барабанно сито с навес;
- Закрита зона за узряване и сушене на компоста;
- Закрит склад за съхранение на готовия компост;
- Гараж с навес за механизацията (шредер, трактор, обръщач);
- Резервоар за съхранение на инфилтрата и за повърхностните води;
- Изграждане на ограда. При входа на площадката е разположена метална автоматична врата;
- Видеонаблюдение;
- Осветление.

Предвидена е съпътстваща инфраструктура да включва:

- Водоснабдяване – 169 м;
- Новоизградена пътна връзка – 137 м;
- Електроснабдяване – 591 м.

Предвидената площадка за компостиране ще бъде изградена с капацитет на вместимост около 3 000 т/год. При плътност от 0,4 тона/м³, на площадката ще се обработват средно 7 500 м³/год. Инсталацията ще функционира 280 календарни дни годишно.

Технологичният процес на площадката за компостираща инсталация предвижда следните етапи:

- Доставяне на зелените и биоразградими отпадъци до площадката за компостираща инсталация за разделно събрани зелени и биоразградими отпадъци;
- Преминаване през контролно - пропускателния пункт и претегляне на доставеното количество на вход на инсталацията (лед разтоварване на отпадъците камионът се претегля отново с цел събиране на всички необходими данни за издаването на кантарна бележка);
- Отвеждане на отпадъците до площадката за приемане на био-отпадъци;
- Проверка и предварително третиране за примесите. Същите ще бъдат складирани в специално предвиден за тях и разположен на площадката контейнер, след което ще бъдат извозвани за депониране на Регионалното депо – Харманли;
- След отделяне на примесите, зелените отпадъци ще бъдат шредирани посредством употребата на шредера. За зареждането на шредера ще се използва челен товарач, снабден със специална приставка за повдигане и зареждане на зеления отпадък;
- Шредираният материалът ще се залага в откритите редове. Този материал ще се отвежда от зоната за шредиране до откритите редове с помощта на челен товарач. Предвидено е подложката на всеки открит ред винаги да бъде оформена от материал, получен след шредирането на разделно събрани зелени отпадъци;
- Доставеният на площадката за приемане на биоразградими отпадъци ще се полага директно в откритите редове с помощта на челния товарач, след извършена от работниците проверка на съдържанието на отпадък и отделянето на евентуалното наличие на примеси;
- За целите на зреенето на компостта е предвидена зона, в която да бъдат разположени шест открити реда за зреене на компост;
- След оформянето на първия открит куп ще започне и процес на размесване и обръщане на компоста. За целите на този процес ще се използва машина за размесване и обръщане на компостта, която е снабдена с оросителна система и ролка за развиване и навиване на геотекстилна мембрана.

  Предвижда се машината за размесване и обръщане на компоста да бъде теглена от трактор;
- Зреенето на компоста на откритие редове ще протича в продължение на около 9 седмици, като през този период ще се следят всички необходими показатели,

чийто контрол е водещ и от значение за производството на висококачествен компост;

- След приключване процеса на зреене на откритите редове, така получения материал ще бъде отвеждан до зоната за пресяване. За целта ще се използва челния товарач;
- Пресяването на крайния материал получен от откритите редове ще се извършва посредством стационарното барабанно сито. Материалът в него ще се зарежда с помощта на челния товарач;
- Едрата фракция, отделена след пресяването ще бъде заредена отново в ново образуващ се открит ред.
- Пресятата фина фракция ще бъде отведена в зоната за узряване на компоста. Предвидено е тази зона да бъде покрита, тъй като в нея материалът няма да бъде размесван и обръщан, както и няма да бъде покриван с мембрана. Поради тази причина същия трябва да бъде предпазен от климатични условия като вятър и дъжд;
- В зоната за узряване на компоста е предвидено материалът да престои в рамките на около 25 календарни дни, до настъпване на пълното му узряване и изсушаване;
- След окончателното приключване на процеса на узряване и изсушаване, вече готовия компост ще бъде пренесен с помощта на челния товарач до склада за съхранение на готовия компост;

Предвидено е площадката за компостираща инсталация за разделно събрани зелени и биоразградими отпадъци да бъде снабдена със следната техника и допълнително оборудване, а именно:

- Трактор с челен товарач и допълнителна специализирана приставка за повдигане и зареждане на дървени трупи;
- Машина за размесване и обръщане на компостта, която е снабдена с оросителна система и ролка за развиване и навиване на геотекстилна мембрана;
- Мобилен шредер;
- Стационарно барабанно сито;
- Сонди за измерване на температурата;
- Измервателни уреди за измерване нивата на въглеродния диоксид CO_2 и кислорода O_2;
- Мобилна лаболатория за тестване на качеството на компоста и етапа на развитие на самия процес на компостиране.

Настилка на Площадката за компостираща инсталация за разделно събрани зелени и биоразградими отпадъци ще бъде асфалтова и бетонова. На зоната за узряване и сушене на компоста ще бъде даден наклон от 2,5 % с цел отвеждане на инфилтрата и повърхностните води в Резервоар за съхранение на инфилтрата и повърхностните води. На територията на площадката ще се изгради гараж с навес за механизацията, навес за барабанното сито и резервоар за съхраняване на свежата вода за противопожарни и технически нужди.

План за действие

№	Мярка/дейност	Срок за прилагане	Отговорна институция	Очаквани разходи, лева	Предлагани източници за финансиране	Индикатори за изпълнение
1.	**БИОРАЗГРАДИМИ ОТПАДЪЦИ**					
1.1.	Планиране с Общинския бюджет на разходи за събиране и компостиране на биоотпадъци от населението за периода на действие на Програмата.	Постоянен	Дирекция „ОСУТ”, Общински съвет			• Размер на отделените средствата спрямо количеството събрани отпадъци
1.2.	Ускоряване на поетапното въвеждане на домашно компостиране в домакинства, разполагащи с дворни места включително и чрез закупуване и раздаване на компостери	Постоянен	Дирекция „ОСУТ”	5 000	Общински бюджет. ПУДООС	• Брой раздадени компостери
1.3.	Разпределени задълженията между отделните общини в регионалното сдружение на общините за изпълнение на целите за разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъци по чл.8, ал. 1 от Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците (чрез решение на общото събрание)	Постоянен	Кмет на община Свиленград, Дирекция „ОСУТ”			• Дата на решението на регионалното сдружение

1.4.	Обхващане в система за организирано събиране и извозване на биоотпадъците от домакинствата	31.12.2018 г.	Дирекция „ОСУТ”	Оперативни разходи и амортизация 137 000 лв./г.	Общински бюджет. ОПОС, ПУДООС	• Брой поставени контейнери на жител • Честота на извозване • Брой обхванати жители • Количества разделно събрани отпадъци
1.5.	Обхващане на ресторанти, заведения за обществено хранене, столове, детски градини и пазари на територията на община Свиленград в система за разделно събиране на кухненски и хранителни отпадъци;	31.12.2019 г.	Дирекция „ОСУТ”	включено в т.1.4.	Общински бюджет. ОПОС	• Брой поставени контейнери • Честота на извозване • Брой обхванати заведения спрямо общия брой • Количества разделно събрани отпадъци

1.6.	Площадка за компостиране на разделно събрани зелени и биоразградими отпадъци	30.12.2019	Дирекция „ОСУТ”	Оперативни разходи и амортизация 300 000 лв./г.	Общински бюджет. ПУДООС ОПОС	• Дата на въвеждане в експлоатация • Количества доставени отпадъци от общината
1.7.	Събиране и извозване на зелени отпадъци от паркове и градини от поддържането на зелената система на града и другите населени места до инсталацията за компостиране	Постоянен след пускане в експлоатация на съоръжението	Дирекция „ОСУТ”, общинско предприятие, дружество, на което е възложено сметосъбирането и сметоизвозването на ТБО			• Количества доставени отпадъци
1.8.	Стриктно спазване на разпоредбите за контрол на производството и проверка на качеството на компоста както и използването му в дейности, финансирани от общинския бюджет	31.12.2019 г.	Оператор на инсталацията за компостиране, Дирекция „ОСУТ”			• Количество произведен компост • Количество реализиран компост

d. Подпрограма с мерки за прилагане на изискванията за строителни отпадъци и отпадъци разрушаване на сгради

Задълженията за управление на строителните отпадъци са на възложителите на строителството, но общината следва да предприеме мерки за стимулиране изграждането на съоръжения за рециклиране на строителни отпадъци и създаване на пазар за рециклирани строителни материали чрез влагането им в обекти финансирани с публични средства. Това ще изисква промяна на методологията за определяне на критериите за избор на изпълнители на строежи финансирани с общински средства.

Тъй като общината провежда голяма част от процедурите, в които се изисква одобряване на инвестиционни проекти, окончателни доклади по чл. 168, ал. 6 от Закона за устройство на територията, плановете за управление на строителни отпадъци дейността на комисиите и съответните решения следва да осигуряват прилагането на изискванията за селективно разрушаване на сгради, отделяне на различните по вид строителни отпадъци при източника на образуването им (строителния обект).

За управлението на строителните отпадъци на територията на общината се предвижда да бъде отреден общински терен за изграждане на площадка, на която лицата, които образуват строителни отпадъци ще могат да ги предават за временно съхранение. Планира се площадката да бъде изградена с общински средства или частни инвестиции под формата на публично частно партньорство. Впоследствие разходите за изграждането и експлоатацията на площадката ще бъдат възстановени поетапно чрез такса, която лицата, отговорни за управлението на строителните отпадъци (възложителите на строително-монтажни работи и разрушаване) ще заплащат за тон приети отпадъци на площадката.

Предвижда се да бъдат приемани основно следните видове строителни отпадъци.

- Незамърсени бетонни и стоманобетонни късове;
- Разделно събрани керамични фракции, състоящи се от керемиди и тухли;
- Мазилки и замазки;
- Смеси от бетон, тухли, керемиди, плочки, фаянсови и керамични изделия (неопасни);
- Смесени отпадъци от строителство и събаряне;
- Асфалтобетон от ремонт на пътища.
- Скални материали от основни и под основни пластове на пътища.

Произходът на отпадъците трябва да бъде контролиран. Чистотата на СО се определя от прилагането на селективно разрушаване на сгради, ремонт или ново строителство или ремонт на пътища, което следва да се извършва в съответствие с одобрен план за управление на строителни отпадъци.

Доставените материали трябва да бъдат сортирани предварително, за да се класифицират качествено в съответствие с техния произход и вид.

Предварително сортираните отпадъци ще се съхраняват разделно по вид на материала: бетон, керамика, асфалтобетон, смесени фракции, скални материали.

В случай на съмнение за замърсяване, съответните отпадъци ще се отделят и съхраняват разделно.

На площадката ще бъдат извършвани дейности по събиране, съхраняване, предварително третиране и рециклиране на строителни отпадъци. Дейностите по предварително третиране ще се извършват чрез мобилни трошачно-сортировъчни инсталации експлоатирани от дружества, притежаващи необходимите разрешителни

документи за дейности с отпадъци. Рециклирането на строителни отпадъци ще се извършва от дружества притежаващи необходимите разрешители документи и след сертификация на системата за производствен контрол в съответствие с Регламент (ЕС) 305/2011 за определяне на хармонизирани условия за предлагането на пазара на строителни продукти

На площадката за събиране, временно съхраняване и рециклиране на строителни отпадъци ще се обособят следните - участъци (зони):

- Ограда с портал и КПП с кантар;
- Фургон за персонала;
- Зона за разполагане на контейнери за съхранение на различните по вид отпадъци.
- Площ за съхранение на приеманите отпадъци – площите, отредени за съхраняване на различни видове СО ще са оразмерени, така че да са достатъчни с оглед осигуряване на оптимално натоварване на трошачно-сортировъчната инсталация.
- Площ за съхранение на готовата продукция – оразмерена за всяка фракция.
- Зона за разполагане на трошачно-сортировъчната инсталация.
- Вътрешни пътища;
- Обособени площадки за потоците СО;
- Обособени зони за паркиране на техниката.

Площадката ще е с подходяща настилка, която да осигури целогодишно безпрепятствено движение на тежкотоварна техника и да предотвратява замърсяване на СО и рециклираните материали с кал. Това предполага минимум изграждане на трошенокаменна настилка (макадам).

Ще бъде осигурено отвеждане на повърхностните води посредством вертикална планировка и система от канали и дренажи.

Една част на площадката ще е с настилка с повишена носимоспособност и дълготрайност (асфалтобетонна или бетонна), в зоните с най-интензивно движение на помощните машини при обработката и на товарачите/багерите в процеса на преработката на отпадъците.

На площадката ще са осигурени необходимите условия за работа на следните видове оборудване за товаро-разтоварни дейности и предварително третиране/ рециклиране на строителни отпадъци :

- Челен товарач ;
- Багер с комплект работещи органи (лопата, хидравличен чук, ножица);
- Колесен товарач;
- Ситова серия от най-малко 2 бр. сита;
- Магнитен сепаратор;
- Съоръжение за рециклиране - мобилна инсталация за натрошаване на СО с производителност до 150 т/час

След дейностите по предварително третиране и рециклиране ще се произвеждат следните фракции изходната продукция (рециклирани строителни материали или предварително третирани строителни отпадъци):

- ✓ Фракция 0-40 (бетон)
- ✓ Фракция 40-100 (бетон)
- ✓ Фракция 0-40 (керамика)
- ✓ Фракция 0-40 (асфалт)
- ✓ Отделен метал

План за действие

№	Мярка/дейност	Срок за прилагане	Отговорна институция	Очаквани разходи, лева	Предлагани източници за финансиране	Индикатори за изпълнение
1.	**СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ И ОТПАДЪЦИ РАЗРУШАВАНЕ НА СГРАДИ**					
1.1.	Въвеждане на изменения и допълнения в общинската нормативна уредба относно прилагане на процедурите, в които се изисква одобряване на инвестиционни проекти, окончателни доклади по чл. 168, ал. 6 от Закона за устройство на територията, плановете за управление на строителни отпадъци	2018	Дирекция „ОСУТ”			• Извършени нормативни промени и вътрешни разпоредби
1.2.	Промяна на методологията за определяне на критериите за избор на изпълнители на строежи финансирани с общински средства	31.12.2018	Дирекция „ОСУТ”			• Брой проведени обществени поръчки с новите критерии спрямо общия брой
4.10.	Контрол по спазване на законодателството по управление на строителните отпадъци (състав, количество и др.).	Постоянен	инспектори Дирекция „ОСУТ”, Персонал на общината, пряко свързан със събиране и транспортиране на отпадъците			• Брой на одобрените планове за управление на строителни отпадъци

						спрямо броя на издадените разрешения за строеж • Брой на отказите за одобрение на планове за управление на строителни отпадъци
	Проектиране и изграждане на площадка за съхраняване, предварително третиране и рециклиране на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване	2019	Дирекция „ОСУТ”	Съгласно инвест. проект	ПЧП, общински бюджет – входна такса на площадката за строителни отпадъци	• Издадена виза за проектиране • Разрешение за строеж • Разрешение за ползване
	Сключване на договори с оператори на мобилни трошачно-сортировъчни инсталации за периодично предварително третиране и/или рециклиране на строителите отпадъци съхранявани на площадката	2018-2019	Дирекция „ОСУТ”			• Сключен договори/ договори

е. Подпрограма с мерки за закриване и рекултивация на депата с преустановена експлоатация

Законодателните промени изискват непрекъснато ограничаване на количествата депонирани отпадъци вследствие нарастване на отчисленията за депониране и повишаване на изискванията за предварително третиране преди депониране. Въпреки това депонирането е крайния етап от всяка интегрирана система за управление на отпадъците. С въвеждането в експлоатация на регионалното депо, проблемът с депонирането на отпадъците е разрешен.

С оглед на това, че старото общинското депо е с преустановена експлоатация е необходимо предприемането на мерки за закриване, рекултивация и следексплоатационни грижи в съответствие с нормативните изисквания.

Изпълнен е проект за рекултивация на депото за твърди битови отпадъци в Свиленград съгласно договорът за финансиране с Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС). Стойността на проекта „Рекултивация на депо за твърди битови отпадъци на Община Свиленград" е 3 650 494, 32 лева. Дейностите включват закриване и рекултивация на сметището. На терена от около 60 дка в местността „Червената пръст", покрай пътя за село Димитровче, се извърши техническа и биологична рекултивация със залесяване и затревяване. Поставени са мониторингови системи за наблюдение на екологичните показатели на почвата и подземните води. Преключила е техническата рекултивация и остават 1,5 години за биологичната рекултивация.

План за действие

№	Мярка/дейност	Срок за прилагане	Отговорна институция	Очаквани разходи	Предлагни източници за финансиране	Индикатори
1	ЗАКРИВАНЕ И РЕКУЛТИВАЦИЯ НА ДЕПА С ПРЕУСТАНОВЕНА ЕКСПЛОАТАЦИЯ					
1.1.	Реализация на инвестиционен проект за закриване и рекултивация на депото с преустановена експлоатация в община Свиленград	41 месеца, от които 149 дни за техническата рекултивация и 3 години за биологичната рекултивация	Дирекция „ОСУТ”	3 650 494, 32 лева Съгласно инвестиционен проект	ПУДООС, общински бюджет	• Спазването на сроковете за изпълнение на поръчката за закриване
1.2.	Мониторинг и следексплоатационни грижи на депото с преустановена експлоатация в община Свиленград	Постоянен	Дирекция „ОСУТ”	Съгласно мерките за мониторинг в инвестиционен проект	общински бюджет	• Данни във връзка със спазване на изискванията за мониторинг и следексплоатационни грижи

f. Подпрограма с мерки за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците

Вземането на правилни решения и осъществяването на мерките, заложени в общинската програма, ще се постигнат при оптимален баланс на интересите на различните участници в управлението на отпадъците. Ще се поддържа непрекъснат диалог с участниците в дейностите по управление на отпадъците и организирането на кампании за повишаване на общественото разбиране и съзнание. За целта се предвижда:

- ❖ редовното предоставяне на информация на населението за състоянието на околната среда;
- ❖ привличането на населението, неправителствени организации и заинтересованата индустрия, в процесите на вземане на решения по въпросите на управление на отпадъците, включително за начина за определяне на 'Такса битови отпадъци" и отчитането на изразходваните средства;
- ❖ повишаване на общественото съзнание, с цел да се постигне промяна в поведението на населението, чрез осъзнаване на екологичните рискове, свързани с изчерпване на ресурсите, генерирането и обезвреждането на отпадъците;
- ❖ провеждане на конкурси, празненства, обществени мероприятия, организирани специално за целта, или включени като част от програмите за честване на празници на общината или конкретно населено място, като специално внимание следва да бъде отделено на работата с подрастващите;
- ❖ получаване на обратна връзка за успеха на прилаганите мерки за управление на отпадъците.

За повишаване на общественото съзнание чрез Пресцентъра на Община Свиленград към медиите периодично се подава информация за дейности с широко обществено значение, подава се информация и на сайта на Община Свиленград.

Общината ще разработва и изпълнява ежегодно информационна кампания за повишаване на общественото съзнание по проблемите на отпадъците. Информационната кампания ще включва предоставяне на информация на интернет страницата, изготвяне на информационни материали и публикации и изяви в медиите.

Периодично ще се проучва общественото мнение във връзка с ефекта на работата с обществеността и степента на въздействие на различните послания. Изготвянето на комуникационна кампания и разработването на информационни материали ще включва следните етапи:

- проучване на обществената нагласа;
- провеждане на среща с представители на заинтересованите страни.
- избор на рекламни средства:
  - електронни медии;
  - печатни издания , брошури, плакати;
  - други.

Рекламната кампания ще включва поетапно следните дейности:

- - изработване на реклама, печат на рекламните носители;
- - излъчване на рекламните клипове, разпространение на печатните материали;
- - анализиране на общественото мнение по отношение на постигнатия ефект от рекламните кампании на организацията;
- изготвяне на препоръки за оптимизиране на рекламната стратегия.

План за действие

№	Мярка/дейност	Срок за прилагане	Отговорна институция	Очаквани разходи	Предлагни източници за финансиране	Индикатори
1	**УЧАСТИЕ НА ОБЩЕСТВЕНОСТТА**					
1.1.	Разработване на стратегия за провеждане и рганизиране на информационни кампании по управление на отпадъците и по-конкретно за разделно събиране на отпадъците и предотвратяване на отпадъците.	Постоянен	Дирекция „ОСУТ”, ООп	5 000	Общински бюджет, организации по оползотворяване	• разработена комуникационна стратегия
9.2.	Привличане на населението, неправителствените организации и заинтересования бизнес в процесите на вземане на решения, свързани с управление на отпадъците, включително за начина за определяне на „такса битови отпадъци" и отчитането на изразходваните средства.	Постоянен	Общински съвет, Кмет на общината, Дирекция „ОСУТ”, оператори на съоръжения и инсталации			• брой проведени консултации при разработване на нормативни актове и стратегически документи • брой обявления за инвестицио

						нни намерения имащи отношение към управлението на отпадъците
9.3.	Редовно информиране на обществеността за рисковете, свързани с неконтролираното обезвреждане на отпадъците и възникването на нерегламентирани сметища	Постоянен	Дирекция „ОСУТ”	5 000	Общински бюджет, ООп	• брой проведени мероприятия по информиране на обществеността • процент на обхващане на целевите групи
9.4.	Редовното предоставяне на информация на населението за състоянието на околната среда и за управление на отпадъците, включително на сайта на общината.	Постоянен	Дирекция „ОСУТ”		Общински бюджет	• брой мероприятия за информиране

g. Подпрограма с други мерки за управление на отпадъците

Нормативно регулиране на управлението на отпадъците н ускоряване прилагането на законодателството н политиката в тази област

Въз основа на настъпилите изменения и допълнения в националното 'законодателство и въвеждането на системи за биоотпадъци, строителни, опасни отпадъци, и промени в изискванията за масово разпространени отпадъци в общинската наредба но чл.22 от ЗУО следва да бъдат заложени следните изисквания:

- забрани ограничения, отговорности и задължения към собствениците или наемателите на търговски обекти и заведения за обществено хранене, домсъветите, собствениците (или наематели), на еднофамилни жилища и др. както и към лицата извършващи дейности с отпадъци, с които общината има сключени договори с цел осигуряване прилагането на схемите за събиране на биоразградими отпадъци и рециклируеми отпадъци, за които не се прилага принципът отговорност на производителя.
- въвеждане на допълнителни отговорности, забрани, задължения с цел осигуряване разделното събиране на биоотпадъци и рециклируеми отпадъци, за които не се прилага принципът отговорност на производителя, включване на нови задължения към изпълнителите извършващи предварително третиране и компостиране с цел осигуряване спазването на изискванията за качество на компоста.
- въвеждане на изискванията на Закона за местните данъци и такси (чл. 67, ал. 2) за определяне размерът на такса битови отпадъци въз основа на количеството образувани отпадъци или на ползвател или пропорционално върху основа, определена от общинския съвет, която не може да бъде данъчната оценка на недвижимите имоти, тяхната балансова стойност или пазарната им цена;
- в случай, че се въведе такса въз основа „плащаш колкото изхвърляш" е необходимо да се гарантира, че смесените битови отпадъци няма да попадат в контейнерите за разделно събиране, което ще наложи въвеждане на механизъм за следене какво се изхвърля в контейнерите и отказ за обслужване на контейнер за разделно събрани отпадъци ако са налице нежелани примеси;
- санкции за използване на нерегламентирани сметища;
- ред за предаване на строителни и специфични отпадъци;
- задълженията, отговорностите и взаимоотношенията между съществуващите звена и при необходимост се предвижда създаването на нови структури - напр. за съвместно управление на регионално съоръжение, инспекторат и др.;
- задълженията на собствениците или наемателите на търговски обекти, собствениците (или наематели) на еднофамилни жилища за изпълнение на новите изисквания за разделно събиране на масово разпространени и биоразградими отпадъци, излезли от употреба гуми, ИУМПС, ИУЕЕО и др.;
- обхващане и урегулиране дейността, с издаване на разрешения от страна на общинската администрация на всички лица, от чиято дейност се образуват производствени, строителни или опасни отпадъци ползващи общинска инфраструктура;
- идентификация на лицата, образуващи големи количества отпадъци, подлежащи на специално регулиране - биоразградими отпадъци, опаковки и други видове масово разпространени отпадъци;
- периодични проверки за спазването на изискванията на законодателството;

- ❖ прилагане на ефективни санкции и наказания в случай на неспазване на изискванията;
- ❖ осигуряване на достатъчен, подходящо квалифициран и мотивиран персонал в общинската администрация за осигуряване спазването на законодателството;
- ❖ осигуряване на достатъчни и подходящи технически ресурси (оборудване и т.н.) за осигуряване спазването на законодателството;
- ❖ нормативно осигуряване за въвеждане на информационни системи за събиране и обработка на данни;
- ❖ съставяна на план за извършване на инспекции;
- ❖ ясно и надлежно документиране на резултатите от проверките и водене на регистър за наложените санкции.

Осигуряване на достатъчни и надеждни данни за отпадъците

Осигуряването на достатъчни и надеждни данни за образуването, състава, събирането, оползотворяването и обезвреждането на различните видове отпадъци е от съществено значение за правилната оценка на съществуващото състояние и за осъществяване на ефективно планиране и контрол на дейностите по управление на отпадъците. Предвиждат се мерки за:

- ❖ въвеждане на информационна система за получаване и обработка на данни от лица, извършващи събиране на рециклируеми отпадъци на търговска основа (пунктове и от големи генератори), организации по оползотворяване и лица извършващи дейности с отпадъци, с които общината има договори с цел мониторинг на изпълнението на целите за рециклиране на битови отпадъци;
- ❖ изграждане на връзка в реално време с информационната система, поддържана от Изпълнителната агенция по околна среда;
- ❖ дефиниране на отговорностите на различните звена за ефективно събиране и обработка на информацията:
- ❖ обезпечаване дейността на ангажираните звена с достатъчен персонал, техническо оборудване и подходящи софтуерни продукти;
- ❖ провеждане на регулярни морфологични изследвания на отпадъците от системите за събиране на смесени битови отпадъци и отпадъци от опаковки
- ❖ оценка на общото количество на образуваните отпадъци, включително и нерегламентирано изхвърляните;
- ❖ оценка на количеството и дела на отделните видове масово разпространени и други отпадъци, за които се предвижда въвеждането на системи за разделно събиране;
- ❖ прогнози за изменение на количеството и съставът на отпадъците;

Укрепване на административния капацитет на институциите, отговорни за управлението на отпадъците в страната

С въвеждането на регионалните системи и регионалните структури за управление на отпадъците се налага да се прецени разпределението на функциите и задачите между общинската администрация и регионалните структури и въз основа на това да се обоснове необходимостта от допълнителен персонал, обучението и квалификацията му, осигуряване на подходяща техника и оборудване, за да се гарантира:

- ❖ компетентност при разработване на наредби, указания, планове и програми по прилагането на управление на отпадъците на местно ниво;

- ефективен контрол и извършване на проверки за спазване на изискванията за управлението на отпадъците;
- разработване на мониторингови системи за контрол на управлението на отпадъците;
- участие в регионалното сдружение за управление на отпадъците и координиране с другите общини;
- събиране, обработка, анализиране и докладване на данните за управлението на отпадъците;
- въвеждане на автоматизираната информационна система за регистриране, обработване и докладване на данни за управление на отпадъците;
- подготовка, разработване, оценка, прилагане и надзор на проекти за изграждане на инфраструктура за оползотворяване /обезвреждане на отпадъци;
- провеждане на процедури и сключване на договори за възлагане на дейностите по управление на отпадъци.

Увеличаване на инвестициите в сектора и прилагане на принципите "отговорност на производителя" и "замърсителят плаща" при интегрираното управление на отпадъците

За прилагането на принципа "замърсителят плаща", в съответствие с изискванията на националното и европейското законодателство, се налага нарастване на таксите, заплащани от домакинствата до нива, позволяващи възстановяване на всички разходи за извършваните в момента дейности, както и за бъдещото въвеждане на нови съоръжения и услуги. При повишаването на таксите следва да бъде отчитана и поносимостта им, съобразно доходите на населението.

Програмата предвижда мерки за:

- прогресивно нарастване на "таксите за битови отпадъци", с цел достигане на нива, покриващи дългосрочните разходи за прилагане на нововъведените нормативни изисквания;
- изразходване на средствата, постъпващи от такси, само за дейности по управление на отпадъците, по най-ефективния начин;
- покриване на всички разходи на оператора за експлоатация на регионалните съоръжения, както и разходите за дейностите след закриването му, чрез таксите за депониране;
- засилване на контрола спрямо нелегалното изхвърляне на отпадъци и изхвърляне на нерегламентирани места.
- определяне на необходимостта от финансиране чрез Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“ (ОПОС 2014-2020 г.) или други форми на финансиране извън бюджета на общината
- привличане на средства за инвестиции в инфраструктура за управление на отпадъците от други международни финансови институции или ПУДООС;
- разширяване прилагането на публично-частното партньорство и привличане на частни инвестиции;.

№	Мярка/дейност	Срок за прилагане	Отговорна институция	Очаквани разходи	Предлагни източници за финансиране	Индикатори
1	**ПРЕДВАРИТЕЛНО ТРЕТИРАНЕ, ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ И ЕКОЛОГОСЪОБРАЗНО ОБЕЗВРЕЖДАНЕ НА СМЕСЕНИТЕ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ**					
1.1.	Изследване параметрите на компоста, произведен в инсталацията за компостиране за да се определи дали отговаря на изискванията за качество съгласно Наредбата за третиране на биоотпадъците	31.12.2019	Дирекция „ОСУТ”	5 000	Общински бюджети на общините от региона	• Проведени пробовземания и анализи
1.2.	Поддържане на съоръженията за третиране на отпадъци в съответствие с действащите нормативни изисквания.	Постоянен	Община Свиленград, Регионално сдружение, оператори на съоръженията за третиране на отпадъци		Общински бюджети и бюджетите на операторите на съоръженията за третиране на отпадъци	• Спазване на заложените изисквания в КР
1.3.	Мониторинг на съоръженията в съответствие с условията на КР.	Постоянен	Община Свиленград, Регионално сдружение, общини от региона, оператори на съоръженията за третиране на отпадъци		Общински бюджети и операторите на съоръженията за третиране на отпадъци	• Спазване на заложените изисквания в КР
1.4.	Спазване на критериите и процедурите за приемане на отпадъци на депо. Извършва най-малко веднъж годишно на изпитване за установяване на съответствието на приеманите отпадъци.	Постоянен	Оператор на регионалното депо		оператор на депото	• Брой извършени изпитвания за установяване на съответств

						ието
1.5.	Почистване от отпадъци на общинските пътища - пътя, земното платно, пътните съоръжения, обслужващите зони, и др. и осигуряване на съдове за събиране на отпадъците и транспортирането им до съоръжение за тяхното третиране	Постоянен	Дирекция „ОСУТ”, Персонал на общината, пряко свързан със събиране и транспортиране на отпадъците	20 000	Общински бюджет	• Брой проведени дейности за почистване на пътища • Количества събрани отпадъци
1.6.	Техническа рекултивация на общинското депо на територията на Община Свиленград	2018	Дирекция „ОСУТ”, общини от Регионално сдружение	По проект	Бюджети на общини от регионалното сдружение	• Дата на стартиране на рекултивацията • Дата на завършване на рекултивацията
1.7.	Подобряване на контрола и предотвратяване нерегламентираното изхвърляне на отпадъци на неразрешени за това места, изгаряне или друга форма на неконтролирано обезвреждане на отпадъците.	постоянен	Дирекция „ОСУТ”, Персонал на общината, пряко свързан със събиране и транспортиране на отпадъците			• Брой установени нарушения • Брой и размер на наложени санкции
2	**НОРМАТИВНО РЕГУЛИРАНЕ УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ И УСКОРЯВАНЕ ПРИЛАГАНЕТО НА ЗАКОНОДАТЕЛСТВОТО И ПОЛИТИКАТА ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ**					

2.1.	Периодично актуализиране на общинската наредба по чл. 22 от ЗУО за определяне условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови и строителни отпадъци, включително биоотпадъци, опасни битови отпадъци, масово разпространени отпадъци, на своя територия, разработена съгласно изискванията на този закон и подзаконовите нормативни актове по прилагането му, както и заплащането за предоставяне на съответните услуги по реда на Закона за местните данъци и такси. Въвеждане на изисквания към площадките за предаване на отпадъци от хартия и картон, пластмаси и стъкло, в т.ч. условията за регистрация на площадките, както и условията за предаване на отпадъци на площадките по чл. 19, ал. 3, т. 11 от ЗУО.	31.12.2018г.	Дирекция „ОСУТ”, Общински съвет			• Въведени нормативни изисквания

2.2.	Определяне с актуализирането на Общинската наредба по чл. 22 от ЗУО на задълженията на собствениците или наемателите на търговски обекти, собствениците (или наематели) на еднофамилни жилища за изпълнение на новите изисквания за разделно събиране на масово разпространени и биоразградими отпадъци (в т.ч. биоотпадъци) и др.-	Постоянен	Дирекция „ОСУТ”, Общински съвет			• Въведени нормативни изисквания
2.3.	Въвеждане на допълнителни отговорности, забрани, задължения с цел осигуряване разделното събиране на биоотпадъци и рециклируеми отпадъци, за които не се прилага принципът отговорност на производителя, включване на нови задължения към изпълнителите извършващи предварително третиране и компостиране с цел осигуряване спазването на изискванията за качество към компоста	Постоянен	Дирекция „ОСУТ”, Общински съвет			• Въведени нормативни изисквания
2.4.	Актуализация на общинската програма за управление на отпадъците при промяна на фактическите и/или нормативните условия.	Постоянен	Дирекция „ОСУТ”, Общински съвет	15 000	Общински бюджет	• Актуализация на програмата
2.5.	Участие във вземането на решения на регионалните сдружения за управление на отпадъците.	постоянен	Кмет на Община, Дирекция „ОСУТ”, Общински съвет	-	-	• Брой проведени заседания

2.6.	Ефективно прилагане на законодателството по управление на отпадъците, чрез извършване на периодични проверки за спазване на изискванията и налагане на ефективни санкции, както и ясно и надлежно документиране на резултатите от проверките.	Постоянен	Дирекция „ОСУТ”			• Брой извършени проверки • Брой наложени санкции
3	**ОСИГУРЯВАНЕ НА БАЗА ДАННИ ЗА ОТПАДЪЦИТЕ**					
3.1.	Извършване на морфологичен анализ на състава и количеството на битовите отпадъци, образувани на територията на съответната община, съгласно методика, утвърдена със заповед на министъра на околната среда и водите	На всеки 5 год.	Дирекция „ОСУТ”, Външен изпълнител	10 000	Общински бюджет	• Честота на извършване на морфологични анализи спрямо нормативно регламентираната
3.2.	Създаване на информационна система за регистриране и отчитане на количествата рециклируеми отпадъци и биоотпадъци, с цел мониторинг изпълнението на целите за рециклиране на битови отпадъци и целите за събиране и оползотворяване на биоотпадъци, количествата биоразградими отпадъци отклонени от депа, в която да постъпват данни за: • Разделно събиране на	Постоянен	Дирекция „ОСУТ”	10 000	Общински бюджет	• Дата на въвеждане в действие • Обхванати видове отпадъци спрямо видовете отпадъци необходими за доказване

	рециклируеми отпадъци, за които не са отговорни ООп • разделно събрани и компостирани био-отпадъци чрез общинската система • Рециклиране на отпадъци от опаковки - от Организации по оползотворяване • Сортиране и предаване за рециклиране • Разделно събрани и рециклирани отпадъци чрез изкупуване в пунктове на търговска основа - от домакинствата и бизнеса • Домашно компостиране • Разделно събрано и предварително третирано ИУЕЕО • Разделно събрани и разкомплектовани ИУМПС • Разделно събрани и рециклирани ИУГ • Разделно събрани и рециклирани НУБА • Разделно събрани и предварително третирани ЕГО • Разделно събрани отпадъци от зелената система на общината • Разделно събрани отпадъци чрез общински площадки за безвъзмездно приемане.					изпълнението на количествените цели

	• Произведен компост • Депонирани предварително третирани отпадъци • Депонирани нетретирани отпадъци					
4	**УКРЕПВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ НА ИНСТИТУЦИИТЕ, ОТГОВОРНИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ**					
4.1.	Подобряване на административния капацитет на общината за контрол на управлението на дейностите с отпадъци, чрез осигуряване на достатъчен, подходящо квалифициран и мотивиран персонал, включително назначаване на допълнителен персонал и осигуряване на достатъчни и подходящи технически ресурси (оборудване и т.н.).	Постоянен	Кмет на община Свиленград, Дирекция „ОСУТ”		Общински бюджет, ОП , Административен капацитет	• Служители ангажирани с управлението на отпадъците
4.2.	Обучение на специалистите в общинските администрации, ангажирани с прилагане на законодателството по управление на отпадъците.	Постоянен	Дирекция „ОСУТ”		Общински бюджет, ОП . Административен капацитет	• Брой проведени обучения
4.3.	Преценяване на разпределението на функциите и задачите между общинската администрация и регионалните структури и въз основа на това извършване на обосновка необходимостта от допълнителен персонал, обучението и квалификацията му, осигуряване на подходяща техника и оборудване, за	Постоянен	Дирекция „ОСУТ”, регионалното сдружение, Персонал на общината, пряко свързан със събиране и транспортиране на отпадъците			• Съотношение между броя на поставените задачи и реално изпълнените

	да се гарантира екологосъобразното управление на отпадъците в общината.					
5	**УВЕЛИЧАВАНЕ НА ИНВЕСТИЦИИТЕ В СЕКТОРА И ПРИЛАГАНЕ НА ПРИНЦИПИТЕ "ОТГОВОРНОСТ НА ПРОИЗВОДИТЕЛЯ" И "ЗАМЪРСИТЕЛЯТ ПЛАЩА" В СИСТЕМА ЗА ИНТЕГРИРАНО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ**					
5.1.	Оптимизиране на размера н изразходването на такса "битови отпадъци" и заделяне на адекватни средства за покриване на разходите за събиране и транспортиране на отпадъците; предварително третиране, експлоатация, мониторинг, закриване и след експлоатационни грижи за регионалните съоръжения за период от 30 години; прилагане на разделно събиране на опасни отпадъци от домакинствата, биоотпадъци, масово разпространени отпадъци, рециклируеми отпадъци, за които не се прилага принципът отговорност на производителят и засилване на контрола по нерегламентираните замърсявания.	Постоянен	Дирекция „ОСУТ”			• Съотношение между приходите и разходите за управление на отпадъците • Спазване на границата за поносимост

5.2.	Проучване на възможностите за привличане на частни инвестиции, чрез различни схеми за публично частно партньорство в предстоящите за изграждане площадки за безвъзмездно приемане, както и в системите за разделно събиране на рециклируеми отпадъци.	постоянен	Дирекция „ОСУТ”			• Брой проекти за ПЧП • размер на инвестиционните и експлоатационните разходи на проектите с ПЧП
5.3.	Определяне на приоритетни проекти за финансиране чрез Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“ (ОПОС 2014-2020 г.) или други форми на финансиране извън бюджета на общината	постоянен	Дирекция „ОСУТ”, общини от региона			• брой на идентифицираните необходими проекти спрямо броя на апликационните форми
5.4.	Подготовка на формуляри за кандидатстване по Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“ (ОПОС 2014-2020 г.) на идентифицираните приоритетни проекти.	2017 – 2018 в зависимост от датите на сесиите за представяне на проектопредложения	Дирекция „ОСУТ”, общини от региона		Общински бюджет - съфинансиране	• изготвени и подадени апликационни форми
6.	**УТАЙКИ ОТ КАНАЛИЗЦИЯ**					

6.1	Проучване на възможностите и сключване на споразумение за използването утайките за рекултивация	31.12.2018	ОП „Благоустрояване и озеленяване"			• Количества на третираните утайки

X. **Индикатори за изпълнение на подпрограмите**

Индикаторите са определяне степента изпълнението и могат да се структурират в три взаимосвързани групи:

- Индикатор за продукт: измерват се физически или монетарни единици;
- Индикатор за резултат: свързват се с преките и непосредствени ефекти, създадени в хода на изпълнение на програмата за управление на отпадъците;
- Индикатор за въздействие: свързани са с последствията от мерките в програмата извън непосредствените ефекти върху неговите преки бенефициенти.

За да се реализира наблюдението на изпълнението и най-вече оценката (съсредоточена върху конкретните резултати), се изисква целите, приоритетите и мерките да се измерват с конкретни индикатори, предварително определени и количествено изразени.

Индикаторите допринасят за установяване постигането на целите и приоритетите на националното законодателство, стратегическите цели и съответстващи им индикатори както следва:

- 100% обхващане на населението на общината в система за организирано сметосъбиране на битовите отпадъци;
- Екологосъобразно обезвреждане на отпадъците в депа отговарящи на нормативните изисквания;
- Въвеждане на системи за разделно събиране на отпадъци от опаковки в съответствие с минималните технически изисквания на Наредбата за опаковките и отпадъците от опаковки – минимален брой жители обслужвани от контейнери за разделно събиране, минимален обем на контейнерите и др.;
- Постигане на целите за разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъци;
- Постигане на целите за рециклиране на битови отпадъци;
- Постигане на целите за отклоняване на биоразградими отпадъци от депа за отпадъци.

Индикаторите следва да допринасят за установяване постигането на целите за подобряване качеството на услугите или реализирани икономии за бюджета на общината:

- Общия обем на поставените съдове - литра на жител.
- Намаляване на количеството депонирани отпадъци – т.е. спестен обем от капацитета на регионалното депо вследствие на предварително третиране, отделяне на масово разпространени отпадъци или други оползотворими отпадъци ;

Индикаторите за оценка реализацията на програмата, макар и базирани на конкретни числа, следва да отразяват тенденции в развитието на общината. Такива могат да бъдат стойностите, изразени като процент от цялото, за да се проследи тенденцията, сравнена с изходното положение (както е и в случая намаляването на количеството депонирани отпадъци). В същото време данните за самото оценяване трябва да са редовни (официализирани), верифицирани, релевантни (в съответствие) и прости.

ИНДИКАТОРИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА МЕРКИТЕ ПРЕДВИДЕНИ В ПОДПРОГРАМИТЕ

№	ПОДПРОГРАМА	ОСНОВНИ ИНДИКАТОРИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛТА
1	***Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци***	
1.1.	Оптимално използване на икономически инструменти и други мерки за стимулиране на предотвратяването на отпадъци	- сравнение на количеството образувани битови отпадъци спрямо предходни години - сравнение на количеството образувани фракции битови отпадъци спрямо количеството на същите фракции през предходни години
1.2.	Намаляване количеството на опасните отпадъци в потока на битовите отпадъци	- Количества опасни отпадъци от домакинствата събрани чрез мобилни пунктове и количества предадени на площадка за безвъзмездно предаване - процент на обхванато население от системи за събиране на опасни битови отпадъци
2	***Подпрограма с мерки за разделно събиране и достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъците от хартия, метали, пластмаса и стъкло***	
2.1.	Въвеждане на системи за разделно събиране, с цел оползотворяване и рециклиране на отпадъци – отпадъци от опаковки, други масово разпространени отпадъци, други рециклируеми отпадъци	- мин.50% от общото тегло на отпадъците от хартия, картон, пластмаси, метали и стъкло са подготвени за повторна употреба и рециклиране (2020 г.) - население, обхванато от отделните системи за разделно събиране при зададени минимални технически изисквания за брой жители обслужвани от контейнер - количеството на масово разпространените отпадъци, събрано разделно от организациите по оползотворяване спрямо количеството, което им е необходимо за изпълнение на целите за събиране и оползотворяване, като се отчете делът на населението на общината спрямо населението на страната – с цел установяване дали са изпълнени целите на ниво община - процент от населението с положителен отговор на анкети за установяване степента на удовлетвореност от предоставяните услуги за разделно събиране на

№	ПОДПРОГРАМА	ОСНОВНИ ИНДИКАТОРИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛТА
		отделните видове отпадъци
3	***Подпрограма с мерки за разделно събиране и достигане на целите и изискванията за биоразградимите и биоотпадъците***	
3.1.	Въвеждане на системи за разделно събиране, с цел оползотворяване на биоразградими отпадъци	- мин. 50% от количеството на битовите биоотпадъци образувани през 2014 г. са разделно събрани и оползотворени разделно събрани и оползотворени (2020 г.) - население, обхванато от системи за разделно събиране - количеството на био отпадъци, събрано разделно спрямо количеството, което е необходимо за изпълнение на целите - процент от населението с положителен отговор на анкети за установяване степента на удовлетвореност от предоставяните услуги за разделно събиране на био отпадъци
3.2.	Намаляване на количествата депонирани биоразградими отпадъци	- количеството на депонираните биоразградими битови отпадъци е до 35% от общото количество на същите отпадъци, образувани в Република България през 1995 г. (2020 г)
4	***Подпрограма с мерки за прилагане на изискванията за строителни отпадъци и отпадъци разрушаване на сгради***	
4.1.	Въвеждане на правила и отговорности за одобряване на планове за управление на строителни отпадъци	- 2020 г. - мин. 70% от общото тегло на строителните отпадъци са подготвени за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване
5	***Подпрограма с мерки за закриване и рекултивация на общинското депо***	
5.1.	Ликвидиране на стари замърсявания от депа и нерегламентирани сметища	- закриване и рекултивация на общинското депо - брой и площ на закритите нерегламентирани сметища и стари замърсявания с битови отпадъци, площта им и съотношението й спрямо площта на идентифицираните нерегламентирани сметища и стари замърсявания с битови отпадъци
6	***Подпрограма с мерки за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците***	
6.1.	Повишаване на общественото съзнание	- проведени информационните кампании

№	ПОДПРОГРАМА	ОСНОВНИ ИНДИКАТОРИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛТА
		- издадени информационни материали
7	***Подобряване на организацията по събиране и транспортиране на отпадъците***	
7.1.	Разработване и прилагане на модерна, многофункционална система за събиране и транспортиране на битови отпадъци	- процент на обхванатото население от организирани системи за сметосъбиране на общинско ниво - обем на поставените съдове на жител - литра на жител - процент от населението с положителен отговор на анкети за установяване степента на удовлетвореност от предоставяните услуги за събиране на битови отпадъци
8	***Предварително третиране и Екологосъобразно обезвреждане на отпадъци***	
8.1.	Въвеждане на система за обезвреждане на отпадъци на регионален принцип	- количество на отпадъците, което се обезврежда на регионалното депо спрямо общото количество на образуваните отпадъците - количество на предварително третираните (стабилизираните) преди депониране отпадъци спрямо общото количество на депонираните отпадъци
9	***Правно регулиране на управлението на отпадъците и ускоряване прилагането на законодателството и политиката в областта***	
	Ефективно прилагане на законодателството по управление на отпадъци	- брой на извършените проверки на лица, извършващи дейности с отпадъци или при чиято дейност се образуват отпадъци - брой на наложените санкции и сума на глобите
10	***Осигуряване на достатъчни и надеждни данни за отпадъците***	
	Разработване и прилагане на централизирана информационна система за отпадъците	- видове отпадъци от необходимите за изпълнение на количествените цели включени в централизирана информационна система - разлика между количествата отчетени към общината и към ИАОС – проверка за достоверност
11	***Укрепване на административния капацитет на институциите, отговорни за управлението на отпадъците в страната***	
	Подобряване на капацитета на общинските администрации за установяване на интегрирани и ефективни системи за управление на отпадъците	- броят на извършените проверки и други дейности, свързани с управление на отпадъците спрямо броят на експертите ангажирани с тези дейности в съответната община

Освен изброените по-горе общи индикатори, за всяка от мерките предвидени в плановете за действие към подпрограмите са посочени индикатори за изпълнение. Конкретният набор от индикатори може да бъде променян, разширяван и допълван с актуализацията на програмата за управление на отпадъците.

XI. **Координация с други общински и регионални планове н програми**

Общинската програма за управление на отпадъците е елемент от цялостната регионална и общинска система за планиране, поради което в този раздел е представена връзката между програмата и други областни и общински програмни документи. При разработването на целите на общинската програма са взети предвид анализите и предвижданията на други областни и общински програмни, от които пряко или косвено произтичат част от мерките, заложени в настоящата програма. От своя страна изпълнението на програмата ще допринесе в по-малка или по-голяма степен постигането на целите на областните и общинските планови документи, посочени по-долу в настоящия раздел.

Областна стратегия за развитие на област Хасково за периода 2014 – 2020 г.

Стратегическата част на ОСР Свиленград се разработва в контекста на актуалното социално икономическо състояние на областта и в съответствие със стратегическата ориентация на регионалната политика в Европейския съюз и националните цели и приоритети за регионално развитие. Стратегията е съобразена с новите цели и приоритети, както и с финансовите условия на политиката за сближаване на ЕС през периода 2014-2020 г.

Формулирани са Стратегически цели реализирането, на които ще доведе до постигане на желаното социално-икономическо и екологично състояние на областта. В Стратегическа цел 5 „Запазване и подобряване качествата на околната среда чрез интегриране на глобалните екологични цели и развитие на екологичната инфраструктура” е посочено, че бъдещото икономическо развитие на област Хасково задължително трябва да се осъществява в синхрон с приоритета за намаляване негативните въздействия върху околната среда и по-ефективно използване на ресурсите, залегнал в Стратегия „Европа 2020” на ЕС и в редица други европейски стратегически документи. Стратегическата цел се изпълнява посредством следните приоритети:

- Приоритет 5.1: Превенция на климатичните промени и борба с техните последствия
- Приоритет 5.2: Запазване и подобряване на качествата на околната среда
- Приоритет 5.3: Подобряване на инфраструктурата за опазване на околната среда

В рамките на Приоритет 5.3. е формулирана **Специфична цел 5.3.2. „Оптимизация на системата за управление на отпадъците”.**

Дейностите в обхвата на тази специфична цел ще са насочени към комплексното решаване на проблемите, свързани с отпадъците в областта. Целта е да се ограничи вредното им въздействие върху здравето на хората и околната среда и същевременно да се премине към повторната им употреба, с което ще се намали ползването на първични природни ресурси. Предвижда се разработване на програми, чрез които да се намали драстично количеството на отпадъците и въвеждане на модерни схеми на управлението им, което от

своя страна ще допринесе за намаляване на емисиите на парникови газове в района. Битовите и строителните отпадъци ще бъдат сепарирани, рециклирани и използвани отново.

Отбелязано е, че подобряването на системата за сметосъбиране и въвеждане на по-ефективна система за управление на отпадъците е важна задача в областта. Подобряването на управлението на отпадъците ще се отрази изключително благоприятно на развитието на туризма и ще допринесе за подобряване качеството на средата в малките населени места.

Общинският план за развитие

Основния документ за формирането на цялостна, средносрочно ориентирана и ресурсно обезпечена политика за управление на базата на местните приоритети и интереси на гражданите в общината е Общинският план за развитие (ОПР) на община Свиленград. В него е обособен Приоритет 4: Изграждане на техническа инфраструктура, осигуряваща оптимални условия за живот и развитие на бизнеса със Специфична цел 4.2. Подобряване на екологичната инфраструктура и смекчаване последствията от промените в климата, в която са заложени следните мерки:

Приоритет, цел, мярка	Индикатор	Мярка	Източник на информация	Период на отчитане	Базова стойност	Целева стойност към 2020
Специфична цел 4.2. Подобряване на екологичната инфраструктура и смекчаване последствията от промените в климата						
М 4.2.2. Управление на отпадъците	Инвестиции в подобряване управлението на отпадъците на общинско ниво	Хил. лв.	Общинска администрация, РИОСВ-Хасково	2015-2020	-	3400

Поставен е и индикатор за въздействие:

Индикатори	**Информация от:**	**Базова стойност**	**Целева стойност 2020**
Дял от населението, обхванато от системи за повторно използване на отпадъците и изгаряне / компостиране на биологичните отпадъци - %	РИОСВ	0%	40%

XII. Система за наблюдение, контрол и отчитане на изпълнението на общинската програма за управление на отпадъците

а. Система за наблюдение, контрол и отчитане на изпълнението на общинската програма за управление на отпадъците

В настоящия раздел са представени правилата за наблюдение и контрол и отчитане на изпълнението на програма за управление на отпадъците с цел да се осигури проследяване

и измерване на постигането на основните цели на програмата и на ефективността в хода на нейната реализация.

Наблюдението представя съотношението между поставените цели, вложените ресурси, извършените действия, постигнатите резултати и осъществените въздействия. **Контролът** улавя условията, в които се пораждат отклоненията, бързо реагира за тяхното предотвратяване и отстраняване.

b. Вътрешно и външно наблюдение за изпълнението

Наблюдението за изпълнението на програмата ще се осъществява както вътрешно в рамките на общинската администрация така и външно от страна на заинтересованите лица и широката общественост. Външното наблюдение е от особена важност по отношение на проверката на качеството и резултатите от вътрешния мониторинг.

Вътрешното наблюдение ще се извършва от експерти – служители в общинската администрация, съобразно отговорностите им за осъществяване на съответните мерки описани в плановете за действие. При него се акцентира върху разпределението на наличните ресурси, разходването на отпуснатите средства, изпълнението на задачите, спазването на сроковете, възникването на непредвидени обстоятелствата, предлагането на уместни промени, внасянето на своевременни корекции, както и върху установяването на действителния напредък в прилагането на определена политика (програма, проект) в дадена област. Вътрешното наблюдение трябва да е ежедневна дейност на експертите.

Като резултат от вътрешния мониторинг е изработването на годишните отчети за изпълнение на програмата за управление на отпадъците, които ще се предоставят на органа за наблюдение и контрол. В съответствие с чл. 52, ал. 8 от ЗУО програмата се приема от общинския съвет, който контролира изпълнението. Също така, кметът на общината трябва да информира ежегодно в срок до 31 март общинския съвет за изпълнението на програмата през предходната календарна година, като за резултатите от наблюдението на изпълнението ще се разработва годишен отчет. Програмата за управление на отпадъците ще се публикува на интернет страницата на общината с цел осигуряване на обществен достъп.

Външното наблюдение ще се осъществява от неправителствени организации, заинтересовани лица и широката общественост. Външният мониторинг създава допълнителна сигурност по отношение на независимостта, откритостта, обективността и прозрачността при оценката на междинните и крайните резултати, като за целта ще се осигури достъп до необходимата информация за да може да се оцени точното съответствие на реалното изпълнение с набелязаните мерки и на ефективното усвояване на финансовите средства.

c. Източници на информация за извършване на наблюдение и оценка

Оценката на изпълнението на програмата за управление на отпадъците се извършва чрез сравняване на постигнатите резултати с данните за изходното състояние. Освен обективните технически и икономически резултати е необходимо да бъдат отчетени и неподлежащите на количествена оценка резултати, както и косвените резултати. В резултат на оценката могат да бъдат предложени промени в някои от целите и параметрите на програмата, както и промени в инструментите за тяхното изпълнение.

Основните надеждни източници на информация за извършване на оценката са:

- Годишни отчети за изпълнение на програмата за управление на отпадъците на общината от предходни години;
- Информация на подадените, изпълнявани, прекратени и изпълнени проекти, в т.ч. финансирани от европейските фондове;
- Информация относно предишни осъществени планове и проекти на местно ниво;
- Годишни доклади за изпълнение на бюджета на общината;
- Данни от Национален статистически институт и Териториално статистическо бюро;
- Данни от Дирекция "Мониторинг на околната среда" към Изпълнителна агенция по околна среда;
- Годишни доклади по околна среда (ГДОС) за изпълнението на дейностите, за които е предоставено Комплексно разрешително – за съоръжения и инсталации за третиране на отпадъците;
- Заповеди на кмета на общината за дейности свързани с управлението на отпадъците;
- Протоколи от заседанията на общите събрания на регионални сдружения за управление на отпадъците;
- Годишни отчети на регионалните сдружения на общините
- Платежни документи за извършени услуги от дружества – подизпълнители на общината;
- Отчети по договори между общината и дружества извършващи услуги по управление на отпадъците на територията на общината (напр. Организации по оползотворяване);
- Годишни отчети до ИАОС, подадени от дружества извършващи дейности на територията на общината
- Протоколи от публични обсъждания, работни срещи, тематично свързани с реализацията на програмата за управление на отпадъците;
- Въпросници и/или анкетни карти за анкетиране на гражданите в общината;

d. Метод за извършване на оценка на годишните цели по програмата

За извършване на оценка на постигането на поставените в плановете за действие към подпрограмите годишни цели през съответната отчетна година ще се използва метода на оценка на индикаторите. Индикаторите за оценка на изпълнението на програмата са представени в раздел VI и са разработени с цел измерване на напредъка по реализация на всяка от подпрограмите.

Прилагането на този метод е непрекъснат процес на мониторинг и отчитане на постиженията и на напредъка по отношение на предварително определените цели чрез измерване стойностите на ключовите индикатори.

При този метод се установява дали мерките са изпълнени чрез измерими стандарти/индикатори. В този случай, текущата оценка служи като система за ранно предупреждаване и като средство за подобряване на отчетността пред обществото. Това позволява да се следи динамиката на оценяваните процеси.

Мониторингът и оценката предполагат изследване на базисна изходна ситуация и проследяване с времето на промените, до които довеждат интервенциите в резултат от

прилагането на програмата за управление на отпадъците. В анализа на състоянието (Приложение №1) програмата за управление на отпадъците съдържа изходни данни, чрез които се описва проблемът или съществуващата ситуация преди въвеждането на новата политика. Съответно въз основа на индикаторите ще се изследва новата ситуация на базата на сравнение с изходната, описана в анализа на състоянието. Ако изходните данни не са налични, за измерител на промените във времето ще се използват целеви въпросници и анкетиране на експерти в съответната област и/или граждани на общината.

е. Работна група за наблюдение (мониторинг) на изпълнението на програмата за управление на отпадъците

Кметът на общината ще определи координатор и ще създаде работна група за наблюдение реализацията на програмата за управление на отпадъците. Групата за наблюдение ще включва представители на общински експерти и ръководители, представители на социално-икономическите партньори – медии, представители на граждански и бизнес организации.

Работната групата за наблюдение изпълнението на програмата за управление на отпадъците ще има задължения да:

- преразглежда, определя целевите стойности и утвърждава индикаторите за наблюдение относно изпълнението на програмата за управление на отпадъците;
- периодично набира, структурира и анализира информация и данни, извършва преглед на постигнатия напредък, които предоставя и експертите при подготовка на годишния отчет;
- обсъжда резултатите и степента на достигане на целите и приоритетите;
- в работен план разглежда препоръките и предлага конкретни стъпки за прилагането им.
- подготвя документи от проведените срещи и от работата на работната група.

XIII. ПРИЛОЖЕНИЕ № 1. АНАЛИЗ НА СЪЩЕСТВУВАЩОТО СЪСТОЯНИЕ И ПРАКТИКИ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

За Община Свиленград не са характерни проблемите на големите административни, търговски и промишлени центрове по отношение на количествата и видовото разнообразие на генерираните отпадъци. Въпреки това предизвикателствата пред общината са значителни поради ограничения ресурс, който може да отдели за прилагане на нововъведените нормативни изисквания в областта на управлението на отпадъците.

Отпадъците замърсяват околната среда, ограничават използваемостта на земята, създават санитарно-хигиенни проблеми и са своеобразен дразнител на естетическите възприятия на хората. В резултат на протичащите в периода на натрупването им физични, химични и биологични процеси те се превръщат в многофакторен замърсител на околната среда, оказващ силно негативно въздействие върху повърхностните и подземни води, въздуха и почвите, с което създават сериозен здравен риск за населението. От друга страна те са ценен енергиен и суровинен източник и тяхното минимизиране, повторна употреба и оползотворяване води до съхранение на природните ресурси. Намаляване или ограничаване на замърсяването и оползотворяване могат да се осъществят с помощта на нови технологии, в подходяща икономическа среда. Предвид на това, решаването на проблемите изисква

регионално кооперираност, интегрираност на подходите, внедряване на нови технологии, създаване на подходяща икономическа среда и нормативна база.

Съгласно Закона за управление на отпадъците /ЗУО/, настоящата програма за управление на дейностите по отпадъците разглежда посочените в чл.2, ал.1 от ЗУО отпадъци, а именно:

- Битови отпадъци (БО);
- Производствени отпадъци (ПО);
- Строителни отпадъци (СО);

а. Анализ на действащите нормативни и програмни документи в контекста на правата и задълженията на общините по управление на отпадъците

Анализ на националната и общинската нормативна рамка

За целите на изготвянето на настоящата общинска програма за управление на отпадъците бяха идентифицирани ангажиментите на общината, произтичащи от националното законодателство. Обществените отношения в сектор „Управление на отпадъците" са регламентирани в Закона за управление на отпадъците и подзаконовите нормативни актове към него. Чрез тях се уреждат задълженията на лицата, извършващи дейности по отпадъци, информацията за дейностите с отпадъци, програмиране чрез национална и общински програми за управление на отпадъците, разрешаване и контрол на дейностите с отпадъци; внос, износ и транзитен превоз, глоби и санкции за неизпълнение. С този закон се въвеждат принципите „замърсителят плаща", „разширена отговорност на производителя" и йерархията на управление на отпадъците, както и преминаването към регионален принцип на управление на битовите отпадъци. Въвеждат се икономически стимули за предприемане на реални действия от местните власти за намаляване на депонираните отпадъци, конкретно адресирани оперативни цели за рециклиране на битови и строителни отпадъци, изисквания към съоръженията и инсталациите за отпадъци, правила за управление на масово разпространените отпадъци. Регламентирани са и подхода за „край на отпадъка" и „странични продукти".

Ключови разпоредби, произтичащи от ЗУО, са:

- количествени цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници, които да достигнат общините, в следните срокове и количества:
  1. до 1 януари 2016 г. - най-малко 25 на сто от общото им тегло
  2. до 1 януари 2018 г. - най-малко 40 на сто от общото им тегло
  3. до 1 януари 2020 г. - най-малко 50 на сто от общото им тегло.
- Въвежда изисквания най-късно до края на 2020 г. общините да ограничат количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в България през 1995 г.
- Въвежда поетапни цели за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на отпадъци от строителството и от разрушаване на сгради, за което отговорност имат възложителите на строителни дейности, както публични органи, така и бизнес:

1. до 1 януари 2016 г. - най-малко 35 на сто от общото тегло на отпадъците;
2. до 1 януари 2018 г. - най-малко 55 на сто от общото тегло на отпадъците;
3. до 1 януари 2020 г. - най-малко 70 на сто от общото тегло на отпадъците.

- Кметовете на общини да организират системи за разделно събиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло и да осигурят условия за разделно събиране на отпадъци от опаковки за всички населени места с население, по-голямо от 5000 жители и за курортните населени места.
- Кметовете на общини да осигурят до средата на 2014 г. площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители и при необходимост в други населени места
- Ползвателите на търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради в населените места с над 5000 жители и в курортните населени места са задължени от началото на 2013 г. да събират разделно отпадъците от хартия и картон, стъкло, пластмаси и метали в съответствие с наредбите на общините по чл.22 от ЗУО. Наредбите следва да се приемат от общинските съвети до средата на 2014 г.
- Въвежда детайлни правила и изисквания за сдружаване на общините в регионални сдружения за решаване управлението на битовите отпадъци на регионално ниво чрез регионални съоръжения и организация.
- Въвежда икономически инструменти за покриване на бъдещи разходи за закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото и за стимулиране на превенцията и оползотворяването на отпадъци преди депонирането.
- Определя националните компетентни органи по Регламент (ЕО) № 1013/2006, изискванията за финансови гаранции при трансграничен превоз, както и възможните случаи на ограничения. Забраняват се превозите на отпадъци за Република България, предназначени за изгаряне или съвместно изгаряне с оползотворяване на енергията за всяка инсталация, в количества за съответната календарна година, надвишаващи сумарно половината от годишния капацитет на инсталацията. В случаите, когато в Националния план за управление на отпадъците са заложени специфични мерки за управление на даден отпадък или поток от отпадъци, Министерският съвет може да ограничи вноса на тези отпадъци.

Подзаконови национални нормативни актове към ЗУО

Действащите подзаконови нормативни актове, които детайлизират изискванията на ЗУО, могат да се обособят в четири групи:

Подзаконови нормативни актове, определящи изисквания към съоръжения и инсталации:

- към площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци
- за изграждане и експлоатация на депа и други съоръжения и инсталации за третиране на отпадъци
- за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и за съвместно изгаряне на отпадъци

- за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци
- към инсталации, произвеждащи титанов диоксид.

Подзаконови нормативни актове, регулиращи управлението на специфични отпадъчни потоци:

- за утайки от пречистване на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието
- за строителните отпадъци и за влагане на строителни рециклирани материали
- Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимитеотпадъци (Приета с ПМС №20/25.01.2017 г.)
- ПХБ
- за опаковки и отпадъци от опаковки
- ИУЕЕО
- ИУМПС
- за отпадъци от негодни за употреба батерии и акумулатори
- за отработени масла и отпадъчни нефтопродукти
- за автомобилни гуми
- отпадъци от лечебните и здравните заведения.

Подзаконови нормативни актове, съдържащи регулации по управлението на отпадъци чрез икономически инструменти:

- за отчисленията и разходване на събраните средства за дейностите по закриване и следексплоатационни грижи на площадките на депата за отпадъци и за отчисленията за депониране на битови и строителни отпадъци
- за заплащане на продуктова такса за продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци (ИУМПС, ИУЕЕО, гуми, опаковки, масла, негодни за употреба батерии и акумулатори, полимерни торбички)
- за финансова гаранция или еквивалентна застраховка при трансграничен превоз на отпадъци.

Подзаконови нормативни актове с хоризонтални разпоредби спрямо всички видове отпадъци, инсталации и съоръжения за отпадъци в обхвата на ЗУО:

- за класификацията на отпадъците
- за предоставяне на информация и реда за водене на публични регистри относно отпадъците.

Нормативни актове на община Свиленград

Общинският съвет – Свиленград приема Наредби, определящи условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови и строителни отпадъци, включително биоотпадъци, опасни битови отпадъци, масово разпространени отпадъци, на своя територия, разработена съгласно изискванията на ЗУО и подзаконовите нормативни актове по прилагането му, както и заплащането за предоставяне на съответните услуги по реда на

Закона за местните данъци и такси.. Приетите наредби, имащи отношение към управлението на отпадъците на територията на общината са:

- НАРЕДБА №14 за условията и реда за изхвърляне, събиране, транспортиране, претоварване, оползотворяване и обезвреждане на битови, строителни и масово разпространени отпадъци на територията на Община Свиленград /приета с Р-е №732/29.07.2010год./;
- НАРЕДБА №21 за опазване на околната среда на територията на Община Свиленград;
- НЕОБХОДИМО Е АКТУАЛИЗАЦИЯ НА Наредба №14 за условията и реда за изхвърляне, събиране, транспортиране, претоварване, оползотворяване и обезвреждане на битови, строителни и масово разпространени отпадъци на територията на община Свиленград /посл.актуализация Р-е №385/18.12.2012г./
- Наредба №10 за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги/Последна актуализация с Решение №1008/19.12.14г. на ОбС-Свиленград
- Наредба №24 за принудителното изпълнение на заповеди за премахване на незаконни строежи или части от тях, на територията на община Свиленград / приета с Решение №561/29.05.2013 год./
- Наредба №20 за изграждане, стопанисване и опазване на зелената система на община Свиленград /посл. актуал. 30.01.2013г./

В съответствие с новите изисквания на ЗУО и подзаконовите нормативни актове по прилагането му в действащата нормативна уредба следва да се регламентират отговорностите на възложителите по отношение на изготвяне на планове за управление на строителните отпадъци и задълженията на общинската администрация по одобряването на плановете и отчетите във връзка с изпълнение целите, заложени в Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали /приета с ПМС № 277 от 5.11.2012 г., обн. ДВ. бр.89 от 13.11. 2012 г./. Необходимо е също регламентиране на задълженията на собствениците или наемателите на търговски обекти, собствениците (или наематели) на еднофамилни жилища за изпълнение на новите изисквания за разделно събиране на рециклируеми и биоразградими отпадъци, дейността на площадките за безвъзмездно приемане и др.

Програмни документи на национално и общинско ниво

Настоящата програма е част от цялостната общинска система за планиране. При разработване на програмата са взети предвид основните постановки на следните национални планове и програми.

Националния план за управление на отпадъците за периода 2014-2020 г. (НПУО)

НПУО е напълно съобразен с основните цели в европейското екологично право в сектор "Отпадъци" и съдържа ключови цели, за постигането на които са предвидени програми от мерки. Дефинирани са мерки за постигане на ключови цели по отношение на следните видове отпадъци: Отпадъци от опаковки; Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО); Излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС); Отработени масла; Гуми; Негодни за употреба батерии и акумулатори;

Биоотпадъци; Отклоняване на битови биоразградими отпадъци от депата; Битови отпадъци от хартия,картон, пластмаси, метали и стъкло; Строителни отпадъци;

Националния стратегически план за поетапно намаляване на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020г. - в него са предвидени мерки за намаляване на "зелени" битови отпадъци; намаляване на хартиени и картонени отпадъци; намаляване на биоразградимите битови отпадъци; третиране на разделно събрани биоразградимите битови отпадъци; създаване на пазар за компост; намаляване на биоразградимите фракции в смесените битови отпадъци; минимизиране на депонираните утайки;

Националния стратегически план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Република България за периода 2011-2020 г. – в който са въведени икономически механизми за насърчаване на рециклирането на строителни отпадъци и законодателни механизми за осигуряване изпълнението на целите за рециклиране от страна на възложителите на строителство или разрушаване чрез процедурите за издаване на разрешение за строеж и разрешение за въвеждане в експлоатация на строителен обект.

Създаване на нови възможности за подобряване условията за развитие на местната икономика и средата на живот на хората, съпровождани от повишаване на заетостта, доходите, образователното равнище, здравния статус на населението

Основния документ за формирането на цялостна, средносрочно ориентирана и ресурсно обезпечена политика за управление на базата на местните приоритети и интереси на гражданите в общината е ***Общинският план за развитие (ОПР) на община Свиленград***. Дейностите предвидени в ОПР са подредени в следните 5 приоритета:

Приоритет 1: Развитие на икономиката за устойчив растеж и заетост на висококвалифицирани специалисти;

Приоритет 2: Развитие на туризма на основата на развлекателни услуги, вино, чиста природа и културно-историческо наследство;

Приоритет 3: Подобряване на социалната и културната среда за приобщаващ растеж;

Приоритет 4: Изграждане на техническа инфраструктура, осигуряваща оптимални условия за живот и развитие на бизнеса;

Приоритет 5: Подобряване на институционалната среда за подкрепа на местното развитие.

Петте приоритета представляват областите за въздействие, където следва да се концентрират финансовите ресурси на общината и икономическите агенти (местни и външни) през следващия програмен период.

В Програмата за опазване на Околната среда 2014 - 2020 в община Свиленград е отбелязано, че по отношение управлението на отпадъците, най-сериозен проблем представлява"Разделното събиране, сортиране и преработка на отпадъците".

В „**Специфична цел 1.2.1** Превенция на климатичните промени чрез подкрепа за преминаване към нисковъглеродна икономика и интелигентна мобилност" е посочено, че при управлението на отпадъци важна задача е намаляване на метановите емисии от депата и оползотворяване на енергията от биогаз.

Формулиране е и **Специфична цел 2.1.2**. Оптимизация на системата за управление на отпадъците, съгласно която следва дейностите да са насочени към комплексното решаване на проблемите, свързани с отпадъците в областта. Целта е да се ограничи вредното им въздействие върху здравето на хората и околната среда и същевременно да се премине към повторната им употреба, с което ще се намали ползването на първични природни ресурси. Предвижда се разработване на програми, чрез които да се намали драстично количеството на отпадъците и въвеждане на модерни схеми на управлението им, което от своя страна ще допринесе за намаляване на емисиите на парникови газове в района. Ще се търсят възможности по-голяма част от битовите и строителните отпадъци да бъдат сепарирани, рециклирани и използвани отново, и компостиране. Мерките предвидени в Плана за действие към тази цел са:

- Почистване на нерегламентирано замърсените зони на територията на общината
- Безопасно съхраняване на негодни за употреба пестициди;
- Предприети превантивни и контролни мерки относно разделното събиране на отпадъците;
- Намаляване на количеството отпадъци на територията на общината чрез усъвършенстване на системата за разделно събиране на отпадъците;
- Въвеждане на общинска система за разделно събиране на биоотпадъци;
- Изграждане на площадки за компостиране на биоразградими отпадъци и строителни отпадъци;
- Изграждане на съоръжения и въвеждане на системи за сепариране, рециклиране и използване на отпадъците.

В съответствие със „**Специфична цел 2.2.1.** Развитие на системата за екологичен мониторинг" се предвижда да се доразвие и обогати воденатa система за наблюдение на компоненти на околната среда, в т.ч. и по отношение на твърдите отпадъци. Данните ще бъдат систематизирани, анализирани и използване при оценка на качеството на околната среда в общината и ефектът от реализираните дейности/ мероприятия.

b. Анализ за отпадъците

Информацията за количествата и състава на отпадъците е от много голяма важност за вземане на правилни решения за управлението им и оразмеряването на системите, инсталациите и съоръженията за третиране.

Представеният анализ на съществуващото състояние по управление на отпадъците се основава на информация за образуването, съхранението, обезвреждането и оползотворяването на отпадъци за периода 2010 -2015 година. При актуализираната оценката за битови и производствени отпадъци са използвани налични данни в общинска администрация на база годишни отчети на битови, производствени, строителни и опасни отпадъци, подадени от предприятия и фирми /по реда на горната Наредба №9/28.09.2004 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публичния регистър на издадените разрешения, регистрационните документи и на закритите обекти и дейности /за периода 2010-2011/, Наредба № 2 от 22 януари 2013 г.за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри /за 2012-2013 г./ и Наредба № 1 от

04 юни 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри (за 2014 г.). Използвани са също данни от Регионалното сдружение за управление на отпадъците, както и други информационни източници като НСИ, Евростат, МОСВ, ИАОС, оператори, фирми и организации с които общината има договори, отнасящи се до събиране и оползотворяване на отпадъци и др.

Анализ на битовите отпадъци

Твърдите битови отпадъци се състоят от органични и неорганични съставки. Съотношението на компонентите в състава на отпадъците е променливо и зависи от редица фактори:

- ✓ Степен на благоустроеност на населените места;
- ✓ Тип на селищната система;
- ✓ Климатични условия;
- ✓ Стандарт на живот и култура на населението;
- ✓ Демографски условия и др.

По смисъла на ЗУО "Битови отпадъци" са отпадъците, които се образуват от домакинствата и отпадъците, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, с изключение на производствени отпадъци и отпадъци от селското и горското стопанство. Подобните отпадъци не изискват специален подход при събиране, транспортиране и третиране. Могат да се изхвърлят в обикновени контейнери, да се събират от колите и персонала без да има специални изисквания. Те се състоят главно от хартия, пластмаси, стъкло, метали хранителни отпадъци, градински отпадъци. Голяма част от този поток може да се рециклира.

Твърдите битови отпадъци - битова и улична смет, опаковъчни материали, кухненски и градински отпадъци, стари мебели и др. са хетерогенен материал с непрекъснато променящи се свойства - химически и фракционен състав, плътност, специфична топлина на изгаряне и др. Съставът и количеството им подлежат на сезонни и регионални изменения. Така количеството на твърдите битови отпадъци расте пропорционално на големината на селището, а влагата зависи от сезона. Най-висока влажност битовите отпадъци имат през летните и есенните месеци, когато е увеличен делът на кухненските отпадъци. През зимните месеци в отпадъците преобладават пръст, пепел и хартия, които са с незначително съдържание на влага.

Количеството, съставът и свойствата на ТБО зависи от редица фактори: култура на жителите, степен на благоустрояване, вид на отопление на сградите, климатични фактори и др. Основен показател при дефиниране на количеството на ТБО е нормата на натрупване, показваща количеството отпадъци, образуващи се от установена разчетна единица (1 човек) за определен период от време (година, денонощие). Нормата на натрупване се определя както в единица маса (кг, т), така и в единица обем ($м^3$\ л):

a = B/P. T където

a - норма на натрупване;

B - количество на отпадъците, (т или м\) ;

P - разчетна единица (човек идр.):

T период от време.

Количеството, състава и свойствата на ТБО са показатели, на чиято основа се формира цялостната политика на управление на отпадъците. В "Националния статистически годишник" е отчетена норма на натрупване за обхванатото с дейност "сметосъбиране" население в страната, средно около 500 кг./ж./год. В Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци, утвърдена със Заповед № РД-744/ 29.09.2012г. на министъра на околната среда и водите за населени места с между 3 и 25 хиляди жители, каквато е и Община Свиленград, индикативната норма на натурване е определена на 295,5 т/ж/год.

Методиката е разработена с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез оперативна програма „Околна среда 2007-2013г. и следва да осигури въвеждане на единен подход за определяне и прогнозиране на количеството и морфологичния състав на битовите отпадъци, които ще подпомогне всички заинтересовани страни (държавните структури, общините, организациите по оползотворяване и др.) при дългосрочно планиране на процесите в сферата на управление на отпадъците.

През периода 2011-2016 г. битовите отпадъци от община Свиленград, които са депонирани на регионалното депо са представени в Таблица 17.

Установената през периода средна годишна норма на натрупване за Община Свиленград е 242 кг.ж./год.

Таблица 17. Количества събрани битови отпадъци от Община Свиленград и норма на натрупване

Година	Количество битови отпадъци Тон	Обслужвано население Жители	Население общо Жители	Норма на натрупване кг. /ж ./год.
2012	4737	22816	22816	207
2013	5936	22774	22774	261
2014	5749	22798	22798	253
2015	5192	22452	22452	230
2016	5969	22234	22234	257

Въпреки, че представените в методиката изисквания са минимално необходимите за нуждите на отчитането пред компетентните органи, община Свиленград е възложила определянето на морфологичен анализ на образуваните отпадъци в общината, който е актуализиран през 2016г.

Съобразявайки се така указание при определянето на прогнозите количества образувани отпадъци в общината са отчетени и следните допълнителни фактора, които считаме, че влияят на количествата и състава на образуваните количества отпадъци:

- Големина на населеното място - При всички проучвания в страната се изтъква фактът, че по-големите населени места водят до по-високи норми на натрупване в сравнение с по-малките, което в повечето случай е продиктувано от по-високият стандарт и по-ниска безработица, по-голям процент от населението живее в сгради високо и/или относително високо строителство всичко, което е предпоставка за повишено натрупване на отпадъци. От гледна точка на организирането и отчитането на образуване на отпадъци и постигането на целите големите населени места като по-големи генератори се предполага, че разполагат с по-добри възможности за измерване

на количествата, по-голям бюджет, в рамките на който могат да се планират повече изследвания и анализи;

- Типа на населеното място (урбанизиран, аграрен) - Селата (населени места от аграрен тип) имат най-общо следните особености в сравнение с градовете: малко количество хранителни отпадъци поради използването им като храна за домашни животни; повече дворни места, което е предпоставка за повече градински отпадъци; отопление предимно с твърдо гориво - висок процент на инертни и "други" отпадъци; относително малко количество хартиени отпадъци - изгаряне в печките, липса на административни сгради, учебни заведения;
- Тип на застрояване - Сравнението на генератори с високо (над 3 етажа) и ниско строителство имат подобни характеристики на сравнение, както при урбанизиран и аграрен тип селища. Основните разлики са в резултат от начина на отопление и наличието на дворни места;
- Среден доход - По-високите доходи водят до по-високо потребление на стоки и услуги, което предполага генерирането на по-голямо количество отпадъци, като тази тенденция е най-силно изразена при отпадъците от опаковки;
- Развитие на туризъм и курортно дело - Съгласно данните на НСИ през 2011 г. в хотелите на територията на страната са реализирани от наши и чужди граждани общо около 18 855 331 нощувки, което означава общо количество образувани отпадъци от туризъм, възлиза приблизително на 24 хиляди тона/год, което съставлява около 1% от общо образуваните за страната отпадъци.
- Сезонни зависимости - Сезонните пикове на количествата на образуваните отпадъци се обуславят от основно от два фактора:
  - различни местни сезонни характеристики и потребителски навици на местното население, изразени в: натрупване на пепел и сгур през студените месеци, особено в селищата без централно отопление; сезонно увеличение на зелените отпадъци през лятото и есента; консумация на различни количества и типове храни и др.;
  - сезонно приходящи граждани, които могат да посещават региона с туристическа или друга цел.

Неразделна част от така описаният подход, представляват и възможните изключения, при наличието на които може да се наложи преизчисление на вече изчислените количества. Най-често срещаните изключения, които могат да доведат до корекция на данните, са:

- работната сила, която ежедневно и/или сезонно идва на работа в общината, но която пребивава в друга административна единица - такова изключение може да възникне, когато две териториално близки административни единици имат различно ниво на безработицата, като наблюдаваната такава предлага по-благоприятни условия за работа;
- Сезонни туристи - Нормата на натрупване на отпадъци от туристи, съгласно литературни данни от различни страни варира в граници 0,50 – 1,60 кг/ден;
- Широко използване на твърдо гориво за отопление - При използване за отопление на твърдо гориво, всяко домакинство образува допълнително за една година около 100-150 кг. (40-60 кг. на жител) отпадъци от пепел и/или сгурия, които оказват своето влияние върху индивидуалната норма на натрупване. От друга обаче, се намаляват

количествата генерирани отпадъци от хартия, дървени и други, които се използват за отоплението, като част от твърдите горива. Намаляването на другите отпадъци обаче, не може да се приеме на еквивалентно на количествата увеличени пепели и/или сгурия.

От посочените типове селища по-големи вариации на този процент има само в групите за селища от 3 до 150 хиляди жители, докато за най-големите и най-малките населени места той е сравнително постоянен.
Не на последно място следва да се отчетат и динамиката в икономическа и геополитическа европейска и световна обстановка, които също оказват влияние върху нормата на натрупване на населението на Общината.

Въпреки всички тези условното, може да се заключи, че средната норма на натрупване на Община Свиленград остава относително близка до посочената индикативна норма в Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци.

Морфологичен състав на битовите отпадъци

Морфологичният състав е основен физичен показател на ТБО и представлява съдържанието на частиците, които ги съставят (хартия, метали, пластмаси, стъкло и др.), изразено в процент от общото им тегло. В община Свиленград, има изследване за морфологичния състав на битовите отпадъци. Резултати са представени в - Таблица 18:

Таблица 18. Морфологичен състав на битовите отпадъци в община Свиленград

Морфологичен състав	Средно притеглен морфологичен състав за общината	Морфологичен състав за общината, след разпределение на фракцията други	Количества след преразпределение на фракция други	Количество на отпадъците с добавени получените количества от ИАОС	Морфологичен съставна отпадъците за общината
Компоненти	**%**	**%**	**т**	**т**	**%**
Хранителни	13.45%	14,7	779,982	779,982	14,33
Хартия и картон	21.08%	21,5	1140,79	1192,311	21,91
Пластмаса	15.82%	16,03	850,5518	897,5888	16,49
Текстил	5.72%	5,82	308,8092	308,8092	5,67
Гума	0.82%	0,82	43,5092	43,5092	0,80
Кожа	0.53%	0,53	28,1218	28,1218	0,52
Градински	10.21%	11,05	586,313	586,313	10,77
Дървесни	4.41%	4,49	238,2394	238,2394	4,38
Стъкло	6.35%	7	371,42	384,18	7,06
Метали	1.98%	2,19	116,2014	141,2614	2,60
Инертни	7.85%	14,53	770,9618	770,9618	14,17
ИУЕЕО	0.84%	0,84	44,5704	44,5704	0,82
Опасни	0.51%	0,5	26,53	26,53	0,49
Други - неопределими	10.44%				

Общо	100%	100	5306	5442,378	100,00

Получените средностатистически величини, определени въз основа на морфологичното изследване показват, че делът на подлежащите на рециклиране материали в изследваните партиди е 38.88% (пластмасовите, хартиените, металните и картонените отпадъци) и в случай, че към тях се добавят и хранителните и зелените отпадъци /вкл.дървесни/, процентът на потенциално рециклируемите отпадъци нараства на 66,95%.

С Наредба №8/24.08.2004 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и други съоръжения и инсталации за оползотворяване на отпадъци (заменена с Наредба № 6 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци) са въведени изисквания за поетапно намаляване количеството на депонираните биоразградими отпадъци. В тази връзка се предвижда пускането в експлоатация на площадка за компостиране на „зелени и биоразградими" отпадъци.

През разглеждания период (2010-2015 г.), с изключение на масово разпространените отпадъци, събирани от организации по оползотворяване не са прилагани мерки за отделяне на рециклируемите компоненти от събраните битови отпадъци, като цялото количество постъпило в системата за сметосъбиране е депонирано.

Община Свиленград е въвела система за разделно събиране на отпадъци от опаковки, като за целта е сключила договор с Организацията по оползотворяване (ООп) – „Екопак България" АД. На общинската администрация са предоставени следните отчети за количествата отпадъци от опаковки, събрани в изпълнение на целите на „Екопак България" АД на територията на община Свиленград.

Разделно събраните отпадъци от опаковки са дадени в следващата таблица:

Таблица 19. Разделно събрани отпадъци от опаковки

Година / Вид	Хартия (kg)	Пластмаса и метал (kg)	Стъкло (kg)	Други (kg)	Общо (kg)
2011	23376	17064	8316	-	48756
2012	47534	53560	18260	-	119354
2013	57670	18733	18755	75788	170946
2014	36545	19737	7204	69844	133330
2015	51521	72243	12760	56077	192601

За осигуряване на разделното събиране и рециклиране на ИУМПС Община Свиленград има сключен договор до 02.01.2019 г.с ООп „БЪЛГАРСКА РЕЦИКЛИРАЩА КОМПАНИЯ" АД, притежаваща Разрешение № ООп-ИУМПС-О1-00/05.03.2013г. Събирането на ИУМПС от населението се извършва на търговска основа чрез изкупуване,

като организирането и финансирането на последващите дейности с ИУМПС се осигурява от ООп. Организацията не подава отчети до общинската администрация за събраните ИУМПС от територията на община Свиленград.

За събиране на ИУЕЕО Общината има подписан договор с дружеството „Хефти Металс" ЕООД, който е основен подизпълнител организацията по оползотворяване ЕКОБУЛТЕХ АД притежаваща Решение № ООп-11-01/23.07.2009г.. За 2014 г. са предадени 1000 kg излезли от употреба електроуреди.

Организираната в общината система за събиране на портативни негодни за употреба батерии е въз основа на подписан договор с ООп "Екобулбатери" АД. За количествата събрани НУБА (батерии и акумулатори) организацията не подава отчети към общината. Негодните за употреба акумулатори се събират на търговска основа чрез изкупуване от населението и за тях също няма информация за събраните количества.

За останалите масово разпространени отпадъци община Свиленград няма сключени договори с ООп и липсват данни за проведени кампании на територията на общината за събиране на отработени масла, негодни за употреба гуми и съответно не може да се направи извод за количествата събирани и оползотворени/рециклирани отпадъци.

Към момента разделно се събират зелени отпадъци от поддържането на зелената система на града и другите населени места в общината. За целта има изградени временни площадки за съхранение. Средно годишни събраното количество разделно събрани зелени отпадъци е около – 2 095т годишно.

В общината не се прилагат мерки за оползотворяване на едрогабаритните отпадъци, като в момента събраните количества се съхраняват временно на определена за целта площадка. Събраните количества не се измерват и отчитат.

В общината има няколко площадки за събиране на отпадъци от черни и цветни метали, хартия, пластмаси и др. рециклируеми отпадъци, които функционират на търговска основа. Информация за събраните количества не постъпва в общинската администрация.

От представените данни се вижда, че е необходимо разработване на мониторингова система за отчитане и контрол на разделното събиране на някои масово разпространени отпадъци, отчитане на количествата на отпадъците събрани от поддържане на зелената система на града, обхващане на данните за други рециклируеми отпадъци, които се събират на търговска основа.

Производствени неопасни отпадъци

„Производствени отпадъци" са отпадъците, образувани в резултат на производствената дейност на физическите и юридическите лица. Това са количества вещества (продукти, остатъци, суровини и материали), несъдържащи вредни замърсители, създаващи риск за здравето на хората и околната среда, които не могат да се използват в производството (поради липса на технологии или пазар), не могат да бъдат продадени и от които притежателят желае или е длъжен да се освободи. За тяхното отстраняване обикновено се грижат самите предприятия.

Изискванията за управление на производствените отпадъци са регламентирани в Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци, приета с ПМС №53/1999 г. /ДВ, бр. 29 от 1999 г./.

На територията на Община Свиленград се формира отпадъци типични за производствените предприятия в общината в областта на машиностроенето, на леката и хранителната промишленост – шивашки цехове, хлебопекарни, колбасарски цехове и др. Количеството и съставът им са силно променливи и зависят от множество фактори и най-вече от вида и технологията на производството.

Управлението на производствените отпадъци, които нямат характер на битови е задължение на предприятията, които ги образуват. Регионалното сдружение е определило цена за приемане на производствени отпадъци на регионалното депо, но съществуват и практики неопасните отпадъци, образувани от производствените предприятия да се смесват с битовите отпадъци, като впоследствие се депонират на регионалното депо.

Основните проблеми при третиране на производствените отпадъци са свързани с:

- ❖ липсата на съоръжения за третиране на някои видове отпадъци – напр. рециклиране на текстилни отпадъци, което води до смесването им с битовите отпадъци и невъзможност за отчитане на количествата им;
- ❖ непълното организиране на разделно събиране и оттам невъзможността за рециклиране и оползотворяване и отчитане на количествата;
- ❖ депониране на част от производствените отпадъци, което води до изчерпване на капацитета на регионалното депо;

Проблемите с някои видове отпадъци като черни и цветни метали, хартия, картон, стъкло и някои пластмасови отпадъци са решени до голяма степен - в община Свиленград и общините от региона има пунктове за изкупуване на метални и хартиени отпадъци, но общината не получава данни за количествата приети на търговска основа.

Строителни отпадъци

Съгласно определението в ЗУО "Строителни отпадъци" са отпадъците от строителство и разрушаване, съответстващи на кодовете отпадъци, посочени в глава 17 от Индекс към Решение 2000/532/БЮ на Комисията от 3 май 2000 г. за замяна на Решение 94/3/ЕО за установяване на списък на отпадъците в съответствие с член 1, буква "а)" от Директива 75/442/ЕИО на Съвета относно отпадъците и Решение 94/904/ЕО на Съвета за установяване на списък на опасните отпадъци в съответствие с член 1, параграф 4 от Директива 91/689/ЕИО на Съвета относно опасните отпадъци и следващите му изменения. Това най-общо са отпадъците, получени в резултат на строителната дейност на строителни площадки, както и отпадъци от разрушаване или реконструкция на сгради и съоръжения. Състоят се главно от бетон, тухли, камъни, земни маси и керамика, изолации, дървени материали и пластмаси, хидроизолации, керемиди и др.

Основното количество строителни отпадъци се генерират от дейността на фирми, извършващи строителна и ремонтна дейност.

На територията на общината е отредена площадка за СО. За услугите за третиране на СО и земни маси се издава разрешение от кмета на общината с конкретни места за извозване на земните маси, а за строителните отпадъци се ползва определената площадка на територията на община Свиленград. Депонираните количества са средно 10 250 т/годишно, като за 5-те години през периода 2009 - 2014 г. количеството на събраните строителни отпадъци е 51250 т.

Транспортирането на СО се извършва от генераторите на отпадъци и се депонират срещу съответно заплащане. Таксите се заплащат съгласно Наредба №10 на Община Свиленград за куб. метър депониран отпадък.

Част от строителните отпадъци не достигат до площадката, а се използват като инертни материали за подравняване на терени /частна собственост/. Общината е предприела необходимите мерки за ликвидирането и за недопускане на образуване на нерегламентирани сметища със строителни отпадъци.

Друг проблем е изхвърлянето на строителни отпадъци в контейнерите за твърди битови отпадъци, което води до тяхното повреждане, а от тежината им се повреждат и повдигащите механизми на сметосъбиращите специализирани автомобили.

Необходимо е да се предприемат мерки за осигуряване селективното разделяне на отпадъците на мястото на образуване и изграждането и функционирането на съоръжения за материално оползотворяване и рециклиране на строителни отпадъци.

Правилното регулиране на дейностите, свързани със строителните отпадъци и контрола върху тях са регламентирани със Закона за управление на отпадъците, Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, съответно с общинската наредба за управление на отпадъците. В бъдеще общината ще може да получава надеждни данни (не само за депонираните количества но и за повторно използваните и оползотворените) в случаите, когато извършва процедурите за одобрение на плановете за управление на строителните отпадъци и инвестиционните проекти, както и при проверката на документите с които възложителите на строителството доказват изпълнението на целите за рециклиране на строителни отпадъци.

Опасни отпадъци

"Опасни отпадъци" са отпадъците, които притежават едно или повече опасни свойства, посочени в приложение № 3 към ЗУО. Този вид отпадъци се образуват най-вече в промишлените предприятия, но също така и в някои заведения от здравната сфера, а частично и в битовия сектор. Към тях спадат отработени масла и нефтопродукти, негодни за употреба батерии и акумулатори, медицински отпадъци, бои и лакове, детергенти, пестициди и др.

Изискванията за третиране и транспортиране на опасни отпадъци са регламентирани в Наредбата, приета с ПМС №53/1999 г. /ДВ, бр. 29 от 1999 г., Наредба № 1 от 09.02.2015 г. за изискванията към дейностите по събиране и третиране на отпадъците на територията на лечебните и здравните заведения (обн., ДВ, бр. 13 от 17.02.2015 г.) и в наредбите за масово разпространените отпадъци.

Количествата на образуваните опасни отпадъци по групи, съгласно Класификация на отпадъците по Наредба №3/01.04.2004 г, се водят на отчет в РИОСВ.

Лицата, чиято дейност е свързана с образуване, събиране, транспортиране, съхраняване (оползотворяване с код R13 по смисъла на приложение № 2 към §1, т. 13 от допълнителните разпоредби (ДР) на ЗУО и/или обезвреждане с код D15 по смисъла на приложение № 1 към § 1, т. 11 от ДР на ЗУО), оползотворяване, в т.ч. рециклиране и/ или обезвреждане, включително подготовка преди оползотворяване или обезвреждане на опасни отпадъци, водят отчетни книги и представят годишни отчети. Опасните отпадъци от фирмите се събират и съхраняват разделно в закрити складове и се предават за третиране на

физически или юридически лица притежаващи съответното разрешение по ЗУО или Комплексно разрешително, въз основа на писмен договор.

Потокът опасни отпадъци се контролира от действащата нормативна уредба. С цел проследяване на превозите на опасните отпадъци товародателите са длъжни да изготвят идентификационен документ, който се попълва за всеки отпадък последователно от товародателя, превозвача и товаро-получателя.

Най- голям дял в общото количество имат отработени моторни и смазочни масла и нефтопродукти, негодни за употреба батерии и акумулатори /НУБА/, както и излезли от употреба флуоресцентни тръби и други отпадъци, съдържащи живак.

В Община Свиленград образуваните в миналото пестициди, препарати за растителна защита и други химикали с изтекъл срок на годност се съхраняват в ББ кубове или в складови помещения. Нови натрупвания с пестициди не се образуват.

Опасни производствени отпадъци на територията на общината не се образуват. В случай, че в бъдеще възникнат такива отпадъци дейностите по тяхното управление следва да се извършват в съответствие с разрешителните документи на генераторите на отпадъците в собствени съоръжения, или да се предават на дружества с необходимите разрешителни документи без да се ползва общинска инфраструктура.

На територията на общината действат фирми, притежаващи Разрешения, издадени по реда на по реда на глава пета, раздел I от ЗУО, за събиране на излезли от употреба оловни акумулаторни батерии, както и дружества, които извършват събиране и предварително третиране на излезли от употреба моторни превозни средства /ИУМПС/ излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО) или събиране на отработени моторни масла.

В Община Свиленград няма организирана система за разделно събиране на опасни отпадъци от домакинствата, чрез мобилен събирателен пункт. Предоставена е възможност на гражданите да изхвърлят опасните си отпадъци. Това става на територията на общинската площадка за временно съхранение на отпадъци.

Събирането на масово разпространените отпадъци се организира от организациите по оползотворяване, с които общината има сключени договори. Поради липса на интерес от страна на организациите по оползотворяване все още няма сключени договори за въвеждане на системи за разделно събиране на отработени масла; излезли от употреба гуми (ИУГ) в Община Свиленград. Въпреки това на територията на общината са обособени местата за събиране на излезли от употреба гуми. На територията на общината липсват места за събиране на отработени масла.

В общината не съществува информационна система за събиране, анализиране и обобщаване на информацията за опасните отпадъци от изброените по-горе източници.

Утайки от ПСОВ:

Канализационната система осигурява отвеждането на отпадъчните битови, дъждовни и промишлени води и заустването им във водоприемника река Марица. Градът е с ниска степен на изграденост на канализационната мрежа - едва 58% и Градската пречиствателна станция за отпадъчни води е в експлоатация от 2015 г.

Успоредно с решаването на проблема за третирането на утайките от почистване на канализацията трябва да се търси съпътстващо решение и за отпадъците от локалните

пречиствателни съоръжения в града. Промишлени предприятия нямат изградени съоръжения за пречистване на отпадните производствени води. В съответствие с принципът замърсителят плаща отговорността за тези отпадъци е на предприятията, които ги образуват.

Болнични отпадъци/Отпадъци от хуманното здравеопазване

Медицинските отпадъци имат някои по специфични характеристики и изискват специално третиране. Болничния отпадък може да носи зарази, поради което следва да бъде отделен от другите смесени отпадъци за се избегне заплахата за общественото здраве. В този отпадък се включват превръзки, остатъци от лекарства и опаковки, лабораторни проби, използвани инструменти и системи, хирургически отпадъци и др.

Отговорността за управлението на болничните отпадъци е на медицинските заведения, в които се образуват. Към момента не функционира система за получаване на данни за болничните отпадъци в общината.

Опасните отпадъци, които могат да се генерират на територията на общината от хуманното здравеопазване са от здравните заведения в общината, но съгласно действащото законодателство данните не се докладват до общината. изискванията към дейностите по в съответствие със ЗУО и Наредба № 1 от 09.02.2015 г. за изискванията към дейностите по събиране и третиране на отпадъците на територията на лечебните и здравните заведения (издадена от министъра на здравеопазването и министъра на околната среда и водите, обн., ДВ, бр. 13 от 17.02.2015 г.) дейностите по събиране и третиране на медицинските отпадъци са задължение на лицата които ги образуват:

1. лечебните заведения по чл. 8, 9 и 10 от Закона за лечебните заведения;
2. здравните заведения по чл. 21 от Закона за здравето.

Отпадъци от хуманитарната медицина се предават за обезвреждане на лица, притежаващи съответното разрешение за дейности с отпадъци. МБАЛ Свиленград ЕООД и ЦСМП Свиленград притежават изградени, обособени и оборудвани помещения за временно съхраняване на опасни болнични отпадъци. Въведена е система за разделно събиране и съхранение на болничните отпадъци. Ежедневното им количество се определят на около 20 кг или около 6 тона годишно. В изпълнение на Програмите си за управление на отпадъците, лечебните заведения имат сключени договори с лица, притежаващи необходимите разрешителни за дейности по третиране и транспортиране на генерираните болнични отпадъци.

В заключение относно проблеми по отношение на събирането на данни може да се обобщи, че в община Свиленград е необходимо създаването на система за събиране и обработка на данни от изпълнителите, които имат договори с общината и предприятията с общинско участие, както и получаването на информация от лица, извършващи събиране на рециклируеми отпадъци на търговска основа и въвеждане на механизми за получаване и оценка на достоверността на отчитаните от организациите по оползотворяване количества. Всичко това ще спомогне за установяване изпълнението на целите за рециклиране на битови отпадъци.

с. Анализ на инфраструктурата за управление на отпадъците

Събиране и транспортиране на отпадъци

1. Система за събиране и транспортиране на смесени битови отпадъци

Дейностите с битовите отпадъци включват:

1. Осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци- контейнери, кофи и други;
2. Събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им;
3. Проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл. 60 и 64 от Закона за управление на отпадъците;"
4. Почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковите и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

В Община Свиленград е изградена система за организирано събиране на твърди битови отпадъци. С наличната техника и съдове е обхванато 100% от населението на общината.

Дейностите но сметосъбиране и сметоизвозване се извършват от частна фирма Фирма „Волф Милениум" ООД, гр. Хасково по силата на договор за възлагане от 07.07.2014г.С предмет „Сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци на територията на гр. Свиленград". Преди това дейностите са извършвани по силата на Договор с фирма „Волф Милениум" от дата 07.07.2014г. с предмет „Сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци в 23 населени места на територията на Община Свиленград".

Дружеството „Волф Милениум" ООД разполага със сметоизвозваща техника, както и със специализирана бордова, строителна и друга техника.

Ежегодно със заповед на Кмета на Общината се определят районите за организирано сметосъбиране и се утвърждава график за почистване, сметосъбиране, сметоизвозване.

Организираното събиране, извозване, обезвреждане на битовите отпадъци и поддържането на чистотата на териториите за обществено ползване през 2015 г. се извършва в регулационните граници на всички населени места в община Свиленград. Извън регулационните граници на населените места организирано сметосъбиране и сметоизвозване се извършва на територията на всички търговски и производствени обекти, разположени по общинската и национална пътна мрежа в границите на община Свиленград.

Не се извършва сметосъбиране и сметоизвозване от вилни имоти и селскостопански постройки, собственост на физически лица , в които не се осъществява стопанска дейност. Собствениците на тези имоти се освобождават от такса по чл.18, ал.1 и ал.2 от ***Наредба №10 за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община Свиленград.***

Сметосъбирането на територията на Общината се извършва по определен график със сметоизвозващи машини. След запълване на обема се извършва прехвърляне в претоварно

ремарке, собственост на общината. Машината е с обем 43 m^3, оперативен капацитет 30 тона отпадъци и с възможност за пресоването им в съотношение 6:1. Транспортирането на битовите отпадъци се извършва до регионалното депо в гр. Харманли.

В община Свиленград кофите и контейнерите са общинска собственост.

2. Брой, вид и обем на използваните съдове

За събиране на твърдите битовите отпадъци се използва смесена контейнерна система – със стационарни и сменяеми съдове. Контейнерите се поставят на определени места, от където се обслужват от специализираните автомобили. Съдовете за събиране на твърдите битови отпадъци са дадени в Таблица №20.

За гр. Свиленград честотата на сметоизвозване за колективните съдове за битови отпадъци, тип "Бобър" е два пъти седмично, а за индивидуалните е ежеседмична. За селата в Общината е разработена схема на сметоизвозване в зависимост от зоната, в която се намира населеното място и в зависимост от сезона.

Колективни пластмасови съдове за битови отпадъци тип „Бобър" (1100 L) – 700 бр.

Индивидуална кофа за битови отпадъци (120 L) – 3000 бр.

Метални съдове за сгур и пепел (през зимния сезон) (1100 L) – 400 бр.

Таблица 20. Съдове за събиране на битови отпадъци

№	Население	бр. жители към 2016 г.	Домакинства (бр.)	Контейнери/ Кофи (бр.)	Честота на събиране - пъти седмично
1	Население в Общинския център - гр. Свиленград	20578		400 3000	2 2
2	с. Варник	3		1/0	1 път зимния сезон 2 пъти летния сезон
3	с. Генералово	114		23/0	2 пъти зимния сезон 3 пъти летния сезон
4	с. Дервишка могила	14		1/0	1 път зимния сезон 2 пъти летния сезон
5	с. Димитровче	191		13/0	2 пъти зимния сезон 3 пъти летния сезон
6	с. Капитан Андреево	763		47/0	2 пъти зимния сезон 3 пъти летния сезон
7	с. Костур	18		3/0	1 път зимния сезон 2 пъти летния сезон
8	с. Левка	452		24/0	2 пъти зимния сезон 3 пъти летния сезон
9	с. Лисово	4		1/0	1 път зимния сезон 2 пъти летния сезон
10	с. Маточина	16		1/0	1 път зимния сезон 2 пъти летния сезон
11	с. Мезек	187		19/0	2 пъти зимния сезон

					3 пъти летния сезон
12	с. Михалич	58		5/0	1 път зимния сезон 2 пъти летния сезон
13	с. Младиново	259		17/0	2 пъти зимния сезон 3 пъти летния сезон
14	с. Момково	573		32/0	2 пъти зимния сезон 3 пъти летния сезон
15	с. Мустрак	228		11/0	2 пъти зимния сезон 3 пъти летния сезон
16	с. Пашово	8		1/0	1 път зимния сезон 2 пъти летния сезон
17	с. Пъстрогор	132		10*/0	2 пъти зимния сезон 3 пъти летния сезон
18	с. Равна гора	23		1/0	1 път зимния сезон 2 пъти летния сезон
19	с. Райкова могила	254		18/0	2 пъти зимния сезон 3 пъти летния сезон
20	с. Сива река	148		10/0	2 пъти зимния сезон 3 пъти летния сезон
21	с. Сладун	139		8/0	2 пъти зимния сезон
22	с. Студена	554			
23	с. Чернодъб	115			
24	с. Щит	94		8/0	1 път зимния сезон 2 пъти летния сезон
	Общо за Община Свиленград	24925		700/3000	

Допълнително се обслужват:
- Дом за възрастни хора с психични разстройства – 2 бр. контейнери
- Транзитен център – 4 бр. контейнери

3. Брой и вид на специализираните автомобили за транспортиране на всеки вид контейнер

Транспортните средства, които се използват за транспортиране на твърдите битови отпадъци са специализирани автомобили, които са оборудвани с универсални повдигащи устройства за работа със съдовете за ТБО.

1. Товарен автомобил Мерцедес, Модел 2521, с капацитет 18.0 Товарен автомобил Мерцедес Бенц, Модел 2524, Общо тегло 5 тона
2. Товарен автомобил Мерцедес, Товароносимост 3,5
3. Товарен автомобил Мерцедес, с капацитет 18,0
4. Специализирана техника- товарно МПС/ремарке-товароносимост: тона, мощност в kW: 205,брой места: 2 - Даймлер Крайслер, Модел Атего 2582

Автомобилния парк е нов и не е амортизиран по смисъла на чл.55 ал.2 от ЗКПО.

За транспортиране до регионалното депо се използва специализирана техника за пресоване и извозване на битови отпадъци, която се експлоатира от общинското предприятие „Благоустрояване и озеленяване". Машината е с обем 43 m^3, оперативен капацитет 30 тона отпадъци и с възможност за пресоването им в съотношение 6:1. Това позволява транспортирането да се извършва по икономически ефективен начин.

Системи за разделно събиране на отпадъци

Особено важен елемент на управлението на твърдите битови отпадъци е създаването на условия за разделно събиране на някои полезни компоненти от тях като хартия, стъкло, метали и др., с цел повторната им употреба и/или рециклиране.

В Община Свиленград е изградена система за разделно събиране на **отпадъци от опаковки** чрез разполагане на цветни контейнери по уличната мрежа.

Организацията по оползотворяване на отпадъци от опаковки – „Екопак България" АД обслужва системата на територията на общината и предоставя контейнерите за различните материали. Контейнерите които са разположени на 61 пункта са общо 91 бр. и са със следните характеристики:

- 15 сини контейнера тип „Иглу" с обем 0.77 м3 - за събиране на хартиени и композитни отпадъци от опаковки;
- 15 жълти контейнера с тип „Иглу" обем 0.77 м3 - за събиране на пластмасови и метални отпадъци от опаковки;
- 61 зелени контейнера тип „Иглу" с обем 1.1 м3 - за събиране на стъклени отпадъци от опаковки.

Честотата на извозване на сините и жълтите контейнери за разделно събиране се извозват от фирмата 3 пъти месечно. До края на 2017 г. зелените контейнери се извозват 2 пъти годишно.

Поради това, че сините и жълтите контейнери са с обем по-малък от 1100 л. един комплект контейнери има обем по-малък от 3300 л. По такъв начин с изисквания минимален обем от 3300 л. се обслужват 457 жители докато изискванията на чл. 24, ал. 1, т. 1 буква а) от Наредбата за опаковките и отпадъците от опаковки е за 400 ж. В тази връзка. осигурените 66 комплекта изпълняват минималните изисквания заложени в Наредбата за опаковките и отпадъците от опаковки.

За популяризиране на разделното събиране на отпадъци от опаковки и повишаване на заинтересоваността на населението са проведени множество кампании, насочени към домакинствата, училищата и търговските обекти. Кампаниите включват разпространение на информационни и рекламни материали в учебни заведения и търговски обекти, във всички общински сгради, както и във всички институции в община Свиленград, провеждане на информационни кампании, съобщения в сайта на община Свиленград, реклама в медиите и др.

Община Свиленград има сключени договори с организации по оползотворяване за изграждане на система за събиране на отпадъци от излязло от употреба електрическо и

електронно оборудване, негодни за употреба батерии и акумулатори, ИУМПС, но все още няма сключени договори за отработени масла, излезли от употреба гуми.

На територията на Община Свиленград има разположени 20 точки за събиране и временно съхранение на **негодни за употреба батерии и акумулатори**. С цел запознаване на обществеността точното разположение на местата е обявено на интернет страницата на общината. Местата се обслужват по график, съгласно договорните условия с организацията по оползотворяване "Екобулбатери" АД. Договорът е в сила от 22.11.2010 год.

ИУЕЕО се събира на специализирана площадка, общинска собственост. Общината има подписан договор с „Хефти Металс" ЕООД, подизпълнител на ООп Елтехресурс АД. Договорът е в сила от 22.11.2010 год. На територията на общината не се извършват дейности по предварително третиране на ИУЕЕО.

На територията на общината функционират няколко частни фирми, притежаващи разрешителни за извършване на разкомплектоване на **излезли от употреба моторни превозни средства**.

Събирането на **отработените масла** и **ИУГ** се извършват от частни фирми, които извършват смяна на масла и гуми като впоследствие отпадъците се предават на дружества, притежаващи необходимите разрешителни документи за събиране и третиране на отпадъка.

Община Свиленград има изградена **площадка за предаване и временно съхранение на отпадъци** (съгласно чл. 19, ал. 3, т. 11 от Закона за управление на отпадъците). Тя е с твърда и непропусклива (бетонова) настилка, за да се предпази почвения слой от замърсяване, оградена е със стоманена мрежа. На площадката има осигурена везна за претегляне на постъпващите и предаваните отпадъци и табели с информация за отпадъците, които се приемат на площадката. На площадката се приемат едрогабаритни, масово разпространени отпадъци и опасни отпадъци от домакинствата и други разделно събрани отпадъци от домакинствата (хартия, стъкло и пластмаса). Предаването на отпадъците на територията на Общинската площадка е безвъзмездно.

В общината съществуват и няколко частни изкупвателни пунктове за вторични суровини с пазарна стойност - хартиени и картонени отпадъци, пластмасови опаковки, метални отпадъци от опаковки и здрави стъклени бутилки, отпадъци от черни и цветни метали и др. Пунктовете работят на търговска основа без да се финансират с публични средства.

Освен приемането на общинската площадка в Община Свиленград не е организирана система за разделно събиране на **опасни отпадъци от домакинствата,** чрез мобилен пункт за приемане на отпадъци по график.

Биоотпадъците от поддържане на обществени площи, паркове и градини, както и отпадъците от зелените площи към търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради се събират на площадка общинска собственост. В Община Свиленград няма разработена система за домашно компостиране. Не се извършва разделно събиране на **биоотпадъци** чрез контейнери. Съществуващата система в община Свиленград и в останалите общини от РСУО не осигуряват съвместно постигането на регионални цели

за разделно събиране и оползотворяване на битовите биоотпадъци по чл. 8 от Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците:

1. до 31 декември 2016 г. - не по-малко от 25 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в региона през 2014 г.;

2. до 31 декември 2020 г. - не по-малко от 50 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в региона през 2014 г.;

3. до 31 декември 2025 г. - не по-малко от 70 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в региона през 2014 г.

Решен е проблемът със събирането на отпадъците от изгарянето на дърва и въглища през отоплителния сезон. При смесване с въглищни остатъци, сгур и пепел се променя състава на отпадъците в посока висока плътност и занижено съдържание на рециклируеми материали. През зимния сезон в районите с отопление на твърдо гориво се поставят допълнително 400 бр. метални съдове за сгур и пепел (1100 L).

Предварително третиране на отпадъци

Съгласно изискване на чл.38 ***от Наредба № 6 от 27.08.2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци***, отпадъците, които се приемат на депа трябва да бъдат подложени на предварително третиране.

В съответствие с принципа "замърсителят плаща" отговорността за финансирането на предварителното третиране на отпадъците се поема от притежателя им или от лицето, което образува отпадъка. За смесените битови отпадъци отговорността за организирането и финансирането на предварителното третиране е на общинските администрации, тъй като лицата, които са образували битовите отпадъци (населението) заплащат за целта "такса битови отпадъци", която постъпва в общинските бюджети.

Отговорността за предварителното третиране на строителните и производствените отпадъци е на притежателите им. В съответствие с дефиницията по §1, т.25 от Наредба №6., за да бъде определена една операция с отпадъци като "предварително третиране", тя трябва да отговаря на определени критерии:

- ❖ да е физичен, термичен, химичен или биологичен процес, включително сортирането;
- ❖ да променя характеристиките на отпадъците с цел:
  - ✓ да се намали обема им;
  - ✓ да се намалят опасните им свойства;
  - ✓ да се улесни по-нататъшното им третиране;
  - ✓ да се повиши оползотворяемостта им.

Министърът на околната среда и водите е утвърдил със заповед Ръководство за предварително третиране преди депониране на отпадъци, в което са описани методите, които се използват за предварително третиране на отпадъците и степента, до която отпадъците трябва да бъдат предварително третирани. Съгласно Ръководството за предварително третиране преди депониране на отпадъци в България:

„сортирането на отпадъци чрез инсталация за сепариране се счита за предварително третиране, ако осигурява:

1. Отделяне на необходимите количества оползотворими компоненти, така че да се изпълнят количествените цели за оползотворяване на масово разпространени отпадъци (т.е.

изпълняват се изискванията за намаляване на обема на депонираните отпадъци, повишаване на оползотворимостта на добитите материали и улесняване на по-нататъшното третиране на отпадъците), или

2. Отделяне на опасните отпадъци от общия отпадъчен поток (т.е. изпълнение на изискването за намаляване на опасните свойства на отпадъците).”

На територията на общината не се изпълнява третиране на отпадъците, като компостиране, раздробяване или сортиране. Единствената операция преди предаването на ТБО в регионалния център е тяхното пресоване в претоварно ремарке, с цел снижаване на разходите за транспортиране.

На територията на регионалния център за третиране на отпадъци се експлоатира **сепариращата инсталация** изградена по проект „Проектиране и строителство на сепарираща инсталация за битови отпадъци на регионалното депо за твърди битови отпадъци – град Харманли”, финансиран от ПУДООС през 2012 г.

В инсталацията се извършват механични процеси на пресяване на постъпващите отпадъци с последващо ръчно отделяне на оползотворимите материали. Битовите отпадъци се подават в сито, чрез което се отделя ситната фракция съставена от дребни частици като пясък, парчета стъкло, пластмаса и други частици. След пресяване едрата фракция на отпадъците се подава на лента за ръчно сортиране на оползотворимите отпадъци – хартия, стъкло, метали, пластмаси, горими материали. За отделянето на черните метали се използва магнитен сепаратор. Отделените материали от хартия и пластмаси посредством преса се балират, а стъклото и металите се събира в контейнери, и периодично се събират и предават за последващо оползотворяване. Ситната фракция и остатъкът след лентата за сортиране се депонират на регионалното депо.

В инсталацията не се извършва биологично третиране на отпадъците, поради което биологичните процеси в остатъчната фракция не са прекратени и следователно тя не допринася за изпълнение на целите за ограничаване на депонирането на биоразградими отпадъци.

Поради липсата на системно събирани данни за количествата отделени от инсталацията за сепариране както и на разделно събраните отпадъци чрез различните системи (от ООп, събирателни пунктове работещи на търговска основа) не е възможно да се определи дали степента на отделяне на рециклируеми материали от инсталацията е достатъчен за постигане на **целите за рециклиране на битови отпадъци** (чл. 31, т. 1 от ЗУО). От изпълнението на целите за отклоняване на биоразградими отпадъци от депа и целите за рециклиране на битови отпадъци зависи дали ще бъде намален размерът на **отчисленията за депониране**, както следва:

1. с 50 на сто за целите за повторна употреба и рециклиране по чл. 31, ал. 1, т. 1 ЗУО;

2. с 50 на сто за целите за ограничаване на количествата депонирани битови биоразградими отпадъци, определени с наредбата по чл. 43, ал. 5 ЗУО.

До момента на територията на общината няма функциониращо съоръжение за компостиране или друг вид биологично третиране на разделно събрани био-отпадъци. За да даде своя принос в изпълнението на регионалните цели за разделно събиране и оползотворяване на био-отпадъци се предвижда изграждане и пускане в експлоатация на инсталация за компостиране на разделно събрани зелени и биоразградими отпадъци от

домакинствата, юридическите лица и от поддържането на зелената система в общината. На 14.07.2016г. общото събрание на регионалното сдружение взе решение за разпределението на задълженията между отделните общини съгласно чл. 8 от Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците.

В общината не функционират и площадки и инсталации за предварително третиране на ИУЕЕО, сортиране на опаковки и др., експлоатирани от лица, притежаващи разрешение издадено по реда на Глава пета, Раздел I от ЗУО. Съгласно Регистъра на лицата, притежаващи документи за извършване на дейности с отпадъци по чл. 45, ал. 1, т. 1 ЗУО на територията на община Свиленград съществува само една площадка, която извършва предварително третиране (разкомплектоване) на ИУМПС.

Предварително третиране не се прилага и по отношение на утайките от канализацията, чрез обезводняване и стабилизиране на утайките в открити или закрити изгниватели.

Оползотворяване и обезвреждане на отпадъци

4. Оползотворяване

Понастоящем в общината няма въведено домашно компостиране. Дървесните отпадъци се изгарят за отопление.

Около 40% от стъкления амбалаж се използва повторно.

Разделно събраните материали се рециклират.

5. Депониране. Регионално депо за битови отпадъци

Депонирането на отпадъци остава основния метод за обезвреждане на отпадъци в страната и в частност на територията на общините от регион Харманли .

Общинско депо за отпадъци с прекратена експлоатация

На територията на общината към момента има едно депо за отпадъци, което е спряно от експлоатация и подлежи на закриване.

Спряното от експлоатация общинско депо е разположено в имот с кад. № 000364 и площ 37,495 дка, имот с кад. № 000365 и площ 14,468 дка и път между тях с площ 1,508 дка, местност „Червената пръст” („Демир могила”), общинска публична собственост, с обща площ 53,47 дка. Реално заетата с отпадъци площ е 66,145 дка. Частично са засегнати и съседни частни имоти с площ 12,6 дка.

Отстоянието от града е 5 km в посока югоизток. До площадката се стига по асфалтов път, който в последния участък е баластрен. Площадката е изцяло общинска собственост. Депото не отговаря на съвременните нормативни изисквания за изграждане и експлоатация на депа за ТБО. Няма инсталации и не са въведени никакви мерки по мониторинг и опазване на околната среда.

Депото е било предназначено за депониране на битови и строителни отпадъци. Експлоатирало се е от 1962 г.. Депото е с изчерпан капацитет. Няма свободен обем.

Площадката на депото не е водоснабдена, не е електрифицирана, не е оградена - няма КПП и охрана и не се осъществява контрол на достъпа до него, на входа липсва кантар. В района на депото няма постройки.

Не се прилагат процедури по регистриране на отпадъците, няма кантар.

През 2015г. стартира проект „Рекултивация на депо за твърди битови отпадъци на Община Свиленград" с цел подобряване на екологичната характеристика на района и предотвратяване на отрицателните въздействия върху компонентите на околната среда и по-конкретно – върху прилежащите земеделски земи. Подписан е договор за финансиране на проекта от Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС). На терена от около 60 дка в местността „Червената пръст", покрай пътя за село Димитровче, се извърши техническа и биологична рекултивация със залесяване и затревяване. Поставени са мониторингови системи за наблюдение на екологичните показатели на почвата и подземните води. Тече срока на биологична рекултивации която е 3 години.

Регионално депо за отпадъци – Харманли

Дейностите по обезвреждане на битови отпадъци се извършват чрез депониране на Регионално депо за неопасни отпадъци – град Харманли.

Площадката, на Регионалното депо за отпадъци се намира в местността "Бешката" с площ от 104 дка..

„Регионално депо за отпадъци – Харманли" е общинска собственост включва общините Харманли, Свиленград, Тополовград, Симеоновград, Маджарово, Стамболово и Симеоновград съгласно издадено комплексно разрешително КР №285 – Н1/2011 г от Министъра на околната среда и водите.

Инсталацията е с максимален капацитет, 200 т /24часа

Депото разполага с два броя клетки за битови отпадъци като в момента се експлоатира само Клетка №1, общия капацитет е 392 000 куб.м или 300 729 т. на двете клетки

Регионалното депо за отпадъци в гр. Харманли на база разрешените кодове в издаденото му комплексно разрешително има широк спектър на позволени за обезвреждане чрез депониране на неопасни отпадъци.

Регионално депо Харманли се експлоатира съгласно изискванията на Наредба № 6. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци.

На територията на Регионалното депо за неопасни отпадъци Харманли се извършва приемане и депониране на неопасни отпадъци.

За осигуряване отчитане на постъпващите количества отпадъци на депото, както и на количеството отпадъци, е монтирана механична везна.

Механичната везна е разположена в стопанския двор, непосредствено след входа, с което е осигурен и визуален контрол от страна на оператора на везната.

Входящият контрол от оператора на депото включва :

- проверка на документацията, придружаваща отпадъците;

- измерване с механична везна и регистрация по електронен път на количеството постъпващи отпадъци;

- визуална проверка на отпадъците на входа на депото и на мястото на депониране за определяне на съответствието на отпадъците с описанието в придружаващите ги документи, представени от притежателя на отпадъците;

С цел спазване на оптимална технология за депониране на отпадъци, се извършват и следните наблюдения:

- площ, обем и състав (постоянно);

- хода и начина за разпределяне, разстилане и уплътняване на депонираните отпадъци на пластове с проектна дебелина (постоянно);

- контрол на уплътняването (чрез реперни марки и геодезическо следене на слягането) с цел достигане на проектната плътност на отпадъците (ежедневно);

- контрол за разпределение на отпадъците по хоризонти към откосите на депото (ежедневно, визуално);

- контрол за недопускане на опасни и на течни отпадъци;

- продължителност на експлоатация и свободен капацитет на депото;

- деформации на билото и откосите;

- наклон на външните и вътрешните откоси – по геодезически път.

На регионалното депо се води отчетна книга. Всички дейности по управление на отпадъците се документират, съхраняват и докладват съгласно изискванията.

На територията на Регионалното депо за неопасни отпадъци се формират следните потоци отпадъчни води – производствени, битово-фекални води и дъждовни води. Има изградена система за отвеждане на водните потоци включваща ограждащи диги и охранителни канавки.За предпазване района на депото от повърхностни атмосферни води са изградени охранителни канавки. Една част от тях улавят водите от околните терени извън охранителната ограда, а други – пътните канавки улавят скатните води вътре в депото като също ги отвеждат извън площадката. По този начин депото е защитено от наводняване и натоварване на дренажната система, охранителните и пътните канавки са облицовани.

Производствени отпадъчни води:

- инфилтрат от клетките – изградена дренажна система за отвеждане на инфилтриралите води през тялото на отпадъците.

Дъното на клетката е с наклон към помпени шахти за отвеждане с тласкател на инфилтрата към рецинзионен резервоар с помпена станция. Част от инфилтратните води чрез помпената станция ще се използват за оросяване на депото при необходимост.

Оросяването на депото с инфилтрат се извършва по време на експлоатация и след рекултивация.

- отпадъчни води от автомивката от измиване колелетата и гумите на сметовозните автомобили. За измиването на автомивката се използват оборотни води като периодично оборотната водата от резервоара се изпомпва към смесената канализация в стопанския двор и се отвежда към водоплътна яма;

- повърхностни атмосферни води от околните терени, скатни води – условно чисти води, които се заустват в дерето без пречистване.

- дъждовни води от стопанския двор, се включват към потока за битови води във водоплътна яма.

- битово-фекални отпадъчни води, постъпват във водоплътна яма с последващо черпене.

Площадковата канализация е с PVC тръби. На всички чупки и включвания в канализацията има ревизионни шахти от сглобяеми стоманобетонови елементи.

Отпадъчните производствени води от стопанския двор, от инсталацията за измиване на колите заедно с отпадъчни битови води постъпват във водоплътна яма, с последващо черпене, в която се заустват и отпадъчните води от измиване на колите, след пречистване с каломаслоуловители.

Начина на депониране на ТБО и неопасни отпадъци е смесен.

Технологията на депониране включва:

• разтоварване

• разстилане с булдозер

• уплътняване с компактор

• запръстяване

След претегляне в стопанския двор сметовозните коли навлизат в района на клетките за депониране.

Редът в който се усвоява терена е определен с номера на клетката.

Клетка № 1 и 2 са оградени от земно насипни диги. Във всяка от клетките се навлиза по вътрешен експлоатационен път, който завършва с обръщателна площадка.

При навлизане в депото пътят на сметовозните коли е следния:

• първо минават през механичния кантар за регистрация на количество отпадъци и въвеждане № на колата;

• след това се отправя към клетката за разтоварване на отпадъци;

• разтоварването се извършва в края на разтоварната площадка или на място указано от оператора;

• празните коли се връщат в стопанския двор където преминават през автомивката и дезинфекционния трап след което излизат от депото.

Сметовозващите автомобили разтоварват отпадъците в края на обръщателната площадка. В самото начало булдозерът избутва отпадъците от обръщателната площадка към най-ниската точка на клетката, като оформя път от отпадъци с дебелина 1 m. Това се прави, за да не стъпват уплътняващата техника и сметовозните коли върху дренажните тръби.

Когато този път е слязъл ниско долу, започва разширяване фронта на разстланите отпадъци

След разтоварването на отпадъците се пристъпва към разстилане и уплътняването им на пластове от 20 ÷ 30 cm. тези процеси се извършват върху определен за деня работен участък. С разриването на отпадъците за деня се оформя пресечна пирамида с височина 1.80 m и странични откоси с наклон 1:3.

Регионалното депо е оградено и сигнализирано с табели в съответствие с инфраструктурата на обекта.

Ограда – плътни бетонови панели върху бетонова основа с контролно – пропускателен пункт – и се заключва в извън работно време. Охраната е денонощна, монтирания кантар – е 50 тонен.

Дневния участък от депонирани отпадъци се запръстява с пръст с дебелина 0.20 m

Размерите на дневния работен участък са в зависимост от дневното количество постъпващи отпадъци и уплътняващата техника (компактор). По този начин се оформят хоризонтите депонирани, запръстени и уплътнени отпадъци с височина 2.00 m.

На всеки хоризонт се обособява площадка за временно съхранение на пръст за запръстяване на следващ участък. Същата се доставя със самосвал от площадката за съхранение на спомагателния материал – пръст за запръстяване по хоризонти разположена в югозападната част на площадката, непосредствено до стопанския двор.

Изпитването на пробите при контролните и мониторинговите процедури се извършва всеки месец от независима изпитвателна лаборатории, акредитирани от Изпълнителната агенция "Българска служба за акредитация".

6. Други методи за обезвреждане и оползотворяване

В община Свиленград не се прилагат други методи на оползотворяване/ обезвреждане като например термично третиране - изгаряне на отпадъците с или без оползотворяване на енергията.

Анализ на замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъци и осъществени мерки за тяхното възстановяване

Територията на Община Свиленград е обхванатa на 100% от системата за организирано сметосъбиране и сметоизвозване. През последните години вследствие на засиления контрол и подобряване на услугите по сметосъбиране проблемът с образуването на нерегламентирани и неорганизирани сметища е преодолян. Всички стари сметища на територията на общината са закрити, при поява на нови се почистват периодично.

Дейностите по ликвидиране на старите замърсявания с отпадъци са извършени с помощта на заети лица по програма „от социални помощи към осигуряване на заетост" към Министерството на труда и социалната политика.

Общината активно следи за образуването на локални замърсявания на територията й както и за тяхното своевременно отстраняване. На нарушителите се налагат санкции.

Решаване на проблемите с изоставените площадки за съхранение на пестициди и други препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност, инвентаризиране на наличните количества, представляващи риск за околната среда

Проблем за общината е складираните в миналото пестициди в склад в с. Сладун, който няма постоянна охрана. Складът се контролира от страна на Община Свиленград. Съхраняват се 2,81 т. пестициди. Предвижда се пестицидите да се съхранят екологосъобразно - централизирано в ББ-кубове или да се обезвредят извън страната.

d. Анализ на институционалния капацитет

Задължения на общинските администрации във връзка с управление на отпадъците на тяхна територия

Кметът на общината организира управлението на дейностите по отпадъците, образувани на нейна територия, съобразно изискванията на Закона за управление на

отпадъците и общинската наредбата по чл. 22 от ЗУО, като осигурява условия, при които всеки притежател на битови отпадъци се обслужва от лица, на които е предоставено право да извършват дейности по тяхното събиране, транспортиране, оползотворяване или обезвреждане.

Кметът на общината отговаря за:

1. осигуряването на съдове за събиране на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;

2. събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждането им;

3. почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковите и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване;

4. избора на площадка, изграждане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или на други инсталации или съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждане на битови отпадъци;

5. организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на съответната община;

6. разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло;

7. организирането на дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци и/или оказва съдействие на организациите за оползотворяване на масово разпространени отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространени отпадъци;

8. изпълнението на решенията на общото събрание на регионалните сдружения съдейства за създаване на центрове за повторна употреба, поправка и подготовка за повторна употреба;

9. организирането на разделно събиране на опасните битови отпадъци за които не се прилага принципът отговорност на производителя и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане;

10. разделното събиране и съхраняването на битови биоразградими отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на отпадъците и предаването им за компостиране или анаеробно разграждане;

11. осигуряването на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители на територията на общината, и при необходимост в други населени места;

12. почистването от отпадъци на общинските пътища;

13. осигуряването на информация на обществеността по т. 1 - 12, 14 и 15 чрез интернет страницата на съответната община, както и по друг подходящ начин;

14. поддържането на регистър на площадките за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на територията на съответната община;

15. предотвратяването на изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища и организиране на почистването им.

Организационно устройство:

Общинската администрация, по-специално, отдел "Капитално строителство, екология, обществени поръчки и контрол", упражняват непрекъснат контрол върху събирането, извозването и третирането на различните отпадъци на територията на Общината. Структурата и съставът на звената и служителите, изпълняващи контролни функции е представен в следната таблица:

Таблица 21. Структура и състав на звената при Община Свиленград, ангажирани в управлението на отпадъците

Наименование на административната структура в общинската администрация, отговорна за политиката по управление на отпадъците	**Общ брой на служителите, отговорни само за управление на отпадъците**	**Общ брой на служителите, отговорни както за управление на отпадъците, така и по други политики**
Дирекция „ОСУТ"	3	0
отдел „Местно икономическо развитие, проекти и програми”		4

Полагат се непрекъснати усилия за повишаване капацитета на служителите по отношение на действащата нормативна уредба, прилагането и на практика и своевременно идентифициране и предприемане ефективни действия по отношение нарушенията на нормативната уредба в областта на управлението на отпадъците.

Дейностите по събиране, транспортиране, сортиране, предварително третиране, временно съхраняване, оползотворяване; обезвреждане на отпадъците, възложени от общината са обобщени в следната таблица:

Таблица 22. Дейности по управление на отпадъците възложени от община Свиленград

Дейности, които общината е възложила	Организационна форма на изпълнение на възложените дейности
1. „Волф Милениум” ООД, гр. Хасково дейности по събиране и транспортиране на отпадъци дейности по обезвреждане/депониране на неопасни отпадъци	Договор с фирма „Волф Милениум” от дата 08.08.2013г. с предмет „Сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци на територията на гр. Свиленград”. Договор с фирма „Волф Милениум” от дата 07.07.2014г. с предмет „Сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци в 23 населени места на територията на Община Свиленград”.

2. ОП „Благоустрояване и озеленяване" – претоварване и транспортиране на отпадъците до регионалното депо	общинското предприятие
3. Почистване и поддържане на дъждоприемните шахти на територията на община Свиленград и транспортиране на отпадъците.	ОП „Благоустрояване и озеленяване"
4. „БЪЛГАРСКА РЕЦИКЛИРАЩА КОМПАНИЯ” АД – събиране на ИУМПС	Организация по оползотворяване, с която общината има сключен договор
5. „Екопак България” АД – разделно събиране на отпадъци от опаковки	Организация по оползотворяване, с която общината има сключен договор
6. “Екобулбатери” АД– разделно събиране на НУБА	Организация по оползотворяване, с която общината има сключен договор
7. „Хефти Металс” ЕООД– разделно събиране на ИУЕЕО	Дружество с разрешение по чл. 35 от ЗУО и подизпълнител на ООп

От дирекция”ОСУТ” са издадени 48 бр. разрешения за извозване на строителни отпадъци, зелени маси, земя от изкопни работи.

Дирекция”ОСУТ” работи активно с обществеността на територията на общината с оглед повишаване на екологичната култура. Дейността на Общинската администрация в областта на управлението на отпадъците достига до гражданите на Община Свиленград чрез публикации в медиите, чрез сесиите на Общинския съвет, чрез публични събрания и семинари, чрез издаване на листовки и други средства. Ежедневно се приемат граждани по проблеми, свързани с чистотата и генерираните отпадъци, неправилно изхвърлени на неподходящи места, особено покрай бреговете на по- малките реки. Всяка жалба, сигнал или молба се разглеждат в срок, като се предприемат съответните мерки и се уведомяват гражданите.

За извършване на контролна дейност е упълномощен експерт отдел "Капитално строителство, екология, обществени поръчки и контрол". Актовете се съставят от упълномощени служители на Общината, определени със заповед на Кмета на Общината. Информация за предприетите действия за осигуряване спазването на законодателството е представена в следната таблица:

Таблица 23. Брой служители, ангажирани с контролни функции и брой наложени глоби и санкции

	2012	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**
Брой служители, които осъществяват контрол, както по управление на отпадъците, така и по изпълнение на други изисквания на закони и общински наредби	7	7	7	7	9
Общ брой наложени	АУАН– 0	АУАН– 0	АУАН–0 бр	АУАН–0бр	АУАН–0бр

	2012	2013	2014	2015	2016
глоби и санкции за неизпълнение на изисквания по управление на отпадъците, наложени от общински контролни органи, в т.ч на:	бр глоби с фиш 15 бр.	бр глоби с фиш 22 бр.	глоби с фиш 20 бр.	глоби с фиш 15 бр.	глоби с фиш 23 бр.
Физически лица	15	22	20	15	23
Юридически лица	0	0	0	0	0

Предприети действия за съвместно решаване на проблемите по отпадъците с другите общини

Учредено е регионално сдружение за управление на отпадъците.

По пътя към постигане на екологосъобразното управление на отпадъците, като съвкупност от права и задължения, решения, действия и дейности, свързани с образуването и третирането им, община Свиленград търси правилните насоки към постигане на основната цел в устойчивото управление на отпадъците, които ще предотвратят, намалят или ограничат вредното им въздействие върху човешкото здраве и околната среда. В тази връзка следвайки политиката на МОСВ общината е предприела действия за съвместно решаване на проблемите с управлението на отпадъците с общините от региона.

Създадено е "Регионално сдружение за управление на отпадъците на общините Харманли, Свиленград, Тополовград, Симеоновград, Маджарово, Стамболово и Симеоновград.

Предметът на основна дейност на сдружението е осъществяване на дейности и проекти, свързани с управлението на отпадъците и по-конкретно на битовите отпадъци и на приравнените на тях отпадъци, СО и масово разпространени отпадъци и др.

Предвижда се също предоставяне на консултации на общините-членове на сдружението по въпросите, свързани с управлението на отпадъците, предмет на дейност на сдружението; организиране и провеждане на процедури за осъществяване на дейности, свързани с управление на отпадъците; осъществяване на инвестиционна дейност, включително и за изграждане на регионално депо за битови отпадъци; осъществяване на мониторинг и контрол върху изпълнението на сключени договори или върху отделни дейности, свързани с управлението на отпадъците; организиране различни форми на обучение; набиране и разпространение на информация, свързана с управлението на отпадъците; провеждане на работни срещи, семинари и конференции; публикуване и разпространение на печатни и електронни издания, свързани с дейността на сдружението; подпомагане на дейността на медиите при отразяване на проблемите на управление на отпадъците; подпомагане дейността на органите на централната и местна власт чрез изработване на експертни становища, организиране на дебати и предоставяне на предложения за промени в нормативните актове, организиране на проучвания и осъществяване на изследователски проекти.

е. Анализ на организационните схеми и форми за управление на отпадъците; планиране, финансиране и определяне на цени и такси за услугите

Анализ на схемите за управление на отпадъците

Финансирането на управлението на отпадъците в общината се извършва при спазване на общоевропейските принципи „Замърсителят плаща" и „Разширена отговорност на производителя".

В съответствие с принципа **“замърсителят плаща”** отговорността за финансирането на дейностите с отпадъците се поема от притежателя им или от лицето, което образува отпадъка. За смесените битови отпадъци отговорността за организирането и финансирането е на общинските администрации тъй като в този случай лицата, които са образували отпадъците са населението и стопанските предприятия и те заплащат такса битови отпадъци, която постъпва в общинските бюджети.

Отчитайки, че производителите на продуктите, от които се образуват отпадъци имат на-голяма отговорност за вредните въздействия върху околната среда, които оказва техния продукт е въведен и принципът “**разширена отговорност на производителя**”. В съответствие с него производителите на продукти след употребата, на които се образуват отпадъци трябва да покрият разходите за третирането на отпадъците. По такъв начин производителите са заинтересовани да влагат рециклируеми и по-малко опасни материали, както и да предлагат продуктите си по начин, стимулиращ повторната им употреба и оползотворяване. В България производителите и вносителите на продукти изпълняват този принцип или като сами се ангажират с управлението на отпадъците, образувани от продуктите или като заплащат на организация по оползотворяване за извършването на тези услуги.

На територията на общината се предоставят следните услуги по управление на отпадъците:

1. Осигуряване на съдове за съхранение на битови отпадъци - контейнери, кофи и други

2. Събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им

3. Проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане на битови отпадъци

4. Почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване

5. Услуги чрез прилагане на схемата за „Разширена отговорност на производителя" посредством сключване на договори с организации по оползотворяване, за които не се изисква допълнително финансиране от страна на общината – за отпадъци от опаковки

Към момента не се извършват услуги по:

1. разделно събиране и транспортиране на хранителни и кухненски биоотпадъци от домакинствата, търговски обекти, детски градини и други подобни;

2. разделно събиране и транспортиране на „зелени" биоотпадъци;

3. разделно събиране, транспортиране и екологосъобразно обезвреждане на опасните битови отпадъци;

4. прилагане на схемата за „Разширена отговорност на производителя" посредством сключване на договори с организации по оползотворяване за отработени масла и излезли от употреба гуми.

Икономически инструменти и стимули в сектора на управлението на отпадъците

Разходите за услуги по управлението на отпадъците се възстановяват от събрани от населението чрез „такса битови отпадъци".

Таксата за битови отпадъци, която дължат **предприятията** се изчислява според количеството на битовите отпадъци и/или пропорционално върху по-високата между отчетната им стойност и данъчната оценка за не жилищните недвижими имоти и върху данъчната оценка за жилищните имоти. Таксата за битови отпадъци, която дължат **физическите лица** се изчислява според количеството на битовите отпадъци и/или пропорционално върху данъчната оценка за жилищните имоти или нежилищни недвижими имоти.

В случаите когато размерът на таксата за битови отпадъци се определя в левове, според количеството на битовите отпадъци се подават заявление – декларация, в което се посочва броя на съдовете за изхвърляне на битовите отпадъци, които ще се използват през годината, съобразно обявената от общината честота за извозването на битовите отпадъци. В този случай се заплаща такса за услугите почистване на териториите, предназначени за обществено ползване, пропорционално върху данъчната оценка на имота. Когато не е подадена декларация в срок или не може да се установи количеството на битовите отпадъци, размерът на таксата се определя пропорционално върху данъчната оценка на имота.

Различните промилни ставки за такса битови отпадъци са определени в зависимост от групата, в която попада съответното населено място и в зависимост от това да ли имота е жилищен или нежилищен.

Таблица 24. Промилни ставки на такса „битови отпадъци" за периода 2012 – 2016 г.- ‰ за услугите по сметоизвозване; депониране; улично почистване на ф.л. и ю.л.

Наименование на населеното място	Събиране и транспортиране на битови отпадъци в промили /чл.15 ал.1 т.2/	Обезвреждане на битови отпадъци в депа в промили /чл.15 ал.1 т.3/	Поддържане чистота на населените места за обществено ползване в промили /чл.15 ал.1 т.4/	Общо в промили
Жилищни имоти на граждани и предприятия				
1.гр.Свиленград	1,34	1,08	0,33	2,75
2.села				
Първа група	1,71	1,46	0,33	3,50
-Кап.Андреево, Мезек, Момково, Сладун, Сива река, Левка, Студена, Младиново, Райкова				

могила, Мустрак, Генералово, Димитровче, Пъстрогор				
Втора група	1,59	1,08	0,33	3,00
-Варник, Дервишка могила, Чернодъб, Равна гора, Костур, Щит, Пашово, Михалич, Маточина, Лисово				
Нежилищни имоти				10 ‰

Общината определя „такса битови отпадъци", с планирането на бюджета, който се планира веднъж годишно и се гласуват на Общински съвет всяка година.

Събраните такси се използват за заплащане на предоставените услуги.

Събираемостта на таксата за битови отпадъци за 2016 г. е 78 %, а за 2012г. - 73%, а средно за периода е 75%

При средногодишен доход от 9685 лв. на домакинство, през 2013 г. границата на поносимост за услуги по управление на отпадъците, които едно домакинство може да си позволи (1% от доход) възлиза на 96,85 лв./дом./г. или 630 396,65 лв./г. при 6509 бр. домакинства. Както се вижда събираните от домакинствата средства за управление на отпадъците са под границата на поносимост.

Понастоящем, общината разпределя по план-сметка приходите си от такса смет в няколко групи разходи за управление на отпадъците. Най-голям дял има сметосъбирането и сметоизвозването. Друга част от събраните средства се изразходват за осигуряване на съдове за съхраняване на бит.отпадъци, транспортни средства, отчисления по чл. 71 а и чл.71е от Закона за управление на отпадъците. Трета част се разходват в улично почистване и поддържане чистота на зелени площи и парковете.

Таблица 25. Разходи за управление на отпадъците.

	ГОДИНИ	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**
	ОБЩО РАЗХОДИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ	**889234**	**1021872**	**938148**	**970623**	**1039636**
1	**Осигуряване на съдове за съхраняване на битови отпадъци - контейнери, кофи и други**					
2	**Събиране на битови отпадъци и транспорта им до депата или други инсталации и съоръжения за третирането им**	**469543**	**481351**	**448220**	**469577**	**472442**
2.1	Съгласно Договор с фирма за сметосъбиране	404950	378786	365183	389042	393775
2.2	Транспорт до регионалното депо-Харманли	64593	102565	83037	80536	78667

3	**Проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на ДБО и др. инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл. 60 и 64 от Закона за управление на отпадъците, в т. ч. депониране**	**171913**	**336443**	**283990**	**284386**	**365041**
3.1	Депа - Свиленград и Харманли	87504	109800	107295	38208	125917
3.2	Отчисления	51683	105163	131943	139967	239124
3.3	Претоварна станция	32726	45444	44752	43991	-
3.4	Закупуване на транспортни средства		58036		12200	-
3.5	РП "Закриване и рекултивация на общ. Сметище за битови / неопасни отпадъци"		18000		-	
4	**Почистване на улични платна, площади, алеи, паркове и др. територии на населените места, предназначени за обществено ползване и нерегламентираните сметища**	**149713**	**107248**	**106233**	**120325**	**96483**
5	**ДДС по реда на гл. 19а от ЗДДС**	**98065**	**96830**	**99705**	**96334**	**105670**

За община Свиленград приходите от такса смет покриват разходите за управление на отпадъците през разглеждания период. За да се постигнат изискванията на новоприетото законодателство и по-конкретно изискванията за постигане на количествени цели за събиране и оползотворяване на био-отпадъци и рециклируеми битови отпадъци е необходимо приходите от ТБО да нарастват, за да покриват оперативните и инвестиционните разходи.

Анализ на информирането на обществеността по въпросите на управление на отпадъците

Разяснителни и образователни дейности и привличане на обществеността

За повишаване на общественото съзнание по проблемите на управлението на отпадъците Община Свиленград редовно информира населението за дейности с широко обществено значение. Използват се разнообразни канали за връзка с обществеността - подаване на информация на сайта на Община Свиленград, провеждане на конкурси, празненства, обществени мероприятия, организирани специално за целта, или включени като част от програмите за честване на празници на общината или конкретно населено място, като специално внимание следва се отделя на работата с подрастващите.

Информацията за вземането на управленски решения и определянето на необходимите и фактически изразходваните средства за управление на отпадъците ед достъпна за обществеността. Въпреки това могат да бъдат предприети и допълнителни мерки по отношение привличането на населението, неправителствени организации и заинтересованата индустрия, в процесите на вземане на решения по въпросите на управление на отпадъците, включително за начина за определяне на 'Такса битови отпадъци" и отчитането на изразходваните средства.

Наличие на стратегически подход в информационно-разяснителната политика на общината във връзка с дейностите по управление на отпадъците

Въпреки, че през последните години са изпълнение редица мероприятия по отношение на повишаване на общественото съзнание досега не е прилаган стратегически подход в информационно-разяснителната политика на общината във връзка с дейностите по управление на отпадъците. Не е разработена специализирана информационна кампания, насочена към гражданите с цел да ги информира относно наличните системи за екологосъобразно събиране и третиране на отпадъци, задълженията и отговорностите на населението, ползите за околната среда от прилагане на отделните мерки и по специално от ползите от намаляване на количеството генерирани отпадъци и оползотворяване на отпадъците. Заложените в действащите общински секторни стратегически и планови документи са включени мерки и дейности в тази област, но поради това че главната насоченост на тези документи не е повишаване на общественото съзнание мерките в тях не са достатъчно конкретни и изчерпателни.

Начини за предоставяне на информация относно общинските услуги в областта на управление на отпадъците

Информация за услугите свързани с дейностите с отпадъци, които общината предоставя както и цените на тези услуги и съответните задължения на гражданите и фирмите е налична на интернет страницата на общината. Могат да бъдат публикувани допълнителни данни например за:

- график и места за събиране и транспортиране на ТБО, вкл. данни от кого се извършват дейностите, с адрес, телефон и лицата за контакт;
- график и места за разделно събиране на зелени и биоотпадъци (след въвеждане на съответните системи на територията на общината);
- реда и начина за изхвърляне на строителни отпадъци, образувани в резултат от строително-ремонтни дейности в жилища, офиси, търговски обекти, административни сгради и др.;
- реда и начина за прилагане на системата за разделно събиране на опасни отпадъци, образувани от домакинствата (след въвеждане на системата на територията на общината);
- списък на местата, в които гражданите могат да предават излезли от употреба гуми и отработени масла (след въвеждане на системата на територията на общината);

Анализ на информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъците

Общинската администрация предоставя информация в съответствие с документите, определени с Наредба № 1 за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри (обн., ДВ, бр. 51 от 20.06.2014 г.) и в наредбите по чл. 43, алинеи 3, 4, 5 и 6 от ЗУО. Получава се и информация от организациите по оползотворяване и други дружества, извършващи дейности с отпадъци по силата на сключените с тях договори.

Не е създадена вътрешноведомствена уредба и специализирана информационна система, която да покрива основните направления на дейностите по управление на отпадъците в общината:

- ❖ Предварително планиране;
- ❖ Последващо планиране;
- ❖ Договори и управление на договорите;
- ❖ Събиране и транспортиране на отпадъци;
- ❖ Поддържане на чистотата на територията на общината;
- ❖ Третиране и обезвреждане на отпадъци;
- ❖ Разделно събиране на масово разпространени отпадъци;
- ❖ Контрол по изпълнение на дейности;
- ❖ Проучване, проектиране и изграждане на нови съоръжения;
- ❖ Рекултивация на депа.

XIV. **ПРИЛОЖЕНИЕ № 2. Прогнози**

а. Демографска прогноза

За охарактеризиране на демографското положение в общината са ползвани данните на Националния статистически институт (НСИ). За изготвянето на реалистична прогноза за броят на населението са отчетени и тенденциите за промяна на механичният прираст на населението. В основата на миграцията са главно:

- Семейни причини;
- Трудова заетост;
- По-добри условия на живот и др.

Историческите данни за населението на България, и община Свиленград по данни на НСИ са представени в Таблица 26

Таблица 26. Население на България и община Свиленград за периода 2012 – 2016 г.

Области	Население към 31.12.2012	Население към 31.12.2013	Население към 31.12.2014	Население към 31.12.2015	Население към 31.12.2016
Общо за страната	**7 284 552**	**7 245 677**	**7 202 198**	**7 177 991**	**7 101 859**
Свиленград	22 816	22 774	22 798	22 452	22 234

Прогнозира се, че след приключилото преустройство на стопанските сектори в общината и установения през последните години процес на повишаване на икономическата активност, подобряване на условията за живот и бизнес ще се наблюдава задържане на

население в трудоспособна възраст в региона и следователно запазване и преминаване към минимално увеличаване в броя на населението. Данните за реалната икономика в региона - текущото състояние на инвестициите и износа на продукти от местни предприятия подкрепят тези изводи.

Въз основа на отбелязаните тенденции и дългосрочната прогноза на НСИ за демографското развитие на страната до 2060 г. се предвижда като най-вероятен сценарият за демографско развитие, при който различните административни единици следват естествената крива на досегашното си развитие, с относително запазване броя на населението.

На база на тенденциите за демографско развитие на населението на България и на община Свиленград са приети следните допускания, като основа за прогнозиране на изменението на населението. Тенденцията за демографско изменение на населението показано по-долу е прогнозирано на база на леко намаляване следвайки тенденцията в национален мащаб.

Данните за броя населението, използван при прогнозиране на различните отпадъчни потоци са представени в следната таблица.

Таблица 27. Прогноза за броя на населението в община Свиленград

	2018	2019	2020	2021	2022
Общо за страната	7 047 169	7 006 889	6 966 607	6 926 328	6 886 047
Община Свиленград	22 391	22 371	22 351	22 331	22 311

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Общо за страната	6 845 767	6 805 487	6 765 207	6 724 926	6 765 207	6 724 926
Община Свиленград	22 291	22 271	22 251	22 231	22 251	22 231

b. Прогноза за образуване на битовите отпадъци

Прогнозата за количеството на генерираните битови отпадъци предвижда, че въпреки намаляването на населението, количеството на отпадъците и (съответно търсенето на услуги по управление на отпадъците) ще се повишава леко поради очаквания ръст на БВП. Очакванията за увеличаване на генерираните от населението на общината отпадъци са обвързани и със заложените визия, принципи, стратегически и приоритетни, и специфични цели в Общински план за развитие на Община Свиленград за периода 2014-2020 г. Стратегията за развитие на община Свиленград е отчела законодателната и стратегическа рамка на политиките за регионалното развитие на европейско, национално и регионално ново. Тя е адаптирана на общинско ниво към ключовите теми за развитие, въведени с приетата през 2010 г. стратегия на ЕС „Европа 2020”, която предлага нова визия за развитие на Европа през 21- ви век. Стратегията „Европа 2020” формулира три взаимозависими приоритета: интелигентен растеж - изграждане на икономика, основаваща се на знания и иновации; устойчив растеж - насърчаване на по-екологична и по-конкурентоспособна икономика с по-ефективно използване на ресурсите и приобщаващ растеж- стимулиране на икономика с високи равнища на заетост, която да доведе до социално и териториално сближаване. Новата европейска политика за развитие, отчитайки националните специфики и особености намира израз в Националната програма за развитие „България 2020”. Този

документ има водеща стратегическа роля за всички национални и секторни стратегически документи по отношение постигането на общите цели и приоритети в развитието на страната.

В процеса на дефиниране на стратегическата рамка е осигурено съответствие с изискванията, залегнали в стратегическите насоки и законодателството на ЕС в областта на регионалната политика, отчетени са принципите и правилата за прилагане на структурните инструменти. Осигурена е координация и съгласуваност с европейските, националните и местните политики за конкуренция, опазване и подобряване на околната среда и равните възможности. Целите и приоритетите на общинския план за развитие като стратегически документ са съгласувани и предвиждат взаимодействието с факторите, условията и потенциала за специфичното пространствено развитие на общината, мрежата от населени места и отделните сектори, залегнали в устройствените концепции и схеми за развитие на територията.

При разработването на плана са отчетени и политиките за развитие на по-горните териториални нива, формулирани в Регионалният план за развитие на Южен централен Район и Стратегията за развитие на област Хасково.

Визията на община Свиленград изразява бъдещото желано състояние, постигнато на основата на съхранена идентичност на общината и оползотворяване на наличния потенциал. Като резултат от активното включване на всички заинтересовани страни в обществените обсъждания бе формулирана следната визия: „***Община Свиленград – развит икономически, модерен транспортно-логистичен и развлекателен център на три граници, осигуряващ високо качество на живот, със съхранена природна среда и богато културно-историческо наследство*“.** Избраната визия е основа за формулиране на стратегически цели, приоритети и специфични цели, като израз на съществуващите потребности и потенциал в средносрочен план.

Изведените три стратегически цели:

- Подобряване качеството на живот на територията на община Свиленград;
- Устойчиво развитие на бизнеса на основата на иновации и благоприятното географско местоположение;
- Постигане на приобщаващ растеж на основата на повишена заетост и социално включване

следват в голяма степен новите насоки за развитие, определени в Националната програма за развитие България 2020, отчитайки местния потенциал и съществуващите ограничения пред развитието на територията, обусловени от дефицитите, изведени в социално-икономическия анализ.

Заложените приоритети за Община Свиленград са:

Приоритет 1: Развитие на икономиката за устойчив растеж и заетост на висококвалифицирани специалисти;

Приоритет 2: Развитие на туризма на основата на развлекателни услуги, вино, чиста природа и културно-историческо наследство;

Приоритет 3: Подобряване на социалната и културната среда за приобщаващ растеж;

Приоритет 4: Изграждане на техническа инфраструктура, осигуряваща оптимални условия за живот и развитие на бизнеса;

Приоритет 5: Подобряване на институционалната среда за подкрепа на местното развитие.

Така заложената визия за развитие на Община Свиленград неминуемо ще доведе до постигане на приобщаващ растеж, подобряване на икономическото състояние на населението и от там до ръст в количествата образувани отпадъци.

Нормативната уредба регламентира поетапно въвеждане в годините до 2020 г. на все по-строги изисквания към услугите по управление на отпадъците, които настоящата система не осигурява. След анализ на наличната информация и резултатите от морфологичните проучвания е оценена средна норма на натрупване за периода 2016 – 2020 г., възлизаща на около 242 кг.ж./год.

Количествата образувани битови отпадъци за дадена административна единица са в зависимост от броя жителите и потребителските навици и възможности. За да се отчетат тези фактори е въведен терминът "норма на натрупване" (НН), отчитащ средното годишно количество образувани битови отпадъци, които се падат на един жител. Тази норма се използва при определянето на потенциала за образуване на битови отпадъци в дадена общност.

За прогнозиране ръста на битовите отпадъци са предложени три сценария, които се различават по различното нарастване на НН, като предполагат увеличаване на НН като дял от ръста на БВП, като се постига постепенно намаляване на този дял във времето и като резултат се получава постоянно нарастване на отпадъците, но с постепенно затихващ ръст.

Сценарий 1, който се счита за по-малко вероятен от сценарий 2, предполага че интензивните икономически промени ще са съпроводени със занижена обществена съзнателност относно околната среда (ръстът на образуването на отпадъци е около 60% от ръста на доходите за посочения период).

Сценарий 2, който се приема за базов, предполага прогресиращо относително разделяне водещо към слабо, но постоянно намаляване на годишното нарастване (ръстът на образуването на отпадъци е приблизително 50% от ръста на доходите за прогнозния период). С увеличаването на количеството отпадъци се приема, че след умерено увеличаване на нормата на натрупване, в определен момент тя ще запази относително постоянни равнища, съответстващи на посочените в Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци.

При оптимистичния и прогресивен **Сценарий 3** се предполага състояние близо до устойчивост през целия прогнозен период (ръстът на образуването на отпадъци е в рамките на 40% от ръста на потреблението). Този сценарий, макар и привлекателен, изглежда малко вероятен, тъй като дори страните с най-висока екологична култура и дългогодишна практика в опазването на околната среда не са постигнали все още категорично етапа на устойчивост, дори и при факта, че нормата на натрупване при тях е по-висока от настоящата в страната.

Таблица 28. Прогноза за образуваните отпадъци

Таблица 29.	2017	2018	2019	2020
Сценарий 1, т./г.	6 010	6 052	6 101	6 155
Сценарий 2, т./г.	5 565	5 699	5 836	5 976
Сценарий 3, т./г.	5 928	5 935	5 947	5 962

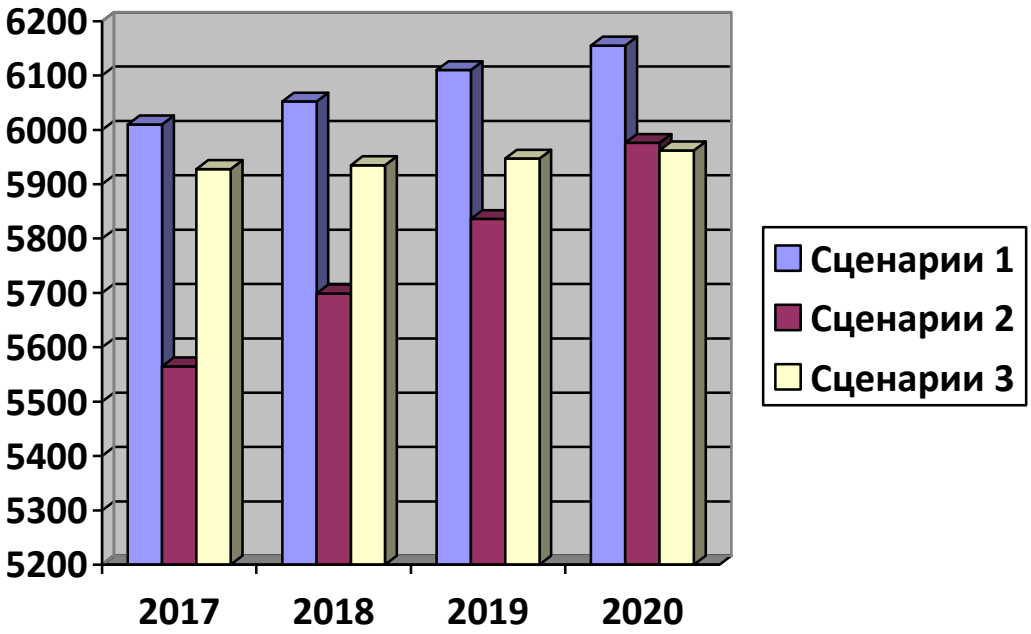

Фигура 3 Сценарии за образуване на отпадъци